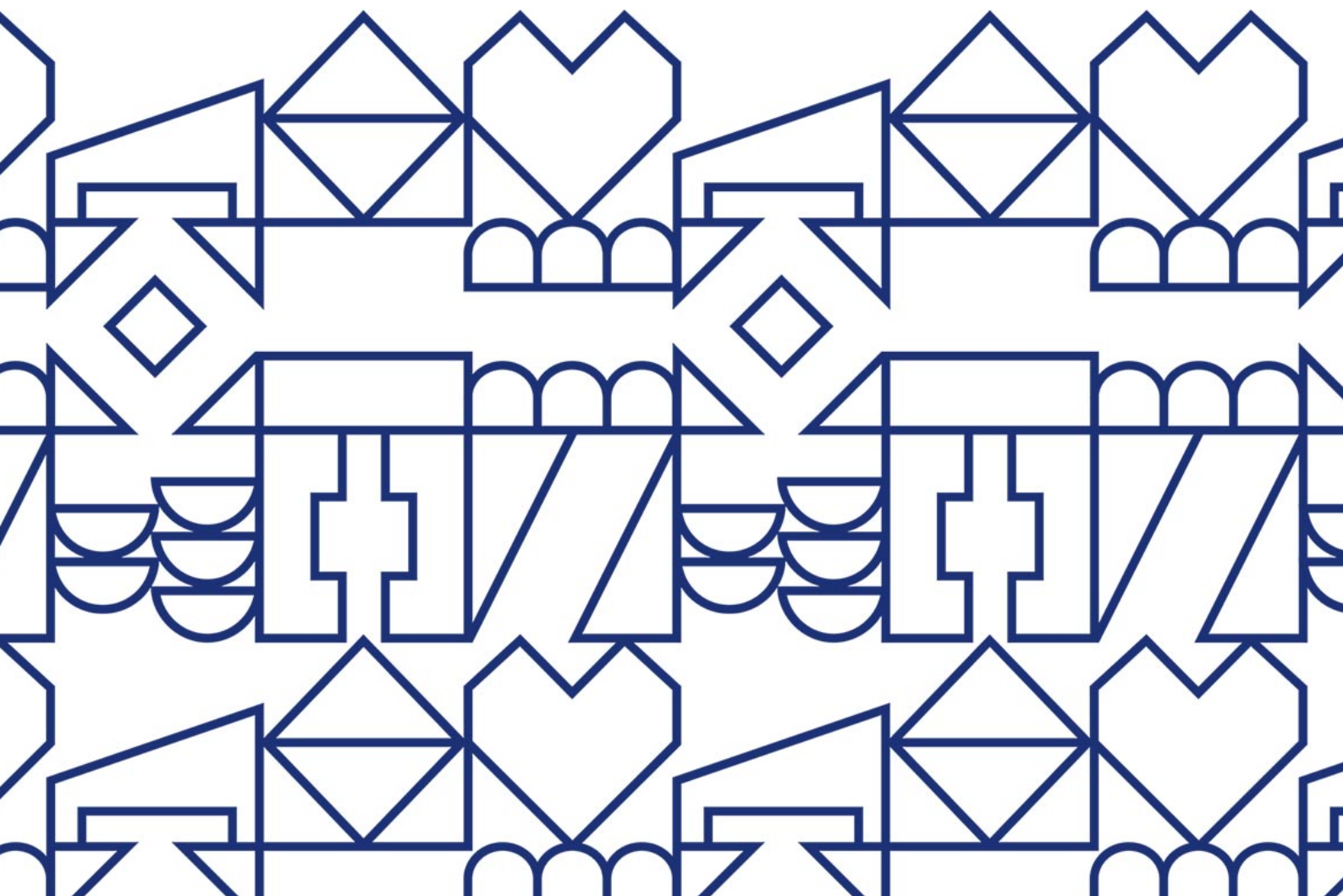

Talousarvio 2025 Taloussuunnitelma 2026-2028

Hyväksytty valtuuston kokouksessa 11.11.2024

1.	Kaupunginjohtajan katsaus	1
2.	Talousarvion valmistelun lähtökohdat	3
2.1	Yleinen talouskehitys	3
2.2	Kunnallistalouden kehitys ja valtion talousarvioesityksen vaikutukset kuntatalouteen	6
2.3	Talousarvion laadinnan lähtökohdat	11
3.	Talousarviorakenne	17
4.	Seinäjoen kaupunkistrategia 2022–2029	19
5.	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kaupunkikonsernissa	26
6.	Talousarvioehdotuksen valmistelu	29
7.	Taloussuunnitelma	30
8.	Liikelaitos	30
9.	Talousarvio	30
9.1	Tuloslaskelmaosa	30
9.2	Investointiosa	41
9.3	Rahoitusosa	46
10.	Talouden tasapainottaminen	51
10.1	Lähtökohdat talouden tasapainottamiselle	51
10.2	Talouden kolme skenaariota ja tasapainottamisohjelma	54
11.	Taloussuunnitelma vuosille 2026–2028	59
12.	Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto	60
	Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	
	Hallintokunnat	62
	Tytäryhteisöt	97
	Tulosalueet ja kustannuspaikat	111
	Investointiosa	149
	Investointien vaikuttavuus	155
	Taloussuunnitelma vuosille 2026–2028	161
	Liitteet	
	Seinäjoen kaupungin suunnitelman mukaiset poistoajat	190
	Talousarviolainojen ottamista koskeva delegointi	192
	Talousarvion sitovuustasomäärittely	193

TALOUSARVIO 2025

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Seinäjoen kaupungin lähtökohdat tulevaan pidemmällä tähtäimellä ovat hyvät. Kaupunkimme asukasluku on kehittynyt myönteisesti jo pitkään ollen keskimääräisesti noin 1 prosentin luokkaa. Yrittäjyyden ykköskaupungin talous on vahvistunut vuodesta 2019, mikä näkyy mm. siinä, että käyttötalouden kasvu on puolittunut keskimäärin 4 %:n tasolle. Myös tasetta on kevennetty mm. myynneillä. Tästä kuuluu kiitos päättäjille ja henkilöstöllemme. Tyytyväisyyteen on aihetta, mutta tästä pitäisi ottaa se vaikeampi seuraava askel ja puolittaa käyttötalouden kasvu lähivuosien aikana toistamiseen. Rakenteita ja palvelutasoa on rohjettava tarkastella sekä priorisoida mihin panostetaan ja milloin riittää vähempi. Selvitysten tuloksia mm. kouluverkon suhteen on siis vietävä käytäntöön ja jatkettava muutoinkin hyvin alkaneen uudistumisen tiellä. Kaikki tämä tehdään, jotta olemme kaupunkina valmiimpia ja iskukykyisiä tulevaisuudessa.

Kaupunkistrategia antaa suuntaa talousarviovuodelle 2025. *Tahtoa, rohkeutta ja vastuullisuutta* arvoinaan pitävä kaupunki kasvaa ja kehittyy. Visioimme olevamme valtakunnallinen kasvukeskus, jossa kaupunki, yrittäjät ja yhteisöt rakentavat osaa, innostavaa ja turvallista elämää. Seinäjoella kasvava kaupunki yhdistyy elinvoimaiseen maaseutuun. *Tahto* on meille yrittäjämäistä asennetta, halua tehdä ja onnistua yhdessä. *Rohkeus* on edelläkävijyyttä, kykyä uudistua ja kasvaa. *Vastuullisuus* on vastuuta kaupungin asukkaista ja yrityksistä, turvallisuudesta, taloudesta ja kestävästä kehityksestä. Inhimillisyys, oikeudenmukaisuus ja samanarvoisuus ovat vastuullisen toiminnan perustana. Kaupunkistrategia päivitetään vuoden 2025 aikana, ja yhä vahvemmin meidän on syytä nostaa tasapainoinen talous keskiöön vetovoimaista kaupunkia rakennettaessa.

Työllisyyden lukumme ovat valtakunnallista kärkeä ja työttömyys suurten kaupunkien matalimmalla tasolla. Tapahtumista, liikunnasta ja ammattikorkeakoulustaan tunnettu kaupunki myös kansainvälistyy. Talousarviossa 2025 on otettu huomioon iso uusi vastuu kunnille eli Te-uudistus 2025, jossa Seinäjoki yhdessä Ilmajoen ja Isonkyrön kuntien kanssa vastaa työllisyyden edistämisestä. Yrityksemme tarvitsevat osaajia ja maahanmuutto on yhä merkittävämpi keino saada työvoimaa alueelle.

Julkisen talouden ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Ensin koronapandemia, sitten Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siitä seuranneet taloudelliset pakotteet Venäjää ja Valko-Venäjää kohtaan ovat haastaneet meitä, samoin kuin pakotteita seurannut energiakriisi. Kaikista näistä selvisimme. Tällä hetkellä kuntien talous Suomessa on lujilla, valtion sopeutustoimet näkyvät samoin kuin asuntoalan ja rakentamisen matalasuhdanne. Rakentaminen ei ole totutun vauhdikasta.

Valtionosuudet ovat ensi vuonna ja kahtena sitä seuraavana vuonna valtion säästötoimien ja sote-tasauksen myötä noin 4 milj. euroa tavanomaista pienemmät. Tämä kaikki korostaa kaupungin omien toimien merkitystä. Yleisen kasvun tuomaan verotulojen kasvun varaan emme voi yksinomaan rakentaa, vaan tarvitsemme omassa toiminnassamme myös muita uudistuksia ja sopeutustoimia talouden vahvistamiseksi ja pitämiseksi kestäväällä tasolla. Orastavaa käännettä on yleisessä taloudessa ilmassa, mutta se ei poista oman toiminnan tehostamisen välttämättömyyttä.

Vuoden 2025 talousarvio on laadittu siten, että tilikauden tulos on ylijäämäinen 2,5 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ovat 33,6 milj. euroa. Lainamäärän ennakoitaan laskevan ensi vuoden aikana 66 € euroa/asukas kuluvaan vuoden tilinpäätösennusteseen nähden. Yhteensä kaupungilla on lainaa 372 milj. euroa. Kumulatiiviset ylijäämät kasvavat hieman sekä emokaupungissa että kaupunkikonsernissa.

Kunnallisvero on ensi vuonna 9,2 %, siinä on nousua 0,8 %-yksikköä nykyiseen. Vahvempi tulopohja kustannustietoisien uudistavan toiminnan rinnalla tukee strategista tavoitetta 10 milj. euron vuotuisiin tuloksiin, mutta antaa myös mahdollisuuden nykyinvestointitasen nostamiseen taloussuunnitelmavuosina vastaavalle tasolle vuosikatteen kanssa. Vuoden 2025 talousarvion keskeisenä tavoitteena ovat vaikuttavat palvelut, uudistumisen tiellä jatkaminen ja myös taloudellisen tehokkuuden lisääminen.

Rakenteellinen sopeutus- ja tasapainottamisohjelma 2025-2028 tukemaan kaupungin kestävästä taloudenpitoa ja hallittua kasvua.

Rakenteellisen sopeutus- ja tasapainottamisohjelman 2025-2028 tavoitteena on aikaansaada 2,5 % tuottavuus palveluissa ja tukipalveluissa. Em. tuottavuustavoite vastaa noin 5 milj. euron vuotuista toimintakateen vahvistamista. Rakenteellisella sopeutusohjelmalla tavoitellaan pysyviä taloudellisia vaikutuksia yhteensä 15 milj. euroa.

Tämä tukee kaupungin hallittua kasvua ja kestävästä taloudenpitoa kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Työhön sitoutetaan kaikki toimialat sekä henkilöstö. Sopeutusohjelman toimenpiteet valmistellaan erikseen kevään 2025 aikana ja tuodaan päätöksentekoon. Yhteistoimintamenettelyt eivät ole poissuljettuja rakenteellisen sopeuttamisohjelman toteuttamisen yhteydessä. Kun rakenteita uudistetaan, silloin myös henkilöstön määrää tarkastellaan ja tehtäviä uudelleen järjestellään.

Kiitän talousarvion 2025 laadintaan osallistuneita, henkilöstöämme ja kaupungin luottamushenkilöitä. Kaupungin rahat eivät tule budjetista, vaan kuluvat päivittäisissä toiminnoissa. Kestävä talous rakennetaan arkipäivässä onnistuneita päätöksiä tekemällä, tehokkaasti työskentelemällä ja hyvällä johtamisella, mutta myös rakenteita tarkastelemalla.

Jaakko Kiiskilä
Kaupunginjohtaja

2. TALOUSARVION VALMISTELUN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Yleinen talouskehitys

Yleisessä taloudessa on isoja epävarmuuksia. Etenkin geopolitiikka varjostaa talouden kehitystä. Venäjän sota (alkoi 24.2.2022) Ukrainassa jatkuu yhä ja sitä seuranneet pakotteet seurannaisvaikutuksineen on merkittävä vaikuttava tekijä yleiseen talouteen. Vuonna 2022 Euroopan Unionin, ja yleensäkin Euroopan muiden maiden ja Yhdysvaltojen asettamat taloudelliset pakotteet Ukrainan sodan aloittamisen vuoksi Venäjää ja Valko-Venäjää kohtaan jäänevät voimaan myös ensi vuonna, ja ehkä pidempäänkin.

Geopoliittinen turvattomuus on kasvanut merkittävästi. Suomen turvallisuusasemaa vahvisti Suomen liittyminen sotilasliitto Natoon, mutta geopoliittinen tilanne on maailmassa kiristynyt. Gazan sota ja Lähi-idän konflikti on lisännyt turvattomuutta laajemminkin. Kansainvälisissä suhteissa USA:n ja Kiinan välillä on myös isoja jännitteitä, mm. Taiwanin alueella.

Maailmantalouden kasvu on hidastunut, mutta on yhä 3,1 % kuluvana vuonna ja 3,0 % vuonna 2025, arvioi Valtiovarainministeriö talouskatsauksessaan syksyllä 2024. Yhdysvallat on toipunut taantumasta ja siellä talouden tunnusluvut näyttävät vahvemmilta kuin Euroopassa, jossa on nähty taantuma vuonna 2024. Yhdysvalloissa taloudessa menee tällä hetkellä hyvin. Sen sijaan Euroopan talousveturin Saksan heikko talouskehitys huolestuttaa rahamarkkinoita. Euroalueen vaisun talouskehitys vuonna 2024: 0,7 % ja vuonna 2025 1,5 % vaikuttavat mm. Suomen vientinäkyymiin. Eritoten rakennusalan ja asuntokaupan matalasuhdanne näkyy. Yhdysvaltojen ja Euroalueen inflaatio on laskenut jo 2,5 %:iin ja 2,2 %:iin (elokuu 2024).

Talousennusteet Suomen talouskehityksestä ovat tuoreiden (VM, Suomen Pankki, rahoituslaitokset, syksy 2024) ennusteiden mukaan yhä negatiivisia -0,2– -0,5 % vuodelle 2024. Tämä merkitsee uhkaa taantumien pitkittymiselle ja riskiä työttömyyden kasvulle. Toisaalta on orastavaa käännettä näkyvissä. Suomen pankki arvio ensi vuodelle haurasta kasvua syksyn talousennusteessaan. Suomen talouden kehitys on ollut viime vuosina selvästi heikompaa kuin euroalueella keskimäärin.

Euroopan keskuspankin EKP:n ja Yhdysvaltojen FED-keskuspankin ohjauskorkoja laskevat päätökset ovat toteutuneet kesällä ja syksyllä 2024 (EKP:n talletuskorko 3,50 %, FED-ohjauskorot 4,75–5,00 %). Myös Euroalueen lainojen viitekorot ovat olleet tämän jälkeen merkittävässä laskussa, mikä saattaa vauhdittaa vaisua asuntokauppaa ja rakentamista Suomessa. Rahamarkkinat ennakoivat, että vuoden 2025 lopussa EKP:n laskevat 2–2,25 %:iin. Keskipitkällä ajalla 2–3 %:n viitekorkotaso on todennäköinen Euroalueella.

Valtiovarainministeriö (VM) ennakoii Suomen BKT:ksi vuonna 2025 ainoastaan matalaa kasvua +1,7 %. Muut ennusteet ovat samansuuntaisia välille 1,2–2,0 %. VM:n ennuste vuodelle 2025 on inflaatioksi 1,6 %. Työllisyyskehitys on heikkenemässä, ja toisaalta osalla aloista on työvoimapulaa. Vihreitä investointeja suositetaan Euroalueella. Myös turvallisuuteen panostetaan aiempaa enemmän.

Valtiontalouden kestävyysvaje on noin 12 miljardia ja valtio velkaantuu. Ilman valtion sopeutustoimia kestävyysvaje kasvaisi tätäkin suuremmaksi. Pidemmällä tähtäimellä Suomessa julkinen talous vaatii talouden tasapainottamista ja toisaalta kykyä uudistua. Sopeutustoimet kohdistuvat mm. sosiaalietuuksiin, verotukseen, hy-

vinvointialueisiin ja kuntiin. Toisaalta investointeja lisätään ja normien purkua tavoitellaan. Valtiovarainministeriö toteuttaa 9 miljardin euron sopeutustoimia julkiseen talouteen Suomessa kahden eduskuntakauden aikana.

Väestön ikääntyminen luo kestävyysvajetta. Tulojen ja menojen epätasapaino julkisella sektorilla korostaa palvelutarpeen ennakoidun suunnittelun ja investointien tarveharkinnan tärkeyttä. Eriytymiskehitys näkyy myös kuntien edellytyksissä järjestää lakisääteisiä palveluita. Eritoten kasvukaupungit investoivat, mikä haastaa lisäksi niiden rahoitusta. Ongelmat työvoiman saatavuudessa, kaupungistuminen sekä syntyvyyden pieneneminen edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja niin kunnissa kuin valtakunnallisestikin. Esimerkkinä tästä voidaan nähdä vuodesta 2025 voimaan astuva TE-uudistus, joka on merkittävä muutos aiempaan. Kunnat ovat jatkossa (45 työllisyysaluetta) vastuussa työllisyydenhoidosta valtion sijasta.

Suomessa **bruttokansantuotteen** ennustetaan kehittyvän ajanjaksolla 2024–2028 seuraavasti (Lähde: VM, taloudellinen katsaus syksy 2024, julkisen talouden suunnitelma 2025–2028):

2024	-0,2 %
2025	1,7 %
2026	1,5 %
2027	1,3 %
2028	1,1 %

Suomen talous on alkanut toipua taantumasta, ja kasvu vauhdittuu ensi vuonna, arvioidaan VM:n syksyn talousennusteessa. Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu -0,2 prosenttia tänä vuonna. Vuonna 2025 bkt:n kasvu nopeutuu 1,7 prosenttiin. Vuonna 2026 bkt kasvaa 1,5 prosenttia.

Inflaatiokehityksen (kuluttajahinnat, muutos-%) ennustetaan Suomessa toteutuvan esitetyn mukaisesti vuoteen 2028 asti:

2024	1,8 %
2025	1,4 %
2026	1,3 %
2027	1,8 %
2028	2,0 %

Inflaation hidastuminen ja korkojen aleneminen vahvistavat ostovoimaa ja yksityisen kulutuksen kasvua. Investointeja lisäävät myös energiasiirtymään ja turvallisuuteen liittyvät hankkeet.

Valtiovarainministeriö ennakoi kuluttajahintojen laskevan vuotuisesta 1,8 %:sta ensi vuonna 1,4 %:iin ja vuoteen 2026 mennessä sen alenemista 1,3 %:iin. Valtiovarainministeriö arvioi Suomessa inflaation laskevan. Hyvänä tasona yleisen talouden kehityksen kannalta pidetään keskimäärin 2 %:n inflaatiota. Ansiotason nousuksi Suomessa ennakoidaan ensi vuodelle 3,4 % ja vuosille 2026–2028 keskimäärin 3,0–3,3 %.

Työllisyysasteen (15–64-vuotiaat) ennustetaan kehittyvän 2024–2028 seuraavasti:

2024	73,8 %
2025	74,1 %
2026	74,5 %
2027	75,3 %
2028	76,1 %

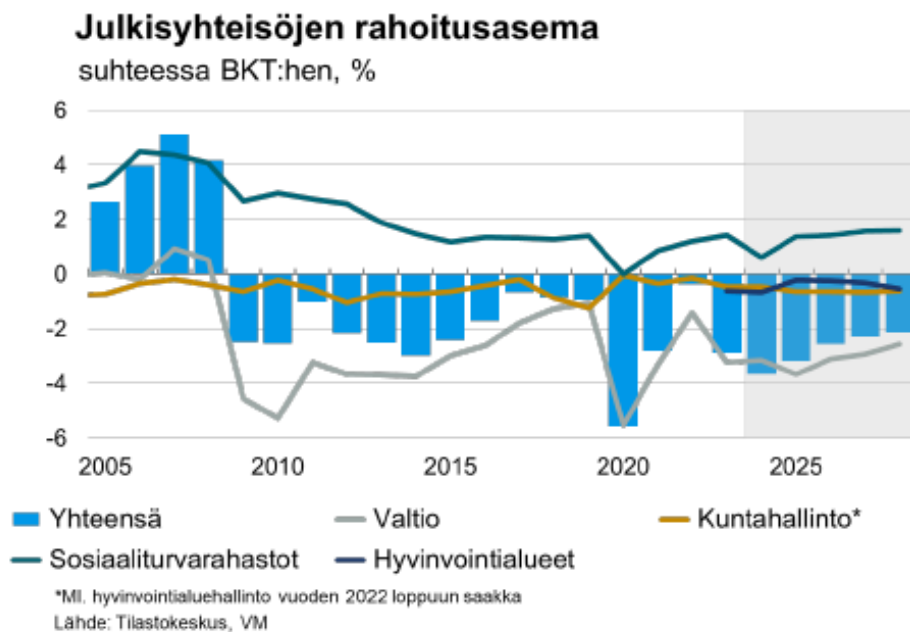
Työllisyysaste laskee vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien osin tuotannon kasvun, osin työllisyystoimiin panostamalla ja sosiaalietuuksia kiristämällä, mutta myös työikäisen väestön vähentyessä. Ensi vuonna 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja sitä seuraavana 74,5 %:iin.

Tilastokeskuksen seuraaman (vertailukelpoinen muiden Euroopan maiden työttömyyslukujen kanssa) **työttömyysasteen** ennustetaan kehittyvän ajanjaksolla 2024–2028 seuraavasti:

2024	8,0 %
2025	7,6 %
2026	7,2 %
2027	6,3 %
2028	6,2 %

Talouden elpyminen näkyy työttömyysennusteissa. Kolmen vuoden aikataarkastelulla eli vuoteen 2026 mennessä työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin. Yhteiskunnan eriytymisestä puolestaan kertoo se, että pitkäaikaistyöttömyys on yhä korkealla ja toisaalta on osaajista pulaa.

Taulukko. Julkisyhteisöjen rahoitusasema suhteessa BKT:hen, %. Lähde: Tilastokeskus, VM.

Talouden kokonaiskuvassa vaikuttaa tulevaisuudessa se, että julkisessa taloudessa (valtio, hyvinvointialueet ja kunnat) vallitsee edelleen rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino, mikä johtaa velkaantumisen kasvuun. Merkittävä sopeuttamistarve on edessä julkisessa taloudessa. Suomella oli jo ennen koronavirusta ja Ukrainan sotaa tuntuva julkisen talouden kestävyysvaje, joka johtuu mm. väestön ikääntymisestä.

Julkisen talouden ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät Euroopan ja Suomen yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Taloudellisten riskien toteutuminen saat-
taa viivästyttää talouden elpymistä. Myös työllisyyskehitykseen ja julkisen talouden

velkaantumisen jatkumiseen sillä olisi negatiivisia vaikutuksia. Pidemmällä aikavälillä on oleellista tukea työllisyyttä, investointeja, tuottavuutta, kilpailukykyä ja vakaata julkista taloudenpitoa rakennepoliittikan keinoin.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmasta ja talouspoliittisista toimenpiteistä kerrotaan tarkemmin kappaleessa 2.2.

2.2 Kunnallistalouden kehitys ja valtion talousarvioesityksen vaikutukset kuntatalouteen

Talousnäkömyien heikentyminen välittyy suoraan myös kuntien talouteen. Sote-uudistuksen jälkeen kuntien verotuloennusteet heiluttavat kuntatalouden tilaa aikaisempaa voimakkaammin. Verojen ohella yleisen taloustilanteen heikko tila vaikuttaa myös kuntien muihin tuloihin, kuten myyntyottoihin.

Talousnäkömyien heikentyminen vaikuttaa luonnollisesti myös kuntien menoihin. Kunnilla on yhä merkittävä rahoitusosuus perustoimeentulotuen ja pitkäkestoisen työttömyysturvan rahoittamisessa. Jos taloustilanne ei ole vahva, silloin yleensä työttömyyskin nousee ja tarve täydentää toimeentuloa erilaisilla etuuksilla lisääntyy. Siksi eritoten menojen hyvä hallinta kuntien käyttötaloudessa sekä tasapainoisen talouden vaatimus, vaikuttavuus palveluissa sekä uudistuminen on hyvä pitää strategiassa ja toiminnassa vahvasti mukana. Korkokulut ovat merkittävässä nousussa, mikä aiheuttaa paineita myös kuntien palvelutuotantoon ja investointeihin.

Valtioneuvoston esitys vuodelle 2025 on julkistettu 3.9.2024. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen talous- ja finanssipoliittikan lähtökohtana on turvata hyvinvointiyhteiskunta myös tuleville sukupolville. Finanssipoliittikan tavoitteena on vahvistaa julkista taloutta ja kääntää Suomen velkaantumiskehitys. Valtiovarainministeriön arvion mukaan julkisyhteisöjen menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino on mittava eikä julkisen talouden rahoitus ole kestäväällä pohjalla pitkällä aikavälillä.

Hallituksen talouspolitiikan painopisteet ovat taloudellinen vakaus, työllisyys, talouskasvu sekä hyvinvointipalvelujen turvaaminen. Hallituksen tavoitteena on vaukuttaa julkisen talouden velkasuhde vuoteen 2027 mennessä. Hallitus on päättänyt julkista taloutta vahvistavista toimista myös siksi, että EU:n liiallisen alijäämän menettely vältetään. Pidemmän aikavälin tavoitteena on tasapainottaa julkinen talous ja kääntää velkasuhde laskuun muiden Pohjoismaiden tasolle.

Tavoitteiden saavuttamiseksi hallitus on päättänyt hallitusohjelmassa julkista taloutta 6 miljardilla eurolla vahvistavasta toimenpidekokonaisuudesta, joka sisältää sekä säästötoimia että työllisyyttä lisääviä rakennepoliittisia toimia. Lisäksi kehysriiessä keväällä 2024 päätetyt 3 miljardin euron lisäsopeutustoimet valtion talouteen on vahvistettu valtioneuvoston vuoden 2025 talousarvioesityksessä eduskunnalle. Näillä on merkittäviä vaikutuksia kuntatalouteen, mm. n. 250–300 milj. euron vuotuiset valtionosuusvähennykset vuosina 2025–2027, myös työllisyyden ja kotoutumisen rahoitusta on tarkistettu alaspäin. Seinäjoelle pelkästään valtionosuusvähennykset merkitsevät noin -4 milj. € eli noin 0,3 %-yksikön veronkorotuspainetta nykytasoon.

Myös sosiaaliturvaan kaavailut leikkaukset kuormittavat kuntataloutta. Hallitusohjelman laskelmien mukaan leikkaukset heikentävät kuntien taloutta vuosittain noin 80–100 miljoonalla eurolla. Taakka kasvaa, jos työttömät eivät työllisty hallitusohjelmassa oletetulla tavalla. Monet valtion uudistukset sopeutusohjelmasta ovat vasta alkamassa.

Kuntien uusiin tai laajeneviin tehtäviin valtio on luvannut osoittavansa täyden 100 %:n valtionosuuden, ja että valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille. Uusista tehtävistä merkittävin on vuonna 2025 alkava työllisyydenhoidon uudistus. Myös kotouttaminen tulee kuntien vastuulle ensi vuonna.

Hallitus pyrkii tukemaan kasvua vaalikauden aikana toteutettavalla määrärahoilla 4 miljardin euron investointiohjelmalla. Valtion yhtiöiden omistuksista voidaan osin luopua merkittävimpien investointien, mm. väyläinvestointien rahoittamiseksi, jottei valtion investointimenot lisää valtion velanottotarvetta hallituskauden aikana.

Julkiselle taloudelle asetettujen tavoitteiden toteutumisen kannalta on tärkeää, että päätetyt säästötoimet toteutetaan suunnitellusti. Kun hallituksen päätökset toteutuvat täydessä mitassaan ja suunnitellussa aikataulussa, velkasuhteen kasvu pysähtyy vuonna 2027, todetaan Valtiovarainministeriön budjettiedotteessa.

Valtion talousarvioesityksessä vuoden 2025 talousarvioesityksen määrärahat ovat 88,8 mrd. euroa. Valtion budjetin alijäämäksi ennakoitaan -12,2 mrd. euroa. Alijäämä on merkittävästi suurempi kuin kevään teknisessä julkisen talouden suunnitelmassa arvioitiin. Valtionvelka oli vuoden 2023 lopussa 151,2 miljardia euroa.

Toimintaympäristö kunnissa on vuonna 2025 hyvin haastava: Epävarmuutta on yleisessä taloudessa kuluvalle vuodelle ja lähivuosille poikkeuksellisen paljon, vaikka orastavaa talouskäännettä Euroopassa ja Suomessa ennakoitaankin. Syytä on kunnissa varautua ennakolta matalamman talouskasvun aikaan ja talouden sopeuttamiseen (Kuntatalousohjelma, VM). Kunnissa on veronkorotuspainetta 0,6–0,9 %, arvioi VM talouskatsauksessaan syksyllä 2023. Moni kunta myy kiinteistöjä ja yhtiöitä rahoitusasemaa vahvistaakseen. Kiinteistöveroja nosti 246 kuntaa v. 2024. Seinäjoen kiinteistöveroissa ei ollut muutoksia vuonna 2024.

Julkisessa taloudessa toiminnan voimakkaampaa uudistamista ja tehostamista, koska muutoin tulot eivät riitä menojen kattamiseen valtiolla, hyvinvointialueilla ja kunnissa. Kestävyysvaje on sen verran suuri. Kuntien talouden ennusteisiin sisältyy yleisten talousennusteiden tavoin edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta.

Hyvinvointialueuudistuksessa kuntien omaisuutta siirtyi merkittävästi hyvinvointialueelle, mm. sairaanhoitopiirin kiinteistöt sekä kaupungin sote-irtaimisto kokonaan. Kaupungin omistamia sosiaali- ja terveystalouksien tiloja tuleva hyvinvointialue vuokraa tulevaisuudessakin palvelujen tuottamiseen. Sote-uudistuksen myötä kuntien menopaineet käyttötaloudessa helpottuivat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvia menoja siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikärakenteen muutos ja keskipitkän aikavälin ennustettu hidas talouskasvu näkyvät jatkossakin myös kunnissa. Kun myös tuloista noin puolet siirtyi hyvinvointialueille, mutta velat jäivät kuntiin, se merkitsee kunnissa suhteellisen velkaantuneisuuden kasvua.

Kuntien kustannuskehityksen kannalta merkittävä tekijä on kunta-alan ansiokehitys, sillä henkilöstökustannukset muodostavat suurimman kuluerän. Sopimusratkaisu on 3-vuotinen ajalla 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat keskimäärin 4,0 % arvioi Kunnallinen Työmarkkinailaitos (KT). Perusratkaisun sopimuskorotusten taso ilman kehittämisohjelmaa vuosina 2023–2025 on sidottu yleiseen linjaan. Lisäksi kunta-alan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä uudistetaan erillisellä kehittämisohjelmalla vuosina 2023–2027 keskimäärin yhden prosentin sopimuskorotuksella vuosittain. Uusi sopimuskausi alkaa 1.5.2025.

Eritoten vuosista 2024 ja 2025 on tulossa kunnille hyvin haastava, koska yleinen talous on heikentynyt merkittävästi vuoden 2023 syksystä ja on jatkanut vuonna 2024

yhä heikentymistään, vain maltillinen talouskasvu ensi vuonna on Suomessa todennäköinen.

Kuntien verotulojen suhteellinen merkitys tuloissa kasvaa entisestään. Eriytymiskehitys on johtanut kuntien toiminnan ja talouden näkökulmasta hyvin erisuuntaisiin ja -asteisiin muutospaineisiin. Suurissa ja kasvavissa kunnissa investointipaineet ovat kovat, kun taas pienenevien lapsi- ja nuorisoikäluokkien kunnissa varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden tarve laskee ja haasteena on sopeuttaa sekä palveluverkkoa että toimintaa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta, todetaan Valtionvarainministeriön Kuntatalousohjelmassa.

Kunnissa menot kasvavat tuloja nopeammin. Kuntatalouden suurin ongelma on ollut jo pitkään tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Kunnissa on kunnallisveron nostamiseen ylimääräistä painetta, sillä tulopuolen rakenteellinen alijäämä kunnissa on noin 400 milj. euroa vuodessa ja se on kasvussa, arvioi Kuntarahoitus talouskatsauksessaan jo vuoden 2023 syksyllä. Tämä näkyy kunnissa kasvavina veronkorotuspaineina. Kuntaliiton Kuntabarometrin (8/2024) mukaan 46 % vastanneista kunnista on nostamassa kunnallisverotusta. Taloudellisen tehokkuuden lisääminen kunnissa on tulopohjan vahvistamisen rinnalla tärkeä tekijä talouden tasapainon saavuttamiseksi, samoin kuin palvelutason priorisoinnit. Myös rakenteellisia uudistuksia tarvitaan.

Heikkenevä toiminnan ja investointien rahavirta näkyy luonnollisesti myös kuntien ja kuntayhtymien lainakannan kehityksessä. Nettoinvestoinnit ovat olleet viime vuosina kasvussa, mikä kasvattaa myös lainakantaa ja siten lainahoitokuluja kunnissa. Kuntien ja kuntayhtymien toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku negatiivinen ja näkymät ennakoivat VM:n painelaskemissa kunnille merkittävää lisävelkaantumista. Vuoden 2023 lopussa kuntien ja kuntayhtymien yhteinen lainakanta oli 19,8 miljardia euroa, ja sen ennakoidaan kasvavan 26,8 miljardiin euroon vuoden 2028 loppuun mennessä. Sote-kiinteistöjen myyntien arvioidaan kohen-tavan kertaluonteisesti toiminnan ja investointien rahavirtaa myös tulevana vuosina, toisaalta myyntejä tasattiin myös hyvinvointialueiden hyväksi kuntien valtionosuus-leikkauksin sote-tasauksen yhteydessä.

Vuoden 2025 alusta toteutuu valtakunnallinen TE-uudistus, jossa kunnille siirtyy kokonaisuudessaan järjestämisvastuu työllisyyspalveluista. Tämä vahvistaa kuntien elinvoimapaalvelujen roolia ja palveluita. Uudistus lisää merkittävästi kuntien vastuuta. Rahoitus on valmisteltu ministeriössä siten, että se olisi mahdollisimman kustannusneutraali valtiolle ja kunnille, ja toisaalta siten, että syntyisi kannusteita tehokkaaseen työllisyydenhoitoon.

Seinäjoeki:

Työvoimahallinnon mukaan työttömyysaste on kehittynyt Seinäjoella ja Etelä-Pohjanmaalla muuta maata suotuisammin. Etelä-Pohjanmaan työttömyysaste oli Pohjanmaan kanssa maan alhaisin. Työttömyys on kasvussa. Elokuun 2024 tilanteen mukainen työttömyysaste oli Seinäjoella 8,0 % (8/2023: 6,6 %), Etelä-Pohjanmaalla 7,1 % (7/2023: 6,0 %) ja koko maassa 10,4 % (8/2023: 9,4 %).

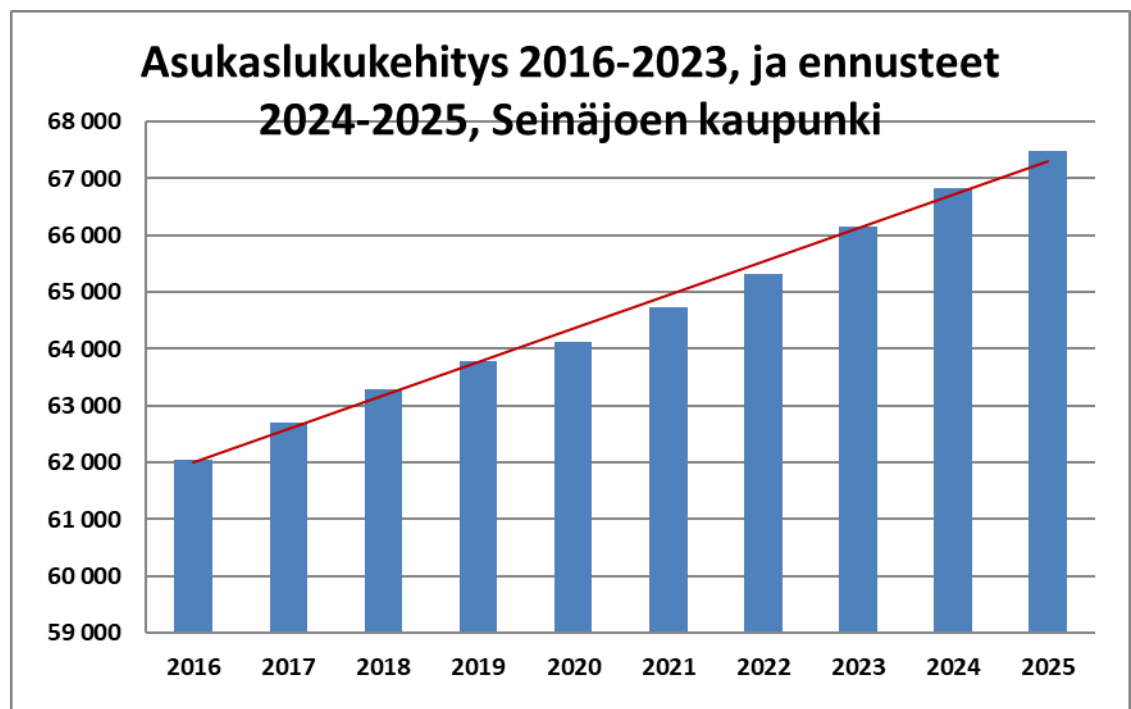
Pitkäaikaistyöttömyys on yhä korkealla tasolla. Tällä on vaikutusta työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvuun. Uusia avoimia työpaikkoja on Etelä-Pohjanmaankin maakunnassa tarjolla viime vuotta vähemmän. Uudet vastuut kotoutumisesta ja työllisyydenhoidossa lisäävät myös kuntien rahoitusvastuuta. Jatkossa lähes noin 10:s euro kuntien käyttötaloudessa on elinvoima- ja työllisyyspalveluissa.

Seinäjoen kaupungin asukasluku on kehittynyt myönteisesti 2010-luvulla ja kasvu on ollut keskimäärin noin 1 %:n vuodessa. Myönteinen kehitys on jatkunut myös 2020-luvulle siirryttäessä, ja kasvunäkymät tuoreimpien Tilastokeskuksen ennusteissa jatkuvat vahvana, jopa vuoteen 2040 asti.

Asukaslukukehitys 1–8 2024 on edelleen kasvussa, mikä on hyvä signaali kaupungin kehittymiselle. Elokuun lopussa Seinäjoen asukasluku on tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan **66 474**. Tässä on kasvua vuodenvaihteesta 314 henkeä. Tälle vuodelle ennakoidaan enintään 1 %:n vuosikasvua, tasaisella kehityksellä jäädään hiekan alle. Seinäjoen kaupunki on kasvanut joka ikisenä vuotena jo vuodesta 1960. Syntyvyyden ja kuolleisuuden muutos on jo negatiivinen myös Seinäjoella, mutta nettomuuton positiivisuus maan sisällä - ja etenkin kansainvälisyys - näkyvät yhä enemmän kaupungin asukaskasvuluvuissa.

Kuvio. Asukasluvun kehitys 2016–2023 ja ennusteet 2024–2025.

Kasvunäkymät ovat yrittäjäkaupunkina ja tapahtumakaupunkina tunnetulla Seinäjoella edelleen vahvat. Tulevien vuosien asukasluvun kasvuksi ennakoidaan keskimäärin noin 1,0 %/vuosi, mikä merkitsisi sitä, että vuoden 2029 loppuun mennessä Seinäjoen asukasluku ylittää 70 000 asukkaan rajapyykin ilman kuntaliitoksiakin. Kasvu merkitsee mm. investointitarpeita: uusi Kärjen koulu on valmis vuodenvaihteessa 2024 tai alkuvuonna 2025. Palvelutarpeen kasvuun Seinäjoella vastataan asemanseudulla. Asemanseudun I osa valmistuu ensimmäisiltä osin palvelujen käyttöön vuonna 2024 ja loput vuonna 2025.

Vuonna 2025 kaupungin investoinnit ovat merkittävät eli 33,6 milj. euroa. Investoinneista kerrotaan tarkemmin kappaleessa 9.2.

Seinäjoen elinvoimaisuus näkyy. Kaupunki on monella tavalla ollut julkisuudessa myönteisesti esillä myös vuonna 2024: Seinäjoen kaupunki valittiin jälleen Suomen yritysmyönteisimmäksi kaupungiksi, jo viidettä kertaa peräjäälkeen. Erinomainen kehitys elinkeinoelämässä on jatkunut, tämä näkyy mm. yli 100 %:n työpaikkaomavaraisuutena ja hyvässä työllisyyskehityksessä, millä on myönteistä vaikutusta keskuskaupunkia laajemmin. Sen sijaan rakentamisen yleinen ahdinko Euroalueella ja Suo-

messä näkyy myös Seinäjoella: vaikka kaupunki jatkaa hyvää kasvuaan, rakentaminen on hidastunut merkittävästi tavanomaiseen nähden johtuen yleisestä taloustilanteesta. Vuonna 2025 päivitetään kaupunkistrategia: todennäköisesti uudessakin strategiassa on yrittäjäyys vahvasti kärkenä, mutta toisaalta myös tasapainoisen talouden vahvempi mukaan ottaminen mahdollistaa kaupungin kasvun hallitusti.

Osaamisen vahvistuminen on yksi kasvun edellytyksistä. Korkeakoulun opiskelijamäärät ovat kasvussa, ja uusia aloituspaikkoja on tulossa Seinäjoelle. Myös kansainvälistyminen on kasvussa.

Kaupungin tilinpäätösvuosi 2023 on kahtia jakautunut. Kaupunkikonserni on taloudellisesti hyvällä pohjalla, mutta emokaupungin käyttötaloudessa on parannettavaa.

Huolta aiheuttaa emokaupungin taloudellisesti heikompi tulos. Talouden tunnusluvut heikkenivät merkittävästi edellisvuodesta. Tilikauden vertailukelpoisen tulos on Aallokkoa koskevat kertaluotoiset 10 miljoonan euron alaskirjaukset huomioituna -3,5 miljoonaa euroa alijäämäinen, ja ilman edellä mainittua oikaisua -13,5 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kaupunkikonsernina taloudellinen vertailukelpoinen tulos on emokaupunkia parempi, poikkeuseristä oikaistuna 8,7 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Oikaisematon tilikauden tulos rahoituserien jälkeen jää kuitenkin vain -1,3 miljoonaa euroon. Velkamäärä jatkoi laskuaan 641 euroa/asukas ja on nyt 8 694 euroa/asukas. Koko konsernin lainakanta on yhä suuri, 575,1 miljoonaa euroa. Vuotta aiemmin se oli 608,9 miljoonaa euroa. Seinäjoen kaupunkikonsernin taseen kertyneet ylijäämät ovat yhä vahvalla tasolla, 113,9 miljoonaa euroa.

Tilinpäätös osoittaa, että Seinäjoen kaupungin taseeseen kertynyt ylijäämä 20,8 miljoonaa euroa tarvitsee vahvistavia toimia, sillä käyttötalouden oikaistu toimintakatteen kasvu vuonna 2023 oli niinkin suuri kuin 6,5 prosenttia. Erityisesti sivistyspalvelujen kasvu on liian suurta ollen lähes 10 prosenttia. Palveluissa menokehitys oli puolittunut edellisen kolmen viime vuotta edeltävän vuoden aikana noin 4 %:n tasolle, mutta nyt toteutuma oli selkeästi heikompi.

Kaupungin suhteellisen korkea velkatilanne rajaa myös vieraan pääoman käyttömahdollisuuksia investointien rahoituskeinona. Kasvavan kaupungin investointitaso on yhä korkea suhteessa tulopohjaan.

Seinäjoen kaupungin vuoden 2024 muutetun talousarvion tilikauden tulos on alijäämäinen -5,3 milj. euroa. Tilinpäätösennuste (31.8.2024) kuluvalle vuodelle on -9,5 milj. euroa, toimintakate on noin 4 %, kun se strategian mukaisesti tulisi olla enintään 2 %. Tilanne vaatii päätöksentekoa talouspainotteisesti. Vuoden 2025 talousarvio on laadittu 2,5 milj. euroa ylijäämäiseksi. Rakenteellinen sopeutus- ja tasapainottamisohjelma 2025–2028 osana talousarviota on laadittu tukemaan kaupungin kestävästä taloudenpitoa ja hallittua kasvua.

Kaupungin talouden vuotuinen kestävyysvaje on tällä hetkellä noin 8 miljoonaa euroa. Tulopohjaa on myös talouden sopeutustoimien rinnalla vahvistettava, siksi myös kunnallisveroja nostetaan ensi vuodelle. Valtionosuusleikkaukset vuosille 2025–2027 ovat myös osasyynä veronkorotukseen. Vahvempi tulopohja kustannustietoisuuden uudistavan toiminnan rinnalla tukee strategista tavoitetta päästä 10 milj. euron vuotuisiin tuloksiin, mutta antaa myös mahdollisuutta nykyinvestointitason nostamiseen taloussuunnitelmavuosina vastaavalle tasolle vuosikatteen kanssa. Vuoden 2025 talousarvion keskeisenä tavoitteena ovat vaikuttavat palvelut, uudistumisen

tiellä jatkaminen ja myös taloudellisen tehokkuuden lisääminen ja talouden sopeutustoimet. Hyvällä johtamisella, kustannustietoisuudella ja uutena myös tiedolla johtamisen systemaattisella lisäämisellä pyritään vaikuttamaan taloudelliseen tuloksen myönteiseen kehittymiseen toimialoilla.

Rahoitusaseman vahvistamiseksi ja kaupungin strategian mukaisesti tasetta on kevennetty mm. sote-omaisuutta myymällä. Myös kerrostalorakentaminen tuo tulevinakin vuosina kaupungille velvoitepysäköintimaksuja, kun kaupunki osoittaa pysäköintitilat uudistuotannolle. Taseen keventämistä jatketaan myös tulevinakin vuosina mm. ei-strategisesti tärkeästä omaisuudesta luopumalla. Myynnit ovat tärkeitä omavaraisuuden vahvistamiseksi ja suhteellisen velkaantuneisuuden vähentämiseksi, minkä lisäksi myynneillä on myös kertaluonteisia myönteisiä tulosvaikutuksia etenkin vuosiin 2026–2028, jolloin sote- ja pelastuslaitos-kiinteistöjen myynnit ovat ajankohtaisia.

Isoin kaupungin omistusten kannalta ei-strategisesti tärkeä kiinteistö on sairaalanmaalla, Kiinteistö Oy Y-talo, jossa ei ole toteutetun hyvinvointiuudistuksen jälkeen kaupungin omaa toimintaa lainkaan. Kaupunki omistaa kiinteistöstä 49 %. Y-talossa toimii tätä nykyä sairaalan pääsisäänkäynti palveluineen sekä koko maakuntaa palvelevat päivystyspalvelut. Kaupungin tarkoitus on luopua ko. kiinteistön omistuksesta heti, kun hyvinvointialueella on mahdollisuus se itselleen lunastaa. Myynti toteutuu aikaisintaan 2026–2028, koska sitä ei ole hyvinvointialueen investointimäärärahoissa ensi vuonna.

Datacenter-hanke on myönteisesti etenemässä, mutta sen vaikutuksia ei ole huomioitu vuoden 2025 talousarvioluvuissa. Toteutuessa siitä tulee yksi kaupungin merkittävimmistä yksityisen toimijan investoinneista.

2.3 Talousarvion laadinnan lähtökohdat

Kaupunginhallitus on antanut ohjeet talousarviolaadinnalle 13.6.2024 ja täydentänyt ohjeitaan 16.9.2024. Talousarvion valmistelijoiden tulee ottaa huomioon kaupunginhallituksen linjaukset talousarvion valmistelussa.

Yleinen taloustilanne kuntakentällä on haastava johtuen kestävyysvajeesta, yleisen taloustilanteen suuresta epävarmuudesta ja mm. Venäjä-pakotteet jatkuvat ja korkotaso on ollut kovassa nousussa. Etenkin tulopuolella on kasvavia riskejä yleisen talouden heikentyessä. Myös palkkakulut kunta-alalla kasvavat tavanomaista enemmän valtakunnallisten työehtosopimusten myötä. Talousarviopohjiin on varattu 4,6 % henkilöstön palkkakuluihin.

Vuosi 2025 on hyvin haastava kuntataloudessa, mihin vaikuttaa sekin, että valtio sopeuttaa valtiontaloutta 9 mrd. euroa hallituskauden aikana. Valtionosuudet ovat ensi vuonna ja kahtena sitä seuraavana vuonna valtion säästötoimien ja sote-tasauksen myötä noin 4 milj. euroa tavanomaista pienemmät. Tämä kaikki korostaa omien toimien merkitystä.

Talousarviossa 2025 on otettu huomioon iso uusi vastuu kunnille eli Te-uudistus 2025, jossa Seinäjoki yhdessä Ilmajoen ja Isonkyrön kuntien kanssa vastaavat työllisyyden edistämisestä. Osajia tarvitaan yrityksissä, mutta yhä enemmän myös kansainvälistymistä kaupungin kasvaessa.

Julkisen talouden ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Ensin koronapandemia, sitten Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siitä seuranneet taloudelliset pakotteet Venäjää ja Valko-Venäjää kohtaan

ovat haastaneet meitä, samoin kuin pakotteita seurannut energiakriisi. Kaikista näistä selvisimme. Tällä hetkellä kuntien talous Suomessa on lujilla, valtion sopeutustoimet näkyvät samoin kuin asuntoalan ja rakentamisen matalasuhdanne. Rakentaminen ei ole sitä mihin on totuttu.

Yleisen kasvun tuomaan verotulojen kasvuun ja veronkorotukseen (Kunnallisvero on ensi vuonna 9,2 %, siinä on nousua 0,8 %-yksikköä nykyiseen) emme voi yksinomaan rakentaa, vaan tarvitsemme omassa toiminnassamme myös muita uudistuksia ja sopeutustoimia talouden vahvistamiseksi ja pitämiseksi kestäväällä tasolla. Orastavaa käännettä on yleisessä taloudessa ilmassa, mutta se ei poista oman toiminnan tehostamisen välttämättömyyttä.

Vuoden 2025 talousarvio on strategian mukaisesti taloutta vahvistava budjetti. Talouden vahvistamista jatketaan, tavoitteena positiiviset tilikauden tulokset ja talouskehityksen kääntämiseksi pysyvämmiin kestävämmälle pohjalle. Tavoite on olla lähivuosien kuluessa myös parhaassa kolmanneksessa toimintakatevertailussa euroa/asukas Seinäjoen verrokkikaupunkeihin nähden. Se ei ole vielä toteutunut (tp. 2023: 2 905 euroa/asukas), mutta tavoitteen eteen tehdään töitä, jotta se mahdollisesti toteutuisi.

Vuoden 2025 talousarvio on laadittu tasapainottavaksi tavoitteena 2,5 milj. euron ylijäämäinen tulos. Se on hyvä lähtökohta hyvin haastavana vuonna 2025, mutta pysyvästi ylijäämäiset tulokset edellyttävät rakenteellisiakin uudistuksia ja toisaalta sitä, että kaupungin pito- ja vetovoima jatkuu vahvana. Ensi vuoden talousarvioketä on tiukka, ja onnistumisessa tarvitaan kaikkia toimialoja ja toimia hyvän tasapainoisen talousarvion toteuttamiseksi. Tarvitaan myös uudistumiseen tähtääviä toimia, jotta kaupungin talous saadaan pysyvämmiin vakautettua takaisin vahvemmalle pohjalle.

Tervehdyttämistoimien ohella kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti on tärkeää, että myös vaikuttavuuteen, kehittämiseen ja uudella tavalla tekemiseenkin panostetaan. Myös digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään. Kasvukaupunki haluaa olla jatkossakin yrittäjyyden ykkönen. Se huomioidaan kaupunkistrategiassa 2022–2029 vahvasti. Kaupunkistrategia päivitetään vuoden 2025 aikana, ja yhä vahvemmin meidän on syytä nostaa tasapainoinen talous keskiöön vertovoimaista kaupunkia rakennettaessa.

Kaupungin kasvu auttaa tavoitteeseen pääsemiseksi, muttei tarpeeksi. Seinäjoki kuuluu yhä kasvupotentiaailtaan parhaaseen viidennekseen kaikkien kuntien vertailussa. Väkiluku kasvaa, kaupungin elinvoima on vahva, palvelut ovat toimivat ja kaupunki kehittyy. Myös työpaikkoja on hyvin tarjolla. Tältä osin kaupungin strategia toteutuu erinomaisesti. Sen sijaan kaupungin talous ei ole vielä tasapainossa, kun menot kasvavat yhä liikaa suhteessa tuloihin, vaikkakin parempaan suuntaan on mentä sitten vuoden 2019. Vuoden 2025 talousarviolaadinnalla on tulevan kannalta iso merkitys, taloutta on vahvistettava, jotta käyttötalous kantaa nykyistä vahvemmin ja jotta myös velkaantuminen aidosti pienenee. Vuoden 2024 tuloksesta odotetaan alijäämistä, noin -9,5 milj. euroa.

Kaupungin talouden tunnusluvut ovat vahvistuneet merkittävästi viimeisen kolmen vuoden aikana. Etenkin verotulot ovat kehittyneet hyvin vuosina 2021 ja 2022. Kaupungin myönteinen kasvu, yritysten pärjääminen ja hyvä työllisyystilanne näkyvät. Investointitaso on kohtuullisemmalla tasolla ja lainamäärä asukasta kohden laski emokaupungissa yli 27 milj. euroa vuonna 2022. Kaupungin velkaantuminen vähe-
nee sillä, että kustannustietoisuus pidetään hyvällä tasolla, investointeja jaksote-

taan keskittyen vaikuttavimpiin, palveluja ja rakenteita uudistetaan siten, että toimintakate kasvaa enintään 1,5–2 % vuodessa. Tulopuolta tarkastellaan menojen rinnalla. Lisäksi kaupungilla on ei-strategisesti merkittävien kiinteistöjen myyntiohjelma vuosille 2022–2028, millä vahvistetaan kaupungin rahoitusasemaa.

Kuntien verotulojen ennakoidaan yleisesti kasvavan vuonna 2025. Verotuloennuste talousarviovuotta edeltävälle vuodelle 2024 on tavanomaista heikompi, ja myös valtionosuudet vähentyvät Seinäjoella yli 20 % ed. vuodesta mm. sote-tasauksen ja valtion säästötoimien myötä, mikä on tehnyt vaikeammaksi rakentaa taloutta vahvistavaa talousarviota.

Ensi vuoden talousarvio on laadittu lähtökohtaisesti siltä pohjalta, että kunnallisveroprosenttia nostetaan ja jatketaan käyttötalouden sopeutustoimia. Vahvempi verotulopohja yleisesti ottaen mahdollistaisi ensi vuodelle ja tulevina vuosina paremman vuosikatteen ja vahvasti ylijäämäisen tuloksen ja nykyistä isommat mahdollisuudet investointien rahoittamiseen velkaantumatta.

Kaupungin lainamäärä on 31.12.2023 asukasta kohti laskettuna 5 446 euroa. Lainamäärä ylittää selvästi kuntien keskiarvon (koko maa, vuonna 2023: 3 414 euroa/asukas). Konsernin lainamäärä on 8 694 euroa asukasta kohti. Tasapainotustyö on aloitettu 2019, jatkuen vuosina 2020–2024 ja talousarviovuonna 2025. Pidemmällä tähtäimellä rakenteelliset uudistukset osana tervehdyttämistoimia jatkuvat myös talousarvion suunnitelmavuosina 2025–2028. Osana vuoden 2025 talousarvion hyväksymistä hyväksytään myös vuoden 2028 loppuun ulottuva rakenteellinen sopeutusohjelma. Tavoite on 2,5 %:n tuottavuus/ vuosi. Jaksottamalla tasapainotustyö useammalle vuodelle, voidaan tehdä ko. työ hallitusti.

Henkilöstösuunnitelmaa hyödyntäen haetaan optimitaso koko kaupungin henkilöstömäärän kehittymiselle. Henkilötyövuosien kehitystä seurataan. Eläköitymisen ennuste vuosina 2024–2028 (lähde: Kevan tilastot) on noin 70/vuosi.

Merkityksellistä on huolehtia myös riittävästä vakituisesta henkilöstöstä, riittävästä henkilöstömäärästä ja henkilöstön hyvinvoinnista, jotta sitouttaminen kaupunkiorganisaatioon myös tulevaisuutta ajatellen on mahdollista. Vakituisten henkilöstömäärän lisääntyminen suhteessa määräaikaiseen resurssiin antaa työyhteisöille vakautta, eikä resurssia valu hukkaan jatkuvaan vaihtuvan henkilöstön perehdyttämisen prosesseihin.

Kaupungin yleinen kehitys on jatkunut edelleen myönteisenä. Asukasluku jatkaa noin 1 %:n vuotuista kasvuaan, ja toimiva peruspalvelujen tuottamisjärjestelmä ja merkittävät panostukset kaupungin kehittämiseen ja koulutukseen ovat luoneet uutta pohjaa kaupungin ja kaupunkiseudun kasvulle ja kehitykselle. Kaupungin rooli yhtenä suomalaisena kasvu- ja maakuntakeskuksena on edelleen vahvistunut. Ilman investointeja on vaikea rakentaa kaupungin tulevaisuutta ja ylläpitää kasvua ja vetovoimaa. Vuosi 2024 jää historiaan yhtenä merkittävimpana uudiskohteiden valmistumisvuotena, jolloin valmistui 2 koulua ja 1 päiväkotia. Investointejakin tullaan käyttötalouden tavoin tarkastelemaan talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina kriittisesti vaikuttavuus ja kaupungin kestävä talous huomioiden. Mm. uimahallin laajennus uudiskohteena siirtyy taloussyistä tulevaisuuteen.

Vuodelle 2025 on Suomessa ennustettu noin 1,7 %:n kasvua (VM syyskuu 2024), mutta siihen sisältyy poikkeuksellisen paljon epävarmuustekijöitä, mm. yleisen talouden taantumauhka Euroopassa, korkojen kehittyminen (ennakoidaan noin 1 %-yksikön laskua syyskuun 2024 nähden, mutta korot reagoivat herkästi geopolitiittisiin tilanteisiin) sekä Venäjä-pakotteiden jatkuminen Ukrainan sodan aloittamisen vuoksi. Myös

Israelin sotatoimet Gazassa ja Lähi-idän konflikti kiristävät jännitteitä ja sisältävät riskin sodan eskaloitumisesta ko. alueita laajemmaksi. Vaikka Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys tuo turvaa aiempaa enemmän, turvallisuusasiat otetaan huomioon kunnissa hyvin vakavasti, mm. mahdollisten kyberhyökkäysten varalta. Varautumisharjoituksia pidetään säännöllisesti, ja ne on otettu huomioon ensi vuodenkin budjettia laadittaessa.

Seinäjoen kaupungin on pidettävä huolta taloutensa kestävydestä kaikkina aikoina, myös tämän vaikean ”välikauden 2024–2026” (taantuman jatkuminen 2024, raken- tamisen matalasuhdanteen pitkittyminen, valtion omat sopeutustoimet 2024–2027) yli on päästävä siten, että taseessa ylijäämät turvataan, sillä valtio tuskin peruu säästötoimia, jotka näkyvät myös kuntien tulopohjassa.

Taantuman kääntyminen ainoastaan hauraaksi kasvuksi näyttää todennäköiseltä skenaariolta sekä Euroopassa että Suomessa. Näin ennakoi Suomen pankki syksyn talouskatsauksessaan.

Vuodesta 2025 ei tule kunnille helppoa. Tämä korostaa vaikuttavan toiminnan, tu- loksenteonkin merkitystä sekä katsetta verotulopohjan vahvistamiseen ja rahoituk- senhallintaan. Tasetta on pidemmälläkin tähtäimellä kevennettävä, koska sote-uu- distuksen jälkeen kuntien suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa merkittävästi. Myös uusille investoinneille tehdään näin enemmän tilaa.

Talousarviovalmistelun keskeisiä lähtökohtia:

- Taloutta vahvistetaan, ja se merkitsee myös sopeutustoimia
- Vaikuttavuus ja tuottavuus palveluissa on tärkeä. Rakenteellisia uudistuksia on haettava aktiivisesti.
- Te-uudistukseen käytetään se määräraha, minkä valtio osoittaa ko. uudistuk- seen valtionosuuksina: tämänhetkinen tieto on noin 8,6 milj. euroa sisältäen työmarkkinatuenkuntaosuuslisäyksen kuntavastuiden kasvaessa.
- Myös lisätuloja tarvitaan kaikilla toimialueilla, esim. aktiivisten hankehakujen myötä.
- Toimintakatetavoite enintään 2-3,6 %:n toimintakatteen lisäystä verrattuna vuoteen 2024 ilman TE2025-uudistuksen vaikutusta.
- Vuosikatetavoite kattaa yli 70 % nettoinvestoinneista. Mitä vahvempi vuosikate on, sitä paremmin se luo pohjaa investointien rahoittamiselle ja velkaantumisen hillitsemiselle ja mahdollisuuksien mukaan velkamäärän pienentämiselle. Asu- kaskohtainen velkamäärä laskee vuoteen 2024 nähden. Velkamäärä kasvaa silti noin 6 milj. euroa.
- Tulostavoite on vähintään 2,0 milj. €, kaupunkikonsernin tulostavoitteena tätä suurempi. Tulevina vuosina tavoitteena on 10 milj. euron vuotuinen tulos ta- solle.

Nettoinvestointitasoksi tavoitellaan noin 33–33,5 milj. euroa.

- Tavoitteet johdetaan kaupunkistrategiasta kuitenkin niin että tasapainoisen ta- louden vaatimus on huomioitu.

- Kaupunginhallituksen 16.9.2024 vahvistama raami 2.0 on sitova: Talousarvion valmistelijoiden ja lautakuntien tulee ottaa huomioon kaupunginhallituksen linjaukset talousarvion valmistelussa ja pysyä annetussa kehyksessä. Tarvittaessa on sopeutettava toimintaa tai löydettävä lisätuloja ylityksen kattamiseksi.
- Ensi vuoden talousarvion valmistelussa on lähdetty talousseminaarin evästyksen myötä siitä, että kunnallisveroprosenttia nostetaan + 0,8 %-yksikköä ja se on huomioitu Talousarvio2025 -raami 2.0:ssa. Kiinteistöveroprosentit pidetään ennallaan lukuun ottamatta rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero, jota esitetään laskettavaksi 1 %-yksiköllä.
- Talousarvio sisältää osana kaupungin myyntiohjelmaa 2022–2028 myös kerta-luonteisia myyntejä. Palkkakustannusten kasvuun on talousarviossa varattu 4,6 %, mikä sisältää sopimuskorotukset.

Lisäksi palveluissa on hyödynnettävä uusia toimintatapoja mm. digitalisaatiota. Hyväksytyn digiohjelman täytäntöönpano ja tiedolla johtaminen on yksi keinoista. ICT-palveluiden ydintehtävänä on varmistaa, että kaupungin teknologisia ratkaisuja käytetään tehokkaasti ja niistä saadaan kustannus- ja vaikuttavuushyötyjä.

Uudistumiseenkin liittyen osallistuvaa budjetointia jatketaan vakinaisena toimintana. Kokemukset siitä ovat olleet hyviä. Vuonna 2023 kerätyt ehdotukset viedään suunnitellusti käytäntöön vuonna 2024 ja 2025. Osallistuvan budjetoinnin vuotuinen kokonaisbudjetti 150 000–200 000 euroa/ 2 vuotta. Samoin menetellään vuosina 2025 ja 2026.

Prosentti taiteelle on huomioitu investointiohjelmassa.

Kestävän kehityksen edistämiseen panostetaan talousarviovuonna ja suunnitelma-vuosina sekä emokaupungissa että kaupunkikonsernissa. Kaupunki on sitoutunut hiilineutraalisuuden edistämiseen. Myös rakentamiskohteissa hyödynnetään nk. vihreää rahoitusta.

Lähtöolettamana on, että Seinäjoen kaupungin tuloksentekokyky on hyvä, palvelujen tuottavuus paranee ja että kasvamme kestää taloudellisesti 2020-luvun kasvun. Rakenteellinen sopeutusohjelma 2025–2028 osana talouden tasapainottamista tukee kaupungin talouden tunnuslukujen vahvistamista. Kestävällä taloudenpidolla varmistetaan vaikuttavat kuntapalvelut ja investointikyvykkyyskin.

Tuloveroprosentti ja kiinteistövero

Vuoden 2024 talousarvion valmistelussa lähdetään hyväksytyn raamivalmistelun mukaisesti siitä, että Seinäjoen tuloveroprosentti vuonna 2024 on 9,2 %, missä on verotulopohjan vahvistamista +0,8 %-yksikköä nykyiseen.

Kiinteistöverotulo on entistä tärkeämpi, vakaa tulolähde kaupungille.

Kestävyyssvaje on sen verran merkittävä, että Seinäjoen kaupungin kasvu ei yksistään riitä, vaan kaupungin tulopohja tarvitsee merkittävää vahvistusta. Verotuksen tasoa valmisteltaessa on otettu huomioon, että valtionosuudet pienenevät merkittävästi vuosina 2025–2027. Veropohjan vahvistamisen rinnalla kaupungin taloutta vahvistetaan merkittävien sopeutustoimin 2025–2028 etenkin menokehitykseen vaikuttamalla. Todetaan, että yhtiö- tai kiinteistömyyntejä ei ole tiedossa merkittävässä määrin vuosille 2025–2026.

Kiinteistöveroihin ei esitetä muutoksia lukuun ottamatta rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroa, jota ollaan laskemassa ensi vuonna 5 %:iin nykyisestä 6 %:sta. Taustalla on rakennusalan vaikea suhdannetilanne.

Valtionosuudet

Valtionosuudet sisältävät peruspalvelujen valtionosuudet, opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet, kotikuntakorvaukset ja myös kuntien verotulotasauksen. Valtionosuudet tulee ottaa huomioon palvelujen määrää ja laatua mietittäessä.

Valtionosuudet ovat kunnan toiseksi tärkein tulonlähde, mutta sen suhteellinen osuus on vähenemässä, mikä nähdään kuluvan vuoden ja ensi vuoden talousarviossa sekä tulevana vuosina. Tämä laskeva kehitys merkitsee sitä, että tulevana vuosina kunnista pärjäävät parhaiten kasvavat kaupungit, joilla on hyvä yritys-kanta ja kasvun myötä myös hyvät verotulokertymät.

Te-uudistus 2025 mukaan lukien kotouudistus on huomioitu kaupungin ensi vuoden valtionosuusrahoituksessa kaupungin vastuiden kasvaessa.

Kassahallinta

Kassanhallintapolitiikassa pyritään kaupungin vakavaraisuusaseman ja kassatilanteen vakaana pitämiseen, myös lisätuloja kassanhallinnassa etsitään maltillisella osake-, korko- ja rahastosijoittamisella, vuotuiset lisäsijoitukset ovat 3 milj. euroa, minkä lisäksi kaupungilla on määräaikaistalletuksia. Hyödynnetään joustavien rahoitusinstrumenttien, mm. kuntatodistusten käyttöä kassatilanteen turvaamisessa.

Maksutulot

Tulosalueiden on käytävä budjettia laatiessaan tarkoin läpi omat myynti- ja maksutulonsa ja tehtävä niihin kaikki mahdolliset tarkistukset tulojen lisäämiseksi, sillä kohonnut inflaatio menneinä vuosina on nostanut vuotuisia kuluja, joita tuloilla täytyy rahoittaa. Myös uusien tuottojen selvittäminen on tarpeen.

Lainanotto

Kaupunki velkakehitys on talouden näkökulmasta keskeinen huolenaihe. Velkaantumisen jatkuu, tosin maltillisempina kuin ennen vuotta 2020. Velkaantumisen vähentäminen liittyy käyttötalouden lisäksi myös päätettävään investointitasoon. Rahoituksessa on näkyvissä korkojen nousu yleisen talouden muutosten vuoksi. Laina-salkusta on pitkäaikaisten lainojen osalta suojattuna strategian mukaisesti vähintään 50 %.

Investoinnit

Talousarvioon esitettävien investointiprojektien ja investointien kokonaismäärän tulee perustua valtuuston hyväksymään taloussuunnitelmaan ja valtuuston hyväksymään kehukseen. Investoinneissa kaupungin taloudellinen tilanne otetaan huomioon ja priorisoitaessa investointikohteita taustalla ovat talousarvioehdotuksen ja taloussuunnitelman tasapainotukseen liittyvät kysymykset ja kaupungin velkakehitys.

Talonrakennusinvestoinneissa käytetään vaikuttavuuden arviointia (mm. tulot, vaikutus käyttötaloudelle, hyötyvaikutukset, kiireellisyys, riskit) euromäärän rinnalla. Myös tietohallintoinvestointeihin, laitehankintoja lukuun ottamatta on otettu käyttöön vaikuttavuusarviointi.

3. TALOUSARVIORAKENNE

Kuntalain 110 §:ssä on säädökset talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelusta.

Talousarvio ja -suunnitelma

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Kuntalain 111 §:ssä säädetään veroperusteista seuraavaa:

Veroja koskevat päätökset

Viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Veroperusteet tulee ilmoittaa Verohallinnolle 18.11.2024 mennessä.

Taloussuunnittelu- ja kirjanpitojärjestelmän tavoitteena on:

- korostaa valtuuston päätösvaltaa toiminnan ja talouden suunnittelussa
- kytkeä talousarvio pitkän aikavälin taloussuunnitteluun
- osoittaa keinot kokonaistalouden tasapainottamiseksi
- sitoa toiminta ja talous yhteen
- antaa oikea kuva kunnan taloudesta
- osoittaa kunnan taloudellinen tuloksen muodostuminen sekä rahoitustarpeen kattamiskeinot ja
- parantaa vertailtavuutta muihin talousyksiköihin.

Talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kunnassa kolme päätehtävää. Ensiksi niissä asetetaan palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet. Toiseksi talousarvioon ja -suunnitelmaan budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot eri tehtäville ja hankkeille. Talousarviovuoden osalta arviot ovat sitovia määrärahoja ja tuloarvioita. Kolmanneksi talousarviossa ja -suunnitelmassa osoitetaan miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan.

Talousarvion ja -suunnitelman rakenne palvelee mainittuja kolmea tehtävää, palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevien tavoitteiden asettamista sekä niiden edellyttämien menojen ja tulojen budjetointia käyttötalous- ja investointiosassa.

Toiminnan ja investointien pääomarahoitusta ja siihen liittyvät korvaukset osoitetaan tuloslaskelmaosassa ja rahoitusosassa.

Talouden tasapainon tärkein arviointikriteeri on **vuosikate**. Vuosikate ilmoittaa rahoitusylijäymän sen jälkeen, kun käyttötalouden nettomenot ja rahoituksen nettomenot on rahoitettu. Vuosikate on se tulo-rahoituksen määrä, joka on käytettävissä investointeihin. Talous on tasapainossa, jos vuosikatteella voidaan rahoittaa investointien nettomenot.

Kuntaliitto on luonut seuraavat kriteerit tulo-rahoituksen riittävyyden eli vuosikatteen tason arvioinnille:

1. Vahva talous

Vuosikate riittää investointien nettomenon ja lainojen lyhennysten rahoittamiseen.

2. Tasapainossa oleva talous

Vuosikate riittää lainojen lyhennysten ja suunnitelman mukaisten poistojen eli korvausinvestointien rahoittamiseen.

3. Hyväksyttävän alarajalla oleva talous

Vuosikate on yhtä suuri kuin suunnitelman mukaiset poistot eli vuosikate riittää korvausinvestointien, mutta ei kokonaan lainojen lyhennysten rahoittamiseen.

4. Heikkenevä talous

Vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos poistojen jälkeen negatiivinen. Tällöin vuosikatteella ei pystytä rahoittamaan suunnitelman mukaisia poistoja kokonaan eikä lainojen lyhennyksiä ollenkaan.

5. Kriisitalous

Vuosikate on negatiivinen, jolloin käyttö- ja rahoitusmenojen rahoittamiseen joudutaan ottamaan vierasta pääomaa.

4. SEINÄJOEN KAUPUNKISTRATEGIA 2022 - 2029

Kaupunginvaltuusto on 20.6.2022 hyväksynyt Seinäjoen kaupunkistrategian vuosille 2022-2029.

Taulukko. Seinäjoen kaupunkistrategian tavoitteet.

Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Vetovoimainen Seinäjoki	Palveleva Seinäjoki	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki
Yrittäjyyskaupunki 2.0	Uudistuva ja viihtyisä kaupunkikeskusta	Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelut	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki
Suomen ruokapääkaupunki, merkittävä teknologiateollisuuden keskittymä ja kansainvälisen liiketoiminnan kasvualue	Kaupunki Suomen kasvukäytävällä	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Tasapainoinen talous
Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailemisen kaupunki	Laadukas ja elinvoimainen asuin ympäristö	Työllisyys	Kaupunkikonserni
Järjestö ja seurayhteistyö	Opiskelijalle paras kaupunki	Kotouttaminen	Digiälykäs kaupunki
Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa			Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti
Maakunnallinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö			

Strategian mukaan kaupungin visio on:

Seinäjoki on valtakunnallinen kasvukeskus, jossa kaupunki, yrittäjät ja yhteisöt rakentavat osaavaa, innostavaa ja turvallista kaupunkia.

Kaupungin arvot ovat:

Tahto, rohkeus ja vastuullisuus

Strategiset valinnat ovat:

Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki

- yrittäjyyskaupunki 2.0
- arvostusta ja tukea seura- ja järjestötyölle
- hyvät palvelut asukkaille yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- menestystä maakunnallisella, kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä

Vetovoimainen Seinäjoki

- uudistuva ja viihtyisä kaupunkikeskusta
- kaupunki Suomen kasvukäytävällä
- laadukas ja elinvoimainen kaupunkiympäristö
- opiskelijalle paras kaupunki

Palveleva Seinäjoki

- sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia
- hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- vastuuta työllisyydestä
- kotouttamisen edistäminen

Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki

- hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki
- Kasvun ja investoinnit turvaava talous
- kaupunkikonsernin palvelut tukevat koko kaupungin onnistumista
- digiälykäs kaupunki
- Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti.

Hyväksytty kaupunkistrategia ohjaa toimialojen budjetointiprosessia ja tavoiteasetantaa sekä palveluissa että investoinneissa.

Tavoitteissa läpileikkaavana teemana on asiakaslähtöisyys ja vaikuttavuus, ja että asetetut tavoitteet ovat mitattavia ja johdettu kaupunkistrategiasta. Uusia tapoja toimia palveluissa edistetään kaikilla toimialoilla systemaattisesti.

Myös ympärillä oleva globaali muutos, mm. kehittynyt teknologia mahdollisuuksiin sekä kestävän kehityksen vaade haastavat kaupunkia uudistumaan.

Strategisten tavoitteiden rinnalla yleisen taloustilanteen epävarmuus yhdessä turvallisuuden kasvun Ukrainan sodan ja sitä seuranneiden Venäjä-pakotteiden myötä riittävä varautuminen on myös tärkeää.

Talousarviotavoitteiden määrää vähennetään ja kiinnitetään huomiota siihen, että ne on johdettu kaupunkistrategiasta. Tavoitteena on, että vuoden 2025 talousarviossa kaikilla palvelualueilla kaupunkistrategia näkyy mahdollisimman vahvasti tavoiteasetannassa ja konkreettisissa toimissa, kun talousarviota toteutetaan.

Rakenteellisille sopeutustoimille 2025–2028 on tarve talouden vahvistamiseksi.

Kestävän kehityksen edistäminen

Seinäjoen kaupunki on kuulunut kuntien energiatehokkuussopimukseen (KETS) jo edellisellä sopimuskaudella 2008–2016 ja nykyinen sopimuskausi on voimassa 2017–2025. Sopimuksessa energiankulutusta on sitouduttu vähentämään lähtötilanteen noin 80 000 MWh 7,5 % eli noin 6 000 MWh vuoteen 2025.

Seinäjoen kaupunki on laatinut nyt myös tuleville vuosille erillistä energiansäästö-ohjelmaa, jota tullaan edelleen noudattamaan. Muun muassa hukkalämpökohteita etsitään aktiivisesti hyödynnettäväksi.

Kestävän liikkumisen toimenpideohjelman (SUMP) on Seinäjoen kaupungin valtuusto hyväksynyt. Siinä esitettyjä toimenpiteitä tullaan tekemään 2025 niiltä osin, kuin vain kaupungin talous antaa myöten. Seinäjoella on menossa isoja hankkeita, kuten aseman seutu, joka omalta osaltaan parantaa myös julkisen liikenteen edellytyksiä ja matkaketjuajattelua. Seinäjoki jatkaa toimenpiteitä myös aseman seudun ympärillä katuverkon osalta parantaakseen palveluiden saavutettavuutta, keskustan viihtyisyyttä ja sujuvoitukseksi eri kulkumuotojen käyttöä. Toimenpideohjelmassa tavoitteena oli tasapainoisesti kehittää kaikkia liikkumis- muotoja, ohjata ja kannustaa siirtymään kohti kestävämpiä tapoja liikkua, sekä pienentää liikenteen ympäristövaikutuksia. Luodaan mahdollisuuksia myös kevyen liikenteen parantamiseen. Seinäjoen näköiset ja kokoiset toimivat kevyen liikenteen väylät voisivat saada suurta suosiota niin pyöräilevien opiskelijoiden kuin työmatkakulkijoidenkin keskuudessa.

Seinäjoen kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma muistutti Seinäjokea roolista tärkeänä liikenteen kauttakulku-kaupunkina ja maakunnan keskuskaupunkina. Tämä korostuu myös niin rautateiden risteyskohtana kuin logistiikan näkökulmasta. Seinäjoen kaupunki on saanut rahoitusta JTF oikeudenmukaisen siirtymän (Rovexin teollisuusalueen hiilineutraali palvelualue) hankkeeseen, jossa luodaan fyysinen pohja sähkörekkojen latauspaikan rakentamiseksi. Seinäjoelle on rakentunut uutta logistisen toiminnan tilaa, sähkörekat ovat myös tulevaisuutta ja on hyvä mahdollistaa toiminta myös niille, joiden ei kannata tai ole mahdollista omille kiinteistöilleen rakentaa sähkölatauspaikkaa.

Seinäjoki on ollut mukana myös Etelä-Pohjanmaan liiton hankkeessa Ilmastokes-tävä Etelä-Pohjanmaa, jossa keskeistä on toimet ilmastonmuutokseen sopeutumi-
 ssa. Hankkeessa on tuotu esiin erilaisia näkökulmia, mitä olisi sopeutumistyössä
 huomioitava ja nostettu tärkeitä teemoja yleiseen keskusteluun. Hanke on ollut
 hyvin ajankohtainen. Ilmastonmuutoksen tuomat ääri-ilmiöt ovat lisääntyneet ja
 tämä on näkynyt Seinäjoellakin mm. runsastuneina ja yleistyneinä kesäisinä kau-
 punkitulvina. Tämä haastaa kaupungin kaavoituksen ja infran suunnittelun, raken-
 tamisen ja kunnossapidon. Asioita on entistä kattavammin huomioitava ennakoii-
 den ja varautuen. Ennakoitavuus tarkoittaa kaavoituksessa hulevesien määrän kas-
 vun huomioimista tarpeellisissa kohdin mm. altailla ja viivytyksillä.
 Muutoinkin kaupunkirakenteessa on varauduttava myös lämpeneviin kesiin. Puus-
 tolla ja vihreällä on merkitystä molemmissa. Puut viilentävät ja myös imevät ja
 haihduttavat vettä. Jos kaupungissa on paljon asfalttipintaa ja rakennuksia ja
 imeyttävät, vihreät pinnat puuttuvat, runsaasta satavasta vedestä tulee helposti
 ongelmia.

Seinäjoen kaupungissa on vastikään laadittu metsäohjelma, jonka pohjalta laadi-
 taan parhaillaan metsäsuunnitelmaa. Seinäjoella tunnistetaan vihreän ja metsien
 merkitys, niin kaupunkimetsien kuin laajojen talousmetsienkin osalta. Rakennus-
 valvonta on tehnyt myös esityksen, että tonttejamme tarjottaisiin ensin niin, ettei
 kaikki puusto ole karsittu pois ennakolta. Tontin ostaja voisi kattavammin vaikut-
 taa siihen, mihin olemassa olevaa puustoa on hyvä jättää, mihin saadaan luontai-
 sesti hulevettä varastoitua ja mitä alueita rakennetaan ja pinnoitetaan läpäise-
 mättömäksi. Näitä asioita on huomioitava niin teollisuuden kuin muun palvelun ku-
 ten kaupan kiinteistöjen rakentuessa unohtamatta merkittävä vaikutusta ihmisten
 viihtyisyyteen, niin asuin- kuin työskentelyalueillakin. Viihtyvyyden lisäksi vihreän
 säilyttäminen ja lisääminen vaikuttaa positiivisesti ihmisten terveyteen.

Seinäjoen kaupunki on monella tavalla elävä ja kehittyvä. Vuosittainen väkiluvun
 kasvu on tarkoittanut sitäkin, että lisätilan tarvetta on ollut eri puolilla kaupunkia.
 Kaupungin omistuksessa olevia tiloja vapautuu jatkuvasti muusta käytöstä. Tilojen
 käyttöä kannattaa arvioida luovasti. Kestävän kehityksen ajattelumallissa ole-
 massa olevaa hyödynnetään ja toiminnot mukautuvat tarjolla oleviin tiloihin. Uu-
 den rakentaminen ei välttämättä ole ainoa vaihtoehto. Useinkaan tilan tarve ei
 ole pysyvää. Muutaman vuoden tarpeisiin voisi käyttää nykyisiä kaupungin tiloja,
 jotka siihen soveltuvat vähäisemmin muokkauksin. Trendinä nopeasti lisääntynyt
 etätyön osuus ja sen merkitystä tilojen tarpeeseen ja käyttöön asettaa myös uusia
 vaatimuksia tilankäytölle.

Hankintapalveluissa on käynnissä modernit hankinnat -hanke, jolla tavoitellaan
 hankintojen vaikuttavuuden ja vastuullisuuden parantamista. Tähän mahtuu myös
 kestävän kehityksen teemat, joiden merkitys myös hankinnoissa edelleen kasvaa.

Myös tiedolla johtamista kehitetään edelleen 2024. Siinä tullaan talouden ja hen-
 kilöstöhallinnon lukujen jatkoksi huomioimaan myös mm. hiilidioksidipäästöihin ja
 energiankulutukseen liittyvää dataa. Työn näkyväksi tekeminen on tärkeää ympä-
 ristöasioissa.

Seinäjoen kaupungilla on kotisivuillaan ”kestävä kehitys” -internet-osio. Seinäjoki
 kannustaa myös kaupunkilaisiaan samanlaisiin tekoihin, mitä kaupunki pyrkii itse-
 kin tekemään.

Tiedolla johtaminen uudistumisen avaimena

Digiohjelman yhtenä pääteemana kaupunki panostaa tiedolla johtamiseen pitkäjänteisesti rakentaen perustaa, joka mahdollistaa tiedon älykkäämpää hyödyntämistä toimintamalleja uudistaen. Tavoitteena on kerätä useista eri lähteistä ajantasaista tietoa toiminnasta ja palvelurakenteista. Tietoa tuodaan näkyviin muodossa, jotta sitä voidaan hyödyntää kokonaisvaltaisesti. Tämä mahdollistaa myös älykkäiden ratkaisujen rakentamisen, joilla kyetään automatisoimaan rutiinitehtäviä ja varmistetaan tiedon oikea-aikaisuus. Uudistukset mahdollistavat vaivattomamman tiedon hyödyntämisen päätöksenteossa.

Vuonna 2024 tiedolla johtamisessa on rakennettu edellytyksiä tiedon keräämiseen, tiedon moderniin varastointiin, tiedon saatavuuteen ja hallintaan. Henkilöstöä on koulutettu käyttämään tiedolla johtamisen työvälineitä ja lisätty heidän tietoisuuttansa tiedon merkityksestä ja tiedon hyödyntämisestä. Tiedon avulla on parannettu toiminnan ennustettavuutta sekä uudistettu toimintamalleja. Lisäksi on panostettu BI -raportoinnin laajentamiseen operatiivisen toiminnan tueksi luoduilla automatisoiduilla raporttikokonaisuuksilla. Tiedon tarvemäärittelyyn toimialoilla on luotu suunnittelun apuvälineeksi malli, joka ohjaa tärkeimpien tietotarpeiden löytämisessä ja sen jalostamista kohti analysoitavia mittareita päätöksenteon tueksi.

Vuonna 2025 tiedolla johtamisen kulttuuria edistetään kaikilla tasoilla ja moderneilla ICT-ratkaisuilla. Uusia älykkäitä ratkaisuja kuten ohjelmistorobotiikkaa ja tekoälyä pyritään hyödyntämään, kun se on tarkoituksenmukaista. Vuonna 2025 tullaan toteuttamaan mm. sivistyksen ja hyvinvoinnin sekä kaupunkiympäristön toimialojen keskeisiä operatiivista toimintaa ohjaavia raportteja ja mittareita. Operatiivisen toiminnan tueksi tullaan toteuttamaan uusia talouden seurannan BI-raportteja, joilla kyetään tehokkaammin seuraamaan ja ennustamaan talouden kehittymistä.

Kokonaisuudessaan tavoitteena on saavuttaa arjen helppoutta päätöksentekoon. Jalostettu tieto mahdollistaa poikkeamien ja trendien tunnistamisen, joiden avulla voidaan tehdä tarvittavia muutoksia toimintaan.

TE-uudistus 2025

Ensi vuoden alusta lähtien TE-palvelut siirtyvät kuntien tehtäväksi ja valtion työ- ja elinkeinotoimistot eli TE-toimistot lakkautetaan ja niiden henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksella kuntiin eri työllisyysalueille. Kyseessä on erittäin merkittävä uudistus. Työvoimapalveluista tulee osa jokaisen kunnan peruspalveluja. Valtio osoittaa ko. toimintaan ja kasvaneisiin vastuihin valtiosuutta. Suomeen muodostuu uudistuksen myötä 45 työllisyysaluetta, jotka ovat vastuussa työvoimapalveluiden hallinnollisesta järjestämisestä. Seinäjoen kaupunki toimii näistä yhdessä vastuukuntana ja järjestää työllisyyspalvelut 1.1.2025 lukien yhdessä Isonkyrön ja Ilmajoen kuntien kanssa.

Te-uudistuksella pyritään vastaamaan työllisyyden haasteisiin ja uudistamaan suomalaista työllisyydenhoitoa. Osaavan työvoiman saatavuus ja osaamisen vahvistaminen sekä kasvun edistäminen ovat keskeisiä tavoitteita, samalla kun pyritään vaikuttamaan työllisyysasteen nostamiseen ja työttömyysasteen laskemiseen ja työttömyyden pitkittymisen ehkäisemiseen.

Kaupunkistrategian toteutumista seurataan systemaattisesti, tässä väliaikakatsausta siirryttäessä vuoteen 2025:

- Kaupunkistrategian uudistaminen tapahtuu valtuustokausittain ja seuraava strategian uudistus on kevään 2025 kuntavaalien jälkeen niin, että uusi kaupunkistrategia hyväksytään vuoden loppuun mennessä.
- Nykyisen kaupunkistrategian kaudella on tapahtunut toimintaympäristössä muutoksia, joita ei strategiassa kyetty ennakoimaan. Väestönkasvussa on päästy strategiassa ennakoituun kasvuun, mutta väestönkasvun perusta on olennaisesti muuttunut. Vuoden 2024 aikana vahvistui kehityskulku, jossa maahanmuutosta on tullut väestönkasvun keskeinen lähde. Samanaikaisesti luonnollinen väestönkasvu on muuttunut jopa negatiiviseksi ja kotimaan sisäinen muuttoliike jäänyt vain niukasti positiiviseksi. Kaupunki on tässä tilanteessa joutunut reagoimaan kehityskulkuihin, joihin se ei ollut riittävästi varautunut. Maahanmuuttajien kotoutumista tukevia palveluita on vahvistettu samanaikaisesti, kun palvelutarve on jo olemassa. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on vastattu ennakoimattoman kovaan kasvuun, kun palveluiden piirissä olevien määrä on kasvanut jopa muuta väestönkasvua nopeammin.
- Maahanmuuton korostunut merkitys on vaikuttanut myös asuntojen kysyntään. Vuokra-asuntojen tarve on nopeasti kasvanut ja tarjonta on jäänyt riittämättömäksi. Rakennusalan suhdanteet ovat vielä vaikeuttaneet tilannetta, kun samanaikaisesti uudistuotanto on jäänyt hyvin vähäiseksi.
- TE2025 ja Koto2025 lainsäädäntöuudistukset tuovat kaupungille uusia vastuita, joihin toteutuvassa muodossa ja tapahtuneiden toimintaympäristön muutosten vuoksi ei ole kyetty täysimääräisesti valmistautumaan. Työllisyydessä on käynnissä oleva kuntakokeilu kuitenkin luonut hyvää perustaa uusista vastuista selviämiseksi. Maahanmuutossa resursseja on lisätty varsin nopeasti ja myös kesken talousarviovuoden mm. valtion erillisrahoitusta ja hankerahoitusta hyödyntämällä.
- Kaupunkistrategiassa asetettujen taloudellisen tavoitteiden seuranta ja merkitys on korostunut Suomen yleisen talouden ja sitä myöten myös Seinäjoen kaupungin talouden heikennyttyä. Strategian ohjaava vaikutus kohti talousarvion tavoitteita on tällöin korostunut ja siten ohjannut kaupungin toimintaa.
- Kaupunkistrategiassa asetetuista tavoitteista useat ovat toteutuksessa tai valmistelussa. Yrittäjyyskaupunki 2.0 etenee mm. ekosysteemisopimuksen mukaisin toimin, yritysalueita kehittämällä sekä laaja-alaisella yhteistyöllä yritysten ja yrittäjäjärjestöjen kanssa. Järjestöyhteistyön kehittämistä on valmisteltu laajalla järjestötoiminnan selvityksellä. Kylien elinvoimaa on tuettu erittäin merkittävällä panostuksella kuituverkkojen rakentamiseen. Korkeakoulutuksessa on saatu maakunnallisella yhteistyöllä uutta rahoitusta Seinäjoen ammattikorkeakoulun koulutuksen vahvistamiseen.
- Kaupunkikeskustan kehittäminen on ottanut merkittävän askeleen Aseman ensimmäisen kehitysvaiheen toteutumisen myötä. Toisaalta yleinen rakentamisen ja asuntokaupan matalasuhdanne on siirtänyt keskusta-alueen asuntorakentamista.

- Kulttuurin kehittämisessä ovat sekä kaupunkimuseon että Aalto Visitor Centerin toteutukset siirtyneet taloudellisen tilanteen takia.
- Kuntayhteistyössä on yhteistyö tiivistynyt erityisesti Isonkyrön ja Ilmajoen kanssa osana yhteisen työllisyysalueen muodostamista. Etelä-Pohjanmaan liiton kanssa tehdään edunvalvontayhteistyötä.
- Kaupungissa on kasvava ammattikorkeakoulu (SeAMK) ja yliopistokeskus, mitkä tuovat myös kasvuun tarvittavaa osaavaa työvoimaa.
- Seinäjoen kaupungin yrittäjyyden ykköskaupunkiasema on jatkunut, tuoreimpana 1.sija vuodelta 2024.
- Uusiutuvan energiatuotannon merkittävä lisääminen jatkuu Seinäjoen Energia Oy:n investointien ja tehtyjen toimintojen uudelleenjärjestelyjen myötä.

Kaupungin talouden tavoitteet on kirjattu seuraavasti:

TAVOITE

Tasapainoinen talous mahdollistaa kasvavan kaupungin palvelut ja investoinnit.

Kaupunkikonsernin talous pysyy tasapainossa ja omistajaohjauksella tuetaan kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista.

TOIMENPITEET

*Tasapainoinen talous saavutetaan hallitsemalla toimintamenoja, parantamalla palvelujen tuottavuutta ja mitoittamalla investointitaso tulo- ja menojen mukaiseksi. Tulopohjaa vahvistetaan aktiivisella elinkeinopolitiikalla ja osaamispe-
rustaa vahvistavilla tulevaisuusinvestoinneilla.*

Hankinnat edistävät aitoa kumppanuutta alueen yritysten kanssa. Hankinnoissa huomioidaan taloudellisuus, kestävyys ja vastuullisuus. Hankintoja toteutetaan hankintojen strategisen toimenpideohjelman 2021-2025 mukaisesti.

Kaupunkikonsernin sisällä yhteistyötä tiivistetään kaupunkikonsernille asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupunkikonsernin tiloja käytetään tehokkaasti ja kaupunkikonsernin kokonaisuuden huomioi-

den.
Kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistamisen on palveltava kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista. Omistuksesta voidaan luopua, mikäli omistaminen ei palvele näitä tavoitteita. Strateginen tuotantoinfra, verkosto ja kiinteistöt ovat kaupunkikonsernin omistuksessa.

Kaupunkikonsernin sisäisten palvelujen hinnan ja laadun pitää olla kilpailukykyisiä markkinoilta saataviin palveluihin. Kaupungin omistajuutta arvioidaan säännöllisesti.

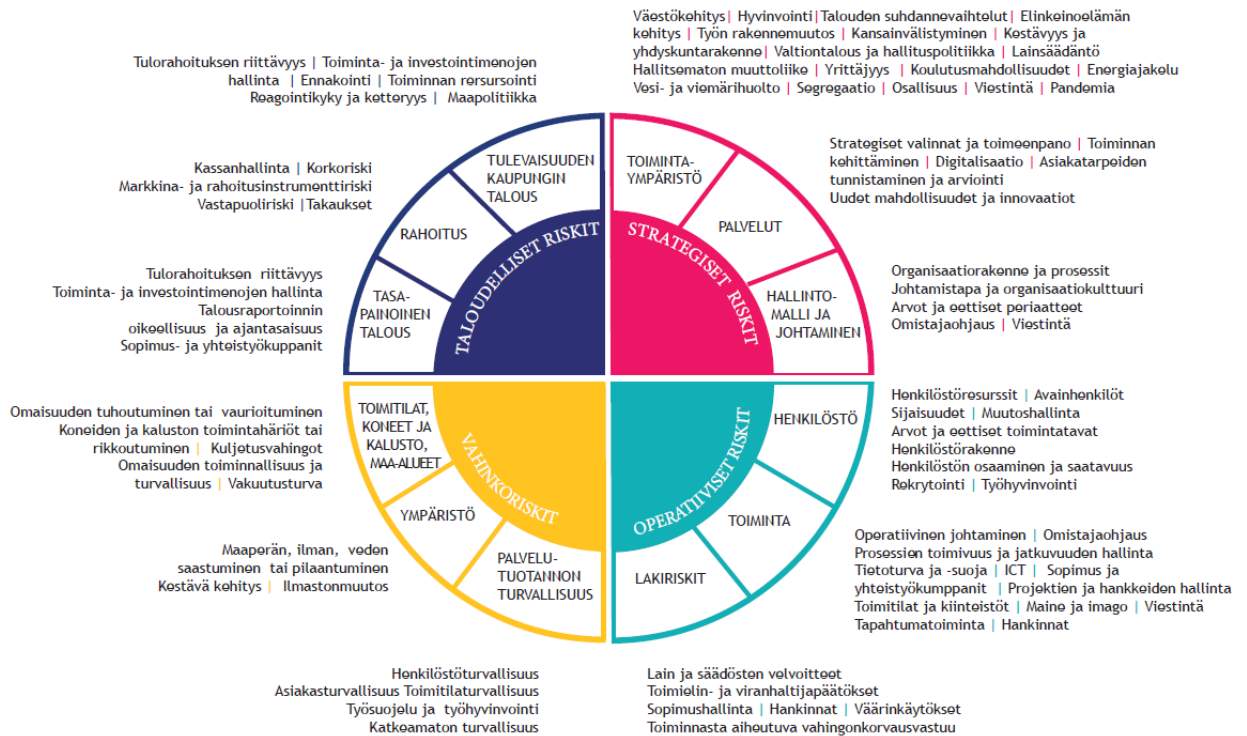
Talouden tasapainon kehitystä seurataan liikennevaloin seuraavilla mittareilla:

- *Toimintakatteen muutos-%: enintään 2 % vuodessa*
- *Investointien tulorahoitus (vuosikate/nettoinvestoinnit), %: väh. 100 %*
- *Konsernin investointien tulorahoitus (vuosikate/nettoinvestoinnit), %: väh. 100 %.*
- *Tilikauden tulos: vähintään 10 miljoonaa euroa*
- *Omavaraisuusaste, %: vähintään 40 %*
- *Taseen kertynyt ylijäämä: vähintään 25 miljoonaa euroa*
- *Lainat ja vuokravastuut €/asukas: enintään 4 900 euroa*
- *Konsernitaseen kertynyt ylijäämä: vähintään 100 miljoonaa euroa*
- *Konsernin omavaraisuusaste, %: vähintään 40 %*
- *Konsernin lainat ja vuokravastuut €/asukas: enintään 9 900 euroa.*

5. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA KAUPUNKIKONSERNISSA

Riskienhallinnan tarkoituksena on tunnistaa organisaatioon vaikuttavia potentiaalisia tapahtumia ja pitää riskit riskinottohalukkuuden rajoissa, jotta voidaan olla kohtuullisen varmoja organisaation tavoitteiden toteutumisesta. Seinäjoen kaupungissa riskit luokitellaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Alla olevassa kuvassa on esitetty Seinäjoen kaupungin riskiavaruus, johon on kerätty kaupungin olennaisia toimintoja ja asiakokonaisuuksia sekä toimintaympäristön tuomia vaikutuksia. Riskiavaruus toimii tukena riskien ja mahdollisuuksien tunnistamisessa.

Kaupunginhallitus vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kaupungin toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskejä arvioidaan. Tavoitteita asetettaessa tulee varmistaa, että riskit otetaan asianmukaisesti huomioon. Toimialat varmistavat osaltaan, että riskienhallinta sisällytetään kaikkiin toimintoihin ja nimeävät riskienhallintaprosessista toimialallaan vastaavat ja riskienhallintaan valtuutetut tahot. Riskejä hallitaan Seinäjoen kaupungin jokaisella tulosalueella ja jokaisella on vastuu riskienhallinnasta. Riskienhallinta on osa Seinäjoen kaupungin hallintotapaa, johtajuutta, strategiaa, tavoitteita ja toimintoja.

Riskienhallinnan prosessin, selkeiden ohjeistusten ja tietojärjestelmän avulla saadaan ajantasaista tietoa ja raportointia Seinäjoen kaupungin merkittävimmistä riskeistä ja riskienhallintatoimenpiteistä. Talousarvioprosessissa toimialat laativat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman, jossa kuvataan toimialan toimintaympäristö sekä riskienhallintaprosessin vastuut ja käytännön toteutus. Riskien ja mahdollisuuksien arvioinnin yhteydessä tunnistetaan tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioidaan niiden vaikutuksia ja laaditaan toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Merkittävimmät riskit ja hallintatoimenpiteet raportoidaan hallintosäännössä määritellyille lautakunnille ja edelleen kaupunginhallitukselle.

Strategiset riskit

Toimintaympäristön kehittyminen näkyy Seinäjoen kaupungin strategisissa riskeissä. Maahanmuutto on yhä vahvemmin Seinäjoen väestökasvun tekijä. Maahanmuuttajien kotoutuminen edellyttää kaupungin palveluiden, maahanmuuttajien neuvonnan ja ohjauksen, maahanmuuttajien osallisuutta ja yhteisöön kiinnittymistä tukevien toimintojen sekä yhteistyön kehittämistä muiden kotoutumista tukevien organisaatioiden kanssa.

Vuokra-asuntotilanne Seinäjoella on edelleen haastava ja erityisesti korostuu kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarve. Kaupungin tytäryhtiöllä Sevas Kodit Oy:llä on käynnissä uudisrakennushankkeita, mutta näiden lisäksi tarvitaan laajemmin uusia kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja.

Hyvinvointialueuudistuksen vaikutus merkittäviin riskeihin sekä riskitasoon on mataltunut edelliseen vuoteen verrattuna. Yhteistyömalleja Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa on kehitetty sekä kaupunki on ollut aktiivisesti mukana aluetsolla toimivissa työryhmissä. Myös maakunnalliseen yhteistyöhön muiden alueen kuntien kanssa on kiinnitetty huomiota.

Vuodelle 2025 ollaan valmistelemassa merkittävää uudistusta, kun julkisten työvoimapaalveluiden järjestämisvastuu siirtyy valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille. Olennaisin tunnistettu riski on ennustetun kuntatalouden ja valtionosuuksien kiristymisen vaikutukset työllisyyspalveluiden toimintaan. Riskinä ja toisaalta myös mahdollisuutena on tunnistettu myös TE-uudistuksen onnistuminen tavoitteita vastaavasti. Tehokkaalla muutosjohtamisella sujuvoitetaan uudistuksessa onnistumista ja riskien hallintaa.

Taloudelliset riskit

Seinäjoen kaupungin merkittävimpiä riskejä ovat, että käyttötalous ei ole tasapainossa, eli käyttötalousmenot olisivat liian korkealla tasolla suhteessa tuloihin, sekä velkamäärän korkea taso, joka voi johtaa kriisikuntakriteerin täyttymiseen tai oma-varaisuusasteen merkittävään alenemiseen. Riskin toteutumisen todennäköisyyttä lisää valtion taloushaasteet, jotka saattavat realisoitua uusilla kuntatalouteen kohdistettavilla leikkaustoimenpiteillä jo ilmoitettujen leikkaustoimenpiteiden lisäksi. Käyttötalousmenojen ja investointien taso on tärkeä olla hallinnassa. Talouden toimintaympäristön muuttuessa on pidettävä entistä enemmän huolta kriisinsietokyvystä ja talouden riskienhallinnasta. Seinäjoen kaupungilla on käynnissä merkittäviä talouden tasapainotustoimia ja vuosille 2025–2028 ollaan valmistelemassa rakenteellinen sopeutusohjelma. Lisäksi on tehty erilaisia selvityksiä mm. sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla sekä laadittu myyntiohjelma vuosille 2022–2028. Tiedolla johtamiseen panostetaan, millä tavoitellaan lisää reaaliaikaisia välineitä myös arkipäivän talousjohtamiseen.

Operatiiviset riskit

Suurin osa tunnistetuista riskeistä on operatiivisia riskejä vaikkakin merkittävimmät riskit ovat luonteeltaan strategisia ja taloudellisia riskejä. Operatiivisissa riskeissä korostuvat henkilöstöön liittyvät riskit. Kaupungin toiminnot ja palvelut tuotetaan henkilöstön turvin, mikä korostaa riskejä liittyen mm. sijaistamiseen, henkilöstön riittävyys, henkilöstövaihdoksiin, työhyvinvointiin ja rekrytointiin. Henkilöstöön liittyvien riskien riskitaso on kuitenkin maltillinen johtuen riskienhallintatoimenpi-

teistä. Vakituisen henkilöstön määrää on lisätty vakinaistamalla määräaikaista työsuhteita, resursseja on lisätty rekrytointiprosessiin sekä yhteistyötä koulutusorganisaatioiden kanssa kehitetään jatkuvasti.

Muita olennaisia operatiivisia riskejä ovat sään ääri-ilmiöistä johtuvat ongelmat ja vahingot, riski rakennusten sisäilmaolosuhteista sekä se, että alueella on riittävän monipuoliset työmarkkinat.

Vahinkoriskit

Kaupungin vahinkoriskeihin on varauduttu vakuutuksin sekä vahinkorahaston avulla. Seinäjoen kaupungin vahinkoriskejä ei ole määritelty merkittäviksi.

6. TALOUSARVIOEHDOTUKSEN VALMISTELU

Talousarvion valmistelu on toteutettu siten, että työ käynnistettiin kevätkaudella 2024 kehysvalmistelulla.

Kehystä ja budjettikokonaisuutta on käsitelty kaupunginhallituksen talousseminaarissa toukokuussa, jossa oli mukana myös valtuuston puheenjohtajisto ja lautakuntien puheenjohtajat. Talousarviokehys esiteltiin erillisessä talousseminaarissa valtuustolle toukokuussa.

Tämän jälkeen budjetin valmistelutyö on tehty kaupunginjohtajan ja rahoitusjohtajan johdolla virkamiesvalmisteluna, jonka jälkeen lautakunnat ovat käsitelleet elokuussa omat talousarvioehdotuksensa. Talousarviokehyksestä ja kokonaisuudesta on pidetty vielä omat talousseminaarit syyskuussa sekä kaupunginhallitukselle että valtuustolle. Talousarviokehystä tarkistettiin kaupunginhallituksen päätöksellä 16.9.2024.

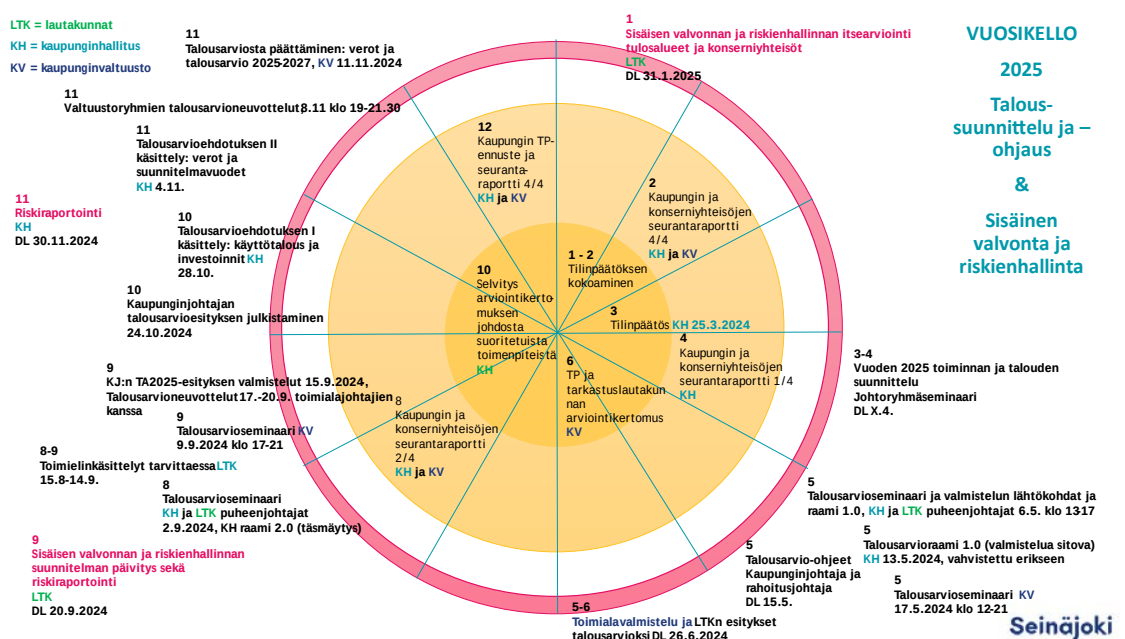
Talousarvioehdotus on valmisteltu yhdeksi kokonaisuudeksi ja se esitetään kaupunginjohtajan ehdotuksena kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Esitetyissä talousarvioluvuissa on talousarviokirjan alkuosassa kaupungin toiminta, käyttötalous, investoinnit ja rahoitus sekä peruskaupungin että liikelaitoksen osalta huomioituna.

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus julkistetaan lokakuussa 24.10.2024 ja sen pohjalta kaupunginhallitus käsittelee talousarvioehdotuksen kahdessa loka-marraskuun kokouksissaan (käyttötalous ja investoinnit 28.10.) sekä verot ja taloussuunnitelmavuodet 4.11.).

Valtuuston talousarviokäsittely on 11.11.2024. Veroperusteet vuodelle 2025 päätetään samassa valtuuston kokouksessa.

Kuvio. Talousarviovalmistelun vuosikello.

7. TALOUSSUUNNITELMA

Kaupungin taloussuunnitelman suunnittelujänne ulottuu vuoteen 2028 ja se valmistetaan erikseen ja liitetään osaksi tätä talousarviokirjaa.

8. LIIKELAITOS

Seinäjoen kaupungilla ei ole liikelaitoksia vuonna 2025.

9. TALOUSARVIO

Talousarviossa on esitetty oheisena selvitykset tuloslaskelmaosasta, investointiosasta ja rahoitusosasta.

Talousarviokirjassa on jäljempänä lisäksi seuraavat kokonaisuudet:

- Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niitä vastaavat määrärahat tuloluetasolla, joka on myös valtuustoon nähden sitova määrärahataso.
- Keskeisimpien tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.
- Yksityiskohtaiset talousarviomäärärahat kustannuspaikkatasolla seuraaville toimialoille:
 - Konsernipalvelut
 - Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala
 - Kaupunkiympäristön toimiala
 - Elinvoiman ja työllisyyden toimiala
- Investoinnit

9.1 Tuloslaskelmaosa

Oheisena on esitetty kaupungin tuloslaskelmaosa.

Taulukko: Tuloslaskelmaosan TA2025 vertailu edellisiin vuosiin.

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSA, 1 000€						
	TP-2023	TA-2024	TP 2024	TA-2025	Muutos-%	Muutos-€
		muutettu	-ennuste			
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	26 063	26 018	26 018	27 840	7,0	1 822
Maksutuotot	7 790	8 836	7 836	8 398	7,2	562
Tuet ja avustukset	5 716	4 545	4 545	3 487	-23,3	-1 058
Muut toimintatuotot	27 932	41 601	41 101	41 681	1,4	580
Toimintatuotot yht.	67 502	81 000	79 500	81 406	2,4	1 906
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-112 208	-111 114	-111 864	-118 823	6,2	-6 959
Henkilöstösivukulut	-27 326	-25 689	-25 939	-26 901	3,7	-962
Palvelujen ostot	-51 971	-52 111	-52 111	-54 578	4,7	-2 467
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 487	-21 890	-21 890	-22 835	4,3	-945
Avustukset	-11 327	-11 544	-11 994	-14 792	23,3	-2 798
Muut toimintakulut	-35 341	-38 197	-38 197	-39 967	4,6	-1 770
Toimintakulut yht.	-259 660	-260 546	-261 995	-277 896	6,1	-15 901
TOIMINTAKATE	-192 158	-179 546	-182 495	-196 490	7,7	-13 995
Verotulot						
Kunnan tulovero	120 070	121 500	120 000	138 600	15,5	18 600
Kiinteistövero	30 126	31 500	32 500	32 950	1,4	450
Osuus yhteisöveron tuotosta	17 582	15 500	15 500	15 450	-0,3	-50
Valtionosuudet	30 873	23 500	23 500	28 500	21,3	5 000
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	5 988	6 000	6 100	7 125	16,8	1 025
Muut rahoitustuotot	4 671	6 942	6 942	6 730	-3,1	-212
Korkokulut	-9 466	-8 500	-9 500	-8 700	-8,4	800
Muut rahoituskulut	-183	-355	-355	-205	-42,3	150
VUOSIKATE	7 503	16 541	12 192	23 960	96,5	11 768
POISTOT	-21 009	-21 700	-21 700	-21 500	-0,9	200
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	-13 505	-5 159	-9 508	2 460	-125,9	11 968

Kun huomioidaan Te-uudistuksen ja Kotoutumisen uudistusten vaikutukset (uudet, laajennetut vastuut kaupungille), vertailukelpoinen toimintakate on 3,0 % tilinpäätösnusteeeseen nähden. Se on yli kaupungin strategisen tavoitetason, joka on enintään 2,0 %.

Vuoden 2025 tuloslaskelmaosasta lasketut keskeiset **tunnusluvut** ovat oheiset:

Tunnusluvut	TA 2025
Toimintatuotot/ Toimintamenot, %	29,3
Toimintakate €/ asukas	2 911
Vuosikate/ Poistot, %	111,4
Vuosikate/asukas	355
Asukasmäärä 31.12.2025 (ennuste)	67 489

Tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Toimintatulot

Toimintatulojen määrä vuoden 2025 talousarvioehdotuksessa on noin 81,4 milj. euroa, ja lisäystä vuoden 2024 tilinpäätösennusteeseen on 2,4 %. Kaupunkiin on perustettu hanketoimisto elinvoimapalveluihin; tavoitteena on hankerahoituksen mahdollisimman hyvä hyödyntäminen ja toisaalta myös hyvä seuranta ja hanketulosten ja -kehittämisen tuominen näkyviin.

Kaupunki keventää myös tulevina vuosina tasettaan myymällä mm. kiinteistöjä ja yhtiöitä, jotka eivät ole strategisesti niin tärkeitä ja jotka myymällä voidaan vahvistaa omavaraisuusastetta ja myös myyntivuoden tulosta. Samalla suhteellinen velkaantuneisuus pienenee. Vuoden 2025 talousarvioon sisältyy kertaluonteisia ylim. myyntituloja noin 1 milj. euroa: mm. kaupungin omistamia yhtiöiden ja kiinteistöjen myynnit sekä mahdolliset velvoitepysäköintikorvaukset.

Kaupungin omistamien pelastuslaitos- ja sote-kiinteistöjen myynnit ja mahdollinen Kiinteistö oy Y-talon myynti ajoittuvat pääosin suunnitelmavuosille.

Toimintamenot

Toimintamenojen määrä on vuoden 2025 talousarvioehdotuksessa on noin 277,9 milj. euroa, ja lisäystä vuoden 2024 tilinpäätösennusteeseen on 7,7 % ja TE2025-uudistus (työllisyyspalvelut) huomioituna 3,0 %.

Isoimmat lisäykset toimialoista ovat sivistys- ja hyvinvointipalveluihin, joista etenkin varhaiskasvatus-, perusopetus- ja lukiopalvelut ovat hyvin henkilöstöpainotteisia. Uudet valtakunnalliset virka- ja työehtosopimuskorotukset näkyvät henkilöstökulujen tavanomaista korkeampana kasvuna, minkä lisäksi myös varhaiskasvatuksen hoitotarve on kasvussa. Elinvoimapalvelujen kustannuksissa näkyy kaupunginosien ja kylien verkottaminen (laajakaistayhteyksien rakentaminen) ensi vuonna ja suunnitelmavuosina sekä vastuiden kasvaminen TE2025 ja koto2025-uudistusten myötä. Työllisyyspalvelut – uudistus on hyvin merkittävä: 1.1.2025 siirtyvät työllisyydenhoito ja työllisyysturvatehtävät valtiolta kunnille. Kaupungin kasvaessa myös infraa rakennetaan lisää. Digiälykäs kaupunki edellyttää panostuksia it-palveluihin (tietohallinto) ja tiedolla johtamiseen: toisaalta tämä tuo myös tuottavuusmahdollisuuksia ja uusia toimintatapoja palveluihin ja tukipalveluihin. Osallistavaa budjetointia ja prosentti -taiteelle ja kulttuurille -ohjelmaa jatketaan vakinaisena toimintana. Kaupunki edistää kestävästä kehityksestä ja etsii ja toimeenpanee käytäntöön energian säästöratkaisuja myös vuonna 2025.

Ukrainan sodan seurauksena Venäjäpakotteet ovat voimassa ja se on näkynyt mm. yleisen talouden heikentymisenä Euroopassa ja Suomessa. Tämä puolustusmenojen kasvua lukuun ottamatta vaikuttaa myös kuntiin.

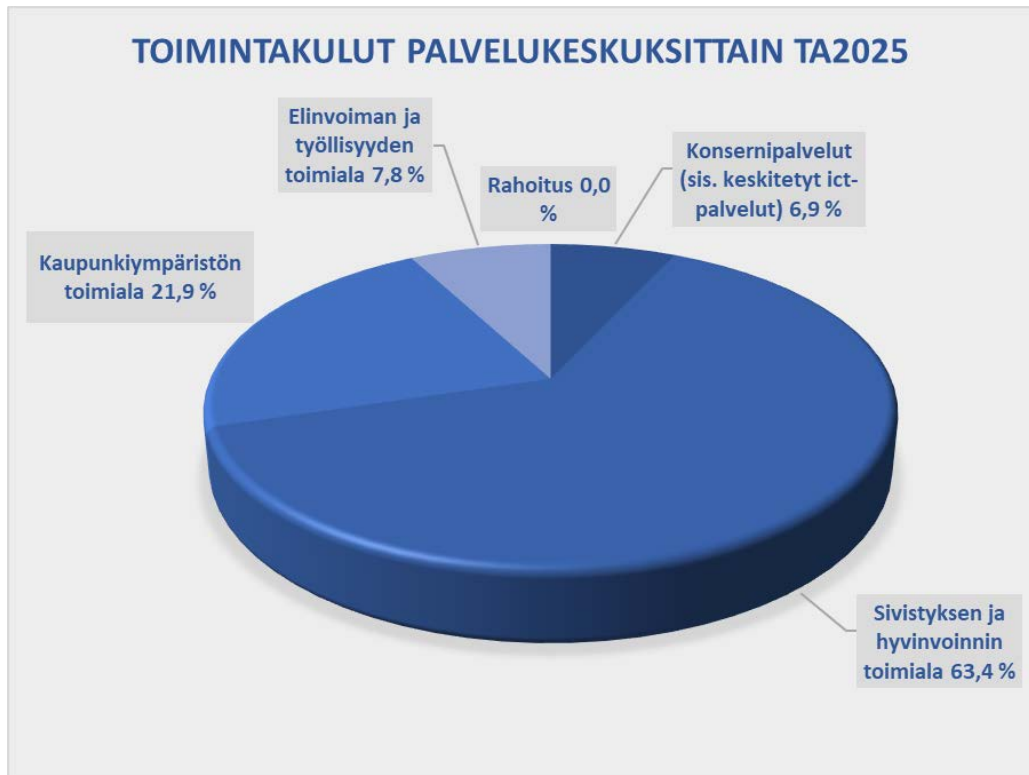
Korkeamman inflaation ja sitä seuranneiden keskuspankkien koronnostot näkyvät yhä kaupungin lainojen korkokuluissa tavanomaista korkeampana tasona. Näkyvissä on, että korot laskevat, mutta 0-korkojen aikaan on tuskin enää paluuta.

Toimintamenot palvelukeskuksittain

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut ovat yli 63 % kaupungin kaikista toimintamenoista elinvoiman ja työllisyyden suhteellinen osuus kasvaa TE2025-uudistuksen myötä ja on noin 8 %.

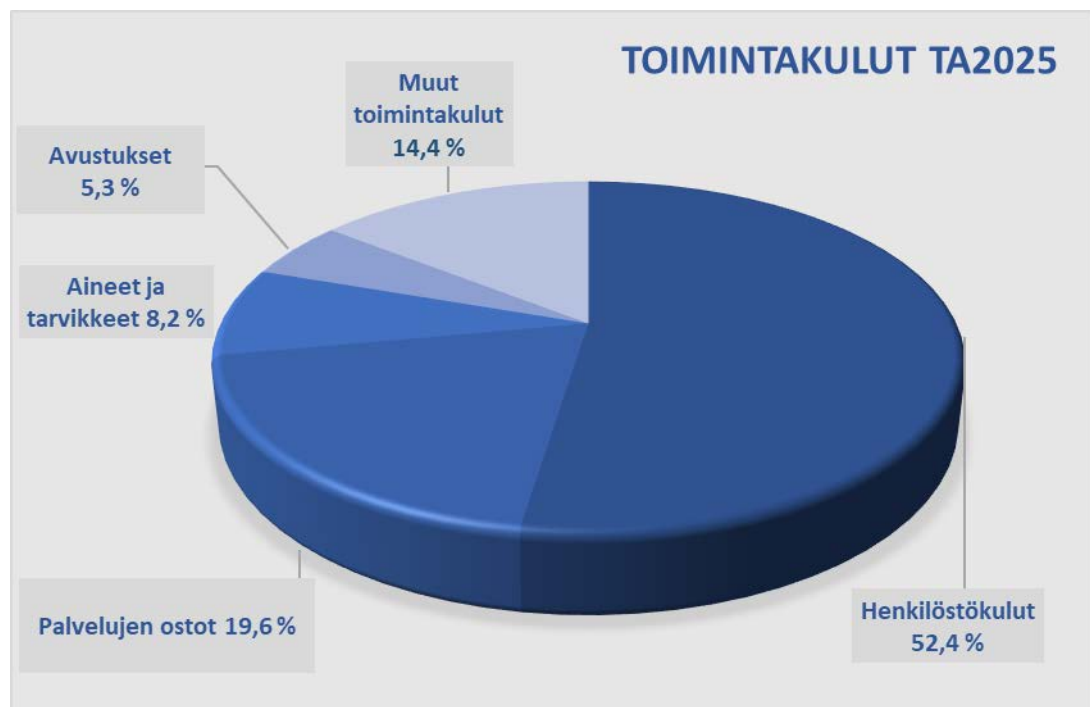
Taulukko ja kuvio. Toimintakulut TA2025 palvelukeskuksittain.

Toimintakulut TA2025, mukana sisäiset	1 000 €	%
Konsernipalvelut (sis. keskitetyt ict-palvelut)	19 237	6,9 %
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala	176 087	63,4 %
Kaupunkiympäristön toimiala	60 839	21,9 %
Elinvoiman ja työllisyyden toimiala	21 724	7,8 %
Rahoitus	9	0,0 %
Yhteensä	277 896	

Taulukko ja kuvio: Toimintakulut jakautuminen eri tiliryhmille, TA2025.

Toimintakulut TA2025	1 000 €	%
Henkilöstökulut	145 724	52,4 %
Palvelujen ostot	54 578	19,6 %
Aineet ja tarvikkeet	22 835	8,2 %
Avustukset	14 792	5,3 %
Muut toimintakulut	39 967	14,4 %
Yhteensä	277 896	

Henkilöstökulut ja palvelujen ostot muodostavat noin 72 % kaupungin toimintamenoista ja se on noin 1,3 %-yksikköä vähemmän kuin vuonna 2024. Muiden toimintakulujen, käytännössä sisäisten vuokrien ja kulujen suhteellinen osuus laskee noin 0,2 %-yksikköä 14,4 %:iin: tämä sisältää mm. sisäiset vuokrat sekä ruoka- ja siivouskulut. Kustannusten hillitsemiseksi on tärkeä luopua lähitulevaisuudessa niistä kiinteistöistä, joilla ei ole kaupungille strategista merkitystä tai jotka ovat muutoin toiminnan muuttuessa tarpeettomia. Emokaupungin ja kaupunkikonsernin tilat on oltava mahdollisimman tehokkaassa käytössä. Myös ruoka- ja siivouspalveluissa tuotteen ja mahdollisimman kustannustehokas toiminta on tavoitteena ja tässä työssä hyödynnetään vuonna 2024 valmistunutta tukipalvelut-selvitystä. Varastopalvelut siirretään 1.1.2025 osaksi kaupunkiympäristöpalveluja synergiaetujen aikaansaamiseksi.

Henkilöstösuunnitelma talousarviovuodelle 2025

Seinäjoen kaupungin toiminta on hyvin pitkälle palvelutoimintaa, jonka merkittävin resurssi on henkilöstö. Valmisteltaessa vuoden 2025 henkilöstösuunnitelmaa lähtökohtana ja toimialoille ohjeena on ollut, että kaikki uudet vakituiset palvelussuhteet (työ- ja virkasuhteiset) tulee perustella erityisen kriittisesti huolellisesti tarpeiden ja vaikuttavuuden näkökulmista. Palkkakustannusten kasvuun on talousarvi-

ossa varattu 4,6 %, mikä sisältää sopimuskorotukset. Nykyinen virka- ja työehtosopimuskausi päättyy 30.4.2025. Uudet sopimusneuvottelut ovat siis tulossa keväällä 2025, eikä sopimuskorotuksista seuraavalle sopimuskaudelle vielä tiedetä. Valmisteltaessa vuoden 2025 henkilöstösuunnitelmaa on tulosalueita pyydetty 14.6.2024 mennessä tekemään esityksensä perustettavista sekä lakkautettavista viroista ja toimista. Tulosalueiden esityksistä on laadittu yhteenveto, jonka pohjalta on käyty syventäviä keskusteluja toimialojen kanssa talousarvion valmistelun rinnalla ja siltä pohjalta esityksiä on joiltain osin karsittu ja muutettu.

Kaupungin henkilöstömäärä lukumääräisesti oli 31.12.2023 yhteensä 2 882 ilman työllistettyjä. Tästä vakinaisia oli 78,8 % eli 2 270 henkilöä. Vuoden 2025 henkilöstösuunnitelman esityksissä suurin henkilöstölisäys tapahtuu työllisyyspalveluissa te-uudistuksen myötä. Valtiolta siirtyy Seinäjoen kaupungin palvelukseen 52 vakituista ja kaksi määräaikaista viranhaltijaa. Talousarviota ja henkilöstösuunnitelmaa laadittaessa ei valtiolta siirtävistä ole saatu vielä tarkkoja palkkatietoja, joten palkkakustannusten laskennassa on käytetty keskimääräisiä palkkasummia.

Lisäksi henkilöstösuunnitelmassa on yhteensä yhdeksän vakinaistamista ja seitsemän rakennemuutosta, joka tarkoittaa yhtä montaa uuden toimen perustamista ja lakkauttamista, jotta saavutetaan ajan tarpeisiin paremmin vastaavia toimia.

Edelleen taloudenkin tiukkana aikana on kiinnitettävä kaupunkistrategian mukaisesti erityistä huomiota osaavan työvoiman saatavuuteen ja osaamisen päivittämiseen samalla, kun panostetaan hyvään johtamiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen.

Vuoden 2025 henkilöstösuunnitelmassa on uusia vakinaisia virkoja/toimia, vakinaistamisia ja rakennemuutoksia, joiden kustannusvaikutukset sivukuluineen ovat seuraavat:

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA TA 2025		
	Vakanssit	Vuosi 2025
Uudet vakanssit	66	3 303 000 €
Vakinaistaminen	9	
Rakenteelliset muutokset	7	46 900 €
Lakkautettavat rakenteellisen muutoksen yhteydessä	-7	
YHTEENSÄ	75	3 349 900 €

Kustannusvaikutukset ovat 3 349 900 euroa sivukuluineen vuodelle 2025.

Toimintakate

Toimintakate muodostuu käyttötalouden eli palvelutuotannon toimintatulojen ja -menojen erotuksesta. Toimintakate kertoo siis sen, kuinka paljon verorahoituksella (verotulot ja valtionosuudet) ja rahoitustuottojen ylijäämällä katetaan kaupungin palvelutuotannosta.

Toimintakate on vuoden 2025 talousarvioehdotuksessa noin -196,5 milj. euroa ja asukasta kohden laskettuna noin 2 941 euroa/asukas. Vuoden 2025 talousarviossa vuotuinen menojen kasvu suhteessa toimintatuottoihin on 3,0 % ja se on keskimääräistä alemmalla tasolla kuin millä on oltu ajanjaksolla 1.1.2020 - 30.6.2024, mutta enemmän kuin kaupunkistrategian tavoite enintään 2 %:n kasvu. Hyvää on se, että vuoden 2019 yli 8 %:n toimintakate on puolitettu, mutta se ei riitä kaupungin taloudessa kestävään, velkaantumistakin vähentävään tasoon.

Tärkeää, että koko kaupungin tasolla kustannustietoisella otteella jatketaan, ja priorisoidaan palveluja ja toisaalta mietitään myös palvelutason tasoa platinan ja hopean väliltä. Myös tulopuolta on tarkasteltava toimintakatteen vahvistamiseksi. Rakenteellisen sopeutusohjelman 2025–2028 (ohjelman tavoitteet, ks. kpl 10) tavoitteena on koko kaupungin tasoisesti puolittaa nykyinen käyttötalousmenojen kasvu ja saavuttaa vuosina 2026–2028 enintään 1,5 %- 2 %:n kasvutaso, mutta se edellyttää toimintatapojen nykyistä rohkeampaa uudistamista, palvelutason osittaista alentamista ja rakenteellisiakin muutoksia esim. palveluverkkoratkaisuina. Myös digitalisaation ja tiedolla johtamisen mahdollisuudet halutaan hyödyntää prosessien ja palvelujen uudistamisessa.

Strategiassa digiälykäs kaupunki on mukana vahvana teemana. Koulu- ja lukioverkoselvitysten tulokset on tarkoitus viedä täytäntöön ensimmäisten suunnitelmavuosien aikana. Näistä tehdään vuoden 2024 aikana päätökset.

Verotulot

Vuodesta 2025 odotetaan talousennusteiden mukaan vain matalan talouskasvun vuotta, mikä heijastuu myös verotulokehitykseen. Yleisen talouden vain orastava käänne parempaan, geopoliittinen tilanne maailmalla ja mm. Suomessakin näkyvä asuntomarkkinoiden hiipuminen ja rakennusalan matalasuhdanne lisäävät epävarmuutta.

Valtionosuuskokonaisuudesta kuntien verokompensaatioiden osuus erotetaan omalle momentille ja on osa valtionosuutta.

Kunnallisveron, yhteisöveron ja kiinteistöveron aikasarjat ja arviot vuodelle 2025 on esitetty seuraavissa taulukoissa. Arviot kunnallisverotuotosta perustuvat kunnan omiin arvioihin, tilitysten tämänhetkiseen tilanteeseen ja Kuntaliiton arvioihin.

Kunnallisverot

Kunnallisvero (tulovero) on ensi vuonna 9,2 %, missä on korotusta +0,8 %-yksikköä.

Taulukko: Kunnallisveron kehitys 2016–2023 ja arviot vuosille 2024–2025, Seinäjoen kaupunki.

KUNNALLISVERO	Verokertymä 1 000 €	Muutos-%	
2016	208 038	0,7	Kunnallisveroprosentti 21,00 %
2017	207 970	0	
2018	208 304	1,7	
2019	216 332	3,9	Tulorekisterin valtakunnalliset haasteet ja verokorttiuudistus vaikuttavat jaksotukseen ja osa vuoden 2019 kunnallisverotuloista siirtyi vuoteen 2020 ja osa ennakosta verokorttiuudistuksen myötä vuoteen 2021. Tilanne korjaantuu vuoden 2021 verotuksessa.
2020	226 354	4,6	Koronavuosi vei merkittävästi verotuloja. Osa vuoden 2019 verotuloista tilittyi vasta vuonna 2020 (verohallinnon tekniset haasteet v. 2019). Loppuvuonna yleinen talouskehitys kääntyi paremmaksi.
2021	231 654	1,6	Veroprosentti SJK 21,0 %, maan keskiarvo 20,02 %
2022	250 921	8,3	Yleinen talouden kasvu näkyy myös verotuloissa. Veroprosentti nykyinen 21,0 %, efektiivinen kunnallisveroaste 14,87 %.
2023	120 700	-48,3	Kunnallisveroon on hyvinvointialueuudistuksen vuoksi tehty verojen vähennys -12,64 %. Efektiivinen kunnallisveroaste on 6,34 %.
Tpenn. 2024	120 000	-0,6 %	Kunnallisvero (tulovero) 8,4 %. Efektiivinen kunnallisveroaste on 6,43 %.
TA-2025	138 600	15,5 %	Kunnallisvero (tulovero) 9,2 %. Muutos +0,8 %-yksikköä. Efektiivinen veroaste 7,64 %.

Kunnallisverot kertyvät ennusteiden mukaan myös vuonna 2024 kasvun osalta merkittävästi tavanomaista pienempänä kuin edellisinä vuosina on totuttu. Verotuloker-
tymät mukailevat yleistä talouskasvua, joka ennakoi vain matalaa yleistä talouden kasvua ensi vuodelle vuoden 2024 heikon talousvuoden jälkeen. Kunnallisvero-
tuotoksi arvioidaan 138,6 milj. euroa.

Yhteisöverot

Yhteisöverotuotoksi vuonna 2024 arvioidaan 15,45 milj. euroa.

Vuonna 2023 hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä kuntien yhteisöveron tuotto-
osuutta pienennettiin. Yritysten tuloskehitys on heikentynyt viimeisten 1–2 vuoden
aikana yleisen talouden heikentyessä. Tämä näkyy myös ensi vuoden yhteisöveron-
tuotossa.

Taulukko: Yhteisöveron tuotto vuosina 2016–2023 ja arviot vuosille 2024 ja 2025, Seinäjoen kaupunki.

Yhteisöveron tuotto vuosina 2016-2023 ja arviot vuosille 2024-2025				
Vuodet	Kuntaryhmän jako-osuus	Seinäjoen jako-osuus	Tilitetty vero 1000 €	Muutos-%
2016	0,3092	0,008456182	13 028	-14,6
2017	0,3034	0,0083437	15 560	19,4
2018	0,3135	0,0077766	14 537	-6,6
2019	0,3130	0,0079059	14 991	3,1
2020	0,4213	0,0084157	16 434	9,6
2021	0,4434	0,0085274	26 305	60,1
2022	0,3376	0,0086988	20 600	-21,7
2023	0,2391	0,0088330	17 582	-14,7
TP2024enn.	0,2369	0,0087425	15 500	-11,8
TA-2025	0,2369	0,0087425	15 450	-0,3

Kiinteistöverot

Kiinteistöveroprosentteihin ei esitetä korotuksia vuodelle 2025 paitsi rakentamattoman rakennuspaikan osalta.

Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroa esitetään laskettavaksi ensi vuonna 5,0 %:iin. Normaaaleissa olosuhteissa 6 %:n kiinteistövero on perusteltua, jotta saadaan rakennushankkeita kohtuullisessa ajassa liikkeelle. Ensi vuodelle muutos -1 %-yksikköä osaltaan auttaa jonkin verran rakennusalan ahdingossa olevia rakennusyhtiöitä, jotka eivät saa normaalin vuoden tavoin rakennusprojekteja liikkeelle niiden vähäisen kysynnän vuoksi, syynä rakennusalan matalasuhdanne, joka näkyy myös Seinäjoella.

Maapohjan (yleinen kiinteistövero) verotuksessa lakimuutos 1.1.2024 lukien alarajan nostamisesta 0,9 %:sta 1,3 %:iin ei vaikuta Seinäjoen ensi vuoden kiinteistöveroprosentteihin. Muutos merkitsee sitä, että 245 kunnan kiinteistöverot nousivat vuonna 2024.

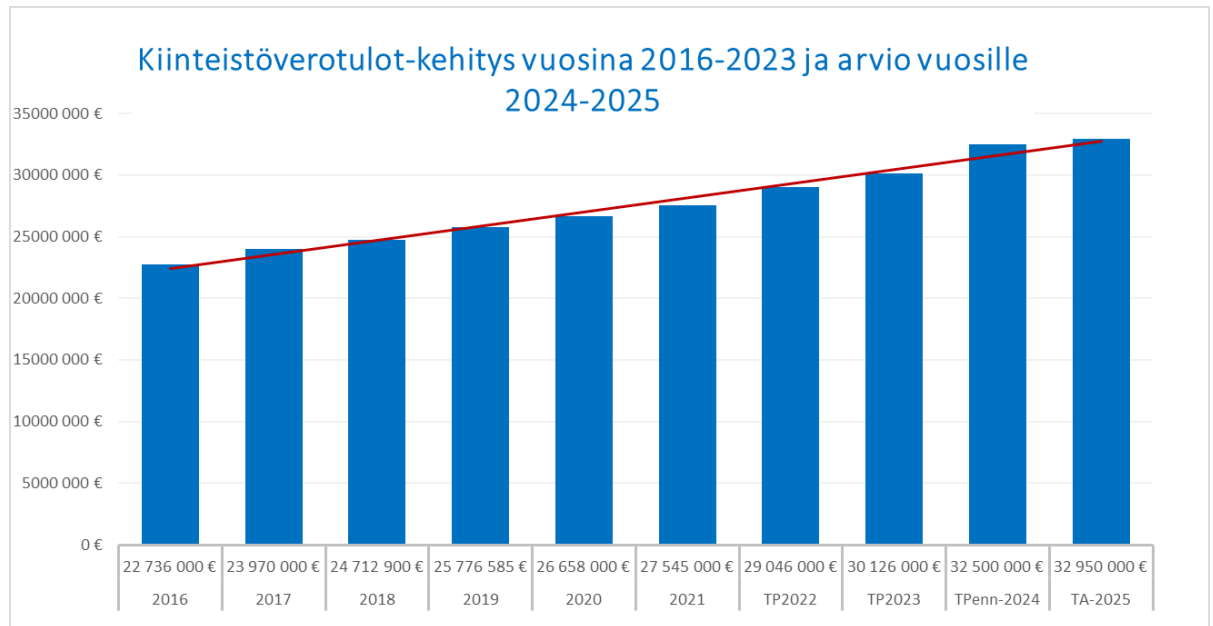
Kiinteistöverotuotto on ainoa vero, jossa kunta saa tuoton 100 %:sti. Kiinteistöverotuoton suhteellinen merkitys kunnissa kasvaa koko ajan.

Taulukko: Kiinteistöveroprosentit 2025.

Kiinteistöverot	2024	2025
Veroprosentit		
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,45	1,45
Vakituiset asuinrakennukset	0,60	0,60
Muut asuinrakennukset	1,65	1,65
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00	0,00
Rakentamattomat rakennuspaikat	6,00	5,00
Voimalaitosrakennukset	3,10	3,10

Taulukko: Kiinteistöverokehitys 2016–2023 ja arvio vuosille 2024–2025, Seinäjoen kaupunki

Kiinteistöverokertymän määräksi vuodelle 2025 arvioidaan 32,95 milj. euroa. Kiinteistöverokehitys on ollut tasaisessa nousussa viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kiinteistöjen lukumäärä on Seinäjoella yli 30 000 kpl. Rakentamisen Seinäjoella odotetaan kaupungin kasvusta ja julkisista investoinneista huolimatta olevan merkittävästi heikommalla tasolla kuin hyvinä vuosina johtuen yleisen taloustilanteen heikkenemisestä sekä rakennusalan matalasuhdanteesta. Vuosiin 2023 ja 2024 nähdään odotetaan yleisessä taloudessa käännettä parempaan ja yhdessä Keskuspankkien ohjauksorkojen laskun myötä myös pirstystystä yhä matalasuhdanteessa olevaan asuntokauppaan ja rakentamiseen.

Yritysten investoinnit ja rakentaminen ovat kaiken kaikkiaan hyvin merkittävä tekijä kaupungille ja sen kasvukehitykselle.

Riskinä on, että yleisen talouden heikentyminen ja asuntomarkkinoiden odottava tila näkyvät myös rakentamisen matalasuhdanteen jatkumisena myös vuonna 2025.

Taulukko. Kiinteisveron veropohja vuonna 2025.

Kiinteistöverojen veropohja 2025	
1 000 €	Verotusarvot
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1 450 483
Vakituiset asuinrakennukset	1 812 445
Muut asuinrakennukset	17 371
Yleishyödylliset yhteisöt	10 036
Rakentamattomat rakennuspaikat	9 840
Voimalaitosrakennukset	4 628

Arviolta noin 64 % vuotuisesta kiinteistöverotuotosta tulee yleisen kiinteistöveron piiriin kuuluvasta maapohjasta ja rakennuksista. Noin 33 % kiinteistöverotuotosta tulee vakituksista asuinrakennuksista. Arviot perustuvat kunnan omiin arvioihin vuotuisesta kehityksestä sekä Kuntaliiton arvioihin.

Valtionosuudet 2025

Kunnan valtionosuus valtion talousarvioesityksessä 2025 koostuu seuraavista:

- 1) kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta
- 2) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta
- 3) verotulomenetysten korvauksista

Vuoden 2025 valtionosuusarviot sisältävät valtion sopeutustoimina -1 %:n indeksitarkistuksen, sote-tasauksen ja ennakkolaskelmat kustannustenjaon muutoksista lakisääteisten tehtävämuutosten takia. Mahdolliset uudet kuntatehtävät valtio on ilmoittanut rahoittavansa täysmääräisesti.

Kaiken kaikkiaan Seinäjoen valtionosuus vähenee merkittävästi (n. 4 milj. €/ vuosi vuosina 2025-2027), mikä vaikuttaa hyvin merkittävästi kunnan tulevaan rahoituspohjaan. Ensi vuoden valtionosuudeksi ennakoitaan 28,5 milj. euroa sisältäen 8,65 milj. 2025 Te-uudistuksen ja kotoutumisen rahoitusta.

Verotulojen suhteellinen merkitys kasvaa ja valtionosuuksien osuus tulopohjasta vähenee jo ensi vuodesta lukien. Silti valtionosuudet ovat jatkossakin merkittävä tulolähde Seinäjoen kaupungille. Myös kohdekohtaiset valtionavustukset investointien rahoitukseen on tärkeä tulolähde.

Kuntien nykyisen taloustilanteen haasteellisuuteen vaikuttaa se, että valtionosuuksia on leikattu merkittävästi koko 2010-luvun osana maamme julkisen talouden tasapainottamista.

Rahoitustulot ja -menot

Rahoitustulojen ja -menojen osalta voidaan todeta seuraavaa:

- Korkotuloja arvioidaan saatavan 6,2 milj. euroa. Korkotulot saadaan johdannais-suojauksista sekä muutamilta tytäryhtiöiltä muun muassa Seinäjoen Energialta. Seinäjoen Energia Oy:ltä saatava osinko on talousarviossa vähintään 5,0 milj. euroa. Tämän osingon lopullinen määrä ja mahdollinen lisäosinko päätetään yhtiön tuloksen selvittyä vuoden 2024 lopulla. Asiasta tehdään erillinen päätös yhtiön yhtiökokouksessa. Muita osinkotuloja arvioidaan saatavan mm. kaupungin sijoitusosakkeista.
- Korkomenojen määräksi arvioidaan noin 8,7 milj. euroa. Korkojen nostot 2021-2024 on merkinnyt muutoksia myös rahoitukseen liittyen. Keskuspankkien ohjaukset ovat kääntyneet laskuun vuoden 2024 jälkipuoliskolla. Sen myötä lyhyiden ja pitkien viitekorkojen ennakoitaan laskevan Euroalueella edelleen. Vuonna 2025 kohti 2-2,5 %:n tasoa, arvioi rahamarkkinat. Korkomenojen määrään vaikuttaa oleellisesti kasvava korkokehitys ja rahoituslaitosten korkomarginaalit antolainauksessa ja suojauksissa.
- Kaupungin talousarviotavoitteena on, että kaupungin vuotuisesti maksama keskimääräinen kokonaiskorko ei ylitä 2,5 %:n tasoa. Kaupungin koko lainasalkun pitkäaikaisista lainoista on strategian mukaisesti koko ajan suojattuna yli 50 %.

Vuosikate

Kun toimintakatteeseen lisätään verotulot ja valtionosuudet sekä otetaan huomioon rahoitustulot ja -menot, saadaan tuloslaskelman vuosikate. Vuosikate osoittaa sen, kuinka paljon palvelujen tuottamisen jälkeen kaupungin tulo-rahoituksesta jää investointien kattamiseen. Vuosikate on vuoden 2025 talousarviossa noin 24,0 milj. euroa, mikä tekee 355 euroa/asukas. Suunnitelman mukaiset poistot ovat noin 21,5 milj. euroa. Vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot kokonaan, prosentti on 111 % ja nettoinvestoinneista 71 %.

Tilikauden tulos

Talousarvion mukainen tilikauden tulos muodostuu siten, että vuosikatteesta vähennetään suunnitelman mukaiset poistot ja mahdolliset satunnaiset erät. Talousarvion osoittama tilikauden tulos on ylijäämäinen noin 2,5 milj. euroa, millä käytännössä saavutetaan talousarviovalmistelussa (raami 2.0) tavoitteeksi asetettu tulostavoite.

Tilikauden ylijäämä/alijäämä

Tilikauden ylijäämä on talousarviossa 2.460 000 euroa.

9.2 Investointiosa

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja valtuusto hyväksyy siinä määrärahat ja tuloarviot hankkeelle tai hankeryhmille.

Taulukko: Yhteenvedo talousarvion investointiosasta 2025, Seinäjoen kaupunki.

INVESTOINTIOSA		TP-2023	TA-2024	TA-2025	TA-2025
Kaupunki					muutos, %
Menot 1 000 €					
	Pitkävaikutteiset menot	343	528	567	7,4
	Maa- ja vesialueet	1 787	900	900	0,0
	Rakennukset	12 396	11 515	13 205	14,7
	Kadunrakentaminen	9 182	11 109	8 437	-24,1
	Puistorakentaminen	460	490	470	-4,1
	Liikuntapaikkarakentaminen	1 686	1 363	1 670	22,5
	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	270	1 075	1 067	-0,7
	Hulevesiviemärit	1 293	1 755	2 259	28,7
	Koneet ja kalusto	3 566	5 635	4 394	-22,0
	Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	2 363	2 194	2 449	11,6
MENOT YHTEENSÄ		33 347	36 565	35 418	-3,1
Tulot 1 000 €					
	Pitkävaikutteiset menot	0	0	0	0,0
	Maa- ja vesialueet	1 142	1 000	1 000	0,0
	Rakennukset	150	0	0	0,0
	Kadunrakentaminen	297	540	350	0,0
	Puistorakentaminen	0	0	0	0,0
	Liikuntapaikkarakentaminen	113	0	400	0,0
	Muut kiint. rak. ja laitteet	0	0	0	0,0
	Hulevesiviemärit	0	0	0	0,0
	Koneet ja kalusto	0	0	0	0,0
	Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	179	100	100	0,0
TULOT YHTEENSÄ		1 880	1 640	1 850	12,8
NETTOMENOT		31 467	34 925	33 568	-3,9

Kaupunki investoi myös ensi vuonna merkittävästi. Vuoden 2025 talousarviossa investointien kokonaismäärä on 35,4 milj. euroa. Tuloja on yhteensä 1,85 milj. euroa. **Nettoinvestointien määrä vuoden 2025 talousarviossa on ilman myyntivoittoja 33,6 milj. euroa.**

Taulukko: Yhteenveto talonrakennusinvestoinneista vuonna 2025, sisältäen koko hankkeen ajan kustannusarviot.

Talonrakennusinvestoinnit 1 000 €	Kustannus- arvio	TA-2025
Mestarintie 1, muutokset	1 200	400
Tammikampus 2 muutostyöt	12 500	200
Hyllykallion päiväkodin laajennus ja peruskorjaus	8 000	3 000
Varaus korjauskohteet		500
Kertunlaakson koulun laajennus	2 000	1 100
Kasperin palvelutalon peruskorjaus ja laajennus	20 500	4 200
Törnävän kartano	1 300	150
Kansalaistori	1 200	200
Alakylän koulun laajennus	4 200	1 200
Nurmon urheiluhallin laajennus	950	50
Törnävän museoalueen rakennukset	420	210
Torikeskuksen parkkihalli	200	200
Törnävänsaaren rakennukset	170	120
Niemistön puukoulun muutokset	200	200
Sähköautojen latauspisteet	700	200
Lyseon kellarin lattiasaneeraus	120	120
Marttilan koulun vesikatto-, julkisivu- ja alapohjakorjaukset	400	200
Taidemääräraha		115
Jäähalli 2 osto		840
MENOT YHTEENSÄ	54 060	13 205

Vuoden 2025 talonrakennuksen investointimääräraha on noin 13,2 milj. euroa.

Talonrakennuksen investointiohjelman suurimpia kohteita vuoden 2025 talousarvioesityksessä ovat:

- Kasperin palvelutalon peruskorjaus ja laajennus (4,2 milj.€ vuodelle 2025),
- Hyllykallion päiväkodin laajennus (3,0 milj.€ vuodelle 2025),
- Alakylän koulun laajennus (1,2 milj.€ vuodelle 2024) sekä
- Kertunlaakson koulun laajennus (1,1 milj.€ vuodelle 2025).
- Areena Oy:n omistuksessa olleen Jäähallin 2 oston kaupungille on varattu 0,84 milj.€.

Talonrakennushankkeista on tehty vaikutusten arviot.

Vuoden 2025 suurimmat talonrakennusinvestoinnit ovat:

Kasperin palvelutalon laajennus ja peruskorjaus, 5 000 000 € (20,5 milj.€)

Kokonaishankkeen 2. vaiheena toteutettava päiväkodin tilojen ja keittiön peruskorjaus valmistuu kesällä 2025. Hankkeen 3. vaiheena toteutettavat koulun korjaustyöt ja mahdollinen laajennuksen ovat suunnitteluvaiheessa, tavoitteena aloittaa työt syksyllä 2025.

Keskeiset vaikutukset:

- Päiväkodin laajennus helpottaa Kasperin alueen päivähoitotilannetta. Peruskorjauksessa rakennuksen vikaantuneet ja riskilliset rakennusosat sekä talotekniikan järjestelmät uusitaan, mikä parantaa rakennuksen käyttöturvallisuutta ja energiatehokkuutta sekä pienentää kaupungin rakennuskannan korjausvelkaa. Lisäksi suunnittelussa tarkastellaan tilojen toiminnallisuus, huomioiden kaupungin omistukseen siirtyneen seurakunnan kerhorakennuksen hyödyntäminen.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

- Peruskorjaushankkeessa saattaa vielä rakennusvaiheessa ilmetä ennakoimatonta korjaustarvetta, joka vaarantaa aikataulun ja budjetin.

Hyllykallion päiväkodin laajennus ja peruskorjaus, 3 000 000 € (8,0 milj.€)

Päiväkodin laajennuksen hankesuunnittelu on käynnistynyt 2023. Tavoite on saada rakennustyöt alueella käyntiin syksyllä 2025. Hanketta jatketaan päiväkodin peruskorjauksella 2026-2027.

Keskeiset vaikutukset:

- Päiväkodin laajennus helpottaa Hyllykallion alueen päivähoitotilannetta. Peruskorjauksessa rakennuksen rakenteita ja talotekniikkaa päivitetään, mikä parantaa rakennuksen käyttöturvallisuutta ja energiatehokkuutta sekä pienentää kaupungin rakennuskannan korjausvelkaa. Lisäksi suunnittelussa tarkastellaan tilojen toiminnallisuus varhaiskasvatuksen tarpeet huomioiden.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

- Peruskorjaushankkeessa saattaa vielä rakennusvaiheessa ilmetä ennakoimatonta korjaustarvetta, joka vaarantaa aikataulun ja budjetin.

Alakylän koulun laajennus 1 200 000 € (4,2 milj.€)

Alakylän koulun entinen asuntolasiipi ja puukoulu puretaan, ja korvaava laajennusosa rakennetaan. Lisäksi tehdään 2024 laaditun kuntotutkimuksen tulosten edellyttämät korjaukset muihin koulutiloihin.

Keskeiset vaikutukset:

- Koulun tilantarve helpottuu. Purkujen, laajennusrakentamisen ja korjausten myötä koulun sisäilmasto-olosuhde ja energiatehokkuus paranee ja hiilijalanjälki pienenee.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

- Korjaustöiden edetessä saattaa paljastua vaurioita, joiden korjaaminen kasvattaa kustannuksia.

Yhdyskuntatekniikan investointien kokonaisbudjetti on noin 10,7 milj. euroa, joista merkittävimpiä kohteita vuodelle 2025 ovat:

Asuinalueiden laajentuminen jatkuu Niemistön ja Soukkajoen alueella. Soukkajoen uusi asemakaava-alue on pääosin omakotitalo-painotteista, ja uusia tontteja saadaan myyntiin n. 26 kpl. Määrärahaa on varattu 530 000 €, joka sisältää uutta katuja noin 0,58 km ja puistoraittiverkostoa yhteensä 0,35 km. Niemistön omakotitaloalueelle rakennetaan uusia asemakaavan mukaisia katuja noin 1,55 km, joiden varrella on omakotitalotontteja n. 40 kpl. Alueen puistoraittiverkostoa rakennetaan samanaikaisesti 0,88 km, jolla lisätään alueen kiinnostavuutta ja monipuolistetaan kulkureittejä. Investointibudjetissa on varattu määrärahaa alueen rakentamiseen 1,3 milj.€.

Uuden kunnallistekniikan osalta rakennetaan teollisuusalueelle merkittävä yhteys Roveksen alueelta Kivistöntielle. Nuppiväylä-nimiseen katuun on varattu määrärahaa noin 1,0 milj. €.

Päivölän liikealueelle tehdään tarpeellinen kiertoliittymämuutostyö, jolla saadaan parannettua ajoneuvoliikenteen kapasiteettia keskustasta ja Tehtaantien suunnasta. Määrärahaa on varattu hankkeelle 850 000 €.

Jalankulku- ja pyöräilyväylät ovat merkittävä osa kaupungin katuverkkoa, joita tehdään investointivuotena 9 erilliskohdetta. Hankkeilla kehitetään kevyen liikenteen verkostoa ja liikenneturvallisuutta, ja määrärahaesitys näihin kohteisiin on yhteensä 1,34 milj. €. Merkittävimpinä kohteina voidaan nostaa Auneksentien jalankulku- ja pyöräilyväylä ja Nurmon kirkon ympäristön väylät.

Katujen saneerauksia tehdään kiireellisyysjärjestyksessä, ja ensi vuodelle kohteita on valikoitunut 11 kpl. Ohjelmassa on eri kokoluokan hankkeita, joiden kustannusarviot vaihtelevat 60 000 eurosta 250 000 euroon. Ylistaroon ja Peräseinäjoelle on varattu molempiin 100 000 euron määrärahat saneerauksia varten. Yhteensä määrärahaa saneerauksiin on 1,3 milj. €.

Hulevesiviemäriverkon rakentamiseen ja kunnostamiseen on varattu määrärahaa n. 2,2 milj. €.

Investointiohjelmassa on myös monivuotiset kohteet, joilla toteutetaan erilaisia suunnittelu-, rakentamis- ja kunnossapitokohteita.

Muita merkittäviä investointeja vuonna 2025 ovat:

- maa-alueiden hankinta, 900 000 euroa
- liikuntapaikkarakentaminen, noin 1,7 milj. euroa
- koneet ja kalusteet, noin 4,4 milj. euroa.

Talousarvion sisältämistä investointikohteista on jäljempänä tässä talousarviokirjassa yksityiskohtainen erittely.

Kaupunkikonsernin investoinneista merkittävimmät ovat Seinäjoen Energia Oy-konsernin investoinnit. Ensi vuonna investoidaan veden, sähkön ja lämmön verkostojen laajennuksiin sekä saneerauksiin.

Iso osa Seinäjoen Energia Oy:n energiatuotannon investoinneista toteutetaan EPV Energian kautta: uudiskohteina mm. Lapuan Heininevan aurinkovoimalan rakentaminen. Puiston kokonaisteho on noin 100 MWp ja aurinkopaneeleita yli 100.000 kpl. Hankekokonaisuuden suuruus yli 60 milj.€, johon on saatu RRF-tukea yli 10 milj.€. Aurinkovoimapuiston käyttöönotto on loppuvuonna 2025. Seinäjoen Energian osuus tehosta on noin 10 MW ja vuosienenergiasta noin 10 GWh. Seinäjoen Energian investointi omana pääomana ko. hankkeeseen on noin 1,5 milj.€.

Seinäjoen Energialle on myönnetty työ- ja elinkeinoministeriön 21.12.2023 antaman päätöksen mukaisesti Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaista energiainvestointitukea hankkeeseen ”Jätevedenpuhdistamon hukkalämmön hyödyntäminen ja energiainfrastruktuurin uudistamisen investoinnit”. Myönnetty energiainvestointituki on noin 1,8 milj.€, kuitenkin enintään 25 % toteutuneista hyväksyttävistä kustannuksista. Hankkeen kustannusarvio kokonaisuudessaan on noin 6 milj.€. Jätevesilaitoksen lämpöpumppuprojektin käyttöönotto on loppuvuonna 2025. Investoinnin toteuttaa Seinäjoen Voima Oy.

Muita merkittäviä kaupunkikonsernin investointeja ovat:

- Seinäjoen Palvelutalot Oy:n investointina vuosina 2023-2025 toteutettava Kärjen uuden alakoulun rakentaminen (kustannusarvio noin 16 milj.€).
- Sevas Kodit Oy investoi vuosina 2024-2026 uusiin opiskelija-asunto- ja vuokratalo-kohteisiin: Piirin alueelle valmistuu ensi vuonna uusi vuokrakerrostalo ja Framin läheisyyteen valmistuu opiskelijakerrostalo 2025/2026 vuodenvaihteessa (kustannusarvio näistä on noin 9-10 milj.€/ kohde).

9.3 Rahoitusosa

Rahoitusosa on keskeinen osa kaupungin talousarviota ja tilinpäätöstä. Sen avulla kootaan tulorahoitus, investoinnit ja muut pääomamenot sekä pääomarahoitus yhteen laskelmaan.

Talousarvioon on kuntalain mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava, miten määrärahojen rahoitustarve katetaan. Toiminnan rahoitus esitetään talousarvion rahoitusosassa, joka tulee olla talousarviossa tuloslaskelma- ja investointiosan lisäksi. Rahoitusosa on kaupungin kokonaistaloutta kuvaava laskelma.

Taulukko: Vuoden 2025 talousarvion rahoitusosa, Seinäjoen kaupunki.

RAHOITUSOSA, 1 000 €	TA-2025
Tulorahoitus	
Vuosikate	23 960
Satunnaiset erät	
Tulorahoituksen korjauserät	-5 410
Investoinnit	
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-35 018
Rahoitusosuudet investointimenoihin	350
Käyttöomaisuuden myyntituotot	6 510
YHTEENSÄ	-9 608
Rahoitustoiminnan kassavirta	
Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten lis. muille	
Antolainasaamisten lis. liikelait.	
Antolainasaamisten väh. muilta	3 627
Antolainasaamisten väh. liikelait.	
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	85 237
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-79 256
Liikelaitoksen lainojen lisäys	
Liikelaitoksen lainojen vähennys	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Rahavarojen muutos	0
Rahoitusjäämä/Rahoitustarve	9 608
Vaikutus maksuvalmiuteen	0
Nettovelkaantuminen	5 981

Rahoitusosan eri osien osalta voidaan todeta seuraavaa:

Tulorahoitus

Tulorahoituksen osatekijät esitetään yksityiskohtaisesti tuloslaskelmaosassa. Rahoitusosaan otetaan vain vuosikate sekä satunnaiset erät, jotka tuloslaskelmassa esitetään vuosikatteen jälkeen.

Investoinnit

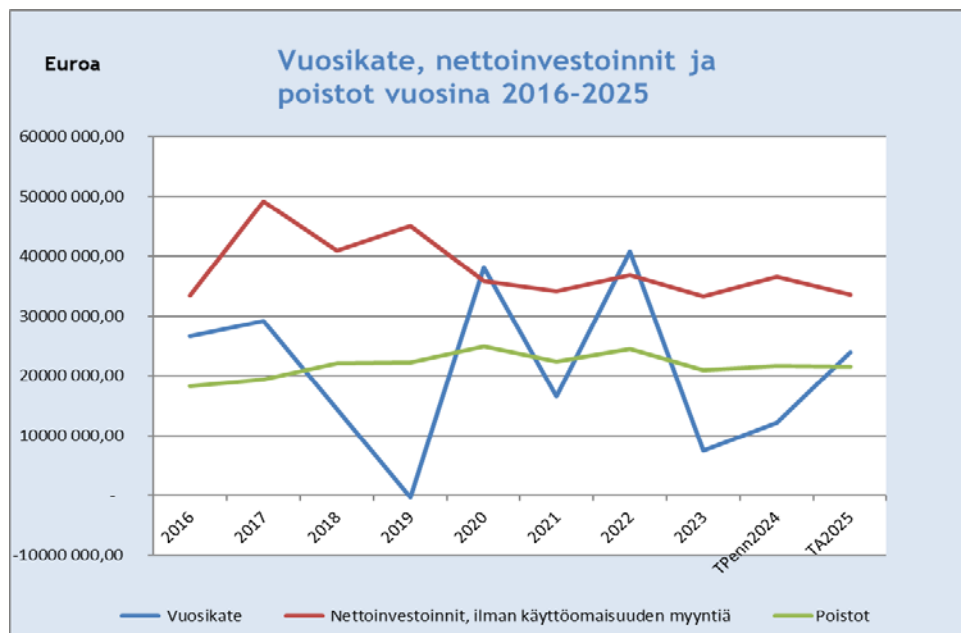
Käyttöomaisuusinvestoinneilla tarkoitetaan rahoitusosassa käyttöomaisuuteen ja muihin pitkäaikaisiin sijoituksiin käytettyjä varoja tilikauden aikana lukuun ottamatta pitkäaikaisia saamisia, jotka esitetään omana ryhmänään. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoitusosassa bruttomääräisinä investointiosan mukaisesti.

Vuosikate ja nettoinvestoinnit

Taulukko: Vuosikate ja nettoinvestoinnit ilman käyttöomaisuuden myyntituottoja - kehitys vuosina 2016–2025, Seinäjoen kaupunki.

Vuosi	Vuosikate	Nettoinvestoinnit, ilman käyttöomaisuuden myyntiä	Vuosikate -% Nettoinvestoinneista
2016	26 696 000,00	33 498 000,00	79,70
2017	29 176 000,00	49 126 000,00	59,40
2018	14 474 530,28	40 900 000,00	35,39
2019	249 000,00	45 101 000,00	
2020	38 103 598,00	35 801 561,00	106,43
2021	16 615 245,00	34 219 132,00	48,56
2022	40 844 526,00	36 860 861,00	110,81
2023	7 503 491,00	33 348 013,00	22,50
TPenn2024	12 192 000,00	36 565 100,00	33,34
TA2025	23 959 800,00	33 567 800,00	71,38

Kuvio. Vuosikate, nettoinvestoinnit ja poistot vuosina 2016–2025, Seinäjoen kaupunki.

Edellä olevasta tarkastelusta nähdään vuosikatteen ja nettoinvestointien välinen vertailu, nettoinvestointien taso on jäänyt useimmiten vuosikatetta korkeammaksi. Lisää tasapainottamistoimia tarvitaan ensi vuonan ja myös taloussuunnitelmavuosina. Vuosikate kattaa ensi vuoden budjetissa poistot 100 %:sti, mikä on hyvä asia, mutta ainoastaan 71 % nettoinvestoinneista, kun tavoite molemmissa on 100 %.

Pitkäaikaisten lainojen lisäys vuonna 2023 on noin 85,2 milj. euroa ja lainojen lyhennysten määrä 79,3 milj. euroa.

Ensi vuonna tehtävien investointien nettorahoitustarve on noin 6,0 milj. euroa.

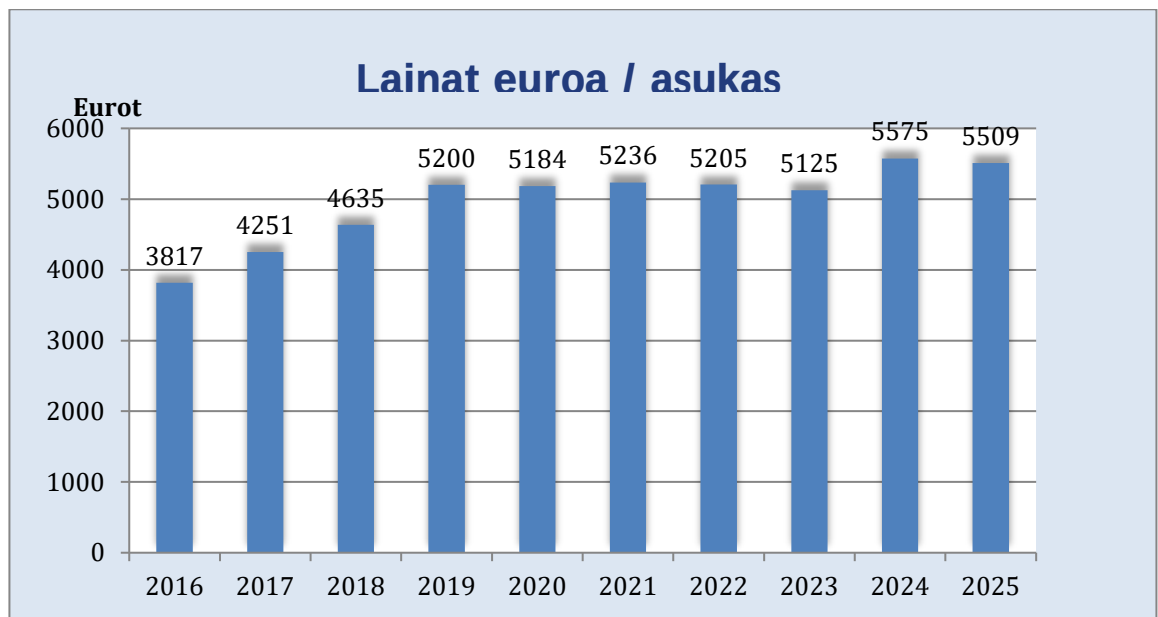
Taulukko: Seinäjoen kaupungin lainakannan kehitys vuosina 2016–2025.

Vuosi	1 000 €	Muutos	€/asukas
2016	236 847	11 492	3 817
2017	266 509	29 662	4 251
2018	293 317	26 808	4 377
2019	331 700	38 383	5 199
2020	332 600	900	5 184
2021	339 800	7 200	5 236
2022	340 000	200	5 205
2023	339 000	-1 000	5 125
2024	372 500	33 500	5 575
2025	371 800	32 800	5 509

Kuvio. Kokonaislainamäärän kehitys vuosina 2016–2025, Seinäjoen kaupunki.

Kuvio. Lainamäärän kehitys asukasta kohti vuosina 2016–2025, Seinäjoen kaupunki.

Talousarvioehdotuksen mukaan kaupungin kokonaislainamäärä on vuoden 2025 lopussa 371,8 milj. euroa ja asukasta kohti 5 509 euroa/asukas. Kaupungin lainamäärä/asukas laskee ensi vuonna -66 euroa/asukas.

Lainamäärän kehitykseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Korkotasot on ollut viime vuosina merkittävässä nousussa, minkä vuoksi myös vieraan pääoman aiheuttama rasitus on noussut oleellisesti. Rahoitusmarkkinoilla keskuspankkien ohjauskorkojen nostot ja inflaation kasvu ovat näkyneet myös yleisessä korkotasossa tätä nostaen. Lyhyet markkinakorot kasvoivat yli 4 %-yksikköä kesästä 2022 johtuen keskuspankkien pyrkimyksestä taltuttaa kovasti kasvanutta inflaatiota Euroalueella.

Kesästä 2024 keskuspankit ovat ensi kertaa moneen vuoteen Euroopassa ja USA:ssa laskeneet ohjauskorkoja inflaation laskiessa. Korkojen laskuilla halutaan myös vahvistaa talouskehitystä. Käännettä matalampiin korkoihin on nähty kesän 2024 jälkeen ja tämän kehityksen ennakoitaan tapahtuvan vuosien 2024–2025 aikana. Ohjauskorkojen nostoilla suoraan vaikutetaan rahamarkkinoiden lyhyisiin ja pitkiin viitekorkoihin. Ensi vuoden ja pidemmänkin tähtäimen korkotasoksi ennakoitaan 2–3 %:n välystä, mutta epävarmuustekijöitä on yhä paljon.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä esitetään, että kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä kassalainojen enimmäismääräksi 150 milj. euroa.

Korkomenoihin on talousarviossa vuodelle 2025 varattu määrärahoja 8,7 milj. euroa. Korkoriskiltä suojautuminen on tärkeä osa kaupungin rahoitustointa.

10. TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN

10.1 Lähtökohdat talouden tasapainottamiselle

Seinäjoen kaupunki on laatinut vuonna 2020 tasapainottamisohjelman tuleville vuosille, ja se on voimassa myös ensi vuonna 2025 ja talouden suunnitelmavuosina 2026–2028. Tätä työtä on jatkettava määrätietoisesti. Tasapainoinen talous mahdollistaa kasvavan kaupungin palvelut ja investoinnit, todetaan kaupunkistrategiassa, joka hyväksyttiin 20.6.2022.

Kaupunkistrategia 2022–2029: ”Tasapainoinen talous saavutetaan hallitsemalla toimintamenoja, parantamalla palvelujen tuottavuutta ja mitoittamalla investointitaso tulorahoituksen mukaiseksi.” Avainlukuja kestävä talouden tunnusluvuissa ovat:

- Toimintakatteen muutos-%: enintään **2 %** vuodessa
 - Investointien tulorahoitus, %: väh. 100 %, käytännössä tämä tarkoittaa vähintään **30 milj. euron** vuosikatetta ja samansuuruisia nettoinvestointeja.
 - Tilikauden tulos: vähintään **10 milj. euroa**.
- Em. toteutuessa myös velkamäärä vähenee.

Taseen kertynyt ylijäämätavoite on koko ajan vähintään 25 milj. euroa emokaupungin osalta ja kaupunkikonsernissa väh. 100 milj. euroa. Tämä mittaa talouden kestävyttä pidemmälläkin ajalla.

Seinäjoen kaupunki on kasvanut ja kasvaa edelleen noin 0,8–1 %:n vuosittain, mikä antaa hyvät lähtökohdat siihen, että kaupunki voi olla menestyjien joukossa myös jatkossa, mutta se edellyttää jatkamista muutoksen tiellä nykyiseen talouskehitykseen. Tähän kaupunki voi itse omilla toimillaan vaikuttaa.

Lähtötilanne talouden tasapainottamiselle on heikentynyt vuosina 2023 ja heikentyy edelleen vuonna 2024 yleisen talouden kehittyessä heikosti ja toisaalta myös valtion sopeuttaessa voimakkaasti omaa toimintaansa. Valtion sopeutustoimet merkitsevät mm. kaupungin valtionosuuksien merkittävää pientymistä yhdessä ison sote-rahoitustasauksen vaikutusten kanssa. Tämä näkyy etenkin kaupungin tulopohjan heikentymisenä.

Kaupungin taseessa on ylijäämää 31.12.2023 yhteensä 20,8 milj. euroa. Kaupunkikonsernin taseessa vastaavana ajankohtana tilanne on merkittävästi parempi, ylijäämää yhteensä 113 milj. euroa. Kaupunki on tällä hetkellä ja ennusteiden mukaan yksi voimakkaimmin kasvavia kaupunkeja Suomessa. Kaupunki on investoinut viime vuosina (2017–2024) voimakkaasti noin 34–49 milj. euron vuositasolla, minkä odotetaan tuovan vastinetta panostukselle myös lisääntyvinä tuloina ja vaikuttavuuden lisääntymisenä.

Ongelma myös hyvinä vuosina on ollut tyypillinen kasvukaupungille, joka investoi voimakkaasti: investointien taso on ollut kaupungin vuosikatetta korkeampi. Tämä on merkinnyt velkaantumiskehityksessä negatiivista suuntaa tultaessa 2020-luvulle sekä emokaupungissa että kaupunkikonsernissa. Rahoitustilanne toistaiseksi kestää, koska kaupungille tulee myös tulovirtaa. Korot ovat olleet nousussa, mikä korostaa hyvän tuloksenteon ja velkaantumiskehityksen vähentämisen merkitystä. Lainasalkussa pitkistä lainoista on suojattu strategian mukaisesti koko ajan yli 50 %.

Seinäjoki on kasvukaupunki, mutta sen toimintakatteen ja vuosikatteen kehitys on huolestuttava ja kaupungin talous on käyttötalouden osalta saatava kaupunkistrate-

gian mukaisesti kestävämmälle pohjalle. Vuoden 2019 tilanne oli poikkeuksellisen heikko talouden näkökulmasta: toimintakate kasvoi yli 8 %, vuosikate oli heikko ja tuloskin -22,4 milj. euroa. Sitä edeltävä vuosikin oli tilinpäätöksessä alijäämäinen. Vuodesta 2020 alkaen talouskehitykseen on kiinnitetty erityistä huomiota ja tehty sopeuttamistoimia. Käytännössä tämä tarkoittaa, että oma käyttömenokehitys saadaan omin tervehdyttämistoimin vastaamaan nykyistä paremmin kaupungin tulo-pohjaa. Vuoden 2020 tulos oli merkittävän ylijäämäinen, mutta vuosi 2021 jälleen alijäämäinen. Vuoden 2022 tulos oli ylijäämäinen 16,3 milj. euroa myyntien kanssa ja ilman myyntejä ja alaskirjauksia 3,8 milj. euroa. Vuoden 2023 tilinpäätös oli oikaistunakin 3,5 milj. euroa alijäämäinen (oikaisussa huomioitu Aallokon alaskirjaukset -10 milj. euroa) ja ilman oikaisua yli 13 milj. euroa alijäämäinen. Kuluva vuosi 2024 ennakoi -9,5 milj. euron alijäämäistä tulosta, mikä puolittaa nykyiset kertyneet ylijäämät taseessa. Käyttötaloudessa on yhä noin 8 milj. euroa kestävyysvajetta.

Vuoden 2025 talousarvio on laadittu siten, että vuosikate 24,0 milj. euroa kattaa poistot kokonaan, mutta ainoastaan 71 % nettoinvestoinneista. Vuoden 2025 tilikauden tulos on ylijäämäinen noin 2,5 milj. euroa.

Vuonna 2025 investoidaan aiempien vuosien tapaan merkittävästi: **nettoinvestoinnit ovat ensi vuonna noin 33,6 milj. euroa.** Vuoden 2025 nettoinvestoinnit sisältävät myös vuodelta 2024 siirtyvät, tiedossa olevat investoinnit. Kaupungin lainamäärä vähenee hieman asukasta kohden, mutta kokonaislainamäärä sen sijaan kasvaa.

Käytännössä vuoden 2025 talousarvio vahvistaa talouden kurssia ainoastaan hieman kestävämpään suuntaan, vuosina 2026-2028 tavoitteena on talouden vahvistaminen siten että velkaantuminenkin vähenee asukaskohtaisesti, mutta myös määrällisesti, ja että kaupunki voi investoida kestävästi 30-35 milj. euroa/vuosi. Rahoituksen vahvistamiseksi kaupunki jatkaa strategiansa mukaisesti myös kiinteistöjen myyntiohjelmaa (2022-2028).

On tärkeää toisaalta turvata vuoden 2025 uudessa kuntarakenteessa kuntalaisten tarvitsemat kuntapalvelut ja infra sekä pitää huoli, ettei toimintakate 3,0 % ainaakaan heikkene. Vuosina 2025-2028 on tärkeää selvittää ja viedä käytäntöön rakenteellisiakin sopeutustoimia uudistuksia, jotta päästään puolittamaan nykyinen toimintakate tavoitellulle enintään 1,5-2 %:n toimintakate-tasolle. Tiedetään ennakolta, että etenkin vuodet 2024-2025 ovat kunnille taloudellisesti poikkeuksellisen haastavia. Yleisessä taloudessa vuosi 2024 on yhä taantumavuosi tai korkeintaan 0-kasvun vuosi. Vuodelle 2025 ennakoidaan vain haurasta kasvua, todettiin Suomen pankin uusimmassa talousennusteessa. Valtionosuudet pienenevät vuosina 2025-2027 hyvin merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna, koska valtakunnallisesti sote-kustannukset ovat olleet voimakkaammassa kasvussa vuosina 2021-2022 kuin on ennakoitu ja valtio leikkaa merkittävästi kunnille maksettavia valtionosuuksia.

Uusia vastuita tulee kunnille ensi vuonna: TE-uudistus 2025 (työllisyys ja kotoutuminen) on huomioitu uudessa valtionosuusrahoituksessa, mutta vähintään saman verran kuluu uusien vastuiden hoitamiseen.

Talouden tasapainon näkökulmasta rakenteellinen kestävyysvaje näkyy jatkossakin sekä kunnissa, että hyvinvointialueilla: menot kasvavat tuloja nopeammin mm. väestön ikääntymisen myötä. Talouden toteutumiseen epävarmuutta tuo osaltaan Ukrainan sodan jatkuminen, Venäjä-pakotteet, Euroopan heikko talouskehitys ja Lähi-idän kriisi sotatoimineen. Myös USA:n ja Kiina välit ovat kireät Taiwanin liittyen.

Myös turvallisuusasiat nousevat julkisellakin sektorilla keskiöön, vaikkakin Nato-jäsenyys tuo vakautta myös Suomen talouden näkökulmasta.

Tarvitaan edelleen hyvää tavoiteasetantaa, määrätietoista rakenteellista uudistamista, mutta myös digitalisaation ja tiedolla johtamisen yhä suurempaa hyödyntämistä systemaattisesti vuonna 2022 hyväksytyn digiohjelman mukaisesti. Olennaista on vaikuttavuus ja kustannustehokkuus palveluissa, pohdittavaksi tulee myös energian säästäminen sekä palvelutason laskeminen joidenkin palvelujen osalta sekä hyvä johtaminen. Lisäksi tarvitaan emokaupungin tulopohjan vahvistumista ja investointien tason laskemista tulopohjan mahdollistamalle tasolle.

Kuvio. Vuosikate vuosina 2016–2025 ja suunnitelmavuodet 2026–2028 suhteessa strategian mukaiseen tavoitteeseen

Taloudellisen kehityksen kääntämiseksi kaupunkistrategiainkin mukaisesti kestäväälle tasolle tarvitaan noin +10 milj. euron tilikauden tuloksia talousarvion suunnitelmakaudella, mikä tarkoittaa toteutuessaan myös velkaantumisen kääntymistä positiiviseen suuntaan. Samalla varmistetaan, että kuntalaisille palvelut kyetään tuottamaan strategian mukaisesti mahdollisimman taloudellisesti, mutta laadukkaina ja vaikuttavina, sekä investoimaankin. Jotta tämä on mahdollista, toimintakate (tuotot-menot ilman veroja ja valtionosuuksia) saa kasvaa enintään 2 % vuodessa, jotta saavutetaan nykyisen toimintakatetason sijasta verrokkikaupunkien keskimääräinen taso, mikä on reilut 200 euroa/asukas alempi. Vuosikatteen tulee samanaikaisesti olla yli 30 milj. euroa/vuosi ja nettoinvestoinnit pääsääntöisesti enintään samaa tasoa. Kaupunkikonsernissa investointien tulorahoituksen riittävyys ja tuloksentekokyvykyys palvelujen rinnalla korostuvat.

Kunnallisveroa nostetaan ensi vuonna 9,2 %:iin (vuonna 2024: 8,4 %) Vahvempi tulopohja rakenteita sopeuttavan ja uudistavan toiminnan rinnalla tukee strategista tavoitetta 10 milj. euron vuotuisista tuloksista, mutta myös mahdollisuutta nykyinvestointitason nostamiseen suunnitelmavuosina vastaavalle tasolle vuosikatteen kanssa. Vuosi 2025 on sen yleisessä taloudessa yhä sen verran vaikea, että siinä

vielä strategista tavoitetta talouden tasapainosta ei tulla täysmääräisesti saavuttamaan, mutta talouskurssi saadaan tulopohjaa vahvistamalla ja talouden sopeutus-toimin käännettyä jälleen ylijäämäiseksi.

Vuoden 2025 talousarvion keskeisenä tavoitteena on vaikuttavat palvelut, uudistumisen tiellä jatkaminen ja myös sopeuttaa, eli taloudellisen tehokkuuden lisääminen.

Talouden tasapainottamistoimia jatketaan vuosina 2022–2028 tavoitteena talouden tervehdyttäminen ja kaupungin kasvun tukeminen. Talousarviovuonna 2025 valmistellaan myös rakenteellisia uudistuksia samanaikaisesti, kun turvataan ylijäämäinen tulos sekä emokaupungissa että kaupunkikonsernissa. Näin vuosista 2025–2028 voi tulla parempia talouden näkökulmasta. Tehtävä on haastava, muttei mahdoton.

10.2. Talouden kolme skenaariota sekä rakenteellinen sopeuttamis- ja tasapainottamishjelma vuosille 2025–2028

Vuoden 2021 talousarvion hyväksymisen yhteydessä esiteltiin kolme skenaariota Seinäjoen kaupungin talouden kehityksestä. Ne ovat yhä voimassa ja valittu paras skenaario on Seinäjoen tie kestävämpään talouteen.

Skenaario vuosille 2021–2028, nykyinen kehitys taloudessa jatkuu. Samalla kaupungin talous heikkenee ja velkamäärä kasvaa.

Kuvaus: Vuotuisesti toimintakate kasvaa noin 4–4,5 %, käytännössä viimeisen kolmen ja puolen vuoden (1/2020–6/2024) keskimääräinen kasvu on ollut noin 4 %. Vuonna 2023 käytiin sivistystoimen voimakkaan kasvun myötä ylisuurella 6,5 %:n käyttötalouskasvussa, mikä on heijastunut kevään 2024 kustannuskehitykseenkin. Vasta sopeutustoimien käynnistäminen 5/2024 on kääntänyt kurssia takaisin 4 %:n tasolle. Tämä noin 4–5 %:n käyttötalouskasvu merkitsee ilman uusia vastuita noin 3 000 euroa/asukas toimintakatetta. Investoinnit ovat noin 33–35 milj. euroa tasolla. Edellytyksenä on, ettei mahdollinen taantuma pitkity. Tämä skenaario johtaa enintään 0-tuloksiin, todennäköisemmin ilman veronkorotuksia rakenteellisen kestävyysvajeen myötä negatiivisiin -5 – -10 milj. euron vuotuisiin tuloksiin. Velkaantuminen jatkuu ja rahoitusriskit kasvavat.

Näköpiirissä on toimintakatteen kasvu jo kohtuunopeasti kohti 3 250–3 500 euroa/asukas. Ajaudutaan väistämättä veronkorotuksiin, jottei jouduta kriisikunnaksi. Asukasluvun kasvu jatkuu 0,5–1,0 % -tasolla.

Skenaario -1 vuosille 2021–2028, nykytila heikkenee merkittävästi. Seurauksena kaupungin talouden kriisiytyminen.

Kuvaus:

Toimintakate heikkenee nopeasti yli 3 000 euroa/asukas tasolle ja vuotuisesti toimintakate kasvaa noin 6–8 %. Tulot eivät riitä menojen kattamiseen. Nettoinvestoinnit ovat noin 30–40 milj. euron tasolla, käytännössä syntyy painetta investointitason merkittävään alentamiseen käyttötalouden heiketessä. Yleinen talouskehitys ei kasvakaan, vaan taantuma pitkittyy.

Tämä skenaario johtaa todennäköisimmin ilman veronkorotuksia -10 – -20 miljoonan euron vuotuisiin alijäämätuloksiin. Velkaantuminen jatkuu yhä voimakkaampana.

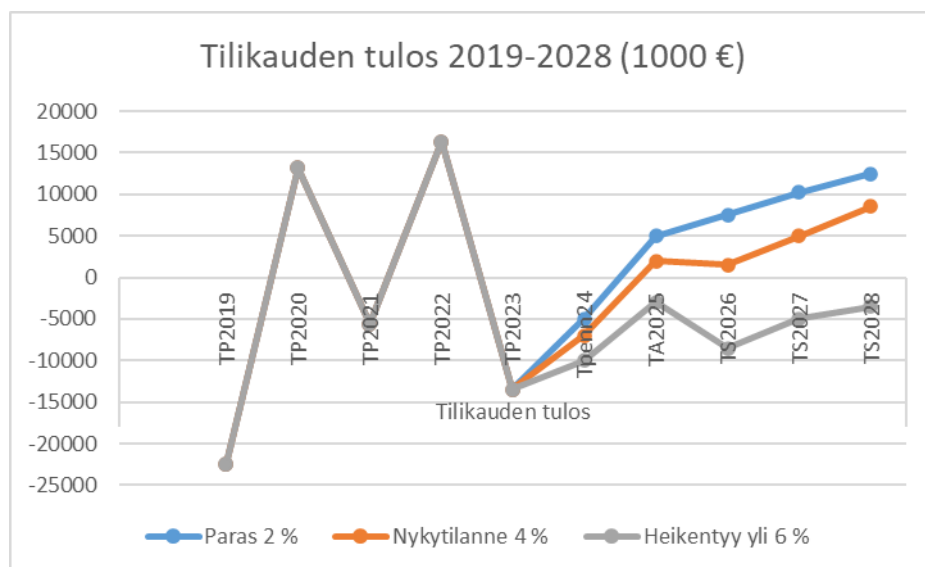
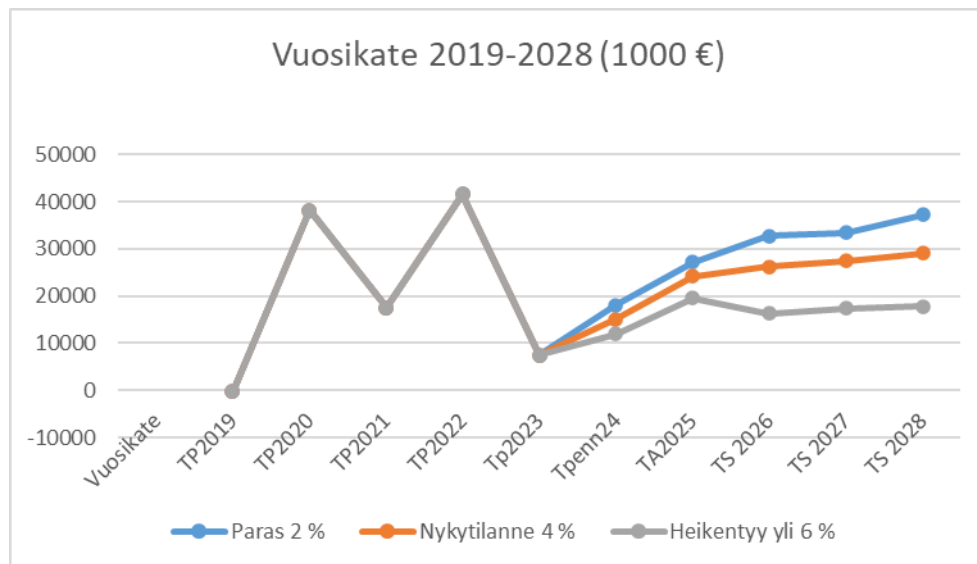

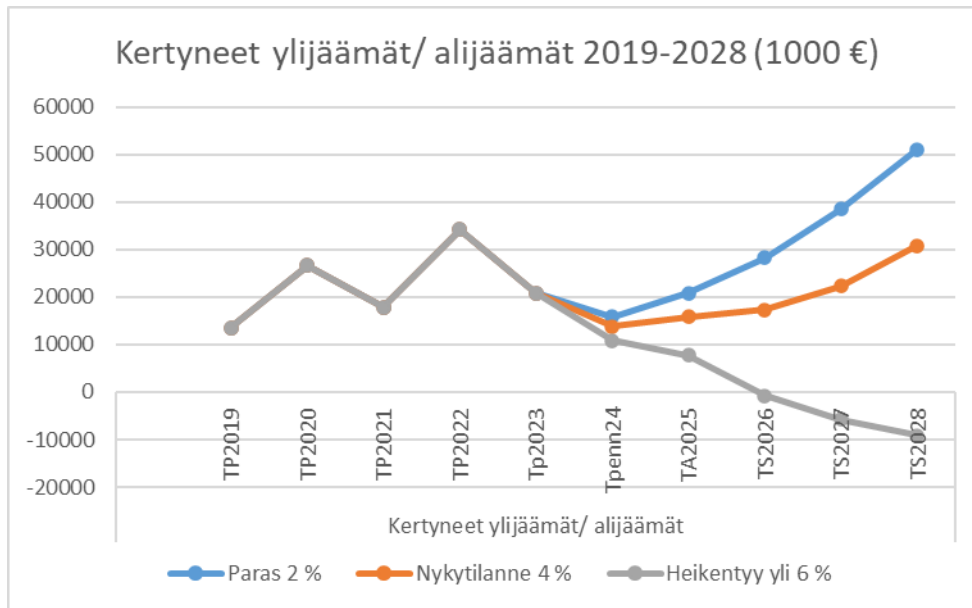
Näköpiirissä on toimintakatteen merkittävä negatiivinen kasvu yli 3 500 euroa/asukas tasolle, kun valtakunnallinen keskiarvo on noin 2 500 euroa/asukas tasolla. Alijäämää tämä tarkoittaa jo vuonna 2025 yli -10 milj. euroa, eikä sitä kyetä kattamaan seuraavina vuosina.

Ajaututaan väistämättä isoihin veronkorotuksiin, jottei jouduta kriisikunnaksi. Myös muita ratkaisuja sopeuttamiseksi joudutaan tekemään. Ilman rakenteellista sopeutusohjelmaa esimerkiksi kaupungin arvokkaimmastaakin omaisuudesta eli Energialaitoksesta osa saatettaisiin joutua tulevaisuudessa myymään ilman, että se on todellisuudessa oma valinta.

Kasvu jatkuu, mutta maltillisemmalla 0,25–0,5 %-tasolla. Kaupungin kiinnostavuus todennäköisesti kuitenkin vähenee koko ajan, kun ollaan talouskriisissä ja joudutaan tekemään vuosittain isoja säästöjä palveluissa ja samalla nostamaan veroja, kun ei pystytä rakenteellisiin uudistuksiin.

Kuviot. Kolmen eri skenaarion kehityskulut 2019–2028. Vuonna 2024 toimintakatekasvu on vuonna 2024 enintään 4,5 % ja parhaassa skenaariossa (sinisellä) vuosina 2025–2028 enintään 2,0 %.

Osana vuoden 2021 talousarviota hyväksyttiin talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2021-2024. Hyväksytään, että ko. linjalla jatketaan myös vuosina 2025-2028 seuraavasti:

Paras skenaario vuosille 2021-2028, nykytilanne paranee ja talous saadaan tasapainoon. Uudistamalla kaupunki kehittyy.

Tavoitetaso, joka sisältää myös toimenpiteitä hyväksytään seuraavasti:

- Vuotuinen +10 milj. euron tulos, parempikin, jos tulot kehittyvät hyvinä. Tämä pidentää mahdollisuuksia lykätä veronkorotuksia. Myös velkaantumisen kääntyy laskuun ja on vastuidenkin kanssa alle 4 900 euroa/asukas jo taloussuunnitelmavuosien loppupuolella. Emokaupungin kumulatiivinen ylijäämä vahvistuu vuoden 2028 loppuun mennessä vähintään 50 milj. euroon. Kaupunkikonsernissa vastaavana ajankohtana kumulatiivinen ylijäämä vahvistuu vähintään 140 milj. euroon ja velkamäärä laskee alle 9 900 euroon/asukas vuokravastuutkin huomioituna.
- Toimintakate kasvaa vuonna 2025 enintään noin 3,0 % kuluvan vuoden tilinpäätösnusteeeseen nähden, mikä on noin 1 %-yksikön nykytasoa vähemmän eli oikeansuuntaista. Tämä ei riitä, vaan tästäkin tasosta on päästävä vielä alemmaksi: rakenteita sopeuttamalla ja toimintatapoja uudistamalla sekä myyntiohjelmalla päästään käyttötaloudessa strategian mukaiselle tasolle 2026-2028.
- Jotta talous vahvistuu taloussuunnitelmavuosina 2026-2028, toimintakate voi kasvaa vuotuisesti enintään 1,5-2,0 %/vuosi. Tämän tulee riittää kestäväan kasvuun ja palvelujen järjestämiseen. Tulopuolta tarkastellaan menojen rinnalla. Jokainen prosenttiyksikkö nykytasosta kohti strategista tavoitetasoa tarkoittaa noin 2 milj. euron parannusta toimintakatteessa. Rakenteellinen sopeuttamistarve käyttötaloudessa on tällä hetkellä 8 milj. euroa.
- Seinäjoen verrokkikaupunkeihin nähden tavoite on olla parhaassa kolmanneksessa toimintakatevertailussa euroa/asukas. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä toimintakate/asukas oli 2 905 euroa.

- Toiminta, tavoitteet ja seuranta perustuvat voimassa olevaan kaupunkistrategiaan 2022–2029: terveen ja tasapainoisen talouden vaatimus tulee olemaan myös uudessa vuonna 2025 päivitettävässä kaupunkistrategiassa keskeinen kulmakivi kaupungin menestymiselle. Tavoitteet viedään osaksi konkreettisia myös talousarvioletavoitteita. Vaikuttavuus, kustannustietoisuus ja uudistuminen ovat arkipäivää ja tasapainottamistoimet on viety toiminnan tasolle. Palvelutasosta ja -määrästä on mahdollista tinkiä väliaikaisesti talouden tasapainottamiseksi.
- Kaupunki henkii 2020-luvulla edelläkävijyyttä, yrittäjämäisyyttä, rohkeutta uudistua sekä tarkastelee systemaattisesti palvelurakenteita. Digitalisatiota hyödynnetään palveluissa ja palveluprosesseissa sekä tiedolla johtamisessa. Henkilöstö on mukana uudistamassa, hyvä johtaminen ja osaaminen näkyvät kaikessa tekemisessä. Henkilöstöohjelmaa ja -suunnitelmaa 2025–2028 hyödyntäen haetaan optimitaso koko kaupungin henkilöstömäärän kehittymiselle siten, että kokonaishenkilöstömäärä henkilötyövuosina voi myös vähentyä osana rakenteellisen sopeutusohjelman toimia vuoden 2025 tasosta vuosina 2026–2028.
- Nettoinvestoinnit ovat noin 30–33 milj. euron tasolla, kunnes on mahdollisuuksia jälleen panostaa enemmänkin. Mm. asemanseutu kehittyy ja siihen saadaan mukaan myös muuta ulkoista rahoitusta, samoin kuin muihinkin investointeihin. Edunvalvonnan merkitys korostuu. Erikseen laaditaan päivitetty investointisuunnitelma vuoteen 2028 asti vaikuttavuusarvioineen osana tasapainotustoimia.

Rakenteellinen sopeutus- ja tasapainottamisohjelma tukemaan kaupungin kestävää taloudenpitoa ja hallittua kasvua.

Rakenteellisen sopeutus- ja tasapainottamisohjelman 2025–2028 tavoitteena on aikaansaada 2,5 % tuottavuus palveluissa ja tukipalveluissa. Em. tuottavuustavoite vastaa noin 5 milj. euron vuotuista toimintakatteen vahvistamista. Tuottavuustavoitteen saavuttaminen tarkoittaa, että toimintakatteen kasvu on enintään 1,5 %. Toimintakatteen parantuminen heijastuu suoraan vuosikatteen vahvistumiseen. Rakenteellisella sopeutusohjelmalla tavoitellaan pysyviä taloudellisia vaikutuksia yhteensä vähintään 15 milj. euroa.

Sopeutusohjelma tukee kaupungin hallittua kasvua ja kestävästä taloudenpitoa kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Työhön sitoutetaan kaikki toimialat sekä henkilöstö. Toimenpiteet valmistellaan erikseen kevään 2025 aikana ja tuodaan taloustoimikunnan kautta kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston päätöksentekoon. Näin myös poliittinen ohjaus on mukana valmistelussa.

Yhteistoimintamenettelyt eivät ole poissuljettuja rakenteellisen sopeuttamisohjelman toteuttamisen yhteydessä. Kun rakenteita uudistetaan, silloin myös henkilöstön määrää tarkastellaan ja tehtäviä uudelleen järjestellään.

Valtuustokauden vaihduttua valmistellaan myös uusi kaupunkistrategia vuosille 2026–2029, ja siinä tullaan keskittymään erityisellä painoarvolla tasapainoisen talouden vaatimukseen osana kaupungin kestävästä kasvusta. Strategiatyö tukee osaltaan rakenteellisen sopeutusohjelman täytäntöönpanoa.

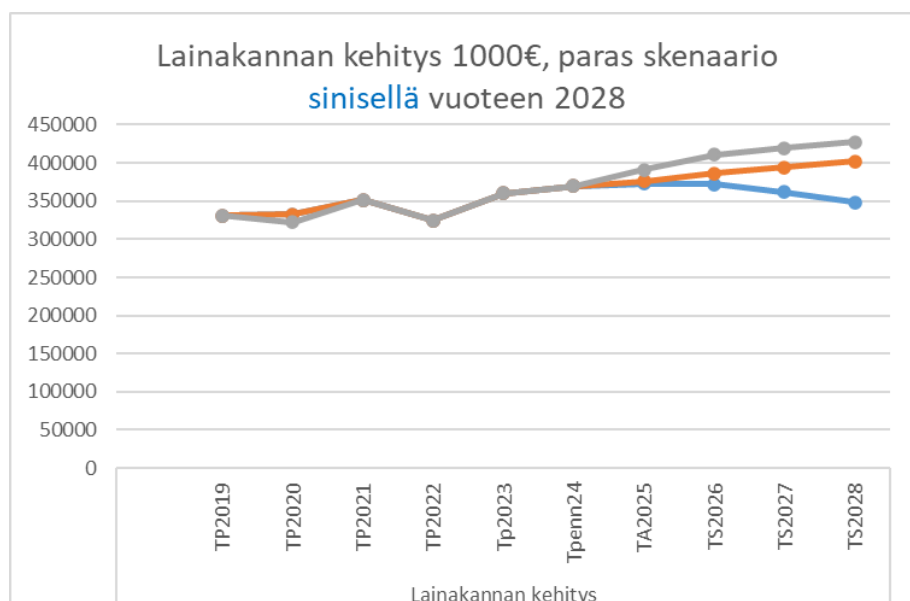
Rakenteellisen sopeutus- ja tasapainottamisohjelman toimeenpantavat vaikutukset näkyvät soveltuvien osin jo ohjelman valmisteluvuonna 2025, mutta pääosin taloudellisia pysyviä vaikutuksia aikaansaadaan täysmääräisesti vuosina 2026–2028.

Taulukko. Parhaan skenaarion tuloslaskelma vuosille 2025–2028.

TALOUSARVIO 2025 ja suunnitelmavuodet 2026-2028									
1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2024 Muut.	Ennuste 1-12/2024 16.9.2024	Tot-%	TA2025	TS 2026	TS 2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT									
						verot +0,8%			
Myyntituotot	26 063	25 623	26 018	26 018	100,0 %	27840	28254	28819	29684
Maksutuotot	7 790	8 784	8 836	7 836	88,7 %	8398	8874	9051	9323
Tuet ja avustukset	5 716	4 171	4 545	4 545	100,0 %	3487	4590	4957	5155
Muut toimintatuotot	27 932	42 301	41 601	41 101	98,8 %	41681	45745	46515	46723
Toimintatuotot yht.	67 502	80 880	81 000	79 500	98,1 %	81406	87463	89342	90885
							7,4 %	2,1 %	1,7 %
TOIMINTAKULUT									
Palkat ja palkkiot	-112 208	-112 718	-111 114	-111 864	100,7 %	-118823	-123576	-126047	-128568
Henkilöstösivukulut	-27326	-25855	-25689	-25 939	101,0 %	-26901	-27977	-28537	-29107
Palvelujen ostot	-51 971	-52 675	-52 111	-52 111	100,0 %	-54578	-55670	-56783	-57919
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 487	-20 972	-21 890	-21 890	100,0 %	-22835	-23292	-23758	-24233
Avustukset	-11 337	-10 861	-11 544	-11 994	103,9 %	-14792	-15088	-15390	-15697
Muut toimintakulut	-35 331	-38 076	-38 197	-38 197	100,0 %	-39967	-41166	-41989	-43039
Toimintakulut yht.	-259 660	-261 157	-260 545	-261 995	100,6 %	-277896	-286768	-292503	-298563
TOIMINTAKATE									
	-192 158	-180 277	-179 545	-182 495	101,6 %	-196490	-199305	-203161	-207678
						2,9 %	1,4 %	1,9 %	2,2 %
Verotulot									
Kunnan tulovero	120070	124 000	121 500	120 000	98,8 %	138600	146600	150998	155528
Kiinteistövero	30126	31 500	31 500	32 500	103,2 %	32950	32997	33987	35007
Yhteisövero	17582	15 500	15 500	15 500	100,0 %	15450	15450	15759	16074
Valtionosuudet	31224	25 000	23 500	23 500	100,0 %	28500	29355	30236	31143
Rahoitustuotot ja -kulut									
Korkotuotot	5 988	6 000	6 000	6 100	101,7 %	7125	6800	6500	6000
Muut rahoitustuotot	4 671	6 942	6 942	6 942	100,0 %	6730	6200	6200	6200
Korkokulut	-9 466	-6 500	-8 500	-9 500	111,8 %	-8700	-8000	-7000	-5000
Muut rahoituskulut	-183	-355	-355	-355	100,0 %	-205	-340	-340	-340
VUOSIKATE									
	7 855	21 810	16 542	12 192	74,2 %	23960	29757	33179	36933
POISTOT JA ARVONALENTUMISET									
	-21 009	-21 700	-21 700	-21 700	100,0 %	-21500	-22000	-22500	-24000
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT									
Satunnaiset tuotot									
Satunnaiset kulut									
TILIKAUDEN TULOS									
Poistoeron muutos	-13 154	109	-5 159	-9 508		2460	7757	10679	12933
Varausten muutos	35								
	-1								
	-13 120	109	-5 159	-9 508		2460	7757	10679	12933

Kuvio. Lainakannan kehitys 2019–2028 ennuste parhaan skenaarion mukaisesti. Lainakanta pienenee vuoden 2028 loppuun mennessä alle 350 milj. euroon.

Talouden tasapainottamista tukee, että kaupungin kasvu jatkuu hyvänä, noin 1 %:n tasolla ja imago pysyy vahvana ja mahdollisesti vahvistuu. Kasvu tuo lisätuloja ja synergiaetuja palvelujen järjestämiseen. Kaupungilla on palvelut kunnossa, on varaa investoida ja enemmän mahdollisuuksia pärjätä tulevaisuudessa. Kaupungin kiinnostavuus myös vahvistuu, oli sitten kyseessä yritykset tai ihmiset. Ja kaupunkistrategiassa edellytetty tasapainoinen talous saadaan kestäväälle perustalle.

Seinäjoella on ollut rakenteelliseen kestävyysvajeen lisäksi kasvavaa painetta kunnallisveron nostamiseen, ja paine on kasvanut entisestään valtion sopeutustoimien myötä ja sitä seuranneiden valtionosuusleikkausten 2025-2027 myötä. Vuonna 2025 kunnallisverotulopohjaa vahvistetaan ja sen rinnalla toteutetaan iso rakenteellinen sopeutusohjelma.

Nykyistä vahvempi tulopohja kustannustietoisien uudistavan ja sopeuttavan toiminnan rinnalla mahdollistaa yleisen talouden elpymässä jo suunnitelmavuosina Seinäjoella vuosikatteen nostamisen nykyistä korkeammalle, yli 35 milj. euroon, ja ensi vuonna yhdessä sopeutustoimien kanssa ylijäämäisen tuloksen hyvin vaikeassa yleisen talouden tilanteessa. Kaupungin oma taloutta vahvistava toiminta tukee myös strategista tavoitetta 10 milj. euron vuotuisista tuloksista, mutta myös mahdollisuutta nykyinvestointitason nostamiseen vastaavalle tasolle vuosikatteen kanssa.

Uusi kaupunkistrategia valmistellaan aina valtuustokauden vaihtuessa. Strategian tavoite tasapainoisesta taloudesta viedään käytäntöön erikseen määriteltynä konkreettisina toimina kaikilla toimialoilla, ja siten osaltaan vahvistetaan kasvukaupungin mahdollisuuksia, sekä panostusta laadukkaisiin ja vaikuttaviin palveluihin että toisaalta vaikuttavaan investoimiseen. Tarkastellaan myös kaupungin organisaatiota, miten se vastaa tulevaisuuden kehitysnäkyymiin, ja miten toiminta on vaikuttavaa ja kustannustehokasta sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Myyntiohjelma 2022-2028 etenkin suunnitelmavuosien loppuvuosina tukee rahoitusaseman vahvistamista.

Yhteinen missio on pitää Seinäjoen kaupunki menestyjien joukossa ja kiinnostavana kaupunkina myös tulevaisuudessa.

11. TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2026-2028

Taloussuunnitelma vuosille 2026-2028 on valmisteltu erikseen ja liitetty tähän asiakirjaan.

12. MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

Oheisena on taulukko, jossa on esitetty määrärahat ja tuloarviot valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto, Seinäjoen kaupunki.

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat
Sitovuustaso bruttomääräraha/ -tuloarvio

TA-2025 KÄYTTÖTALOUSOSA	MÄÄRÄRAHAT euroa	TULOARVIOT euroa
100 Vaalit	404 700	50 000
120 Tarkastustoimi	203 200	200
130 Yleishallinto	5 870 500	1 002 400
140 Hallintopalvelut	1 380 200	499 500
150 Henkilöstöpalvelut	2 660 600	139 800
160 Talouspalvelut	8 717 400	507 000
400 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto	495 900	1 900
401 Opetuspalvelut	90 447 500	5 426 300
430 Varhaiskasvatus	60 053 200	2 608 800
510 Kirjastopalvelut	5 543 600	495 700
530 Kulttuuripalvelut	5 849 500	498 200
550 Museopalvelut	1 876 700	71 100
570 Liikuntapalvelut	8 811 100	1 412 800
590 Nuorisopalvelut	3 009 400	410 500
600 Kaupunkiympäristön toimialan hallinto	1 032 700	250 700
610 Toimitilat	32 863 500	49 618 100
620 Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut	2 244 700	8 164 500
630 Yhdyskuntatekniikka	18 165 900	3 280 200
650 Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus	1 120 000	100 400
660 Rakennusvalvonta	1 037 700	824 000
670 Ympäristönsuojelu	471 500	111 500
690 Ympäristöterveydenhuolto	3 903 400	3 308 600
700 Elinvoima ja kilpailukyky	5 117 000	1 164 400
710 Työllisyys	16 607 400	1 459 500
890 Rahoitus	9 000	
TULOSLASKELMAOSA		
Verotulot		187 000 000
Valtionosuudet		28 500 000
Korkotulot		7 125 000
Muut rahoitustulot		6 730 000
Korkomenot	8 700 000	
Muut rahoitusmenot	205 000	

INVESTOINTIOSA			
	Muut pitkävaikutteiset menot	566 800	
	Maa- ja vesialueet	900 000	1 000 000
	Rakennukset	13 205 000	
	Kadunrakentaminen	8 436 500	350 000
	Puistorakentaminen	470 000	
	Liikuntapaikkarakentaminen	1 670 000	400 000
	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	1 067 100	
	Hulevesiviemärit	2 259 000	
	Koneet ja kalusto	4 394 500	
	Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	2 448 900	100 000
RAHOITUSOSA			
	Antolainauksen muutokset		
	Antolainasaamisten lisäys		
	Antolainasaamisten vähennys		3 627 000
	Lainakannan muutokset		
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys		85 237 000
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	79 256 000	
	Rahavarojen muutos		
	Vaikutus maksuvalmiuteen		
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		401 475 100	401 475 100
YHTEENSÄ			
	KÄYTTÖTALOUSOSA	277 896 300	81 406 100
	TULOSLASKELMAOSA	8 905 000	229 355 000
	INVESTOINTIOSA	35 417 800	1 850 000
	RAHOITUSOSA	79 256 000	88 864 000
	TALOUSARVION LOPPUSUMMA	401 475 100	401 475 100
	POISTOT	21 500 000	

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

HALLINTOKUNNAT

KÄYTTÖTALOUSOSA

Palvelukeskus KONSERNIPALVELUT

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	-8 040 818	2 418 900	2 198 900	2 198 900	-9,1
Toimintamenot	-17 613 704	-19 351 400	-19 236 600	-19 236 600	-0,6
Netto (Toimintakate)	-25 654 522	-16 932 500	-17 037 700	-17 037 700	0,6

Toimintaympäristöanalyysi

Julkisen talouden merkittävimmät riskit liittyvät yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siitä seuranneiden markkinahäiriöiden vaikutukset voivat heijastua julkiseen talouteen ennustettua enemmän. Epävarmuustekijöitä on tavanomaista enemmän, mm. geopolittinen tilanne, inflaation mahdollinen jatkuminen korkeana, korkea korkotaso sekä erityisesti asuntorakentamisen matalasuhdanne. Yleisessä taloudessa riski taantumasta on Euroopassa ja Suomessa kasvanut. Valtion kaavailemat sopeutustoimet (6 miljardia euroa vaalikauden aikana) ovat sen verran mittavat, että tämä tulee näkymään todennäköisesti kunnissa mm. valtionosuusvähennyksinä ja toisaalta kuntien toimeentulotuen maksuissa niiden kasvuna. Kunnat vastaavat vielä puolet perustoimeentulon kustannuksista.

Pidemmällä aikavälillä on oleellista tukea työllisyyttä, investointeja, tuottavuutta, kilpailukykyä ja vakaata julkista taloudenpitoa. Merkittävä sopeuttamistarve on edessä julkisessa taloudessa sekä nykyisen hallituskauden aikana että seuraavankin.

Väestön ikärakenteen muutos ja keskipitkän aikavälin ennustettu hidas talouskasvu näkyvät jatkossakin myös kunnissa. Kun myös tuloista noin puolet siirtyi hyvinvointialueille, mutta velat jäivät kuntiin, se merkitsee kunnissa suhteellisen velkaantuneisuuden kasvua, ellei tulopohjaa kyetä kunnissa vahvistamaan ja tekemään tarvittavia sopeutustoimia talouden vahvistamiseksi.

Toiminnan painopisteet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi talousarviovuonna

Kaupunkistrategia on hyväksytty 20.6.2022 ja se suuntaa kaupungin toimintaa. Strategia otetaan huomioon talousarvionkin tavoiteasetannassa.

Strategisia tavoitteita talouden tasapainon saamiseksi ovat kaupunkistrategiassakin mainitut enintään 2 %:n vuotuinen toimintakatemuutos, vuosikatteen tulee olla vähintään 30 milj. euroa ja kattaa nettoinvestoinnit mahd. täysmäärisesti velkaantumisenkin vähentämiseksi ja tuloksen noin 10 milj. euroa.

Yleisesti kaupungin taloudessa on rakenteellisten muutosten uudistamisen tarve, jotta talous on tasapainossa. Tietohallintopalveluilla on tärkeä rooli edistää muuttuvassa toimintaympäristössä kaupungin palveluiden uudistamista. Tiedolla johtamiseen panostetaan.

Kaupunkikonsernin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden painoarvo kasvaa kaupungin toiminnassa. Tästä syystä omistajaohjauksen merkitys korostuu, jotta konsernin kokonaisuus tulee huomioiduksi.

Toiminnan strategiset kehittämiskohteet taloussuunnitelmakaudella

Nykyinen kaupunkistrategia suuntaa kaupungin toimintaa 2020-luvun loppuun saakka. Tahto, rohkeus ja vastuullisuus näkyvät myös kasvukaupungin pitkän tähtäimen tavoitteissa ja siten myös toiminnassa.

Te-uudistus toteutuu vuoden 2025 alusta; sen myötä kunnat saavat työllisyydenhoidon vastuulleen. Seinäjoki toimii yhden työllisyydenhoidon järjestämisalueen vastuukuntana. Tällä tulee olemaan merkittävä myönteinen vaikutus kaupungin elinvoima- ja elinkeinopolitiikkaan.

Talousarvion suunnitelmakaudella tervehdyttämistoimia sekä käyttötalouden että velkaantumisen hillitsemiseksi ja vähentämiseksi jatketaan. Terve talous mahdollistaa peruspalvelut sekä kaupungin kasvun jatkumisen. Yleisesti kaupungin taloudessa on rakenteellisten muutosten uudistamisen tarve myös suunnitelmavuosina, jotta talous on tasapainossa.

Kaupunkikonsernin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden painoarvo kasvaa kunnan toiminnassa. Tästä syystä omistajaohjauksen merkitys korostuu, jotta konsernin kokonaisuus tulee huomioiduksi. Kaupungin kiinteistöjen myyntiohjelma 2022-2028 vahvistaa kaupungin rahoitusasemaa sekä antaa tilaa uusille investoinneille.

Riskianalyysi

Kuntataloutta haastaa hyvinvointialueiden syntymisen yhteydessä toteutetut vero- ja valtionosuustasaukset, joiden vaikutukset kuntatalouteen näkyvät lähivuosinakin. Tällä ja valtion sopeutustoimilla on erittäin merkittävää vaikutusta kuntiin jäävien palvelujen valtionosuuksiin, valtionosuudet vähenevät odotettuaikin enemmän on jo tässä kohdin tiedossa. Tämä korostaa tulevana vuosina verotulokertymän merkitystä aiempaa enemmän.

Kun myös tuloista noin puolet siirtyi hyvinvointialueille, mutta velat jäivät kuntiin, se merkitsee kasvavaa riskiä siitä, että kunnissa suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa ja omavaraisuusaste laskee.

Vuoden 2025 alusta toteutettava Te-uudistus on sen verran merkittävä, että se tuo kunnille uusien mahdollisuuksien myötä myös lisää riskiä kasvavista kuluista yleisen talouden heikentyessä.

Tärkeää, että myös investointikyvykkyydestä huolehditaan. Siksi käyttötaloudessa tulosten on oltava hyviä ja riittävän ylijäämäisiä, mutta myös tasetta on kevennettävä. Myös verotulopohjaa saatetaan joutua tarkastelemaan kaupungin taloudellisen aseman vahvistamiseksi uudistus- ja sopeutustoimien rinnalla. Kaupungin kasvun ennakoidaan jatkuvan, mikä tuo lisää uusia mahdollisuuksia ja toisaalta myös kasvavaa vastuuta Seinäjoen kaupungille maakunnan kasvukeskuksena.

Tulosalue **100 Vaalit**

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	122 194	420 000	50 000	50 000	-88,1
Toimintamenot	-188 149	-605 700	-404 700	-404 700	-33,2
Netto (Toimintakate)	-65 955	-185 700	-354 700	-354 700	91,0

Toiminta-ajatus

Vaalit hoidetaan vaalilainsäädännön edellyttämällä tavalla. Vuoden 2025 Kuntavaalien ja Aluevaalien toteuttaminen vaalilain säädösten edellyttämällä tavalla.

Tulosalue 120 Tarkastustoimi

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	185	200	200	200	0,0
Toimintamenot	-187 278	-188 100	-203 200	-203 200	8,0
Netto (Toimintakate)	-187 093	-187 900	-203 000	-203 000	8,0

Toiminta-ajatus

Tarkastustoimi vastaa tarkastuslautakunnan valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä sekä suorittaa sisäistä tarkastusta.

Tulosalue 130 Yleishallinto

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	-9 364 421	1 000 400	1 002 400	1 002 400	0,2
Toimintamenot	-6 380 193	-5 993 800	-5 870 500	-5 870 500	-2,1
Netto (Toimintakate)	-15 744 614	-4 993 400	-4 868 100	-4 868 100	-2,5

Toiminta-ajatus

Valtuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää päätösvaltaa kuntalain edellyttämällä tavalla. Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenpidosta ja muista kuntalain edellyttämistä tehtävistä.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Päätöksenteko-kyvykkyys ja vahva talous mahdollistaa kaupungin kehittymisen		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Velkaantumisen ja toimintakatteen kasvun taittaminen. Talous on kestäväällä tasolla.		Velkaantumiskehitys jatkuu kiihtyvänä, ellei vuosikate kata vähintään poistoja ja merkittävää osaa investoinneista. Käyttötaloudessa tuottavuuskehitys heikkenee, mikäli palvelut tuotetaan liian kalliina suhteessa tuloihin.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Toimintakate, muutos %, vertailukelpoinen		6,5 % (TP 2023)	Enint. 2 %:n vuotuinen toimintakatekasvu		○
Emokaupungin velkamäärä euroa/asukas		5 446 (TP2023)	4 900		○
Konsernin velkamäärä euroa/ asukas		8 694 (TP2023)	9 900		

Tulosalue 140 Hallintopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	500 151	483 400	499 500	499 500	3,3
Toimintamenot	-1 293 674	-1 406 000	-1 380 200	-1 380 200	-1,8
Netto (Toimintakate)	-793 523	-922 600	-880 700	-880 700	-4,5

Toiminta-ajatus

Tulosalueen tehtävänä on valtuuston ja kaupunginhallituksen asioiden valmistelu sekä päätösten laillisuusvalvonta ja täytäntöönpano. Tulosalue tarjoaa kaupunkikonsernille yleishallinnon ja lakiasiain palveluja sekä toimistopalveluja. Tulosalue huolehtii omistajapolitiikan- ja ohjauksen tehtävistä. Lisäksi tulosalue huolehtii vaalien toimittamisesta.

Maaseutupalvelujen tehtävänä on maaseudun elinvoimaisuuden säilyttäminen ja kehittäminen hoitamalla sille laissa säädetty maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät. Seinäjoen yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Seinäjoen lisäksi Lapua, Ilmajoki, Isokyrö ja Kuortane.

Viljelijätukihallinnossa toimitaan EU:n ohjelmakausien mukaisessa toimintaympäristössä. Seinäjoen kaupungin maaseutupalvelut käsittelee ja maksaa maataloustukia EU:n ja valtion varoista noin 74 milj. euroa vuodessa, josta Seinäjoen kaupungin osuus on 26,3 milj. euroa.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Laadukkaat palvelut, hyvän johtamisen kaupunki		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Päätösvalmistelun tavoitteena ovat laadukkaat palvelut ja asianhallinnan korkea taso.		Resurssien riittävyys. Riittävän osaamistason ylläpitäminen. Tietoturva- ja tietosuojariskit.			
Omistajaohjauksen toteuttaminen kaupungin kokonaisetun huomioiden.		Kaupunkikonsernin kokonaisedun sivuuttaminen, osaoptimointi.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Määräajat kyetään pitämään.		Kyllä	Kyllä		○
Tulosneuvottelut käydään keskeisimpien tytäryhtiöiden kanssa vähintään kerran vuodessa ja sovitaan tavoitteista.		Kyllä	Kyllä		○

Tulosalue 150 Henkilöstöpalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	130 069	129 800	139 800	139 800	7,7
Toimintamenot	-2 803 773	-2 788 400	-2 660 600	-2 660 600	-4,6
Netto (Toimintakate)	-2 673 703	-2 658 600	-2 520 800	-2 520 800	-5,2

Toiminta-ajatus

Henkilöstöpalvelut- tulosalueen tehtävänä on kaupungin ja kaupunkikonsernin henkilöstöpolitiikan koordinointi, keskitettyjen henkilöstöhallinnon palvelujen tuottaminen,

henkilöstösuunnittelu, henkilöstöjaoston asioiden valmistelu, esittely ja pöytäkirjanpitiäminen. Tulosalueen tehtävä on virka- ja työehtosopimusten edellyttämä paikallinen neuvottelutoiminta ja sopiminen. Lisäksi tulosalueen tehtävänä on työsuojelun yhteistoiminnan järjestäminen, kehittäminen ja ylläpitäminen sekä työturvallisuuden koordinointi ja kehittäminen.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Henkilöstön varhainen tukeminen on työpaikan jokapäiväistä toimintaa, jossa johtaminen on keskeisessä asemassa			
Talousarvioletavoite		Merkittävimmät riskit				
Työkyvyttömyyskustannusten osuus alle 5 % palkkakustannuksista		Työkyvyn tuessa epäonnistutaan				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Työkyvyttömyyskustannusten osuus alle 5 % palkkakustannuksista		5,42 %	kyllä		○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Seinäjoen kaupungilla on tekemisen meininki. Jokaisella työntekijällä on mahdollisuus ilmaista itseään, tuoda esiin asiantuntijuuttaan ja kehittää omaa osaamistaan		
Talousarvioletavoite		Merkittävimmät riskit			
NPS yli 10		Työn kuormitus kasvaa kohtuuttomasti johtuen riittämättömästä osaavasta henkilöstöstä (saatavuusongelmat/ taloudelliset rajoitukset)			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
NPS yli 10		14	10		○

Tulosalue 160 Talouspalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	571 004	385 100	507 000	507 000	31,7
Toimintamenot	-6 760 637	-8 369 400	-8 717 400	-8 717 400	4,2
Netto (Toimintakate)	-6 189 633	-7 984 300	-8 210 400	-8 210 400	2,8

Toiminta-ajatus

Talouspalvelujen taloushallinto tuottaa kaupungin taloushallintopalvelut. Palvelua tuotetaan myös tytäryhtiöille ja kuntayhtymille. Päävastuina ovat yleisen talouskehityksen seuraaminen, talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluprosessi, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelu, kaupungin rahoitus ja talouteen liittyvä riskien hallinta, osallistuminen omistajapolitiikkaan sekä kaupunkikonsernin kokonaistalous ja talousohjaus.

Talouspalvelujen tietohallinto hoitaa kaupungin tietohallinnon ja tietotekniikan kehittämis- ja järjestämistehtävät sekä niihin liittyvät palvelu- ja laatuasteen määrittäminen. Tietohallinto edistää digitalisaatiota ja sen hyödyntämistä, valmistelee siihen liittyviä strategisia suunnitelmia sekä huolehtii lakisääteistä viranomaistehtävistään voimassa olevan talousarvion puitteissa.

Talouspalvelujen hankintapalvelujen tehtävänä on edistää kaupunkiorganisaation strategisten tavoitteiden toteutumista. Hankintapalvelu tuottaa kaupunkikonsernille, sidosryhmille sekä muille asiakkaille erilaisia palvelu- ja tavarahankintoja. Hankintojen

keskeisessä asemassa on julkisten varojen käytön vaikuttavuus ja kestävyys sekä hankintojen vastuullisuuden edistäminen yhteistyössä eri toimialojen kanssa.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Vahva talous mahdollistaa kaupungin kehittymisen		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Kaupungin käyttötalous on tasapainossa. (koko kaupungin tavoite). Lainasalkun rahoitus on kilpailukykyistä ja riittävästi suojattu.		Kaupungin talous ei ole tasapainossa, ja sen myötä mm. kaupungin kehittyminen ja palvelut tulevaisuudessa vaarantuvat. Mikäli kumulatiiviset ylijäämät menetetään, talous kriisiytyy. Kaupungin velkaantuminen lisääntyy ja siten rahoituksellinenkin riski kasvaa.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Vuosikate kattaa poistot ja tilikauden tulos.	Vuosikate kattoi poistot 36 %:sti, tulos alijäämäinen. (TP2023)	Vuosikate kattaa poistot, tulos ylijäämäinen		○	
Lainasalkun korkotaso ja lainojen suojausaste.	2,46 % (TP2023) Lainoista on suojattu 58,0 % (TP 2023)	Lainasalkun korkotaso marginaalin kanssa on keskimäärin enintään 2,5 %. Lainoista on suojattu väh. 50 %.		○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Digiälykäs kaupunki		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Kaupunki hyödyntää digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia kehittää toimintaa, prosesseja ja parantaa palveluita.		Kaupunki ei hyödynnä riittävästi digitalisaation mahdollisuuksia uudistumisessa. Toteutetuilla toimenpiteillä ei saavuteta parannuksia toimintaan.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kaupungille on päivitetty strategiakauden loppuun (2029) saakka ulottuva digiohjelma.	Digiohjelma on laadittu vuosille 2021–2025	Valmis		○	
Toteutettavaksi sovitut toimenpiteet valmistuvat seurantavuoden loppuun mennessä yhteistyössä toimialojen kanssa.	Käynnissä	Toteuma vähintään 80 % valmistuu suunnitellusti.		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Hankinta- ja ICT-palvelut tuotetaan laadukkaasti ja asiakaslähtöisesti.		Palvelutuotannossa esiintyy häiriöitä tai laadullisia puutteita. Palvelujen laatu heikkenee, tuottavuus alenee ja syntyy ylimääräisiä kustannuksia.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Asiakastyytyväisyys: asiakaspalaute (ICT-palvelut)	3,8	Asiakastyytyväisyys on vähintään 3,5/ 4.		☐	
Asiakastyytyväisyys: asiakaspalaute (hankintapalvelut)	Ei mitattu	Asiakastyytyväisyys on vähintään 3,5/ 4.		☐	
Palvelutaso: häiriöiden ja palvelupyyntöjen ratkaisukyky (tietohallintopalvelut)	87 %	Ratkaistaan vähintään 80 %:sti, luvatus palvelutason mukaisesti.		☐	

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Yrittäjyyskaupunki 2.0		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Kaupunki on arvostettu ja näkyvä sopimuskumppani, jonka hankinnat kiinnostavat yrityksiä. Hankinnat toteutetaan suunnitelmallisesti ja vastuullisesti ammattitaidolla.		Yritykset eivät saa riittävän ajoissa tietoa kilpailutukseen tulevista hankinnoista tai päättyvistä sopimuksista. Kiinnostusta hankintoihin tulee edistää entisestään hyödyntämällä toimittajamarkkinoiden mahdollisuuksia ja tekemällä hankinnoista näkyvämpiä sekä vastuullisuusteema huomioituna.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kaupunki julkaisee hankintakalenteria ja päivittää sitä puolivuositain.	Kyllä	Kyllä		☐	
Hankinnassa ennakoon toteutettujen markkinavuoropuhelujen lukumäärä.	2	3		☐	
Yritysvaikutusten arviointi mukana hankinnoissa.	Kyllä	Kyllä		☐	
Vastuullisuusehtoja sisältävien hankintojen lukumäärä (esim. työllisysehto)	8	5		☐	

Palvelukeskus SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	12 426 410	12 895 100	10 925 300	10 925 300	-15,3
Toimintamenot	-171 507 778	-169 440 200	-176 086 900	-176 086 900	3,9
Netto (Toimintakate)	-159 081 368	-156 545 100	-165 161 600	-165 161 600	5,5

Toimintaympäristöanalyysi

Sosiaali- ja terveystalouden rakennemuutos luo uudentyyppiset yhdyspintarakenteet, joissa sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan rooli ja tehtävä tulevassa peruskunnassa korostuu. Hyvien toimintamallien vakiinnuttaminen sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan palveluiden ja hyvinvointialueelle siirtyvien palveluiden välille on kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta kriittinen menestystekijä.

Seinäjoen kaupungin väkiluku kasvaa edelleen. Peruskoulun yläluokkalaisten määrän ennustetaan vielä kasvavan muutaman vuoden ajan. Koulutuspalveluiden osalta suurin kasvu on lukioikäisten määrässä. Suhteellisesti eniten kasvaa edelleen ikääntyvien osuus.

Seinäjoen kaupungin keskeisiin haasteisiin, kuten lasten ja nuorten yksinäisyys, koulupoissaolot ja perheiden arjen haasteet, voidaan vaikuttavasti puuttua ainoastaan monialaisella yhteistyöllä. On luotava uusia toimintamalleja ja vahvistettava jo hyväksi todettuja. Lisäksi on tunnistettava, että digitaaliset palvelut tulevat osaksi kaikkien toimialojen toimintaa tarjoten sujuvampia palveluita sekä prosesseja. Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen toimialan eri sektoreilla vahvistaa kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista.

Toiminnan painopisteet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi talousarviovuonna

Sivistyksen ja hyvinvoinnin ohjelmassa on määritelty toiminnan visio, toimintatavat ja strategiset painopisteet. Viime vuosina jatkuneen erityisen tuen palvelutarpeen kasvun ja maahanmuuton lisääntymisen vuoksi tuen henkilöstöresurssia vahvistetaan. Nuorten tuen tarve, pahoinvointi, yksinäisyys ja mielenterveyspalveluiden tarve on kasvanut. Nuorisopalveluissa toimintaa sopeutetaan muuttuviin tarpeisiin muuttamalla toimintatapoja ja työmuotoja. Nuorisopalveluiden jalkautuva nuorisotyö kohtaa nuoria kaupakeskuksissa, kaduilla ja asuinalueilla. Koko toimialaa läpileikkaavana teemana on lapsiystävällisen kunnan toimintojen edistäminen.

Toiminnan strategiset kehittämiskohteet taloussuunnitelmakaudella

Sivistyksen ja hyvinvoinnin kehittämistoiminta perustuu kaupunkistrategiaan ja sitä konkretisoiviin toimenpideohjelmiin, jotka palvelevat määriteltyjen yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Toimialan kehittämisessä huomioidaan hallitusohjelman strategiset painopistealueet ja hyödynnetään niiden mahdollistama rahoitus. Talousarviovuonna 2025 kehittämisen kärkenä ovat hyvinvoinnin edistäminen, lapsivaikutusten arviointi sekä Kärjen ja Törnävän koulujen valmistuminen. Lisäksi Kertunlaakson koulua laajennetaan ja Lintuviidan koulun remontti siirtyy vaiheeseen 2.

Lisäksi varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, ja lukion tilatarpeista tehdyn selvitysten mukaan lähdetään toteuttamaan kouluverkkoon suunnitelmallisia uudistuksia.

Riskianalyysi

Tuen tarve osalla lapsia ja nuoria on niin suurta, ettei olemassa olevilla toimintamuodoilla pystytä vastaamaan tuen tarpeeseen. Koronan aiheuttamaa oppimisen vajetta ja psyykkistä kuormittavuutta puretaan vielä usean vuoden ajan. Osaavaa ja ammattitaitoisia henkilöstöä ei ole saatavissa. Erityisesti ammattitaitoisista sijaisista on suuri pula. Psykososiaalisten palvelujen saatavuutta saattaa heikentää, että palvelut ovat siirtyminen hyvinvointialueelle, minkä johdosta toiminta ei toteudu lasten ja nuorten arkiympäristössä.

Kiinteistöjen ylläpitoon tulee kiinnittää huomiota ja varmistaa toimivat tilat sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla.

Henkilöstökulujen osuus kokonaiskuluista on n. 60 %, joten palkankorotusten merkitys talousarvion laadinnassa on merkittävä. Inflaation aiheuttama yleinen hintatason nousu tuo haastetta varsinkin kiinteistökulujen ja kuljetuskustannusten budjetointiin. Hankerahoituksen turvaaminen on tärkeää, koska valtionavustuksilla saadaan katettua suurin osa hankkeiden kustannuksista.

Tulosalue **400 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto**

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	2 392	501 500	1 900	1 900	-99,6
Toimintamenot	-584 233	-735 000	-495 900	-495 900	-32,5
Netto (Toimintakate)	-581 842	-233 500	-494 000	-494 000	111,6

Toiminta-ajatus

Toimialan hallinnon tehtävänä on huolehtia sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan kokonaisuuden toiminnasta, ohjauksesta, talouden seurannasta ja eri tulosalueiden yhteisten asioiden hoitamisesta.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Laadukkaat ja sujuvat palvelut			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Käyttötalous tasapainossa		Yllättävät tilanteet kentällä.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Osavuositarkastus		...	Pysytään talousarviossa		○	
Kuukausiseuranta ja käsittely toimialan johtoryhmässä		Seurataan kuukausittain	Seurataan kuukausittain		○	

Strateginen valinta	Palvelut	Strateginen tavoite				
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Hyvä ja joustava asiakaspalvelut		Henkilöstön pitkät poissaolot				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Asiakaspalaute ja henkilöstökyselyt		...	Hyväksi koettu palvelu ja kyselyissä tavoitetaso 4		○	

Tulosalue 401 Opetuspalvelut (1.1.2025 alkaen)

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	5 532 599	5 684 400	5 426 300	5 426 300	-4,5
Toimintamenot	-87 543 776	-87 564 200	-90 447 500	-90 447 500	3,3
Netto (Toimintakate)	-82 011 177	-81 879 800	-85 021 200	-85 021 200	3,8

Toiminta-ajatus

Perusopetus, erityispalvelut, lukiokoulutus ja kansalaisopisto yhdistyvät opetuspalvelujen tulosalueeksi vuonna 2025. Tulosalueen tehtävänä on vastata tietojen ja taitojen opettamisesta lapsille ja nuorille, huolehtia yhteistyössä huoltajien kanssa heidän kasvustaan ja kehityksestään ja järjestää riittävät kasvun ja oppimisen tuen palvelut oppivelvollisille perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Tulosalueen tehtävänä on edistää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja henkistä kehittymistä mahdollistamalla elinikäisen oppimisen ja aktiivisen kansalaisuuden perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja vapaassa sivistystyössä. Opetuspalveluiden tulosityksiköitä ohjaavat tulosalueen yhteiset strategiset linjaukset sekä taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet.

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Lukutaidon kehittäminen			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Perusopetuksen tärkeimpänä tehtävänä on huolehtia, että oppilaat saavat riittävät valmiudet elämää varten. Lukutaito on keskeisin asia. PISA-tulokset osoittavat jyrkkää laskua viimeisen viiden aikana.		Peruskoulujen toimintaympäristö (luokkakoot, oppimisen tuki, pätevä henkilöstö) vaativat riittäviä taloudellisia resursseja. Henkilöstön työkyky ja johtaminen.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Valtakunnalliset äidinkielen testit nivelvaiheissa ja niiden tulosten läpikäynti ja toimenpiteiden suunnittelu.		Ei ole	6. luokan oppilailla on riittävä lukutaito		○	
Erityisopetuksen tuntiresurssi		...	Lainsäädäntömuutosten (1.8.25) edellyttämät tuntiresurssi		○	
S2-opetuksen tuntiresurssi		101	125		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Jatkuva oppiminen ja kansainvälistyvä koulukulttuuri			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Lukioiden tehtävänä on antaa opiskelijoilleen yleinen jatko-opintokelpoisuus ja tarjota opiskelijoilleen elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä valmiudet elinikäiseen opiskeluun. Opiskelijoille mahdollistetaan yksilöllisiä opinto-ohjelmia yhteistyössä muiden oppilaitosten ja työelämän kanssa kansainvälisyys huomioiden. Monikielisten ja tukea tarvitsevien opiskelijoiden huomioiminen. Lukiokoulutuksen vetovoimaisuudesta huolehtiminen.		Tilahaasteet ja resurssien riittävyys oppilasmäärien kasvaessa.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Perusopetuksesta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrä		51 %	50 %		○	

Lukiokoulutuksesta valmistuvien määrä.	98 %	100 %		☐	
Kansainvälisten, pitkäkestoisten opiskelijaliikkuvuuksien määrä ja kansainvälisten opiskelijoiden määrä opetuspalveluissa.	100 opiskelijaa	150		☐	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin ylläpitäminen, johtamisosaamisen vahvistaminen, turvallisista työolosuhteista huolehtiminen.		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Varhaisen tuen prosessien vahvistaminen ja sairauspoissalojen ehkäisy, syykoodien tunnistaminen.		Ajantasaisten tietojen saaminen järjestelmiin, liian myöhäinen puuttuminen havaittuihin ongelmiin.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Työterveyden työpaikkaselvitykset		Toimintasuunnitelman mukaiset tarkastukset tehtynä	Tarkastuksissa esiin tulleiden asioiden systemaattisempi käsittely ja vaikutusten arviointi.		☐
Työhyvinvointikyselyn vastausprosentti.		545 hlöä	800 hlöä		☐
Sairauspoissaolopäivien määrä ka.		Ka 4,36	4		☐

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Seinäjoen kansalaisopisto tukee kaupunkilaisten osallisuutta, aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestämällä sivistyspalveluja sekä tapahtumia koko kaupungin alueella. Seinäjoen kansalaisopiston tavoitteena on järjestää eri aihealueiden opetusta monipuolisesti ja joustavasti asiakaspalautteen sekä paikallisen sivistystarpeen pohjalta. Vapaan sivistystyön ja kansalaisopistotoiminnan kehittäminen sekä kansallisesti että kansainvälisesti ja pedagoginen kehittäminen osana opetuspalveluita.		Valtionosuustuntien väheneminen, Asiakasmaksujen korottaminen ja sitä saavutettavuuden väheneminen, Toiminnan jatkuvuus koko Seinäjoen alueella, Kansallisten ja kansainvälisten sidosryhmäresurssien ennakoimattomuus			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Toimintaan osallistuvien asiakkaiden lukumäärä (netto / osallistujamäärä)		7 500 / 11 000	8 000 / 12 000		○
Kokonaistuntimäärä (valtionosuus / yhteensä)		19 932 / 31 000	22 000 / 33 000		○
Tuntiopettajien lukumäärä (päätoiminen henkilöstö)		356 (23)	360 (24)		○

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

401 Opetuspalvelut	TP2023	TA2024	TA2025
Henkilöstökulut	53 799 278	53 955 200	55 546 200
Palvelujen ostot	14 836 083	14 004 200	14 473 300
Muut toimintakulut	14 314 214	16 587 200	16 700 200

Tulosalue 430 Varhaiskasvatus

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	3 804 334	3 152 600	2 608 800	2 608 800	-17,2
Toimintamenot	-58 943 784	-57 366 300	-60 053 200	-60 053 200	4,7
Netto (Toimintakate)	-55 139 450	-54 213 700	-57 444 400	-57 444 400	6,0

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä.

Strateginen valinta	Kasvun ja investoinnit turvaava talous	Strateginen tavoite	Toimintakatteen muutos enintään 2 %/vuosi			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Toimintapäivän, läsnäolopäivän ja rakenteellisen paikan hinnat/hoitomuoto kasvaa max 2 % vuodessa.		Palkkamenojen kasvu, haasteet toimintaympäristössä (esim. sisäilma)				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Toimintapäivän hinta päiväkoti		52,48	53,53		○	
Perhepäivähoito		69,46	70,84		○	
Ryhmäperhepäivähoito		52,68	53,73		○	

Strateginen valinta	Hyvän talouden ja johtamisen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Henkilöstön osaamisen kehittäminen		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Kasvatustieteen kandidaatin monimuotokoulutukseen 10 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa vuodessa.		Henkilöstö ei lähde koulutukseen			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Koulutettavien määrä.		...	10 / vuosi		○

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki / varhaiskasvatus	Strateginen tavoite	Palvelujen saatavuus		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Varhaiskasvatuspaikka löytyy kaikille hakijoille.		Lähipalveluperiaate ei toteudu.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Varhaiskasvatukseen osallistuneiden osuus.	88.5 %	88.5 %		○	

Hoitopaikkaa tarjotaan 4 kk tai 2 viikkoa hakemuksen jättämisestä.		100 %	100 %		○	
Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite		Tehokkuus toiminnan toteutuksessa		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Hoitopaikat tehokkaassa käytössä.		Talousjohtaminen, resursseja ei käytetä täysimääräisesti.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Käyttöaste		...	85 %		○	
Täyttöaste		...	120 %		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

430 Varhaiskasvatus	TP2023	TA2024	TA2025
Varhaiskasvatuksessa lapsia	3270	3419	3450
- joista esiopetuksessa	729	715	659
Rakenteelliset paikat			
4423 Joupin päiväkoti	105	147	147
4424 Katajalaakson päiväkoti	105	105	105
4425 Kultavuoren päiväkoti	147	140	140
4426 Tenavakoti päiväkoti	126	126	126
4427 Kapernaumin päiväkoti	105	105	105
4466 Niemistön päiväkoti	105	147	168
4462 Marttilan päiväkoti	84	84	84
4463 Tikkuvuoren päiväkoti	252	252	252
4464 Päiväkoti Saima	77	77	77
4586 Taika päiväkoti	280	280	280
4493 Pappilantien päiväkoti	105	105	63
4494 Linnunradan päiväkoti	105	168	210
4496 Pajuluoman päiväkoti	140	147	147
4585 Väinölän päiväkoti	84	84	84
4544 Onnimanni päiväkoti	70	63	63
4545 Simunan päiväkoti	126	168	168
4546 Peukalopotin päiväkoti	63	63	63
4572 Honkakylän päiväkoti	56	63	63
4573 Tähti päiväkoti	252	252	252
4583 Tanelinrannan päiväkoti	175	182	182
4422 Hyllykallion päiväkoti	147	147	147
4587 Otsontähti päiväkoti	105	105	105
4541 Keski-Nurmon päiväkoti	84	84	84
4642 Keskuspuiston päiväkoti	126	126	126
4644 Pikkumetsän päiväkoti	134	126	126
4646 Rekitien päiväkoti	35	35	35
4647 Satulinnan päiväkoti	133	133	133
4581 Kertunlaakson päiväkoti	189	168	168
4651 Pikkumetsän eskariviskarit	42	42	42
4622 Kouran ryhmis	12	12	12
4624 Nallelan ryhmis	12	12	12
4701 Perhepäivähoito	115	115	100
4661 Hanhikosken ryhmis	12	12	-

Tulosalue 510 Kirjastopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	624 978	901 500	495 700	495 700	-45,0
Toimintamenot	-5 375 625	-5 372 600	-5 543 600	-5 543 600	3,2
Netto (Toimintakate)	-4 750 647	-4 471 100	-5 047 900	-5 047 900	12,9

Toiminta-ajatus

Kirjasto on sivistyksen ja hyvinvoinnin peruspalvelu. Kirjasto edistää yhdenvertaisuutta ja osallisuutta lukutaitojen, tiedonsaannin, elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden avulla. Kirjasto seuraa aikaa ja uudistuu. Kirjasto kehittää sosiaalista, kulttuurista, taloudellista ja ekologista kestävyyttä. Kirjasto tarjoaa monipuolisia aineistoja ja palveluja asiakkaiden tarpeisiin. Kirjastopalveluja kehitetään muuttuvia palveluja vastaaviksi.

Kirjaston tehtävänä on: 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin; 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta; 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. (Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492).

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Erinomaiset kirjastopalvelut			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Kirjastopalveluissa toteutuvat saavutettavuus ja tasa-arvo erinomaisesti.		Resurssien riittävyys, harva kirjastoverkko, kirjastoautojen rikkoutuminen, maaseudun elinvoiman heikkeneminen, kilpailu vapaa-ajasta.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Aukiolotunnit		25 650	25 550		☐	
Kirjastoautojen uusi toimintamalli		meneillään	valmis		☐	
Fyysiset käynnit / asukas		7,3	7,5		☐	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Erinomaiset kirjastopalvelut			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Monipuolisten lukutaitojen ja digitaitojen edistäminen eri ikäryhmissä.		Resurssien riittävyys, osaavan henkilökunnan saatavuus, lukutaitojen heikkeneminen, digitaalinen syrjäytyminen.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä		8 500	9 000		☐	
Tapahtumien osallistujamäärä		13 900	14 500		☐	
Lainaus / asukas		24,7	25		☐	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

510 Kirjastopalvelut	TP2023	TA2024	TA2025
Fyysiset kirjastokäynnit / asukas	7,3	7	7,5
Lainaus / asukas	24,7	24	25
Tapahtumiin osallistujat / 1000 asukasta	212	200	220
Kirjastoaineistokulut / asukas	7,8	8	8
Kirjastoyksiköiden saavutettavuus (kirjasto 10 km etäisyydellä asukkaista %)	95	95	95

Tulosalue 530 Kulttuuripalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	688 631	694 600	498 200	498 200	-28,3
Toimintamenot	-5 628 932	-5 809 900	-5 849 500	-5 849 500	0,7
Netto (Toimintakate)	-4 940 302	-5 115 300	-5 351 300	-5 351 300	4,6

Toiminta-ajatus

Kulttuuripalvelut vaikuttavat arvaamattoman suuresti. Pidämme huolen siitä, että tarjoamme yllätyksellisiä kulttuurikokemuksia kaupunkilaisille kaikissa heidän elämänvaiheissaan. Luomme mahdollisuuksia toteuttaa monipuolisesti taidetta ja kulttuuria kaupungissamme. Tuomme esiin kulttuurin vahvuuden erilaisia, myös vaikeita, asioita käsiteltäessä. Tuemme moniäänisyyttä kaupungissamme.

Kulttuuripalvelut ovat osa hyvinvointipalveluita. Kulttuuripalvelut toimivat niin kotikaupungissa, alueellisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin.

Olemme peruskalliota, tuomme pysyvyyttä ja pitkäjänteisyyttä muuttuvaan maailmaan. Luomme tilaa kulttuurille ja happirikasta maaperää asukkaiden kasville – olemmehan avaruuden kulttuuripääkaupunki.

Arvojamme ovat: Mielen rohkeus, Yhdenvertaisuus, Yhteistyön voima, Merkityksellisyys

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	Strateginen tavoite	Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Taide- ja kulttuurikeskus Kalevan Navetta on helmimiljöönä haluttu ja tunnettu kokous- ja käyntikohde.		Maailmalla tapahtuvat muutokset, jotka vaikuttavat ihmisten kulutuskäyttäytymiseen, rajoittavat taide- ja kulttuuritapahtumien /-sisältöjen kysyntää.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kalevan Navetan yleisötilaisuuksien määrä		220	250		○	
Taidehallin kävijämäärä		14 700	20 000		○	
Kalevan Navetan vuokratilojen asiakkuuksien lkm		100	120		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Sivistystä, hyvinvointia, kulttuuria			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Yleisötyön tekemistä terävöitetään ja tavoitellaan rohkeasti uusia yleisöjä. Kehitetään aitoja kumppanuuksia markkinoinnissa, yhteistyössä ja kansainvälisyydessä.		Viestintä ei ole riittävän saavutettavaa. Emme löydä kumppanikilpailuasetelman vuoksi meille sopivia/halukkaita kumppaneita.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Yhteistyökumppanuuksien ja -sopimusten määrä		6	8		○	
Yleisötyöhön osallistuneiden asiakkaiden määrä		14 550	15 000		○	
Eri tuotantoihin löydetään ulkopuolisia kumppaneita		5	8		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

530 Tulosalue	TP2023	TA2024	TA2025
Kulttuurikasvatussuunnitelmaan osallistuvien lasten ja nuorten määrä	10 500	10 500	10 500
Taidehallin näyttelykävijät	14 698	20 000	20 000
Kalevan Navetan Hugo-salin tilavuokra asiakkuuksien määrä	150	300	200
Ikääntyvien K65- kulttuuritoiminnan kontaktien määrä	1 050	1 650	1 650

Tulosalue 550 Museopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	128 617	75 000	71 100	71 100	-5,2
Toimintamenot	-1 761 662	-1 706 700	-1 876 700	-1 876 700	10,0
Netto (Toimintakate)	-1 633 044	-1 631 700	-1 805 600	-1 805 600	10,7

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kaupungin museopalvelut tuottaa ja kehittää Seinäjoen museopalveluita ja vastaa osaltaan kaupungin lakisääteistä tehtävää edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa.

Seinäjoen museot toimii Seinäjoen kaupunginmuseona ja Etelä-Pohjanmaan alueellisena vastuumuseona, jonka tallennus- ja toiminta-alueeksi on määritelty koko Etelä-Pohjanmaan maakunta. Museon toimipisteitä ovat Etelä-Pohjanmaan museo, Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -museo, Sairaalamuseo ja Peräseinäjoen riihimuseo.

Museon tavoitteena on edistää kulttuuriperinnön ja siihen liittyvän tiedon säilymistä, tutkimusta ja hyödyntämistä sekä saatavuutta ja käyttöä vuorovaikutuksessa yhteisöjensä kanssa. Museo ylläpitää ja vahvistaa ymmärrystä alueen kulttuurista, historiasta ja ympäristöstä. Se tarjoaa tietoa ja elämyksiä eri medioin. Museotoimintaan liitettäviä avainsanoja ovat myös yhteisöllisyys, historiallinen jatkuvuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kehittyvä tapahtuma, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Museopalveluiden työ-, arkisto- ja yleisötyön tilojen sekä sisältöjen suunnittelun jatkaminen Tammikampukseen kaupungin keskustaan. Kulttuuritähden ja Tammikampuksen roolin vahvistaminen paketoimalla inspiroivia Kulttuuritähti-tuotantoja valtakunnallisesti kiinnostavaksi taiteen, kulttuurin, tekemisen ja kokemuksen runsauden sarveksi.		Resurssien riittämättömyys. Kaupungin muiden investointien meneminen museon tarpeiden edelle. Asianmukaisten ja nykyaikaisten museaalisten olosuhteiden toteuttaminen niin näyttely kuin kokoelmatiloissa tarkoittaa taloudellisesti suurempaa panostusta kuin tavanomaisissa toimisto- ja varastotiloissa.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Tammikampus tilasuunnitelmat		Käynnissä	Valmis		○	
Tammikampus museosuunnitelmat		...	Aloitettu		○	
Kulttuuritähti-tuotannot		...	2		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Saavutettavan, asiakaslähtöisen, eri kohderyhmiä kiinnostavan ja palvelevan, hyvinvointia edistävän sekä monipuolista museotoimintaa tarjoavan museokokonaisuuden kehittäminen.		Resurssien riittämättömyys ja henkilökunnan ajan puute. Aikaa ideoinnille, suunnittelulle ja uuden toteuttamiselle on vähän. Museon ulkopuoliset tekijät vaikuttavat heikentävästi henkilökunnan kehittämismahdollisuuksiin.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Museostrategia ja toimintasuunnitelma	Käynnissä	Valmis		○	
Palvelumuotoilu	Käynnissä	Valmis		○	
Suunnitellut ja dokumentoidut Tuotantokokeilut	...	4		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

550 Museopalvelut	TP2023	TA2024	TA2025
Museorakennukset, kunnostukset (rakennusta/vuosi)	9	10	4
Yleisötyö, kävijämäärä EPM, SK, SAM	13 866	15 000	15 000
Yleisötyö, kävijämäärä muualla järjestetyt	16 686	-	10 000
Yleisötyö, pysyvät ja vaihtuvat näyttelyt	14	15	14
Yleisötyö, tapahtumatuotanto (opastukset, tapahtumat, tilaisuudet, työpajat) (ryhmää/vuosi)	385	300	300
Kokoelmat, luettelointi Collecte (obj./vuosi)	361	600	400
Kokoelmat, TAKO/nykydokumentointi (kokonaisuutta/vuosi)	1	4	3
Aluetyö, lausunnot (kpl/vuosi)	181	-	150
Aluetyö, asiantuntijapalvelut (tietopalvelu, neuvontakäynnit, kommentoinnit) (asiaa/vuosi)	466	300	300
Aluetyö, tiedontallennus muinaisjäännösrekisteri, KIOSKI (päivitettyjä ja uusia kohteita/vuosi)	693	400	400

Tulosalue 570 Liikuntapalvelut

Tuloarvot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	1 242 842	1 480 700	1 412 800	1 412 800	-4,6
Toimintamenot	-8 810 128	-8 015 700	-8 811 100	-8 811 100	9,9
Netto (Toimintakate)	-7 567 286	-6 535 000	-7 398 300	-7 398 300	13,2

Toiminta-ajatus

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä asukkaiden liikuntaan, kannustaa heitä liikkumaan ja omasta hyvinvoinnistaan huolehtimiseen. Liikuntapalvelut vastaavat hallinnassaan olevista tiloista ja liikuntapaikkojen hoidosta, kunnossapidosta ja olosuhteiden kehittämisestä. Liikuntapalveluita toteutetaan yhteistyössä liikuntaseurojen, järjestöjen ja kaupungin eri sidosryhmien kanssa. Liikuntaa kaikille Seinäjokelaisille ja liikuntapaikat lähellä.

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki, Elämäni Seinäjoki-liikuntatilojen-, ja paikkojen käyttö	Strateginen tavoite	Palveleva Seinäjoki, Seinäjoen asukkaat liikkuvat			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Käyttöasteen mukaan.		Kustannusten nousu (lämpö, sähkö, palkat), resurssit.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Liikuntatilojen kävijämäärät ja käyttöasteet.		1 300 000	1 450 000		○	
Henkilöstömitoitus talousarvion mukaan.		vakinaiset työntekijät	vakinaiset työntekijät pysyvät		○	
Liikuntapaikkojen ja tilojen aukiolopäivät vuodessa.		360/310	360/310		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki, Palvelut/liikunta-aktiivisuus ja terveyttä edistävä liikunta sekä kehittyvä liikuntapaikkarakentaminen	Strateginen tavoite	Vetovoimainen ja palveleva Seinäjoki, Yhteistyö, lapset sekä nuoret, toiminnallisuus, liikuntapaikat lähellä		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Liikuntatapahtumien järjestäminen ja toteuttaminen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.		Osallistumisaktiivisuus vähenee, harrastaminen kallista, vapaaehtoisvetäjien väheneminen			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Liikuntapalveluiden ohjattujen ryhmien osallistujamäärät, ohjattuja viikkoja.		1 300 (38)	1 600 (38)		○
Liikuntatapahtumien määrät (ottelut)		35 (3 800)	50 (4 200)		○
Terveystottumuskysely 1 kpl		1	1		○

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

570 Liikuntapalvelut	TP2023	TA2024	TA2025
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	1 100 000	1 300 000	1 400 500
Liikuntapalveluiden ohjatut ryhmät, kävijämäärät (ilmoitettu määräxkerrat)	1 200 kävijää viikkotasolla (38 viikkoa)	1 300	1 600

Tulosalue 590 Nuorisopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	402 018	404 800	410 500	410 500	1,4
Toimintamenot	-2 859 638	-2 869 800	-3 009 400	-3 009 400	4,9
Netto (Toimintakate)	-2 457 620	-2 465 000	-2 598 900	-2 598 900	5,4

Toiminta-ajatus

Nuorisopalveluiden tavoitteena on luoda edellytyksiä tuloksekkaalle nuorisotoiminnalle. Nuorten kasvun tukeminen on kaiken toiminnan perusta. Nuorisotyötä ja nuorisopolitiikka toteutetaan yhteistyössä nuorten, järjestöjen ja viranomaisten kanssa.

Nuorisopalvelut ovat mukana nuorten elämässä monissa yhteyksissä; nuorisotiloilla, kouluilla, harrastuksissa ja tapahtumissa sekä sosiaalisessa mediassa. Meille nuorisopalveluissa on tärkeää nuorten ääni, aktiivisuus ja elinolot.

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Koulujen kanssa tehtävä yhteisöllinen työ lisääntyy ja on säännöllistä.		Projektirahoituksen määräaikaisuus.				
Etsivän nuorisotyön palveluohjaus on tuloksellista ja nuorten keskuudessa tunnettua.		Asiakasmäärien kasvu ja asiakkaille räätälöidyt palvelut eivät ole riittäviä.				
Nuorten Tolkun toiminta kohdentuu nuoriin, jotka ovat erityisen haastavassa elämäntilanteessa.		Toimintatuki vähenee.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Koulunuorisotyön henkilöresurssi		1	2		○	
Etsivässä nuorisotyössä tavoitetut nuoret		320	320		○	
Nuorten Tolkun toimintaan osallistuneiden nuorten määrä		60	60		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Lapsille ja nuorille tuotetaan laadukkaita harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia.		Yhdistyksien toiminta vähenee.				
Nuorisotilojen toiminta on aktiivista eri kaupunginosissa.		Nuorisotilat eivät tavoita alueen nuoria.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Yhdistyksien ja harrastusryhmien toiminnan tukeminen, avustuksien saajat yhteensä.		30	35		○	
Nuorisotilojen toimintapäivät		1139	1200		○	

Palvelukeskus KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	61 486 663	63 853 500	65 658 000	65 658 000	2,8
Toimintamenot	-58 459 403	-58 824 000	-60 839 400	-60 839 400	3,4
Netto (Toimintakate)	3 027 260	5 029 500	4 818 600	4 818 600	-4,2

Toimintaympäristöanalyysi

Maailmantilanne on epävarma niin talouden kuin muidenkin kriisien suhteen. Seinäjoenkin on otettava huomioon yllättävät globaalit riskit ja kyettävä toimimaan kaikissa olosuhteissa. Seinäjoen asukkaille tärkeimpiä ovat turvallisuus ja arjen sujuvuus. Hyvät palvelut, kulttuurin ja liikunnan mahdollisuudet sekä kaupunki- ja luontoympäristön monipuolisuus ovat asuinympäristön laatutekijöitä.

Kaupungin väkiluku jatkaa kasvuaan noin prosentilla vuodessa. Suurinta väkiluvun kasvu on kaupunkikeskustassa. Kasvu aiheuttaa painetta palvelurakenteelle ja sitä myöten myös kaupungin investointitasolle. Ikäihmisten määrä on myös kasvussa, joka tulee huomioida tulevaisuuden asuntotuotannossa ja palvelurakentamisen määrässä.

Kestävää kehitystä edistävät ratkaisut ja digitalisaatio uudistavat voimakkaasti yritystoimintaa ja ihmisten arkea.

Toiminnan painopisteet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi talousarviovuonna

Kaupunkiympäristön toimialan kehittämistoiminta perustuu kaupunkistrategiaan ja sitä konkretisoiviin toimenpideohjelmiin, jotka palvelevat määriteltujen yhteisten tavoitteiden saavuttamista.

Yritysyhteistyötä kehitämme edelleen ja vastaamme 24 tunnin kuluessa yrittäjien palvelupyyntöihin.

Hankinnoista viestimme avoimesti ja hankintakalenteria sekä erilaisia hankintamuotoja kehitämme aktiivisesti.

Tarjoamme monipuolisesti erilaiseen yritystoimintaan sopivia yritysalueita kaupungin eri osissa. Niiden vetovoimaan ja viihtyisyyteen sekä kevyen liikenteen väyliin panostetaan. Tulevaisuuden tonttitarjonta varmistetaan ennakoivasti. Kehitämme myös vihreää teollisuusaluetta, jossa korostuvat ekologisuus ja kierrätys.

Kestävää kehitystä edistäviä ratkaisuja ja digitalisaatiota viedään eteenpäin kaupungin eri ohjelmien mukaisesti.

Keskustaa tiivistetään entisestään täydennysrakentamalla nykyisin tehottomasti rakennettuja alueita. Keskustan tiivistämisessä huomioidaan myös puistot ja viheralueet. Asema-alueen rakentamista osana ydinkeskustaa jatketaan. Alueen seuraavien vaiheiden suunnittelu käynnistetään yritysveltoisina ja niissä korostuvat asumisen ohella erilaisia palveluita tuottavat investoinnit (esim. tapahtumakeskus, hotelli) sekä asema-aluetta työpaikka-alueena tukevat ratkaisut. Huhtalan alueella on mahdollista toteuttaa valtakunnallisesti merkittäviä aluerakentamiskohteita, joissa on edelläkävijyyttä edustavia asumisratkaisuja.

Vihreän siirtymän edistämiseksi painotamme uusiutuvien polttoaineiden käyttöä ja pyrimme hankkimaan vähäpäästöisiä tai päästöttömiä ajoneuvoja.

Aalto-keskuksen ja sen ympäristön arvon säilyttävään ylläpitoon ja kehittämiseen panostetaan. Aalto-keskuksen rakennusten, Kansalaistorin ja muiden ympäröivien alueiden käyttöä ja elävöittämistä edistetään sekä matkailua palvelevasti, että suojeluarvot huomioiden.

Osallisuutta edistämme edelleen osallisuusmallin mukaisesti.

Toiminnan strategiset kehittämiskohteet taloussuunnitelmakaudella

Kaupungin omat maaomaisuudet hyödynnetään tehokkaalla kaavoituksella.

Ydinkeskustassa yhteen sovitetaan kaikki liikkumismuodot ja sinne on helppo tulla. Pohjan kaupunginosa yhdistyy ydinkeskustaan ratapihan alikulun avulla.

Kaupunkikeskustassa kehitetään tapahtuma-alustoja ja lisätään aktiviteetteja kaiken ikäisille. Lakeudenpuistosta rakennetaan kaupunkikeskustan vihreä, kaupunkilaisia aktivoiva keidas. Tapahtumien ja asukkaiden aktiivisuuden edistäminen on osa kaupunkisuunnittelua.

Investointien toteuttaminen on edunvalvonnan kohteena. Yhdessä valtion toimijoiden kanssa huomioidaan sujuva liittyminen kaupungin katuverkolta. Kaupunki edistää pääväylien varteen tulevien ja kaupunginosakeskuksia yhdistävien kevyenliikenteen väylien toteuttamista yhteistyössä valtion aluehallinnon toimijoiden kanssa.

Asuntopolitiikassa huomioidaan asumisen muutostrendit, kuten yksinasumisen ja vuokra-asumisen yleistyminen. Kaupunkikonsernin toimin varmistetaan kaupungin kasvua tukeva, riittävä julkinen ja yksityinen vuokra-asuntotarjonta.

Asuinalueilla panostetaan lähiympäristön viihtyvyyteen ja esteettömien liikuntaympäristöjen rakentamiseen. Julkinen taide huomioidaan luonnollisena osana kaupunkikehittämistä.

Seinäjoen kaupunki sitoutuu henkilöstön jatkuvan osaamisen kehittämiseen. Henkilöstön kouluttautumista tuetaan vahvasti. Hyvän johtamisen taitoja vahvistetaan ja jokaisella on mahdollisuus kehittää omia esihenkilötaitojaan. Kaikilla toimialan esihenkilöillä on johtamiskoulutus.

Riskianalyysi

24 tunnin vasteaika palveluissa on haastava nykyisillä resursseilla. Viran- tai toimenhaltijan poissaolon ajaksi on vaikea saada järjestettyä täysipäiväistä sijaista. Osaavan henkilökunnan saaminen kuntasektorille alkaa olla haastavaa, varsinkin osalle erikoisaloista.

Yritysalueita löytyy jo nyt eri tarpeisiin, mutta lähellä kaupunkikeskustaa olevista isommista logistiikkatonteista alkaa olla pulaa ja parhaille laajennusalueille on hakeutumassa myös muuta maankäyttöä.

Kaupungin talouden kehitys nykyisessä maailmantilanteessa ja sen myötä mahdolliset määrä-rahakarsinnat voivat vaarantaa muiden painopistealueiden toteutumisen. Talouden tilanne ja korkotasot pitävät edelleen rakentamista matalasuhdanteessa. Tämä tuo haasteen myös kaupungin väkiluvun kasvulle.

Tulosalue 600 Kaupunkiympäristön toimialan hallinto

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	193 496	240 800	250 700	250 700	4,1
Toimintamenot	-961 827	-994 300	-1 032 700	-1 032 700	3,9
Netto (Toimintakate)	-768 331	-753 500	-782 000	-782 000	3,8

Toiminta-ajatus

Kaupunkiympäristötoimiala luo ja turvaa kuntalaisille toimivan, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön järjestämällä maankäyttö-, yhdyskuntatekniikka- ja toimitilapalvelut sekä rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävät valtuuston osoittamat resurssit huomioon ottaen.

Voimassa olevasta strategiasta nostetaan painopisteeksi vuodelle 2025 Kalajärven alueen ja sen palveluiden palvelutason uudelleenarviointi yhdessä sidosryhmien kanssa. Toisena painopisteenä pyritään edistämään uusien kohtuuhintaisten asuntotuotantojen aloitusta.

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Opiskelijalle paras kaupunki		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Asuntopoliittisen ohjelman toteuttamisella on varmistettu määrällisesti riittävä ja laadullisesti korkeatasoinen sekä kohtuuhintainen asuntotuotanto. Erityisasumisen tarpeet on huomioitu asuntotuotannossa.		Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA):n tehtävät jatkossa. Vireä opiskelijakaupunki on vetovoimatekijä. Opiskelijoiden asunnontarpeen huomiointi päätöksenteossa.			
Keskitetyissä hallinnon palveluissa vas-tataan 24 tunnin kuluessa asukkaiden ja yritysten palvelupyyntöihin.		Toimialarajat, henkilöstö- ja osaamisresurssit vaikeuttavat tavoitteen toteutumista.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Uusien kohtuuhintaisten kohteiden määrä		0	1		○
Uusien erityisasumiseen soveltuvien kohteiden aloitus		0	1		○

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

600 HALLINTO	TP2023	TA2024	TA2025
Talousarvion toteutuminen, käyttötalousmenot	101,8	99 %	98 %
Talousarvion toteutuminen, investoinnit	93,2	99 %	95 %
Asiakastyytyväisyys, sisäinen (1-5)	4,1	4,5	4,5
Henkilöstökysely NPS	0	50	80
Henkilöstökysely: -mahdollisuus käyttää tietoja ja taitoja monipuolisesti	...	4,4	4,5
Henkilöstökysely: -mahdollisuus ammatilliseen kehittymiseen	...	4,2	4,5
Pysäköintivirhemaksut/oikaisuvaatimukset niistä kpl/v	4843/376	6500/300	6500/300

Tulosalue 610 Toimitilat

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	47 421 336	48 680 700	49 618 100	49 618 100	1,9
Toimintamenot	-32 543 161	-31 867 400	-32 863 500	-32 863 500	3,1
Netto (Toimintakate)	14 878 175	16 813 300	16 754 600	16 754 600	-0,3

Toiminta-ajatus

Toimitilat suunnittelevat, tuottaa, hallinnoi ja ylläpitää kaupungin palvelurakenteeseen tarvittavia tiloja sekä muuta kaupungin omistukseen kuuluvaa rakennuskantaa. Lisäksi tulosalue tuottaa kaupungin sisäiset ruoka- ja siivouspalvelut. Toiminnan keskeisiä painopisteitä ovat toimitilojen terveellisyys, turvallisuus, toimivuus ja tehokkuus sekä rakennusomaisuuden arvon säilyttävä korjausvelan hallinta. Ylläpito ja siivous pyritään tuottamaan kestävän kehityksen ja elinkaartiloudellisuuden näkökulmista kaikissa olosuhteissa asiakaslähtöisesti, laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti. Ruokapalvelut tuottavat Seinäjoen kaupungin asukkaille ravitsemuksellisesti täysipainoisia aterioita. Palvelu tuotetaan taloudellisesti, tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti, ottaen huomioon kasvavan kaupungin palvelutuotannon turvaaminen.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Rakennuskannan energiatehokkuus paranee ja hiilijalanjälki pienenee		Rahoitus- ja henkilöresurssipula			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Rakennusten lämpötilakorjattu lämmönkulutus pienenee		Määrittyy TP 2024	2 % alle nykyarvon		○
Rakennusten sähkönkulutus pienenee		Määrittyy TP 2024	2 % alle nykyarvon		○
Öljylämmityskohteita korvataan muulla lämmitysmuodolla		Jäljellä 12 kohdetta	Toteutetaan 1 hanke		○

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

610 Toimitilat	TP2023	TA2024	TA2025
Rakennuksia hallinnassa yhteensä kpl	639	...	...
Suorassa omistuksessa oleva pinta-ala yhteensä brt-m ²	394 000	...	...
Rakennuskannan poistosalkku rakennusta kpl	62	...	...
Ulkoa kaupungin käyttöön vuokrattu pinta-ala h-m ²	17 000	...	...
Ulos vuokrattu pinta-ala h-m ²	73 000	...	...
Lämmitysenergian kulutus yhteensä kWh/v	48 018 830	...	...
Sähkön kulutus yhteensä kWh/v	27 845 248	...	...
Ylläpitopalvelujen rakennusten palvelupyynnöt kpl/v	5 254	5 350	6 350
Kiinteistönhoidon piirissä oleva ala h-m ²	389 321	408 582	415 537
Siivottavat neliöt h-m ²	197 915	191 277	189 994
Koululounaat kpl/vuosi	1 444 443	1 688 526	1 657 908
Päiväkotilounaat kpl/vuosi	652 528	762 300	772 200

Tulosalue 620 Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	6 264 164	7 898 200	8 164 500	8 164 500	3,4
Toimintamenot	-2 147 092	-2 225 300	-2 244 700	-2 244 700	0,9
Netto (Toimintakate)	4 117 072	5 672 900	5 919 800	5 919 800	4,4

Toiminta-ajatus

Tulosalueen tarkoituksena on luoda edellytykset toimivan, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön muodostumiselle ja turvata riittävä ja monipuolinen tonttivaranto maanhankinnan painopistealueilla. Tulosalue tuottaa ja ylläpitää ajantasaista paikkatietoaineistoa ja hoitaa osaltaan viiveettömän kiinteistönmuodostuksen yrityksille ja asukkaille tonttien myynnin ja rakentamisen tarpeisiin sekä tuottaa tarvittavat mittauspalvelut rakentamisen tueksi.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kasvun ja investoinnit turvaava talous		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Kaupungin maapolitiikka on johdonmukaista, tasapuolista ja avointa. Raakamaata hankitaan ennakoivasti tulevaisuuden asumis- ja yritystarpeisiin varautuen. Maankäyttösopimuksin edistetään kaavamuutoshankkeita.		Lunastuslain muutos, jossa lunastuskorvaus markkinahinta +25 % käytännössä lopettaa vapaaehtoiset kaupat ja nostaa raakamaan hintaa. Kaupunki epäonnistuu maapolitiikassa ja raakamaan hinta nousee merkittävästi. Huonon sopimuspolitiikan vuoksi kaupunki menettää merkittävästi tuloja.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Hankitaan raakamaata väh. 40 ha		44	40		○
Maankäyttösopimukset (MRL 91 a§) solmitaan aina, kun asemakaavasta aiheutuu maanomistajalle merkittävää hyötyä		100 %	100 %		○

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Yrittäjyyskaupunki 2.0			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Kaupungilla on tarjolla riittävästi ja monipuolisesti erilaiseen yritystoimintaan sopivia tontteja kaupungin eri osissa.		Tonttitarjonta ja yritystoiminnan tarpeet eivät kohtaa.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Myydään/vuokrataan vähintään 10 KL+T+TY-tonttia		5	10		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

620 Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut	TP2023	TA2024	TA2025
6201 Kiinteistöhallinto			
Neuvoteltujen kiinteistökauppojen lkm ⁽¹⁾	57	100	65
6202 Maa- ja metsätilat			
Taimikon hoito ha/v	142	140	150
Istutetut metsätaimet, kpl	97214 ⁽¹⁾	100 000	68220
6204 Mittauspalvelut			
Ilmakuvaukset (drone-lennot ja viistokuvaus) ha/v	600 ha	250	600 ha
Rakennuspaikan sijainnin merkinnät	101	100	100
Sijaintikatselmukset	327	100	100
Tontinmittaukset	22	100	90
Karttalehtiruutuja ⁽¹⁾ (1 ruutu = 25 ha)	37	60	60
6205 Kiinteistöinsinöörin palvelut			
Laaditut tonttijaot ja tonttijaon muutokset lkm	38	70	70
Kiinteistötoimitukset ⁽¹⁾	55 ⁽³⁾	100	90
Yleisten alueiden lohkomisen lkm	46	65	60
Kiinteistörekisterinpitäjän päätökset ⁽²⁾	41 ⁽⁴⁾	80	70
Neuvoteltujen haltuunottosopimusten lkm	1	25	25
Katualuekorvaussopimukset	14	15	15
6206 Paikkatietopalvelut			
Tukipalvelupyynnöt lkm	603	400	600
Paikkatietoprojektit	13	10	10
Karttatilaukset	229	400	400
Osoitepäätökset	108	100	100

Lisätiedot: (*)

6201 Kiinteistöhallinto

⁽¹⁾ Sisältää kaikki myynnit ja ostot (tonttikaupat ja raakamaakaupat)

6202 Maa- ja metsätilat

⁽¹⁾ Istutetun metsämaan pinta-ala 29,1 ha

6204 Mittauspalvelut

⁽¹⁾ tavoitteena saada kaikkien aloitettujen rakennushankkeiden sijaintikatselmukset suoritettua samana vuonna

⁽²⁾ tavoitteena saada vuoden 2024 aikana vähintään 60 karttalehtiruutua tarkistettua (ruutu/25 ha = 1500 ha)

6205 Kiinteistöinsinöörin palvelut

⁽¹⁾ Kiinteistötoimitukset: Tontin -ja tilan lohkomiset, kiinteistönmääritykset, rasi-toimitukset, tilusvaihdot ja tontin halkomiset pois lukien yleisen alueen lohkomiset.

⁽²⁾ Kiinteistörekisterinpitäjän päätökset: Kiinteistön tunnusmuutos ja laadunmuutos, kiinteistöjen yhdistäminen, rasi-teita koskevien määräysten muutos päätöksellä ynnä muut rekisterinpitäjän päätökset.

⁽³⁾ sis. TP2022 tontin (71 kpl) lohkomiset, rasi-toimitukset (3 kpl), tilusvaihdon (1 kpl)

⁽⁴⁾ sis. TP2022 tunnusmuutokset (6 kpl), laadunmuutokset (32 kpl) ja yhdistämiset (3 kpl)

Tulosalue 630 Yhdyskuntatekniikka

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	3 861 131	3 227 500	3 280 200	3 280 200	1,6
Toimintamenot	-16 605 236	-17 414 700	-18 165 900	-18 165 900	4,3
Netto (Toimintakate)	-12 744 105	-14 187 200	-14 885 700	-14 885 700	4,9

Toiminta-ajatus

Yhdyskuntatekniikan tulosalue tuottaa eri tulosyksiköille asetetut tehtävät nykyaikaisia toimintatapoja käyttäen taloudellisesti ja ympäristöystävällisesti yhteistyössä kaupungin muun organisaation sekä vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten kanssa.

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Turvallisen, laadukkaan ja viihtyisän kaupunkiympäristön luominen ja ylläpito vallitsevien normien, standardien ja laatuluokitusten mukaisesti. Kehittää paikallisliikennettä ja edistää kevyen liikenteen käyttöä.		Pandemia (lintuinfluenssa) Virusinfektiot Voimakas taantuma/lama Valtion avustusten väheneminen Uusiutuvien polttoaineiden hintataso Taloustilanne				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kevyen liikenteen väylien pääyhteyksien (pyöräilystrategia 2012) parannustyöt		Ei	Kyllä		○	
Runkolukittavien pyörätelineiden lisääminen		45 kpl	50 kpl		○	
Sähkökäyttöisten ajoneuvojen määrän lisääminen		7 kpl	10 kpl		○	
Uusiutuvien polttoaineiden käytön lisääminen omassa kalustossa		0 % kaikista liikennepoltto aineista	3 % kaikista liikennepoltto aineista		○	
Uusien leikkipaikkojen määrän lisääminen		102 kpl	103 kpl		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

630 Yhdyskuntatekniikka	TP2023	TA2024	TA2025
Runkolukittavien pyörätelineiden lisääminen	40 kpl	45 kpl	50 kpl
Uusiutuvien polttoaineiden käytön lisääminen omassa kalustossa	0 % kaikista liikennepolttoaineista	0 % kaikista liikennepolttoaineista	3 % kaikista liikennepolttoaineista
Yhteistyökysely kaupungin henkilöstölle	1 kysely/vuosi	1 kysely/vuosi	1 kysely/vuosi
Palautepalvelun keskimääräinen vastausaika	3 työpäivää	2 työpäivää	2 työpäivää
WPro-työtaturmailmoitusten lukumäärä	18 työtaturmaa	14 työtaturmaa	0 työtaturmaa
Kaupunkiliikenteen pysäkkikatosten lisääminen		3 kpl/v	2 kpl/v

Uusien leikkipaikkojen määrän lisääminen	100 kpl	102 kpl	103 kpl
Sähkökäyttöisten ajoneuvojen määrän lisääminen	3 kpl	7 kpl	10 kpl

Tulosalue **650 Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus**

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	54 140	69 800	100 400	100 400	43,8
Toimintamenot	-1 020 209	-1 080 400	-1 120 000	-1 120 000	3,7
Netto (Toimintakate)	-966 069	-1 010 600	-1 019 600	-1 019 600	0,9

Toiminta-ajatus

Kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen tehtävänä on luoda maankäytön suunnittelun kautta mahdollisuudet toimivan, terveellisen ja viihtyisän sekä esteettisesti tasokkaan elinympäristön muodostamiselle. Suunnittelulla turvataan erityisesti laadukas ja riittävä asuntotonttivaranto sekä työpaikka- ja keskustarakentamisen edellytykset.

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Laadukas ja elinvoimainen asuinympäristö			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Toimiva ja esteettisesti tasokas ympäristö, joka on rakenteeltaan selkeä ja helposti hahmotettava. Erityishuomio on kaupunkikeskustan elävyyden kehittämisessä. Erityisryhmien asumisen kehittämisellä (esimerkiksi vanhennevä väestö) pyritään pitkän tähtäimen kokonaista-loudellisuuteen.		Lyhytnäköiset ratkaisut ja ”pikavoitot” johtavat pitkällä aikavälillä yhteiskunnan kulujen kasvamiseen. Kaikki tahot olisi sitoutettava koko yhteiskunnan kannalta pitkällä tähtäimellä parhaisiin ratkaisuihin.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Työssä selvitetään huolellisesti ja laaja-alaisesti vaikutukset. Noudatetaan laadittuja selvityksiä ja ohjeita hyvän ympäristön luomiseksi		Huolellinen yleis- ja asemakaava työ	Yleis- ja asemakaavatyön kehittäminen edelleen		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

650 Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus	TP2023	TA2024	TA2025
Valmistuneet asemakaavat	4	5	8
Valmistuneet yleiskaavat	0	1	2
Poikkeamispäätökset	11	15	15
Suunnittelutarveratkaisut	3	5	5

Tulosalue 660 Rakennusvalvonta

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	667 045	828 800	824 000	824 000	-0,6
Toimintamenot	-1 095 812	-1 010 500	-1 037 700	-1 037 700	2,7
Netto (Toimintakate)	-428 767	-181 700	-213 700	-213 700	17,6

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonta suorittaa rakentamisen valvonta-, neuvonta- ja ohjaustyötä sekä huolehtii lupamenettelyn ja työmaa-aikaisen valvonnan avulla, että kulloinkin voimassa olevia lakeja ja määräyksiä noudatetaan.

Strateginen valinta	Rohkeus Digiälykäs kaupunki	Strateginen tavoite	Rakennusvalvonnan toiminta on sähköistä ja palvelujen saaminen ei ole paikkasidonnaista.			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Rakennusvalvonnan toiminta on sähköistä ja palvelujen saaminen ei ole paikkasidonnaista.		Seinäjoen rakennusvalvonta kehittää digitaalista osaamista ja palveluita rohkeasti. Viranomaispalveluissa rakennusvalvonnan yksikössä työhön tulee vaikuttamaan uuden rakentamislain voimaan astuminen vuoden 2025 alusta ja siihen valmistautuminen vuoden 2024 aikana. Rakennusjärjestys, rakennusvalvontataksa, päätöspohjat, hallintosääntö ja delegointipäätökset on uusittava muutoksen myötä. Myös tietotekniseen ohjelmistoon tarvitaan muutoksia yhdessä ohjelmistotoimittajan kanssa tehden. Saman aikaisesti rakentamislain liitännäislakina rakennetun ympäristön tietojärjestelmälaki (Ryhti) tuo velvoitteita tiedon tallentamiseen keskitettyyn valtion tietokantaan.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
keskimääräinen lupahakemusten käsittelyaika		17	15		○	
rakentamisluvan käsittelyaika		...	15		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

660 Rakennusvalvonta	TP2023	TA2024	TA2025
Lupien määrä (rakennuslupa, toimenpidelupa, toimenpideilmoitus)	...	700	...
Tarkastusten määrä	2 500	2 500	2 500
Uusi lupamuoto, Rakentamislupa	...	...	400

Tulosalue 670 Ympäristönsuojelu

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	96 987	99 000	111 500	111 500	12,6
Toimintamenot	-435 555	-446 000	-471 500	-471 500	5,7
Netto (Toimintakate)	-338 568	-347 000	-360 000	-360 000	3,7

Toiminta-ajatus

Ympäristönsuojelu hoitaa kunnalle laissa erikseen määrättyjä ympäristönsuojelutehtäviä. Tehtävänä on toimia ympäristönsuojelun edistäjänä ja kehittäjänä sekä toimia mm. ympäristönsuojelulain, jätelain, maastoliikennelain, vesilain ja maa-aineslain lupa- ja valvontaviranomaisena siltä osin, kun tehtävät on kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle laissa määritetty. Ympäristönsuojeluviranomaisena toimii lupa-asiaintlautakunta.

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Noudattaa ja ylläpitää lautakunnan hyväksymää lupa- ja ilmoitusvelvollisten toimintojen valvontasuunnitelmaa, tarttua ripeästi kuntalaisten ilmoituksiin ympäristöhaitoista sekä seurata kaupunkimme ilmanlaatua, jotta asukkaat voivat elää turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä.		Henkilöstöresurssien riittävyys tarkastuksien tekemiseen. Liian vähäinen valvonta saattaa aiheuttaa mm. kemikaaliriskejä ympäristöön. Ilmanlaadun heikentyessä toimialalla ei reagoida esim. katupölyn vähentämistoimenpitein kehotuksestamme huolimatta. Rajallinen henkilöstöresurssi vaikuttaa myös ilmoitusten käsittelyaikaan ja erityisesti niistä seuranneiden toimenpiteiden eteenpäin saattamiseen.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Lupa-, ilmoitus- ja rekisteröinti- sekä muun lainsäädännön valvonta- ja tarkastuskäynnit vuodessa		115	80		○	
Ilmanlaadunmittaustoiminta: Päiviä, jolloin ilman pölypitoisuudet ylittävät terveyden suojelemiseksi annetun raja-arvon 50 µg/m3		3	enintään 5		○	
Reagointiaika kuntalaisten ilmoituksiin		72 h	24 h		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

670 Ympäristönsuojelu	TP2023	TA2024	TA2025
Lupien ja ilmoitusten käsittelyaika	2,9 kk	3,5 kk	3,5 kk
Ympäristöluvat ja -ilmoitukset vireille sähköisesti	60 %	80 %	80 %
Lupa-, ilmoitus- ja rekisteröinti- sekä muun lainsäädännön valvonta- ja tarkastuskäynnit vuodessa	115	80	80

Ilmanlaadunmittaustoiminta: Päiviä, jolloin ilman pölypitoisuudet ylittävät terveyden suojelemiseksi annetun raja-arvon 50 µg/m ³	3	5	5
Kestävää kehitystä ja ympäristönsuojelua koskevien tiedotteiden tai juttujen määrä/vuosi	35	25	20
Kestävän kehityksen hanke tai hankkeessa mukanaolo edistämässä tavoitteita	3	3	3
Reagointiaika kuntalaisten ilmoituksiin	72 h	24 h	24 h

Tulosalue **690 Ympäristöterveydenhuolto**

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	3 229 646	2 808 700	3 308 600	3 308 600	17,8
Toimintamenot	-3 918 192	-3 785 400	-3 903 400	-3 903 400	3,1
Netto (Toimintakate)	-688 546	-976 700	-594 800	-594 800	-39,1

Toiminta-ajatus

Ympäristöterveydenhuollon viranomaisvalvonnan ja eläinlääkintähuollon palveluiden järjestäminen.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Eläinlääkäripalveluja on saatavilla koko alueella.		Valtakunnallinen eläinlääkäriavaj.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Kaikki kaupungineläinlääkärinvirat on täytetty		14	16		○
Ylimääräisiä päivystyksiä on enintään 4 kpl/htv/v.		5,3	4		○

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

690 Ympäristöterveydenhuolto	TP2023	TA2024	TA2025
Suunnitelmallisen elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkalain valvonnan määrä 300h/htv	240	300	300
Kaikki kaupungineläinlääkärivirat on täytetty	14	16	16
Ylimääräisiä päivystyksiä on enintään 4 kpl/virka/v	5,3	4	4

Palvelukeskus **ELINVOIMAN JA TYÖLLISYYDEN TOIMIALA**

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	1 545 646	1 832 900	2 623 900	2 623 900	43,2
Toimintamenot	-11 758 653	-12 920 900	-21 724 400	-21 724 400	68,1
Netto (Toimintakate)	-10 213 007	-11 088 000	-19 100 500	-19 100 500	72,3

Toimintaympäristöanalyysi

Vuoden 2025 alusta tulee voimaan kaksi merkittävää lakia: TE-uudistus ja KOTO-lainsäädäntö. Näiden lakien vaikutus kohdistuu voimakkaimmin elinvoiman toimialalle.

Toimialan henkilöstö kasvaa TE-uudistuksen myötä n. 50 henkilöllä. KOTO- uudistus ja samanaikainen maahanmuuton voimakas lisääntyminen tuo sekin lisää työtehtäviä toimialalle.

Vuonna 2025 on kuntavaalit ja uusi valtuusto aloittaa toimintansa. Kaupunkistrategian valmistelun koordinointi on toimialan vastuulla.

Toiminnan painopisteet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi talousarviovuonna

Vuonna 2025 toteutetaan yhtenä prosessina sekä päättyvän kaupunkistrategian arviointi että uuden strategian valmistelu.

Strategian toteuttamisen painopisteet ovat em. lainsäädännöllisissä muutoksissa ja niiden toimeenpanossa.

Toiminnan strategiset kehittämiskohteet taloussuunnitelmakaudella

Toimialan talouden osalta keskeinen tekijä on em. lainsäädännöllisten muutosten tuoma henkilöstön lisäys. Myös muut toiminnalliset menot kasvavat. Valtionosuuksien lisäys osin kompensoi tapahtuvaa muutosta. Toimialan taloudelle on keskeisen tärkeää onnistunut työllisyyden hoito.

Riskianalyysi

Suhdanteiden heikkeneminen edelleen on merkittävä riskitekijä kaupungille. Työllisyyteen liittyvät menot voivat kasvaa merkittävästi, jos taloudellinen tilanne olennaisesti heikkenee.

Tulosalue **700 Elinvoima**

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	1 545 646	1 214 400	1 164 400	1 164 400	-4,1
Toimintamenot	-11 758 653	-5 308 200	-5 117 000	-5 117 000	-3,6
Netto (Toimintakate)	-10 213 007	-4 093 800	-3 952 600	-3 952 600	-3,4

Toiminta-ajatus

Elinvoiman tulosalue toteuttaa kaupunkistrategiaa edistämällä osaamista, kaupungin asukkaiden osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia. Tulosalue vahvistaa elinvoimaa myös toteuttamalla avointa tiedottamista sekä tukemalla kaupungin eri alueiden aktiivista kehittämistyötä. Tulosalue tukee kaupungin kilpailukykyä ja vetovoimaa edistämällä kaupungin strategista ja innovatiivista toimintaa, hankeosaamista, kaupungin edunvalvontaa, kaupunkimarkkinointia, tapahtumakaupunkina kehittymistä sekä kansainvälistymistä ja kotoutumista.

Vuoden 2025 aikana elinvoiman tulosalue vastaa uuden kaupunkistrategian valmistelusta. Tavoitteena on kaupunkistrategian hyväksyminen vuoden loppuun mennessä.

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kaupunki Suomen kasvukäytävällä			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Seinäjoki vahvistaa asemaansa elinvoimaisena kasvukeskuksena. Kaupungin kasvun lähteenä on sekä kuntien välinen nettomuutto että nettomaahanmuutto.		Seinäjoen tai Seinäjoen kaupunkiseudun suhteellisen aseman heikentyminen kasvukeskuksena esimerkiksi kansallisen kaupunkipolitiikan painotusten seurauksena.				
Kansainvälistyminen nähdään keinona toteuttaa kaupungin strategiaa ja se toimii työkaluna elinvoimaisen ja kehittyvän kaupungin tekemisessä.		Kansainvälistymiskehitys on osin riippuvainen kansallisesta sääntelystä. Lisäksi nykysuhdanteessa asuntopulasta on tullut maahanmuuttoa ja sen hallintaa haittaava ilmiö.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Suhteellinen väestönlisäys kuntien välisessä muutossa suurten kaupunkien (C21) joukossa, sijaluku.		9. (141 henkeä)	3.		○	
Nettomaahanmuutto, hlöä		736 (v. 2023)	700		○	

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Arvostusta ja tukea seura- ja järjestötyölle			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Kaupungin avustusstrategian laatiminen.		Toimintaympäristön muutoksiin ei reagoida, jolloin avustukset eivät ole vaikuttavia, eivätkä palvele yhteistyötä järjestöjen kanssa.				
Järjestöyhteistyön kehittäminen strategisten kumppanuuksien kautta.						
		Kumppanuussopimuksia ei synny.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Strategisten kumppanuussopimuksien määrä		0	5		○	
Kaupungin avustusstrategia laadittu		Ei ole laadittu	On laadittu		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä vahvistetaan kaikissa ikäluokissa.		Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön toimet eivät tavoita asukkaita.				
Ikääntyvien palveluohjausta ja -tarjontaa kehitetään.		Ikääntyvät eivät löydä palveluiden piiriin.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo			
Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdesuunnitelma on osana hyvinvointisuunnitelmaa	Suunnitelma on vanhentunut ja erillinen	Suunnitelma valmistuu		☐		

Ikääntyville suunnattujen viikoittain kokoontuvien ryhmien määrä	2	7		○	
--	---	---	--	---	--

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Menestystä maakunnallisella, kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Hanketoimintaa ja -kulttuuria kehitetään ja vahvistetaan. Verkostoidutaan kansainvälisesti hanketoimintaa edistään.		Toimet eivät tavoita asiantuntijoita. Toimialojen resurssien riittämättömyys. Toimialoilla ei kiinnostusta hanketoimintaan. Sopivaa verkostoa ei löydy. Ei tahtotilaa kansainvälistymiseen.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Hankesalkun valmistuminen	Toiminnot määritelty, mutta ei järjestelmää	Salkkujärjestelmä valmistuu ja järjestetään käyttökoulutukset		○	
Hanketoiminnan ohjeet	Riskinäkökulmasta laaditut ohjeet olemassa, mutta ei jalkautettu	Laajemmat ohjeet valmistuvat, hyväksytään ja jalkautetaan toimialoille		○	
Kartoitetaan mahdollisuudet ja tehdään esitys kansainvälisen kaupunkiverkoston jäsenyydestä.	Ei jäsenyyttä kv-verkostoissa	Verkostokartoitus tehty, esitelty johtoryhmälle ja päätös tehty.		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kotoutumisen edistäminen		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
KOTO24 uudistus. Kotoutumisohjelman luonti. Kotouttamisen alkuvaiheen vastuutahot ja roolit. Kotouttamisprosessin palvelurakenteiden selkiytyminen, ohjautuvuus oikeisiin palveluihin mahdollistuu.		Kotoutuva ei löydä palveluihin, Yhteistyön puute heijastuu palvelurakenteen monimutkaistumiseen. Työmäärä ja vastuu ei jakaudu tasaisesti. Rooleja tulisi selkeyttää.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kotoutumisen edistämisen palveluiden palveluprosessien mallintaminen ja sujuvoittaminen. Yhteistyö kunnan, HVAn ja työllisyyspalveluiden kanssa tiiviiksi.	Kotoutumisohjelman luominen	Ohjelman valmistuminen, perustetaan työryhmä seuraamaan		○	
Asiakasmäärän taso kotoutumispalveluissa.	500	500		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

700 Elinvoima	TP2023	TA2024	TA2025
Panostukset osaamiseen (ml. yliopistotoiminta, Epanet-professuurit, osuudet tutkimus- ja koulutushankkeissa, innovaatioekosysteemi), tuhatta €	1 180	1 168	1 197
Panostukset ja maksuosuudet kaupunginosien ja kyläin elinvoimaan, osallisuustyöhön ja yhteisöihin (pl. kuituverkko-osuudet), tuhatta €	271	329	320
Kotoutumistehtävän toteuttaminen, henkilöstömäärä	10,5	15,5	18,5

Tulosalue 710 Työllisyys

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2023	TA + MUUT. 2024	TAE 2025	TA 2025	Muutos-% 2024/2025
Toimintatulot	0	618 500	1 459 500	1 459 500	136,0
Toimintamenot	0	-7 612 700	-16 607 400	-16 607 400	118,2
Netto (Toimintakate)	0	-6 994 200	-15 147 900	-15 147 900	116,6

Toiminta-ajatus

Työllisyyden tulosalue toteuttaa kaupunkistrategiaa edistämällä osaamista, työllisyyttä ja yrittäjyyttä. Työllisyyden tulosalue järjestää ja tuottaa kaupungin osalta julkisia työvoima- ja yrityspalveluja työnhakija-asiakkaille, yrityksille ja muille työnantaja-asiakkaille. Työllisyyden tulosalueen tehtäviin kuuluu järjestää työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain nojalla kaupungille siirretyt palvelut ja tehtävät sekä Ilmajoen kunnan kanssa yhteistyösopimuksella Seinäjoen kaupungin hoidettavaksi sovitut keskitetyt palvelut ja tehtävät.

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Vastuu työllisyydestä			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Seinäjoen kaupunki tukee työikäisten työllisyyttä vaikuttavilla työnvälityksen ja valmennuksen keinoilla ja asiakaslähtöisillä palveluilla.		Tehtävä on liian laaja kuntatalouden näkökulmasta, jos eteen tulee pitkittyvä talouden taantuma.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Suurten kaupunkien C21 matalin työttömyys		...	matalin		☐	
Laaja työttömyys &-osuus työvoimasta		...	alle 9 %		☐	
Virta yli 3 kk työttömyyteen, %		...	alle 40		☐	

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvät palvelut työikäisille kuntalaisille		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Laaja palveluvalikoima työllisyyden, yrittäjyyden ja koulutuksen sekä hyvinvointipalvelujen yhteistyönä tuotettuna monialaisesti.		Julkistalouden säästöt vähentävät liikaa yhteistyön resursseja.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Yhteiset hankkeet		...	3		☐
Työnantajapalvelujen suunnitelma		...	on		☐

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Opiskelijalle hyvä/paras kaupunki		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Työikäisten kouluttautumisen tukeminen		Koulutuspalvelujen määrän ja laadun lasku			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Työnhakijat, joilla korkein tutkinto perusaste		...	alle 750		☐

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

TYTÄRYHTEISÖT

Tytäryhteisö Etelä-Pohjanmaan Ravikatsomo Oy

Kaupungin omistusosuus % 54,40 %

Toimiala Toimitilojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	95 %	100 %		○	
Korjausvelan määrä on hallinnassa	Ylläpitokorjauksia suoritetaan vuosittain suunnitelmallisesti	...	...		○	
Riittävä maksuvalmius	Siirtyvä vastikerahoituslaskelma ylijäämäinen	+ 19 999	+40 000		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	206 726	160 200	164 000	+3 800
Liikevoitto/-tappio	0	0	0	0
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-938	0	0	+938
Ulkoiset lainat 31.12.	707 046	652 230	597 414	-54 816
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	200 000	300 000	300 000	0
Nettoinvestoinnit	0	0	0	0
Merkittävimmät investoinnit:				

Tytäryhteisö Into Seinäjoki Oy

Kaupungin omistusosuus % 89,20 %

Toimiala Into Seinäjoki Oy:n missiona on toimia yritysten menestystä varten. Visionsa mukaisesti Into haluaa kehittää Suomen parasta liiketoimintaympäristöä ja olla yritysten arvostama kumppani. Innon toiminta-ajatuksena on yritystoiminnan ja sen edellytysten vahvistaminen. Toiminta-ajatustaan yhtiö toteuttaa palveluillaan alkaville, toimiville ja kaupunkiin sijoittuville yrityksille sekä kehittämällä kaupunkia yritysten toimintaympäristöä.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
Yritysten kasvu ja kansainvälistyminen	Kontaktoitujen yritysten määrä kpl	1 276	1 600		○	
Erinomainen yritysilmapiiri	EK:n kuntaimagotutkimus	1.sija	1.sija		○	
	Yritysten suosittelemiseksi NPS	+62	+60			
Uusien yritysten sijoittuminen	Seinäjoelle maakunnan ulkopuolelta sijoittuneet yritykset (Inton tukemana)	11	20		○	
Laadukkaat toimitilapalvelut	Toimitilojen vuokrausaste	98,8 %	92 %		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	10 100 000	9 800 000	9 500 000	-300 000
Liikevoitto/-tappio	305 000	135 000	100 000	-35 000
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	310 000	125 000	100 000	-25 000
Ulkoiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	0	0	0	0
Merkittävimmät investoinnit:				

Tytäryhteisö Kiinteistö Oy Seinäjoen Animwest

Kaupungin omistusosuus % 100,00 %

Toimiala Toimitilojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	85 %	100 %		○	
Korjausvelan määrä on hallinnassa	Ylläpitokorjauksia suoritetaan vuosittain suunnitelmallisesti	...	...		○	
Riittävä maksuvalmius	Tilikauden vastikerahoituslaskelma on ylijäämäinen	+45 148	+65 000		○	
Vastiketason pysyminen tasaisena	Ylimääräisiä vastikkeita ei peritä tilikausilla	...	...		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	478 403	503 655	500 000	-3 655
Liikevoitto/-tappio	0	0	0	0
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-938	0	0	0
Ulkoiset lainat 31.12.	2 002 511	1 762 249	1 504 487	-257 762
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	200 000	200 000	200 000	0
Nettoinvestoinnit	0	0	0	0
Merkittävimmät investoinnit:	*Seinäjoen kaupunki on tehnyt yhtiöön pääomasijoituksen 2020, jolla vakautettiin yhtiön alkuvaiheessa tulleet tappiot. Sijoituksen palauttaminen sovittu 2026-2030 väliselle ajanjaksolle.			

Tytäryhteisö Kiinteistö Oy Seinäjoen Palvelutalot

Kaupungin omistusosuus % 95,50 %

Toimiala Toimitilojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	100 %	100 %		○	
Korjausvelan määrä on hallinnassa	Ylläpitokorjauksia suoritetaan vuosittain suunnitelmallisesti	...	...		○	
Riittävä maksuvalmius	Tilikauden vastikerahoituslaskelma on ylijäämäinen	+601 888	+850 000		○	
Vastiketason pysyminen tasaisena	Ylimääräisiä vastikkeita ei peritä tilikausilla	...	...		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	3 540 990	3 628 108	4 337 357	+709 249
Liikevoitto/-tappio	0	0	0	0
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	30 431	0	0	0
Ulkoiset lainat 31.12.	18 946 102	27 141 135	25 010 275	-2 130 860
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	0	16 500 000	0	-16 500 000
Merkittävimmät investoinnit:				

Tytäryhteisö Kiinteistö Oy Seinäjoen Ruokatalo

Kaupungin omistusosuus % 100,00 %

Toimiala Toimitilojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	100	100		○	
Korjausvelan määrä on hallinnassa	Ylläpitokorjauksia suoritetaan vuosittain suunnitelmallisesti	...	...		○	
Riittävä maksuvalmius	Tilikauden vastikerahoituslaskelma on ylijäämäinen	+1 010 219	+850 000		○	
Vastiketason pysyminen tasaisena	Ylimääräisiä vastikkeita ei peritä tilikausilla	...	...			

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	1 047 114	850 081	1 058 051	+207 970
Liikevoitto/-tappio	0	0	0	0
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	44 925	0	0	0
Ulkoiset lainat 31.12.	6 420 690	5 744 828	5 068 966	-675 862
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	0	0	0	0
Merkittävimmät investoinnit:				

Tytäryhteisö Lakeuden Vesi Oy

Kaupungin omistusosuus % 62,70 %

Toimiala Talousveden tuotanto ja jakelu

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
Tyytyväinen asiakas, laatu	Talousveden laatuvaatimukset	100 %	100 %		○	
Häiriötön tuotanto ja jakelu	Ennakoimattomat katkokset	1 kpl	0 kpl		○	
Talous, tuotantomäärä	Toimitettu vesimäärä	6,26	> 6		○	
Talous, hävikki	Laskuttamaton vesimäärä	1,6 %	< 2 %		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	2 645 232	2 620 000	2 650 000	+30 000
Liikevoitto/-tappio	237 485	170 000	188 000	+18 000
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	227 133	145 000	150 000	+10 000
Ulkoiset lainat 31.12.	2 250 000	1 750 000	1 250 000	-500 000
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	850 290	1 300 000	380 000	-920 000
Merkittävimmät investoinnit:				
Turbiinilaitoksen rakentaminen (pilot -hanke), energiatehokkuus				

Tytäryhteisö SeiLab Oy

Kaupungin omistusosuus % 100,00 %

Toimiala Elintarvike- ja ympäristölaboratorio

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
Operatiivinen kannattavuus	Liiketulos-%	-9,64 %	3 %		○	
Omalle pääomalle parempaa tuottoa	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	-61,82 %	39,18 %		○	
Liikevaihdosta jää enemmän katetta	Käyttökate-%	-6,41 %	7,24 %		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	3 659 975	3 789 093	3 704 616	-84 477
Liikevoitto/-tappio	-352 658	14 678	111 131	+96 453
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-351 422	15 686	88 903	+73 217
Ulkoiset lainat 31.12.	100 000	100 000	100 000	0
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	200 000	200 000	200 000	0
Nettoinvestoinnit	0	0	0	0
Merkittävimmät investoinnit:	Laboratoriojärjestelmä v. 2025			

Tytäryhteisö Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

Kaupungin omistusosuus % 65,50 %

Toimiala Korkeakoulutus

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
Toiminnallinen taso pidetään laadukkaana	Opiskelijatyytyväisyyskyselyn tulos Suomessa	2	1		○	
Lisäaloituspaikkamäärissä onnistuminen	Paikan vastaanottaneiden määrät	...	65		○	
Kansainvälisyyden vahvistaminen	Kansainvälisten opiskelijoiden lukumäärä	602	650		○	
Hankkeisiin ja TKI-toimintaan panostaminen	TKI-toiminnan ulkoisen rahoituksen volyymi miljoonaa euroa	6,14 M €	5,8M €		○	
Turvataan korkeakoulutetun työvoiman saatavuus	Valmistuvien lukumäärä (AMK ja YAMK yhteensä), josta YAMK	760 141	963 123		○	
SeAMKin hallittu kasvu ja hyvä taloudenpito	Tilikauden tulos	2 188 960,65 €	Tulos plussalla		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	39 241 248	38 130 100	38 922 600	+792 500
Liikevoitto/-tappio	1 338 403	548 800	234 300	-314 500
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	2 137 380	568 800	249 000	-319 800
Ulkoiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	294 000	350 000	295 000	-55 000
Merkittävimmät investoinnit:	Oppimisympäristöt ja tietohallinto			

Tytäryhteisö Seinäjoen Energia Oy

Kaupungin omistusosuus % 100,00 %

Toimiala Energian tuotanto ja jakelu, vesihuolto

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
Kannattavuus	Konsernin liikevoitto%	18,31	yli 10 %		○	
Kannattavuus	Sijoitetun pääoman tuotto%	14,1 %	2,6 %		○	
Häiriötön jakelu	Sähkön jakelukeskeytykset	11 min/ asiakas	20 min/ asiakas		○	
Kohtuulliset sähkön kuluttajahinnat	Kuluttajahinnat edullisimman neljänneksen joukossa	...	...		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	127 377 718	117 400 000	110 000 000	-7 400 000
Liikevoitto/-tappio	23 322 871	15 013 500	14 000 000	-1 013 500
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	15 353 567	9 055 000	11 000 000	1 945 000
Ulkoiset lainat 31.12.	37 142 858	30 400 000	23 314 286	7 085 714
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	70 894 679	68 526 345	66 158 011	2 368 334
Nettoinvestoinnit	11 100 000	16 945 000	16 000 000	945 000
Merkittävimmät investoinnit:	Verkostojen saneeraus- ja laajennusinvestoinnit			

Tytäryhteisö	Seinäjoen kaupunginteatteri Oy
Kaupungin omistusosuus %	100,00 %
Toimiala	Teatteri

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
Katsojamäärän nostaminen	Katsojamäärätilasto	50 302	51 500		○	
Taloustilanteen vakauttaminen	Tilikauden voitto/tappio	-565 051	0		○	
Täyttöasteen säilyttäminen	Täyttöaste%	62 %	62 %		○	
Henkilöstömäärän sopeuttaminen	Henkilötyövuosilas- kelma	83	73		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	1 530 473,78	1 145 000	1 090 000	-55 000
Liikevoitto/-tappio	-591 662,26	-282 800	0	+282 800
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-565 051,47	-282 800	0	+282 800
Ulkoiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	0	0	0	0
Merkittävimmät investoinnit:				

Tytäryhteisö Seinäjoen Työterveys Oy

Kaupungin omistusosuus % 60,60 %

Toimiala Työterveys

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
KL1 55 %	KL1 osuus toiminnasta	53,82 %	55 %		○	
Asiakastyytyväisyyskysely	Asiakastyytyväisyyskysely	6,9	8		○	
Terveystarkastusten toteutuminen	Tosu seurantapalaverit	Toteutuneet sovitusti	Toteutuu sovitun mukaisesti		○	
Henkilöstön tyytyväisyys	NPS	-9	Yli 0		○	
Henkilöstön osaaminen	Henkilöstön pätevyys	Rekrytointi haastavaa ja pätevöittävälle kurssille oli vaikea päästä	90 %<		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	6 269 221	6 759 500	6 373 830	-385 670
Liikevoitto/-tappio	-612	831	538	-293
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	54	831	538	-293
Ulkoiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	0	0	400 000	+400 000
Merkittävimmät investoinnit:	Potilastietojärjestelmä.			

Tytäryhteisö	Seinäjoki Areena Oy
Kaupungin omistusosuus %	94,50 %
Toimiala	Kiinteistön hallinta ja vuokraus

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
Isojen tapahtumien määrä	Kappaletta	50	50		○	
Pienet tapahtumat	Kappaletta	280	300		○	
Liikuntavuorot	Tunnit	4 800	5 000		○	
Asiakastyytyväisyys	Kyselyt / Palaute	Hyvä	Hyvä		○	
Henkilökunnan tyytyväisyys ja motivaatio	Keskustelut ja päivittäinen vuorovaikutus	Hyvä	Hyvä		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	1 083 274	1 161 310	1 050 000	-111 310
Liikevoitto/-tappio	-107 949	11 498	20 000	+8 502
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-196 496	192 231	100 000	-92 231
Ulkoiset lainat 31.12.	7 487 500	6 826 666	5 940 000	-886 666
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	200 000	20 000	150 000	+130 000
Merkittävimmät investoinnit:	Väliverhojen hankinta, A-hallin WC-remontit vuonna 2025 sekä hallien digitalisointi			
Huom! Vuonna 2025 jäähalli jää pois Areenan omistuksesta, joka vaikuttaa liikevaihtoon ja poistoihin vähenevästi. Vuonna 2024 ollut myös megatapahtumat Farmari-näyttely sekä Yrittäjien päivät, joita ei ole vuonna 2025.				

Tytäryhteisö Seipark Oy

Kaupungin omistusosuus % 100,00 %

Toimiala Maksullinen pysäköinti

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
Liikevaihto yli 1,8 milj.	€	1,406 m€	1,8		○	
Liikevoitto (-tappio) max -500 t€	€	-380 t€	-500 t€		○	
Toimintajäämä ennen lainanlyhennyksiä positiivinen	€	+226 t€	+1 t€		○	
Lyhytaikapysäköinnit keskustassa per pv -24 verrattuna, n. 1 700	kpl,	1 717	n. 1 701		○	
P-Aseman käyttöönotto ja toiminnan käynnis- tyminen suunnitellusti	kyllä / ei	ei	kyllä		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	1 406 168	1 440 000	1 900 000	+460 000
Liikevoitto/-tappio	-380 083	-344 000	-506 000	-162 000
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-402 272	-407 000	-570 000	-163 000
Ulkoiset lainat 31.12.	7 186 674	6 893 342	6 600 010	-293 332
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	120 454	300 000	100 000	-200 000
Merkittävimmät investoinnit:	Kalustoinvestointeja tasaisesti eri kohteisiin.			

Tytäryhteisö

Sevas Kodit Oy

Kaupungin omistusosuus %

100,00 %

Toimiala

Asuntojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2023	2025	2025		
käyttöaste on korkea	taloudellisen ja toiminnallisen käyttöasteen keskiarvo%	96,73	96,5		○	
asukastyytyväisyys	NPS luku	5	20		○	
henkilöstötyytyväisyys	neljän TYHY muuttujan keskiarvo (Humbol)	90,75	91		○	
asiakastyytyväisyys	palveltujen asiakkaiden NPS	68	70		○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS TA 2024/2025
Liikevaihto	22 950 926	23 330 726	24 100 640	+769 914
Liikevoitto/-tappio	3 055 629	1 500 000	1 000 000	-500 000
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	48 190	0	0	0
Ulkoiset lainat 31.12.	81 919 402	87 576 693	84 800 000	-2 776 693
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	5 847 876	5 770 077	5 756 440	-13 637
Nettoinvestoinnit	5 753 372	0	0	0
Merkittävimmät investoinnit:				

TULOSALUEET JA KUSTANNUSPAIKAT

TOIMINTATULOT

TOIMINTAMENOT

TOIMINTAKATE

100 VAALIT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1010 VAALIT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	420	50	50
Toimintamenot	-606	-405	-405
Toimintakate (Netto)	-186	-355	-355

100 VAALIT YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	420	50	50
Toimintamenot	-606	-405	-405
Toimintakate (Netto)	-186	-355	-355

120 TARKASTUSTOIMI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1201 TARKASTUSTOIMI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-192	-203	-203
Toimintakate (Netto)	-192	-203	-203

120 TARKASTUSTOIMI YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-192	-203	-203
Toimintakate (Netto)	-192	-203	-203

130 YLEISHALLINTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1301 KAUPUNGINVALTUUSTO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-305	-319	-319
Toimintakate (Netto)	-305	-319	-319

130 YLEISHALLINTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1302 KAUPUNGINHALLITUS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	2 000	1 000	1 000
Toimintamenot	-3 931	-3 620	-3 620
Toimintakate (Netto)	-1 930	-2 619	-2 619

130 YLEISHALLINTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1303 TOIMIKUNNAT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-19	-19	-19
Toimintakate (Netto)	-19	-19	-19

130 YLEISHALLINTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1304 MUU YLEISHALLINTO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-1 456	-1 715	-1 715
Toimintakate (Netto)	-1 456	-1 715	-1 715

130 YLEISHALLINTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1308 TÖRNÄVÄN KARTANO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	2	2
Toimintamenot	-116	-137	-137
Toimintakate (Netto)	-116	-135	-135

130 YLEISHALLINTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1309 VIERAANVARAISUUS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-78	-61	-61
Toimintakate (Netto)	-78	-61	-61

130 YLEISHALLINTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
YHTEENSÄ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	2 000	1 002	1 002
Toimintamenot	-5 905	-5 871	-5 871
Toimintakate (Netto)	-3 904	-4 868	-4 868

140 HALLINTOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1411 PÄÄTÖSVALMISTELU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	71	62	62
Toimintamenot	-632	-635	-635
Toimintakate (Netto)	-561	-574	-574

140 HALLINTOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1412 PUHELINPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	100	106	106
Toimintamenot	-106	-106	-106
Toimintakate (Netto)	-5	0	0

140 HALLINTOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1413 MONISTUSPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	10	30	30
Toimintamenot	-148	-139	-139
Toimintakate (Netto)	-138	-108	-108

140 HALLINTOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1481 MAASEUTUTOIMI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	301	302	302
Toimintamenot	-545	-501	-501
Toimintakate (Netto)	-244	-199	-199

140 HALLINTOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
YHTEENSÄ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	483	500	500
Toimintamenot	-1 431	-1 380	-1 380
Toimintakate (Netto)	-948	-881	-881

150 HENKILÖSTÖPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1501 HENKILÖSTÖHALLINTO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	70	70	70
Toimintamenot	-1 634	-1 487	-1 487
Toimintakate (Netto)	-1 564	-1 418	-1 418

150 HENKILÖSTÖPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
1502 TYÖHYVINVOINTIPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	45	70	70
Toimintamenot	-1 205	-1 173	-1 173
Toimintakate (Netto)	-1 160	-1 103	-1 103

150 HENKILÖSTÖPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	115	140	140
Toimintamenot	-2 838	-2 661	-2 661
Toimintakate (Netto)	-2 724	-2 521	-2 521

160 TALOUSPALVELUT 1611 TALOUSHALLINTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	134	146	146
Toimintamenot	-1 531	-1 499	-1 499
Toimintakate (Netto)	-1 397	-1 353	-1 353

160 TALOUSPALVELUT 1651 TIETOHALLINTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	71	339	339
Toimintamenot	-6 426	-6 540	-6 540
Toimintakate (Netto)	-6 356	-6 200	-6 200

160 TALOUSPALVELUT 1681 HANKINTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	43	22	22
Toimintamenot	-454	-679	-679
Toimintakate (Netto)	-410	-657	-657

160 TALOUSPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	248	507	507
Toimintamenot	-8 411	-8 717	-8 717
Toimintakate (Netto)	-8 163	-8 210	-8 210

400 SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TO 4001 HALLINTO, SIVISTYS JA HYVINVOI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	502	2	2
Toimintamenot	-743	-496	-496
Toimintakate (Netto)	-241	-494	-494

400 SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TO YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	502	2	2
Toimintamenot	-743	-496	-496
Toimintakate (Netto)	-241	-494	-494

401 OPETUSPALVELUT 4002 KOULUTOIMEN PROJEKTIT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1 000	1 123	1 123
Toimintamenot	-946	-1 247	-1 247
Toimintakate (Netto)	55	-123	-123

401 OPETUSPALVELUT 4100 OPETUSTOIMEN HALLINTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	0	-593	-593
Toimintakate (Netto)	0	-593	-593

401 OPETUSPALVELUT 4101 ALAKYLÄN KOULU	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	14	9	9
Toimintamenot	-1 955	-1 972	-1 972
Toimintakate (Netto)	-1 941	-1 963	-1 963

401 OPETUSPALVELUT 4102 JOUPIN KOULU	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	4	5	5
Toimintamenot	-1 089	-1 221	-1 221
Toimintakate (Netto)	-1 085	-1 216	-1 216

401 OPETUSPALVELUT 4103 KIVISTÖN KOULU	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	6	9	9
Toimintamenot	-1 700	-1 789	-1 789
Toimintakate (Netto)	-1 694	-1 780	-1 780

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4104 MARTTILAN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	16	18	18
Toimintamenot	-3 776	-3 821	-3 821
Toimintakate (Netto)	-3 760	-3 803	-3 803

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4105 NIEMISTÖN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	4	5	5
Toimintamenot	-1 118	-1 150	-1 150
Toimintakate (Netto)	-1 113	-1 145	-1 145

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4106 POHJAN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	7	8	8
Toimintamenot	-1 609	-1 642	-1 642
Toimintakate (Netto)	-1 603	-1 635	-1 635

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4107 TOUKOLANPUISTON KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	4	5	5
Toimintamenot	-907	-963	-963
Toimintakate (Netto)	-902	-958	-958

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4108 LINTUVIIDAN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	10	11	11
Toimintamenot	-1 700	-1 792	-1 792
Toimintakate (Netto)	-1 689	-1 781	-1 781

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4109 TÖRNÄVÄN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	7	8	8
Toimintamenot	-1 962	-1 957	-1 957
Toimintakate (Netto)	-1 954	-1 950	-1 950

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4110 KÄRJEN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	9	10	10
Toimintamenot	-2 767	-2 737	-2 737
Toimintakate (Netto)	-2 758	-2 727	-2 727

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4111 PAJULUOMAN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	6	7	7
Toimintamenot	-1 910	-2 123	-2 123
Toimintakate (Netto)	-1 904	-2 116	-2 116

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4112 ALAVIITALAN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	10	4	4
Toimintamenot	-721	-727	-727
Toimintakate (Netto)	-711	-723	-723

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4116 HYLLYKALLION KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	14	13	13
Toimintamenot	-2 553	-2 786	-2 786
Toimintakate (Netto)	-2 539	-2 773	-2 773

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4117 VALKIAVUOREN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	10	11	11
Toimintamenot	-2 790	-2 881	-2 881
Toimintakate (Netto)	-2 780	-2 871	-2 871

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4118 KESKI-NURMON KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	6	6	6
Toimintamenot	-1 257	-1 371	-1 371
Toimintakate (Netto)	-1 251	-1 366	-1 366

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4119 KOURAN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	1	1	1
Toimintamenot	-427	-407	-407
Toimintakate (Netto)	-426	-407	-407

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4120 TANELINRANNAN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	11	11	11
Toimintamenot	-2 770	-2 974	-2 974
Toimintakate (Netto)	-2 760	-2 963	-2 963

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4121 ASEMAN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	1	1	1
Toimintamenot	-505	-485	-485
Toimintakate (Netto)	-504	-484	-484

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4122 HALKOSAAREN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	2	2	2
Toimintamenot	-1 090	-1 253	-1 253
Toimintakate (Netto)	-1 088	-1 251	-1 251

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4124 KIRJA-MATIN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	7	8	8
Toimintamenot	-1 629	-1 724	-1 724
Toimintakate (Netto)	-1 622	-1 716	-1 716

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4126 TOPPARLAN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	2	1	1
Toimintamenot	-717	-750	-750
Toimintakate (Netto)	-715	-749	-749

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4127 TOIVOLANRANNAN			
YHTENÄISKOULU			
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	13	13	13
Toimintamenot	-3 455	-3 543	-3 543
Toimintakate (Netto)	-3 442	-3 531	-3 531
 401 OPETUSPALVELUT	 TA 2024	 TAE 2025	 TA 2025
4128 SEINÄJOEN LYSEO			
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	28	26	26
Toimintamenot	-4 862	-5 263	-5 263
Toimintakate (Netto)	-4 834	-5 237	-5 237
 401 OPETUSPALVELUT	 TA 2024	 TAE 2025	 TA 2025
4129 SEINÄJOEN YHTEISKOULU			
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	14	17	17
Toimintamenot	-4 772	-5 145	-5 145
Toimintakate (Netto)	-4 758	-5 128	-5 128
 401 OPETUSPALVELUT	 TA 2024	 TAE 2025	 TA 2025
4130 NURMON YLÄASTE			
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	16	16	16
Toimintamenot	-5 356	-5 687	-5 687
Toimintakate (Netto)	-5 340	-5 671	-5 671
 401 OPETUSPALVELUT	 TA 2024	 TAE 2025	 TA 2025
4131 YLISTARON YLÄKOULU			
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	8	8	8
Toimintamenot	-2 379	-2 437	-2 437
Toimintakate (Netto)	-2 372	-2 429	-2 429
 401 OPETUSPALVELUT	 TA 2024	 TAE 2025	 TA 2025
4132 PERUSKOULUJEN YHTEISET			
MENOT			
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	940	992	992
Toimintamenot	-3 701	-3 380	-3 380
Toimintakate (Netto)	-2 761	-2 387	-2 387

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4133 PRUUKIN YHTENÄISKOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	17	17	17
Toimintamenot	-3 882	-4 307	-4 307
Toimintakate (Netto)	-3 865	-4 290	-4 290

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4134 KERTUNLAAKSON KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	3	3	3
Toimintamenot	-1 296	-1 427	-1 427
Toimintakate (Netto)	-1 293	-1 424	-1 424

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4201 RUUTIPUISTON KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	274	340	340
Toimintamenot	-764	-999	-999
Toimintakate (Netto)	-490	-659	-659

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4202 NIITTYVILLAN KOULU			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	98	105	105
Toimintamenot	-1 140	-1 275	-1 275
Toimintakate (Netto)	-1 042	-1 170	-1 170

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4206 KOULUL.AAMU- JA ILTAPÄIV.TOIM.			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	784	334	334
Toimintamenot	-1 932	-1 015	-1 015
Toimintakate (Netto)	-1 148	-682	-682

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4207 ERITYISHUOLTO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	374	374
Toimintamenot	0	-1 016	-1 016
Toimintakate (Netto)	0	-642	-642

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4208 S-LUOKAT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	728	799	799
Toimintamenot	-991	-936	-936
Toimintakate (Netto)	-263	-137	-137

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4801 SEINÄJOEN LUKIO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	381	205	205
Toimintamenot	-7 868	-8 261	-8 261
Toimintakate (Netto)	-7 488	-8 056	-8 056

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4802 NURMON LUKIO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	11	12	12
Toimintamenot	-2 515	-2 709	-2 709
Toimintakate (Netto)	-2 505	-2 697	-2 697

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4803 YLISTARON LUKIO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	3	2	2
Toimintamenot	-895	-948	-948
Toimintakate (Netto)	-892	-946	-946

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4804 LUKIOIDEN YHTEISET MENOT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-291	-81	-81
Toimintakate (Netto)	-291	-81	-81

401 OPETUSPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4901 KANSALAIPOISTO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	1 043	892	892
Toimintamenot	-3 802	-3 655	-3 655
Toimintakate (Netto)	-2 759	-2 763	-2 763

401 OPETUSPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	5 684	5 426	5 426
Toimintamenot	-87 564	-90 448	-90 448
Toimintakate (Netto)	-81 880	-85 021	-85 021

430 VARHAISKASVATUS 4301 VARHAISKASVATUKSEN HALLINTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	323	164	164
Toimintamenot	-951	-940	-940
Toimintakate (Netto)	-627	-776	-776

430 VARHAISKASVATUS 4302 VARHAISKASVATUKSEN HANKKEET	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	301	151	151
Toimintamenot	-197	-137	-137
Toimintakate (Netto)	104	15	15

430 VARHAISKASVATUS 4422 HYLLYKALLION PÄIVÄKOTI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	93	69	69
Toimintamenot	-1 678	-1 828	-1 828
Toimintakate (Netto)	-1 585	-1 760	-1 760

430 VARHAISKASVATUS 4423 JOUPIN PÄIVÄKOTI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	80	47	47
Toimintamenot	-1 540	-1 881	-1 881
Toimintakate (Netto)	-1 460	-1 834	-1 834

430 VARHAISKASVATUS 4424 KATAJALAAKSON PÄIVÄKOTI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	62	33	33
Toimintamenot	-1 248	-1 450	-1 450
Toimintakate (Netto)	-1 186	-1 417	-1 417

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4425 KULTAVUOREN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	93	57	57
Toimintamenot	-1 564	-1 777	-1 777
Toimintakate (Netto)	-1 472	-1 720	-1 720

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4426 TENAVAKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	100	65	65
Toimintamenot	-1 405	-1 540	-1 540
Toimintakate (Netto)	-1 306	-1 475	-1 475

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4427 KAPERNAUMIN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	48	34	34
Toimintamenot	-1 107	-1 140	-1 140
Toimintakate (Netto)	-1 059	-1 106	-1 106

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4462 MARTTILAN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	41	37	37
Toimintamenot	-882	-1 010	-1 010
Toimintakate (Netto)	-841	-973	-973

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4463 TIKKUVUOREN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	219	204	204
Toimintamenot	-2 781	-3 274	-3 274
Toimintakate (Netto)	-2 562	-3 070	-3 070

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4464 PÄIVÄKOTI SAIMA			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	13	37	37
Toimintamenot	-861	-1 122	-1 122
Toimintakate (Netto)	-849	-1 086	-1 086

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4466 NIEMISTÖN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	79	112	112
Toimintamenot	-1 790	-2 317	-2 317
Toimintakate (Netto)	-1 711	-2 204	-2 204

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4493 PAPPILANTIE PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	12	50	50
Toimintamenot	-749	-834	-834
Toimintakate (Netto)	-737	-784	-784

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4494 LINNUNRADAN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	16	167	167
Toimintamenot	-1 640	-2 577	-2 577
Toimintakate (Netto)	-1 624	-2 410	-2 410

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4496 PAJULUOMAN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	37	242	242
Toimintamenot	-1 606	-1 857	-1 857
Toimintakate (Netto)	-1 569	-1 616	-1 616

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4544 ONNIMANNIN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	31	15	15
Toimintamenot	-944	-1 053	-1 053
Toimintakate (Netto)	-913	-1 037	-1 037

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4545 SIMUNAN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	85	48	48
Toimintamenot	-2 077	-2 225	-2 225
Toimintakate (Netto)	-1 992	-2 177	-2 177

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4546 PEUKALOPOTIN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	43	26	26
Toimintamenot	-720	-803	-803
Toimintakate (Netto)	-678	-778	-778

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4572 HONKAKYLÄN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	34	29	29
Toimintamenot	-718	-732	-732
Toimintakate (Netto)	-684	-702	-702

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4573 TÄHTI PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	204	146	146
Toimintamenot	-2 626	-3 065	-3 065
Toimintakate (Netto)	-2 422	-2 920	-2 920

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4581 KERTUNLAAKSON PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	187	150	150
Toimintamenot	-1 933	-2 278	-2 278
Toimintakate (Netto)	-1 746	-2 129	-2 129

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4583 TANELINRANNAN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	158	95	95
Toimintamenot	-1 871	-2 402	-2 402
Toimintakate (Netto)	-1 714	-2 307	-2 307

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4585 VÄINÖLÄN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	15	80	80
Toimintamenot	-820	-972	-972
Toimintakate (Netto)	-804	-892	-892

430 VARHAISKASVATUS 4586 TAIKA PÄIVÄKOTI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	44	95	95
Toimintamenot	-3 796	-4 028	-4 028
Toimintakate (Netto)	-3 751	-3 933	-3 933

430 VARHAISKASVATUS 4587 OTSONTÄHTI PÄIVÄKOTI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	102	65	65
Toimintamenot	-1 129	-1 322	-1 322
Toimintakate (Netto)	-1 027	-1 257	-1 257

430 VARHAISKASVATUS 4622 KOURAN RYHMÄPERHEPÄIVÄKOTI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	17	10	10
Toimintamenot	-157	-167	-167
Toimintakate (Netto)	-141	-157	-157

430 VARHAISKASVATUS 4624 NALLELAN RYHMÄPERHEPÄIVÄKOTI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	11	11	11
Toimintamenot	-152	-166	-166
Toimintakate (Netto)	-142	-155	-155

430 VARHAISKASVATUS 4641 KESKI-NURMON PÄIVÄKOTI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	65	50	50
Toimintamenot	-958	-1 073	-1 073
Toimintakate (Netto)	-892	-1 024	-1 024

430 VARHAISKASVATUS 4642 KESKUSPUISTON PÄIVÄKOTI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	95	82	82
Toimintamenot	-1 507	-1 783	-1 783
Toimintakate (Netto)	-1 413	-1 701	-1 701

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4644 PIKKUMETSÄN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	91	59	59
Toimintamenot	-1 875	-1 670	-1 670
Toimintakate (Netto)	-1 784	-1 612	-1 612

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4646 REKITIEN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	29	20	20
Toimintamenot	-349	-405	-405
Toimintakate (Netto)	-320	-386	-386

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4647 SATULINNAN PÄIVÄKOTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	86	77	77
Toimintamenot	-1 559	-1 905	-1 905
Toimintakate (Netto)	-1 473	-1 828	-1 828

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4651 PIKKUMETSÄN ESKARIVISKARIT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	19	19
Toimintamenot	0	-648	-648
Toimintakate (Netto)	0	-630	-630

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4701 PERHEPÄIVÄHOITO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	109	63	63
Toimintamenot	-1 788	-1 705	-1 705
Toimintakate (Netto)	-1 679	-1 642	-1 642

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4711 LASTEN KOTIHOIDONTUKI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-3 050	-2 720	-2 720
Toimintakate (Netto)	-3 050	-2 720	-2 720

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4712 LASTEN YKSITYISEN HOIDON TUKI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-75	-43	-43
Toimintakate (Netto)	-75	-43	-43

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4713 MUUT PÄIVÄHOITOPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	1	1	1
Toimintamenot	-1	-151	-151
Toimintakate (Netto)	0	-150	-150

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4714 PALVELUSETELIT/PÄIVÄHOITO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-4 900	-5 050	-5 050
Toimintakate (Netto)	-4 900	-5 050	-5 050

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
4721 LEIKKIKENTTÄTOIMINTA			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-107	-2	-2
Toimintakate (Netto)	-107	-2	-2

430 VARHAISKASVATUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
YHTEENSÄ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	2 920	2 609	2 609
Toimintamenot	-53 109	-60 053	-60 053
Toimintakate (Netto)	-50 189	-57 444	-57 444

510 KIRJASTOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5101 PÄÄKIRJASTO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	63	69	69
Toimintamenot	-1 207	-1 254	-1 254
Toimintakate (Netto)	-1 144	-1 185	-1 185

510 KIRJASTOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5102 KIRJASTOAUTOPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	5	5	5
Toimintamenot	-58	-64	-64
Toimintakate (Netto)	-53	-59	-59

510 KIRJASTOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5103 LÄHIPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	13	12	12
Toimintamenot	-508	-527	-527
Toimintakate (Netto)	-495	-515	-515

510 KIRJASTOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5104 YHTEISET PALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	73	63	63
Toimintamenot	-3 268	-3 352	-3 352
Toimintakate (Netto)	-3 196	-3 289	-3 289

510 KIRJASTOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5109 KIRJASTON PROJEKTIT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	137	51	51
Toimintamenot	-44	-51	-51
Toimintakate (Netto)	93	0	0

510 KIRJASTOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5110 EEPOS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	208	97	97
Toimintamenot	-199	-97	-97
Toimintakate (Netto)	8	0	0

510 KIRJASTOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5111 VALTAKUNNALLINEN ERITYISTEHTÄV			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	201	199	199
Toimintamenot	-196	-199	-199
Toimintakate (Netto)	5	0	0

510 KIRJASTOPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	699	496	496
Toimintamenot	-5 481	-5 544	-5 544
Toimintakate (Netto)	-4 782	-5 048	-5 048

530 KULTTUURIPALVELUT 5301 KULTTUURIPALVELUIDEN HALLINTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	39	37	37
Toimintamenot	-477	-412	-412
Toimintakate (Netto)	-439	-374	-374

530 KULTTUURIPALVELUT 5302 TAIDEHALLI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	185	67	67
Toimintamenot	-757	-670	-670
Toimintakate (Netto)	-572	-603	-603

530 KULTTUURIPALVELUT 5304 TÖRNÄVÄNSAARI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1	1	1
Toimintamenot	-66	-65	-65
Toimintakate (Netto)	-65	-64	-64

530 KULTTUURIPALVELUT 5305 LOUHIMO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	353	265	265
Toimintamenot	-683	-695	-695
Toimintakate (Netto)	-331	-430	-430

530 KULTTUURIPALVELUT 5306 AVUSTUKSET	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-3 342	-3 542	-3 542
Toimintakate (Netto)	-3 342	-3 542	-3 542

530 KULTTUURIPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5307 YHTEISÖ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	117	128	128
Toimintamenot	-459	-466	-466
Toimintakate (Netto)	-341	-338	-338

530 KULTTUURIPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
YHTEENSÄ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	695	498	498
Toimintamenot	-5 785	-5 850	-5 850
Toimintakate (Netto)	-5 090	-5 351	-5 351

550 MUSEOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5501 HALLINTO JA TUKIPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	16	6	6
Toimintamenot	-932	-1 066	-1 066
Toimintakate (Netto)	-916	-1 060	-1 060

550 MUSEOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5502 MUSEOKAUPPA JA KAHVIO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	8	8	8
Toimintamenot	-6	-8	-8
Toimintakate (Netto)	2	0	0

550 MUSEOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5503 YLEISÖTYÖ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	21	20	20
Toimintamenot	-369	-362	-362
Toimintakate (Netto)	-348	-342	-342

550 MUSEOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5504 KOKOELMAT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	7	6	6
Toimintamenot	-227	-223	-223
Toimintakate (Netto)	-221	-217	-217

550 MUSEOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5505 MAAKUNNALLINEN TOIMINTA			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	24	30	30
Toimintamenot	-208	-217	-217
Toimintakate (Netto)	-184	-187	-187

550 MUSEOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
YHTEENSÄ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	75	71	71
Toimintamenot	-1 742	-1 877	-1 877
Toimintakate (Netto)	-1 667	-1 806	-1 806

570 LIIKUNTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5701 LIIKUNTAPALVELUIDEN HALLINTO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	3	19	19
Toimintamenot	-871	-881	-881
Toimintakate (Netto)	-868	-862	-862

570 LIIKUNTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5702 LIIKUNNANOHJAUSPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	77	81	81
Toimintamenot	-316	-309	-309
Toimintakate (Netto)	-239	-228	-228

570 LIIKUNTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5703 UIMAHALLI-URHEILUTALO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	805	689	689
Toimintamenot	-2 681	-2 896	-2 896
Toimintakate (Netto)	-1 876	-2 207	-2 207

570 LIIKUNTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5704 NURMOHALLI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	101	116	116
Toimintamenot	-566	-609	-609
Toimintakate (Netto)	-465	-493	-493

570 LIIKUNTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5705 YLISTARON LIIKUNTA			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	33	36	36
Toimintamenot	-355	-417	-417
Toimintakate (Netto)	-322	-382	-382

570 LIIKUNTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5706 PERÄSEINÄJOEN LIIKUNTA			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	52	47	47
Toimintamenot	-612	-695	-695
Toimintakate (Netto)	-560	-648	-648

570 LIIKUNTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5707 REITIT JA HIIHTOLADUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	4	4	4
Toimintamenot	-376	-390	-390
Toimintakate (Netto)	-372	-386	-386

570 LIIKUNTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5708 JÄÄURHEILUKESKUS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	344	344	344
Toimintamenot	-1 247	-1 313	-1 313
Toimintakate (Netto)	-904	-969	-969

570 LIIKUNTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5709 ULKOLIIKUNTA-ALUEET			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	62	77	77
Toimintamenot	-893	-1 008	-1 008
Toimintakate (Netto)	-831	-931	-931

570 LIIKUNTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5715 OSAKEYHTIÖIDEN HALLIT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-316	-223	-223
Toimintakate (Netto)	-316	-223	-223

570 LIIKUNTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5717 LIIKUNTA, HANKKEET			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-73	-70	-70
Toimintakate (Netto)	-73	-70	-70

570 LIIKUNTAPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
YHTEENSÄ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	1 481	1 413	1 413
Toimintamenot	-8 306	-8 811	-8 811
Toimintakate (Netto)	-6 825	-7 398	-7 398

590 NUORISOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5901 NUORISOPALVELUIDEN HALLINTO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	7	1	1
Toimintamenot	-275	-278	-278
Toimintakate (Netto)	-268	-277	-277

590 NUORISOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5902 NUORISOTILAT JA -TOIMINTA			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	69	75	75
Toimintamenot	-1 922	-1 928	-1 928
Toimintakate (Netto)	-1 853	-1 854	-1 854

590 NUORISOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5904 LEIRIKESKUKSET			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	35	37	37
Toimintamenot	-200	-203	-203
Toimintakate (Netto)	-165	-165	-165

590 NUORISOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5905 ETSIVÄ NUORISOTYÖ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	191	182	182
Toimintamenot	-313	-321	-321
Toimintakate (Netto)	-121	-139	-139

590 NUORISOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
5906 NUORISOPALVELUIDEN HANKKEET			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	101	116	116
Toimintamenot	-209	-280	-280
Toimintakate (Netto)	-108	-164	-164

590 NUORISOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
YHTEENSÄ			
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	403	411	411
Toimintamenot	-2 918	-3 009	-3 009
Toimintakate (Netto)	-2 515	-2 599	-2 599

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6001 KAUPUNKIYMPÄRISTÖLTK			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-44	-44	-44
Toimintakate (Netto)	-44	-44	-44

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6011 HALLINTO, KAUPUNKIYMPÄRISTÖ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	2	3	3
Toimintamenot	-688	-677	-677
Toimintakate (Netto)	-687	-674	-674

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6012 ASUNTOTOIMI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-58	-56	-56
Toimintakate (Netto)	-58	-56	-56

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6013 PYSÄKÖINNINVALVONTA			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	238	239	239
Toimintamenot	-137	-163	-163
Toimintakate (Netto)	100	76	76

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN 6015 LÖYTÖELÄINPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	1	9	9
Toimintamenot	-29	-50	-50
Toimintakate (Netto)	-28	-40	-40

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN 6021 LUPA-ASIANLAUTAKUNTA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-47	-44	-44
Toimintakate (Netto)	-47	-44	-44

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	241	251	251
Toimintamenot	-1 004	-1 033	-1 033
Toimintakate (Netto)	-764	-782	-782

610 TOIMITILAT 6101 SUUNNITTELU	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	9	7	7
Toimintamenot	-350	-332	-332
Toimintakate (Netto)	-341	-325	-325

610 TOIMITILAT 6102 RAKENNUUTTAMINEN	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	131	23	23
Toimintamenot	-38	-38	-38
Toimintakate (Netto)	93	-15	-15

610 TOIMITILAT 6103 ISÄNNÖINTI	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	32 935	33 644	33 644
Toimintamenot	-9 951	-10 317	-10 317
Toimintakate (Netto)	22 984	23 328	23 328

610 TOIMITILAT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6111 YLLÄPITOPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	17	18	18
Toimintamenot	-1 465	-1 472	-1 472
Toimintakate (Netto)	-1 449	-1 454	-1 454

610 TOIMITILAT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6112 TEKINEN VALVONTA			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	23	24	24
Toimintamenot	-867	-906	-906
Toimintakate (Netto)	-844	-882	-882

610 TOIMITILAT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6113 KIINTEISTÖNHOITO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	152	153	153
Toimintamenot	-2 352	-2 602	-2 602
Toimintakate (Netto)	-2 200	-2 450	-2 450

610 TOIMITILAT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6114 KUNNOSSAPITO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	4	3	3
Toimintamenot	-1 770	-1 604	-1 604
Toimintakate (Netto)	-1 767	-1 600	-1 600

610 TOIMITILAT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6121 SIIVOUSPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	3 893	4 124	4 124
Toimintamenot	-3 648	-3 868	-3 868
Toimintakate (Netto)	245	256	256

610 TOIMITILAT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6122 RUOKAPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	11 215	11 620	11 620
Toimintamenot	-10 551	-10 972	-10 972
Toimintakate (Netto)	664	649	649

610 TOIMITILAT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6123 HALLINTO RUOKA-SIIVOUS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	2	2	2
Toimintamenot	-711	-753	-753
Toimintakate (Netto)	-708	-751	-751

610 TOIMITILAT YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	48 381	49 618	49 618
Toimintamenot	-31 702	-32 864	-32 864
Toimintakate (Netto)	16 678	16 755	16 755

620 KIINTEISTÖ- JA PAIKKATIENTOPALV	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6201 KIINTEISTÖHALLINTO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	702	701	701
Toimintamenot	-356	-60	-60
Toimintakate (Netto)	346	641	641

620 KIINTEISTÖ- JA PAIKKATIENTOPALV	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6202 MAA- JA METSÄTILAT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	4 950	5 100	5 100
Toimintamenot	-297	-297	-297
Toimintakate (Netto)	4 653	4 803	4 803

620 KIINTEISTÖ- JA PAIKKATIENTOPALV	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6203 TONTTIEN MYYNTI JA VUOKRAUS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	1 970	2 130	2 130
Toimintamenot	-39	-39	-39
Toimintakate (Netto)	1 931	2 091	2 091

620 KIINTEISTÖ- JA PAIKKATIENTOPALV	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6204 MITTAUSPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	72	62	62
Toimintamenot	-572	-557	-557
Toimintakate (Netto)	-500	-495	-495

620 KIIINTEISTÖ- JA PAIKKATJETOPALV 6205 KIIINTEISTÖINSINÖÖRIN PALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	171	132	132
Toimintamenot	-499	-778	-778
Toimintakate (Netto)	-327	-646	-646

620 KIIINTEISTÖ- JA PAIKKATJETOPALV 6206 PAIKKATJETOPALVELUT	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	33	40	40
Toimintamenot	-474	-514	-514
Toimintakate (Netto)	-440	-475	-475

620 KIIINTEISTÖ- JA PAIKKATJETOPALV YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	7 898	8 165	8 165
Toimintamenot	-2 235	-2 245	-2 245
Toimintakate (Netto)	5 663	5 920	5 920

630 YHDYSKUNTATEKNIikka 6311 SUUNNITTELU	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	48	47	47
Toimintamenot	-165	-136	-136
Toimintakate (Netto)	-118	-89	-89

630 YHDYSKUNTATEKNIikka 6321 RAKENTAMINEN	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	4	4	4
Toimintamenot	-190	-213	-213
Toimintakate (Netto)	-186	-209	-209

630 YHDYSKUNTATEKNIikka 6341 LASK. TYÖT, KUNNALLISTEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
--	--	--	--

Toimintatulot	201	250	250
Toimintamenot	-176	-175	-175
Toimintakate (Netto)	25	75	75

630 YHDYSKUNTATEKNIikka **TA 2024** **TAE 2025** **TA 2025**
6342 LASK. TYÖT, SEINÄJOEN VESI

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	420	420	420
Toimintamenot	-297	-297	-297
Toimintakate (Netto)	123	123	123

630 YHDYSKUNTATEKNIikka **TA 2024** **TAE 2025** **TA 2025**
6361 JÄTEHUOLTO

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	71	71
Toimintamenot	-7	-41	-41
Toimintakate (Netto)	-7	31	31

630 YHDYSKUNTATEKNIikka **TA 2024** **TAE 2025** **TA 2025**
6381 KADUT

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	62	72	72
Toimintamenot	-2 465	-2 585	-2 585
Toimintakate (Netto)	-2 403	-2 512	-2 512

630 YHDYSKUNTATEKNIikka **TA 2024** **TAE 2025** **TA 2025**
6382 YKSITYISTEIDEN HOITO

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	2	3	3
Toimintamenot	-613	-560	-560
Toimintakate (Netto)	-611	-556	-556

630 YHDYSKUNTATEKNIikka **TA 2024** **TAE 2025** **TA 2025**
6391 KUNNOSSAPIDON HALLINTO

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	31	31	31
Toimintamenot	-466	-473	-473
Toimintakate (Netto)	-435	-442	-442

630 YHDYSKUNTATEKNIikka **TA 2024** **TAE 2025** **TA 2025**
6392 HULEVESIVERKOSTO

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	750	750	750
Toimintamenot	-225	-234	-234
Toimintakate (Netto)	525	516	516

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6393 PUHTAANAPITO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	90	90
Toimintamenot	-103	-99	-99
Toimintakate (Netto)	-103	-9	-9

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6394 KUNNOSTUS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	10	15	15
Toimintamenot	-1 188	-1 109	-1 109
Toimintakate (Netto)	-1 178	-1 094	-1 094

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6395 ULKOVALAISTUS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-3 484	-4 730	-4 730
Toimintakate (Netto)	-3 484	-4 730	-4 730

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6396 MUU TOIMINTA			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	3	4	4
Toimintamenot	-309	-302	-302
Toimintakate (Netto)	-306	-299	-299

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6397 LASK. TYÖT, KUNNOSSAPITO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	100	110	110
Toimintamenot	-93	-96	-96
Toimintakate (Netto)	7	14	14

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6421 KONEKESKUS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	470	301	301
Toimintamenot	-640	-616	-616
Toimintakate (Netto)	-169	-315	-315

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6422 PIENKALUSTO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	80	75	75
Toimintamenot	-115	-111	-111
Toimintakate (Netto)	-35	-36	-36

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6423 KORJAUSPAJA			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	75	75	75
Toimintamenot	-168	-203	-203
Toimintakate (Netto)	-93	-127	-127

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6424 HUOLTOKORJAAMO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	180	201	201
Toimintamenot	-227	-276	-276
Toimintakate (Netto)	-47	-75	-75

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6441 KULJETUSKESKUS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	222	252	252
Toimintamenot	-665	-753	-753
Toimintakate (Netto)	-444	-501	-501

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6442 PALVELULIIKENNE			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	50	0	0
Toimintamenot	-528	-278	-278
Toimintakate (Netto)	-478	-278	-278

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6443 PAIKALLISLIKENNE			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	440	400	400
Toimintamenot	-2 604	-2 639	-2 639
Toimintakate (Netto)	-2 164	-2 239	-2 239

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6451 VARASTOPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	97	97
Toimintamenot	0	-338	-338
Toimintakate (Netto)	0	-240	-240

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6461 PUISTOTOIMEN HALLINTO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	3	3	3
Toimintamenot	-402	-403	-403
Toimintakate (Netto)	-400	-400	-400

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6462 PUISTOJEN KUNN. -JA PUHT.PITO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	3	3	3
Toimintamenot	-1 158	-1 497	-1 497
Toimintakate (Netto)	-1 156	-1 494	-1 494

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6465 LASK. TYÖT, PUISTOTOIMI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	3	4	4
Toimintamenot	-6	-4	-4
Toimintakate (Netto)	-3	0	0

630 YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
YHTEENSÄ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	3 156	3 280	3 280
Toimintamenot	-16 292	-18 166	-18 166
Toimintakate (Netto)	-13 136	-14 886	-14 886

650 KAUPUNKISUUNNITTELU JA KAAV.	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6501 KAUPUNKISUUNNITTELU JA KAAV.			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	70	100	100
Toimintamenot	-1 090	-1 120	-1 120
Toimintakate (Netto)	-1 021	-1 020	-1 020

650 KAUPUNKISUUNNITTELU JA KAAV. YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	70	100	100
Toimintamenot	-1 090	-1 120	-1 120
Toimintakate (Netto)	-1 021	-1 020	-1 020

660 RAKENNUSVALVONTA 6601 RAKENNUSVALVONTA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
---	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	814	824	824
Toimintamenot	-1 041	-1 038	-1 038
Toimintakate (Netto)	-227	-214	-214

660 RAKENNUSVALVONTA YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	814	824	824
Toimintamenot	-1 041	-1 038	-1 038
Toimintakate (Netto)	-227	-214	-214

670 YMPÄRISTÖNSUOJELU 6701 YMPÄRISTÖN SUOJELU	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	99	112	112
Toimintamenot	-456	-472	-472
Toimintakate (Netto)	-357	-360	-360

670 YMPÄRISTÖNSUOJELU YHTEENSÄ	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	99	112	112
Toimintamenot	-456	-472	-472
Toimintakate (Netto)	-357	-360	-360

690 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO 6901 YLEINEN TERVEYSVALVONTA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
--	----------------	-----------------	----------------

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	892	956	956
Toimintamenot	-1 171	-1 158	-1 158
Toimintakate (Netto)	-279	-203	-203

690 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6902 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	1 734	2 036	2 036
Toimintamenot	-2 166	-2 250	-2 250
Toimintakate (Netto)	-432	-214	-214

690 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
6903 YMPÄRISTÖPALVELUJEN HALL.			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	183	318	318
Toimintamenot	-494	-496	-496
Toimintakate (Netto)	-311	-178	-178

690 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
YHTEENSÄ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	2 809	3 309	3 309
Toimintamenot	-3 830	-3 903	-3 903
Toimintakate (Netto)	-1 022	-595	-595

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7101 STRATEGIATYÖ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-282	-334	-334
Toimintakate (Netto)	-282	-334	-334

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7151 ALUEKEHITYS JA			
KORKEAKOULUYHTE			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	1	0	0
Toimintamenot	-1 881	-1 701	-1 701
Toimintakate (Netto)	-1 881	-1 701	-1 701

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7161 HANKEKEHITYS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	50	35	35
Toimintamenot	-91	-90	-90
Toimintakate (Netto)	-41	-55	-55

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7201 MARKKINOINTI			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	5	15	15
Toimintamenot	-420	-426	-426
Toimintakate (Netto)	-415	-411	-411

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7251 VIESTINTÄ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-127	-129	-129
Toimintakate (Netto)	-127	-129	-129

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7301 KANSAINVÄLISET ASIAT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-108	-101	-101
Toimintakate (Netto)	-108	-101	-101

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7302 KANSAINVÄLINEN KAUPUNKIYHT.			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-29	-16	-16
Toimintakate (Netto)	-29	-16	-16

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7303 MAAHANMUUTTOPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	1	1
Toimintamenot	-137	-154	-154
Toimintakate (Netto)	-137	-153	-153

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7304 PAKOLAISTYÖ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	640	980	980
Toimintamenot	-186	-250	-250
Toimintakate (Netto)	455	730	730

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7401 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN ED.			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	55	55
Toimintamenot	-174	-261	-261
Toimintakate (Netto)	-174	-206	-206

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7402 OSALLISUUS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	36	0	0
Toimintamenot	-254	-252	-252
Toimintakate (Netto)	-218	-251	-251

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7403 TOIMINTOJEN TALO			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	64	75	75
Toimintamenot	-941	-1 043	-1 043
Toimintakate (Netto)	-877	-968	-968

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7601 TAPAHTUMAT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	46	1	1
Toimintamenot	-489	-359	-359
Toimintakate (Netto)	-444	-357	-357

700 ELINVOIMA	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
YHTEENSÄ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	844	1 164	1 164
Toimintamenot	-5 119	-5 117	-5 117
Toimintakate (Netto)	-4 275	-3 953	-3 953

710 TYÖLLISYYS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7701 TYÖLLISYYSPALVELUT			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	602	221	221
Toimintamenot	-6 175	-2 204	-2 204
Toimintakate (Netto)	-5 573	-1 983	-1 983

710 TYÖLLISYYS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7702 TYÖPAJATOIMINTA			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-762	-729	-729
Toimintakate (Netto)	-762	-729	-729

710 TYÖLLISYYS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7703 TYÖTTÖMYYSETUUKSET			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	0	-6 130	-6 130
Toimintakate (Netto)	0	-6 130	-6 130

710 TYÖLLISYYS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
7704 TYÖLLISYYSALUE			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	1 239	1 239
Toimintamenot	0	-7 545	-7 545
Toimintakate (Netto)	0	-6 306	-6 306

710 TYÖLLISYYS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
YHTEENSÄ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	603	1 460	1 460
Toimintamenot	-6 938	-16 607	-16 607
Toimintakate (Netto)	-6 335	-15 148	-15 148

890 RAHOITUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
8901 RAHOITUS			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-9	-9	-9
Toimintakate (Netto)	-9	-9	-9

890 RAHOITUS	TA 2024	TAE 2025	TA 2025
YHTEENSÄ			

Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)

Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-9	-9	-9
Toimintakate (Netto)	-9	-9	-9

INVESTOINNIT

PROJEKTEITTAIN

INVESTOINTIOSA						TA 2025	TA 2025
Kp	PROJRY.	PROJ.				MENOT	TULOT
KONSERNIPALVELUT							
1302	KAUPUNGINHALLITUS						
	119	1001	Ki Oy Seinäjoen Palvelutalot			1 640 500	
	119	1026	Ki Oy Seinäjoen Paloasema			330 000	
	119	1038	Ki Oy Seinäjoen Ruokatalo			330 000	
	119	1045	Eelan laajennus			23 400	
	119	1047	Animwest			125 000	
	119	1023	Asunto-osakkeet				100 000
1651	TIETOHALLINTO						
	118	1007	Tietohallinnon hankinnat /ohjelmistot			543 800	
	100	1008	Tietohallinnon hankinnat /laitteet			2 243 700	
	116	5419	Kuituverkon rakentaminen			20 000	
	100	1060	Lisenssit			23 000	
KONSERNIPALVELUT YHTEENSÄ						5 279 400	100 000
SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA							
4001	HALLINTO, SIVISTYS JA HYVINVOINTI						
	118	5407	Puhelinkoppi/neuvottelutila			12 000	
PERUSOPETUS							
4105	NIEMISTÖN KOULU						
	118	5408	Niemistön puukoulun kalustaminen			40 000	
4108	LINTUVIIDAN KOULU						
	118	5328	Lintuviidan koulun ensikertainen kalustaminen			430 000	
4109	TÖRNÄVÄN KOULU						
	118	5329	Törnävän koulun ensikertainen kalustaminen			15 000	
	116	5417	Törnävän koulun piha			15 000	
4110	KÄRJEN KOULU						
	118	5330	Kärjen koulun ensikertainen kalustaminen			30 000	
4134	KERTUNLAAKSON KOULU						
	118	5418	Kertunlaakson koulun kirjasto vanhalle puolelle			80 000	
	118	5397	Kertunlaakson koulun laajennuksen irtaimisto			300 000	

4132	PERUSKOULUJEN YHTEISET MENOT			
118	5327	Koulupihojen pihavälineet	50 000	
118	4013	Koulujen kalusteet	331 600	
118	5027	Koulujen AV-laitteet	90 000	
118	5028	Koulujen käsityölaitteet	24 800	
118	5029	Koulujen muut yhteiset	178 400	
VARHAISKASVATUS				
4463	TIKKUVUOREN PÄIVÄKOTI			
118	4091	Tikkuvuoren päiväkotii, 2 lapsiryhmän perustamiskalustus	50 000	
4464	TAIDE- JA KULTTUURIPÄIVÄKOTI SAIMA			
116	5409	Päiväkoti Saiman pihaleikkivälineet	15 000	
4494	LINNUNRADAN PÄIVÄKOTI			
116	5032	Pihavälineet	50 000	
118	5318	Linnunradan päiväkodin peruskorjauksen kalusto	200 000	
118	5319	ICT/AV-laitteet	35 000	
4572	HONKAKYLÄN PÄIVÄKOTI			
116	5410	Piha alueen kunnostus	15 000	
4581	KERTUNLAAKSON PÄIVÄKOTI			
118	5411	Kertunlaakson päiväkodin uusien eskaritilojen kalusto	50 000	
4583	TANELINRANNAN PÄIVÄKOTI			
118	5412	Esiopetusryhmien kalusto	17 000	
4642	KESKUSPUISTON PÄIVÄKOTI			
116	5413	Keskuspuiston päiväkodin pihan kunnostus	30 000	
4647	SATULINNAN PÄIVÄKOTI			
116	5414	Satulinnan päiväkodin metsäretkipaikan yhteyteen wc, nuotiopaikka	10 000	
4651	PIKKUMETSÄN ESKARIVISKARIT			
115	5364	Pikkumetsän eskariviskarien ja koulun pihan kunnostustyöt	150 000	
MUSEOPALVELUT				
5501	HALLINTO JA YLEINEN MUSEOTOIMINTA			
116	5406	Sairaalamuseo, uv-kalvot ikkunoihin	10 000	

LIIKUNTAPALVELUT					
5703	UIMAHALLI-URHEILUTALO				
118	5405	Liikuntahallien suojaverkot ja kalusto		60 000	
5705	YLISTARON LIIKUNTA				
118	4063	Ruohonleikkuri		15 000	
5706	PERÄSEINÄJOEN LIIKUNTA				
118	5404	Traktorimönkijä		15 000	
5707	REITIT JA HIIHTOLADUT				
115	4019	Reittien kehittäminen		50 000	
118	5402	Traktorin perään katujyrsin		30 000	
5708	JÄÄURHEILUKESKUS				
115	5403	Tekojääradan uusiminen		1 200 000	400 000
5709	ULKOLIIKUNTA-ALUEET				
115	4021	Lähiliikuntapaikkarakentaminen		100 000	
115	6472	Jouppilanvuoren alueen kehittäminen		100 000	
115	5401	Urheilupuiston tenniskenttien aidan vaihtaminen		60 000	
118	5362	Äänentoisto- ja tulospalvelu		25 000	
116	5154	Frisbeegolf-korit (asukasbudjetti)		15 000	
116	5159	Laavu Karhuvuoren Karvajalanpuiston läheisyyteen (asukasbudjetti)		15 000	
115	5160	Ulkosalibandykenttä Hyllykallion koululle (asukasbudjetti)		10 000	
SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA YHTEENSÄ				3 923 800	400 000
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA					
6103	ISÄNNÖINTI				
111	6380	Mestarintie 1, muutokset		400 000	
111	5333	Tammikampus 2 muutostyöt		200 000	
111	5156	Hyllykallion päiväkodin laajennus ja peruskorjaus		3 000 000	
111	6618	Varaus korjauskohteet		500 000	
111	6777	Kertunlaakson koulun laajennus		1 100 000	
111	5453	Kasperin palvelutalon peruskorjaus ja laajennus		4 200 000	
111	6779	Törnävän kartano		150 000	
111	6932	Kansalaistori		200 000	
111	5000	Alakylän koulun laajennus		1 200 000	
111	6281	Nurmon urheiluhallin laajennus		50 000	
111	5002	Törnävän museoalueen rakennukset		210 000	

111	5049	Torikeskuksen parkkihalli	200 000	
111	6616	Törnävänsaaren rakennukset	120 000	
111	5334	Niemistön puukoulun muutokset	200 000	
111	5157	Sähköautojen latauspisteet	200 000	
111	5454	Lyseon kellarin lattiasaneeraus	120 000	
111	6856	Marttilan koulun vesikatto-, julkisivu- ja alapohjakorjaukset	200 000	
111	5151	Taidemääräraha	115 000	
111	5455	Jäähalli 2 osto	840 000	
116	5337	Jääurheilukeskuksen muuntaja	200 000	
116	5338	Kulunvalvontajärjestelmän uusiminen	500 000	
116	5461	Leikkivälineiden asennus (asukasbudjetti)	11 100	
6122	RUOKAPALVELUT			
118	4104	Ruunkuljetusvaunuja 7 kpl	20 000	
116	5399	Yhdistelmäuuni Pajuluoman palvelutalon keittiö	15 000	
118	5400	Siivouskoneet 6 kpl	22 000	
116	4073	Tunneliastianpesukone Keski-Nurmon palvelutalo	70 000	
116	5416	Massansiirtopumppu keskuskeittiö Alvariina	76 000	
6202	MAA-JA METSÄTILAT			
110	6012	Maa-alueiden hankinta	900 000	
110	6012	Maa-alueiden myynti		1 000 000
6381	KADUT			
113	6854	Niemistön asuinalue	840 900	
113	5456	Soukanjoen asuinalue	342 200	
113	5457	Nuppiväylä/Lavaväylä	720 800	
Jalankulku- ja pyöräilyväylät				
113	5113	Kivistöntien jkpp jatko	62 400	
113	5420	Auneksentien kl-väylä	108 000	
113	5421	Nurmon kirkkotien jkpp	112 800	
113	5422	Vaaramentien kl-väylä	96 000	
113	5423	Jalostajantien jkpp	31 200	
113	5424	Tuokontien jkpp loppuun	25 800	
113	5425	Hamarintie/Bullerintie jkpp puistoon	100 800	
113	5426	Nurmon kirkon kohdan jkpp	69 600	
113	5427	Rekkaväylän jkpp jatkaminen	61 200	
Saneerauskohteet				
113	5428	Ahjotie	36 000	
113	5431	Jäkälatie	54 000	
113	5353	Kehätien osa	90 000	

113	5432	Pallopuistontie	72 000	
113	6953	Väkkärintie	50 400	
113	6870	Lukkarintie	50 400	
113	5356	Teuvankatu	151 400	
113	5434	Tarhatie ja jkpp jatko	60 800	
113	5135	Peräseinäjoen saneerauskohteet	70 000	
113	5351	Ylistaron saneerauskohteet	70 000	
113	6954	Jussilankatu	64 800	
113	5358	Kivistöntien sillan liikuntasuunnitelmat	140 000	
Muut kohteet				
113	5350	Päivölän kiertoliittymän muutostyöt	850 000	
113	5435	Keskustan pysäköinnin opastus, suunnitelmaraha	40 000	
113	5458	Kiikun padon kalatien rakentaminen ELY-keskuksen kanssa 50/50	40 000	
Monivuotiset kohteet				
113	6013	Katujen kestopäällysteet	900 000	
113	6026	Teollisuusalueiden kunnallistekniikka	600 000	350 000
113	6551	Katujen routavauriokorjaukset	250 000	
113	6172	Pyöräilyn olosuhteiden parantaminen	40 000	
113	6045	Raittien kunnostaminen	120 000	
117	6104	Hulevesien hallinta	200 000	
113	6977	Liikenteenjakajien uusiminen	60 000	
113	6048	Siltojen kunnostaminen	70 000	
113	6896	Kaupungin osuus yksityisteihin	150 000	
113	5064	Kaupungin osuus valtion teiden suunnitteluhankkeissa	100 000	
113	5065	v. 2026 ja myöhempien investointien suunnitteluraha	50 000	
113	6051	Liikennevalojen muutostyöt	50 000	
113	6848	Vesipostien rakentaminen	50 000	
113	6054	Joukkoliikenteen rakentaminen	100 000	
113	6053	Katualueiden viherkaistat	100 000	
113	6052	Kouluympäristöjen liikenneturvallisuuden parantaminen	60 000	
113	6061	Halvuunottokorvaukset	30 000	
113	6063	Pienet liikennejärjestelyt	150 000	
113	6064	Edellisen vuoden keskeneräiset työt	180 000	
113	6978	Tieliikennelain aih. liikennemerkkien muutostyöt	15 000	
113	6066	Keskustan kehittäminen	300 000	
113	6844	Aseman seudun kehittäminen	500 000	
113	5124	Julkisen taiteen prosenttiosuus	100 000	
113	5063	Tapahtuma-alueiden kehittäminen	50 000	
6392	HULEVESIVERKOSTON HOITO			
117	5459	svv Niemistön asuinalue	470 400	
117	5460	svv Soukanjoen asuinalue	182 400	

svv Teollisuusalueet				
117	5436	svv Nuppiväylä/Lavaväylä	288 000	
svv Jalankulku- ja pyöräilyväylät				
117	5003	svv Kivistöntien jkpp jatko	74 400	
117	5437	svv Auneksentien kl-väylä	132 000	
117	5438	svv Nurmon kirkkotien jkpp	132 000	
117	5439	svv Vaaramentien kl-väylä	115 200	
117	5440	svv Jalostajantien jkpp	38 400	
117	5441	svv Tuokontien jkpp loppuun	9 600	
117	5442	svv Hamarintie/Bullerintie jkpp puistoon	48 000	
117	5443	svv Nurmon kirkon kohdan jkpp	84 000	
117	5444	svv Rekkaväylän jkpp jatkaminen	36 000	
Muu uusi kunnallistekniikka				
117	5445	svv Tanelinojan hv-toimenpiteet	40 000	
Saneerauskohteet				
117	5446	svv Ahjotie	28 800	
117	5449	svv Pallopuistontie	60 000	
117	6990	svv Väkkärinpolku	40 800	
117	6903	svv Lukkarinpolku	40 800	
117	5385	svv Teuvankatu	99 000	
117	5433	svv Tarhatie ja jkpp jatko	28 800	
117	5380	svv Peräseinäjoen saneerauskohteet	30 000	
117	5379	svv Ylistaron saneerauskohteet	30 000	
117	6991	svv Jussilankatu	50 400	
6461	PUISTOTOIMEN HALLINTO			
118	6107	Ruohonleikkuri	30 000	
114	6110	Vanhojen puistojen peruskorjaus	150 000	
114	6114	Kalajärven matkailualue	20 000	
114	6757	Uusien puistojen rakentaminen	250 000	
114	6942	Puistoraittien rakentaminen	50 000	
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA YHTEENSÄ			26 214 600	1 350 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ			35 417 800	1 850 000

TALONRAKENNUKSEN INVESTOINTIOHJELMA TA 2025.

Kustannusvaraukset vuodelle 2025. Koko hankkeen kustannusarvio suluissa.

Kansalaistori, 200 000 € (1,2 M€)

Aalto-keskuksen korjaushankkeen viimeisenä vaiheena tehtävä Kansalaistorin, Aalto-keskusta ympäröivien piha-alueiden ja aluevalaistuksen kunnostustyöt saatetaan loppuun kevään ja kesän 2025 aikana.

Keskeiset vaikutukset:

Kansainvälisesti merkittävän arkkitehtuurikohteen peruskorjausten loppuun saattaminen lisää alueen kiinnostavuutta matkailukohteena. Ympäröivien piha-alueiden ilme kohenee, valaistus paranee ja käytettävyyks parantuu.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Sääolosuhteen vaikutus ulkotöiden aikatauluun.

Keskuskatu 32 / Tammi-kampus 2. vaihe, 200 000 € (12,5 M€)

Vanhan lääninsairaalan alueelle syntyneen Tammi-kampuksen 2. vaiheen suunnitteluvaraus. Keskushammashoitola muuttaa Perhepalvelukeskus Aallockoon vuoden 2024 lopussa, jonka jälkeen lääninsairaalan entisen talousrakennuksen ja musiikkiopiston tilojen korjaustyöt voidaan aloittaa. Vuoden 2024 aikana laaditussa hankesuunnitelmassa rakennuksiin on sijoitettu musiikkiopiston uudistetut tilat sekä museopalvelujen uusi kaupunginmuseokokonaisuus.

Keskeiset vaikutukset:

Tammi-kampuksen asema kansalaispalvelualueena vahvistuu. Peruskorjauksessa rakennuksen vikaantuneet ja riskilliset rakennusosat sekä talotekniikan järjestelmät uusitaan, mikä parantaa rakennuksen käyttöturvallisuutta ja energiatehokkuutta sekä pienentää kaupungin rakennuskannan korjausvelkaa.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Peruskorjaushankkeessa saattaa vielä rakennusvaiheessa ilmetä ennakoimatonta korjaustarvetta, joka vaarantaa aikataulun ja budjetin. Hankkeen toteuttamatta jättäminen edellyttäisi muun käyttötarkoituksen rakennuksille HVA:n toimintojen siirtyessä toisalle.

Kasperin palvelutalon laajennus ja peruskorjaus, 5 000 000 € (20,5 M€)

Kokonaishankkeen 2. vaiheena toteutettava päiväkodin tilojen ja keittiön peruskorjaus valmistuu kesällä 2025. Hankkeen 3. vaiheena toteutettavat koulun korjaustyöt ja mahdollinen laajennuksen ovat suunnitteluvaiheessa, tavoitteena aloittaa työt syksyllä 2025.

Keskeiset vaikutukset:

Päiväkodin laajennus helpottaa Kasperin alueen päivähoitotilannetta. Peruskorjauksessa rakennuksen vikaantuneet ja riskilliset rakennusosat sekä talotekniikan järjestelmät uusitaan, mikä parantaa rakennuksen käyttöturvallisuutta ja energiatehokkuutta sekä pienentää kaupungin

rakennuskannan korjausvelkaa. Lisäksi suunnittelussa tarkastellaan tilojen toiminnallisuus, huomioiden kaupungin omistukseen siirtyneen seurakunnan kerhorakennuksen hyödyntäminen.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Peruskorjaushankkeessa saattaa vielä rakennusvaiheessa ilmetä ennakointatonta korjaustarvetta, joka vaarantaa aikataulun ja budjetin.

Mestarintie 1 muutokset, 400 000 € (1,2 M€)

Yhdyskuntatekniikan keskusvaraston alueella on viime vuosina vapautunut toimitilaa mm. hankinnan ja vesilaitoksen muutettua toisiin tiloihin. Kiinteistön rakennuksien käytölle pyritään laatimaan kokonaissuunnitelma, ja tarvittavat muutokset toteutetaan suunnitelmien mukaan vuosina 2025-2026.

Keskeiset vaikutukset:

Suunnittelun tavoitteena on alueen sisäisen toimitilatehokkuuden ja logistiikan parantuminen.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Rakennusten kunto saattaa edellyttää ennakoitua suurempia korjauksia toimitilojen tehokkaan käytön mahdollistamiseksi.

Törnävän kartano, 150 000 € (1,3 M€)

Törnävän kartanon toimintaa on kehitetty aktiivisesti vuosien 2022-2024 aikana. Korjaus- ja parannustyöt jatkuvat laaditun PTS-suunnitelman mukaisesti. Vuodelle 2025 on alustavasti suunniteltu rakennuksen talotekniikan tarvittavat uudistamiset, huomioiden etenkin ilmanvaihdon parantamisen mahdollisuudet. Kartanon kunnostusrahoitusta on taloussuunnitelmassa esitetty jatkettavaksi 40 000 euron vuosittaisella määrärahavaroituksella vuosille 2026-2027.

Keskeiset vaikutukset:

Historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävän miljöö ja rakennuksen arvo säilyy ja käytettävyys paranee.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Modernien teknisten järjestelmien sovittaminen arvotekniseen vaatii huolellista suunnittelua. Korjaustöiden edetessä saattaa paljastua vaurioita, joiden korjaaminen kasvattaa kustannuksia.

Alakylän koulun laajennus 1 200 000 € (4,2 M€)

Alakylän koulun entinen asuntolasiipi ja puukoulu puretaan, ja korvaava laajennusosa rakennetaan. Lisäksi tehdään 2024 laaditun kuntotutkimuksen tulosten edellyttämät korjaukset muihin koulutiloihin.

Keskeiset vaikutukset:

Koulun tilantarve helpottuu. Purkujen, laajennusrakentamisen ja korjausten myötä koulun sisäilmasto-olosuhde ja energiatehokkuus paranee ja hiilijalanjälki pienenee.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Korjaustöiden edetessä saattaa paljastua vaurioita, joiden korjaaminen kasvattaa kustannuksia.

Törnävän museoalueen rakennukset, 100 000 € (0,42 M€)

Museoalueen rakennuksia kunnostetaan erikseen laadittavan tarveselvityksen mukaan.

Keskeiset vaikutukset:

Rakennetun kulttuuriperinnön arvo säilyy ja käytettävyys paranee.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Korjaustöiden edetessä saattaa paljastua vaurioita, joiden korjaaminen kasvattaa kustannuksia.

Torikeskuksen parkkihalli, 200 000 € (0,2 M€)

Torikeskuksen kehittämishankkeen mahdollisesti käynnistyessä kaupungin omistaman parkkihallin osuuden kansirakenteet ja tekniset ratkaisut tulee uusaa tai kunnostaa.

Keskeiset vaikutukset:

Korjausvelka pienenee. Toiminnalliset ratkaisut voidaan tarkastella uudestaan ja sopeuttaa korttelin kehityshankkeeseen.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Korjaustöiden edetessä saattaa paljastua vaurioita, joiden korjaaminen kasvattaa kustannuksia.

Törnävänsaaren rakennukset, 120 000 (0,3 M€)

Törnävänsaaren kehittämisryhmän investointivaraus, käytettäväksi alueen toimintaedellytysten parantamiseen. Vuodelle 2025 määrärahaa on korotettu 100 000 euroa saaren huoltorakennuksen peruskorjauksen varten.

Keskeiset vaikutukset:

Alueen ja rakennusten käytettävyys tapahtuma-alustana paranee ja monipuolistuu.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Toivotut toimenpiteet ovat vuositasolla määrärahaa suuremmat.

Hyllykallion päiväkodin laajennus ja peruskorjaus, 3 000 000 € (8,0 M€)

Päiväkodin laajennuksen hankesuunnittelu on käynnistynyt 2023. Tavoite on saada rakennustyöt alueella käyntiin syksyllä 2025. Hanketta jatketaan päiväkodin peruskorjauksella 2026–2027.

Keskeiset vaikutukset:

Päiväkodin laajennus helpottaa Hyllykallion alueen päivähoitotilannetta. Peruskorjauksessa rakennuksen rakenteita ja talotekniikkaa päivitetään, mikä parantaa rakennuksen käyttöturvallisuutta ja energiatehokkuutta sekä pienentää kaupungin rakennuskannan korjausvelkaa. Lisäksi suunnittelussa tarkastellaan tilojen toiminnallisuus varhaiskasvatuksen tarpeet huomioiden.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Peruskorjaushankkeessa saattaa vielä rakennusvaiheessa ilmetä ennakoimatonta korjaustarvetta, joka vaarantaa aikataulun ja budjetin.

Kertunlaakson koulun laajennus, 1 100 000 € (2,0 M€)

Koulun laajennus on valmistumassa kesällä 2025.

Keskeiset vaikutukset:

Koulun laajennus helpottaa Kertunlaakson alueen koulupainetta.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Lisä- ja muutostyötarpeet työn aikana saattavat vaarantaa kustannusarviossa pysymisen.

Niemistön puukoulun muutokset, 200 000 € (0,2 M€)

Puukoulun tilat muokataan yhteiskäyttöisiksi kerho- ja koulutiloiksi.

Keskeiset vaikutukset:

Historiallisesti ja kyläkuvallisesti merkittävän rakennuksen arvo säilyy ja käytettävyys paranee. Niemistön alueen palvelutaso paranee.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Korjaustöiden edetessä saattaa paljastua vaurioita, joiden korjaaminen kasvattaa kustannuksia.

Jäähallin 2 osto, 840 000 € (0,84 M€)

Seinäjoki Areena Oy:n omistama Jäähalli 2 on päätetty ostaa Seinäjoen kaupungin omistukseen. Määräraha on neuvotellun ostohinnan suuruinen.

Keskeiset vaikutukset:

Kaupungin liikuntapalvelujen jo aiemmin hallinnoiman hallin siirtyminen suoraan kaupungin omistukseen selkeyttää toimintaa ja hallintoa.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Vaikka jäähallia on kuunnostettu viime vuosien aikana, rakennuksen oston myötä kaupungin haltuun siirtyy myös korjausvelkaa ja investointitarvetta.

Nurmon urheilutalon laajennus, 50 000 € (0,95 M€)

Nurmon urheilutalon laajennuksen määräraha, 0,9 M€, on talonrakennuksen taloussuunnitelmissa kohdennettu vuodelle 2027. Vuoden 2025 aikana laaditaan laajennuksen tarve- ja hankesuunnitelmat.

Keskeiset vaikutukset:

Nurmon alueen ja koko kaupungin sisäliikuntamahdollisuudet laajenevat ja paranevat.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Vuonna 2025 hankesuunnitelman yhteydessä tehtävät tarveselvitykset ja kuntotutkimukset saattavat aiheuttaa tarvetta korottaa taloussuunnitelmassa arvioitua kustannusta.

Lyseon kellarin lattiasaneeraus, 120 000 € (0,12 M€)

Lisääntyneet rankkasateet ovat aiheuttaneet Lyseon kellariin toistuvia hulevesitulvimisia. Tilannetta pyritään parantamaan padotus- ja ohjaustoimin ennen kesää 2025.

Keskeiset vaikutukset:

Riskit rakenteiden kostumiseen saadaan hallintaan.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Suunnitellut toimet eivät osoittautu riittäviksi hulevesitulvien hallinnan kannalta.

Marttilan koulun vesikatto- ja julkisivukorjaukset, 200 000 (0,4 M€)

Marttilan koulun julkisivujen ja vesikatteiden kuntoselvitysten osoittamat korjaustarpeet. Hanke on jaksotettu kahdelle kesätauolle vuosille 2025 ja 2026.

Keskeiset vaikutukset:

Rakennuksen korjausvelka pienenee.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Vielä osin keskeneräiset kuntoselvitykset nostavat esiin tarpeita, jotka vaarantavat kustannusarvion.

Varaus investointiluonteisiin pienkorjauksiin, 500 000 €

Kaupungin rakennuskannassa nousee vuosittain esiin investointiluonteisia tarpeita, joita ei ole osattu ennakoida talousarvion laadinnassa. Investointitarpeen laukaisijana voi olla yllätyksellinen vikaantuminen tai käyttäjän toiminnassa tapahtuva perusteltu muutos. Näihin tarpeisiin on joustavaa varata kokonaismääräraha, jonka käytöstä päättää toimitilat-tulosalueen johtaja toiminta- ja hankintasääntöjen päätösvaltarajausten mukaisesti. Vuodelle 2025 määrärahaa on korotettu ilmanvaihtojärjestelmiin keskitetysti suunniteltujen energiatehokkuusinvestointien takia.

Keskeiset vaikutukset:

Toimintapa luo joustavuutta kiireellisten korjaus- ja muutosrakentamisinvestointien päätöksentekoon, ja vähentää käyttötalouden kunnossapitomäärärahojen käyttöä investointiluonteiseen rakentamiseen. Vuoden 2025 panostus IV-järjestelmien uusimiseen parantaa rakennuskannan energiatehokkuutta ja vähentää hiilijalanjälkeä.

Sähköauton lataukset, 200 000 € (0,7 M€)

Julkisten rakennusten yhteyteen tulee lakisääteisesti tuottaa tietty määrä sähköautojen latauspisteitä tai varauksia. Tuotanto on käynnistynyt 2023, ja se jatkuu vielä vuonna 2025.

Näiden lisäksi ovat kiinteiden rakenteiden ja laitteiden projektiryhmän investoinnit:**Kulunvalvontajärjestelmän uusiminen, 500 000 € (1,2 M€)**

Kaupungilla nykyisin käytössä olevan työajanseuranta- ja kulunvalvontajärjestelmä Esmikon tuki on päättymässä. Kaupunki on kilpailuttamassa uudet järjestelmät. Muutoksen yhteydessä rakennusten kulunvalvonta ja henkilöstön työajanseurantajärjestelmät eriytetään omiksi järjestelmikseen.

Jääurheilukeskuksen muuntaja, 200 000 € (0,2 M€)

Jääurheilukeskuksen muuntaja on käyttöikänsä päässä.

Keskeiset vaikutukset:

Jääurheilukeskuksen toimintavarmuus ja energiatehokkuus paranee.

Merkittävimmät riskit hankkeessa:

Toteuttamatta viivästyminen lisää riskiä järjestelmän häiriöille ja rikkoutumiselle.

TS 2026-2028

Talonrakennuksen taloussuunnitelman 2026–2028 kokonaisbudjetti on 40,12 M€, jakautuen vuosittaisesti 14,65, 11,97 ja 13,33 M€. Suunnitelmavuosien suurimpia rakennushankkeita ovat Kasperin palvelutalon/Lintuviidan koulun peruskorjauksen ja laajennuksen loppuun saattaminen (yhteensä 20,5 M€ 2022–2027, josta 8 M€ vuosille 2026–27), Keskuskatu 32 talousrakennuksen ja musiikkiopiston tilojen peruskorjaukset osaksi Tammikampus -kokonaisuutta (12,5 M€, 2025–2028), Hylläkallion päiväkodin laajennus ja korjaukset (8 M€, 2025–2027) sekä Alakylän koulun laajennus ja peruskorjaus (4,2 M€, 2025–2027).

TALOUSSUUNNITTELMA
VUOSILLE 2026 - 2028

TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2026-2028

1. YLEINEN TALOUSKEHITYS

Yleisessä taloudessa on isoja epävarmuuksia. Etenkin geopolitiikka varjostaa talouden kehitystä. Venäjän sota (alkoi 24.2.2022) Ukrainassa jatkuu yhä ja sitä seuranneet pakotteet seurannaisvaikutuksineen on merkittävä vaikuttava tekijä yleiseen talouteen. Vuonna 2022 Euroopan Unionin, ja yleensäkin Euroopan muiden maiden ja Yhdysvaltojen asettamat taloudelliset pakotteet Ukrainan sodan aloittamisen vuoksi Venäjää ja Valko-Venäjää kohtaan jäänevät voimaan myös ensi vuonna, ja ehkä pidempäänkin.

Geopoliittinen turvattomuus on kasvanut merkittävästi. Suomen turvallisuusasemaa vahvisti Suomen liittyminen sotilasliitto Natoon, mutta geopolitiittinen tilanne on maailmassa kiristynyt. Venäjän sota jatkuu yhä ja sitä seuranneet pakotteet on yhä merkittävä vaikuttava tekijä yleiseen talouteen. Gazan sota ja Lähi-idän konflikti on lisännyt turvattomuutta laajemminkin. Kansainvälisissä suhteissa USA:n ja Kiinan välillä on myös isoja jännitteitä, mm. Taiwanin alueella.

Maailmantalouden kasvu on hidastunut, mutta on yhä 3,0 % vuonna 2025, arvioi Valtiovarainministeriö talouskatsauksessaan syksyllä 2024. Yhdysvallat on toipunut taantumasta ja siellä talouden tunnusluvut näyttävät vahvemmilta kuin Euroopassa, jossa on nähty taantuma vuonna 2024. Yhdysvalloissa taloudessa menee tällä hetkellä hyvin. Sen sijaan Euroopan talousveturin Saksan heikko talouskehitys huolestuttaa rahamarkkinoita. Euroalueen vaisu talouskehitys vuonna 2025 1,5 % vaikuttaa mm. Suomen vientinäkymiin. Eritoten rakennusalan ja asuntokaupan matalasuhdanne näkyy. Yhdysvaltojen ja Euroalueen inflaatio on laskenut jo 2,5 %:iin ja 2,2 %:iin (elokuu 2024).

Julkisten toimijoiden on syytä varautua ennakolta matalamman talouskasvun aikaan. Talousennusteissa Suomen talouskehityksestä on tuoreiden (VM, Suomen Pankki, rahoituslaitokset, syksy 2024) ennusteiden mukaan uhkaa taantumien pitkittymiselle ja riskiä työttömyyden kasvulle. Toisaalta on orastavaa käännettä näkyvissä. Suomen pankki arvio ensi vuodelle haurasta kasvua syksyn talousennusteessaan. Suomen talouden kehitys on ollut viime vuosina selvästi heikompaa kuin euroalueella keskimäärin. Valtiovarainministeriö (VM) ennakoii Suomen BKT:ksi vuonna 2026 1,5 prosenttia, sitä seuraavina kahtena vuotena 1,3 ja 1,1 prosenttia. Vihreitä investointeja suositetaan Euroalueella. Myös turvallisuuteen panostetaan aiempaa enemmän.

Suomessa **bruttokansantuotteen** ennustetaan kehittyvän ajanjaksolla 2024-2028 seuraavasti (Lähde: VM, taloudellinen katsaus syksy2024, julkisen talouden suunnitelma 2025-2028):

2024	-0,2 %
2025	1,7 %
2026	1,5 %
2027	1,3 %
2028	1,1 %

Inflaatiokehityksen (kuluttajahinnat, muutos-%) ennustetaan Suomessa toteutuvan esitetyn mukaisesti vuoteen 2028 asti:

2024	1,8 %
2025	1,4 %
2026	1,3 %
2027	1,8 %
2028	2,0 %

Euroopan keskuspankin EKP:n ja Yhdysvaltojen FED-keskuspankin ohjauskorkoja laskevat päätökset ovat toteutuneet kesällä ja syksyllä 2024. Myös Euroalueen lainojen viitekorkot ovat olleet tämän jälkeen merkittävässä laskussa, mikä saattaa vauhdittaa vaisua asuntokauppaa ja rakentamista Suomessa. Rahamarkkinat ennakoivat, että keskipitkällä ajalla 2-3 %:n viitekorkotaso on todennäköinen Euroalueella.

Inflaation hidastuminen ja korkojen aleneminen vahvistavat ostovoimaa ja yksityisen kulutuksen kasvua. Investointeja lisäävät myös energiasiirtymään ja turvallisuuteen liittyvät hankkeet. Valtiovarainministeriö ennakoii kuluttajahintojen laskevan vuotuisesta 1,8 %:sta ensi vuonna 1,4 %:iin ja vuoteen 2026 mennessä sen alenemista 1,3 %:iin. Valtiovarainministeriö arvioi Suomessa inflaation laskevan. Hyvänä tasona yleisen talouden kehityksen kannalta pidetään keskimäärin 2 %:n inflaatiota. Ansiotason nousuksi Suomessa ennakoidaan ensi vuodelle 3,4 % ja vuosille 2026-2028 keskimäärin 3,0-3,3 %.

Työllisyysasteen (15-64-vuotiaat) ennustetaan kehittyvän 2024-2028 seuraavasti:

2024	8,0 %
2025	7,6 %
2026	7,2 %
2027	6,3 %
2028	6,2 %

Tilastokeskuksen seuraaman (vertailukelpoinen muiden Euroopan maiden työttömyyslukujen kanssa) **työttömyysasteen** ennustetaan kehittyvän ajanjaksolla 2024-2028 seuraavasti:

2024	8,0 %
2025	7,6 %
2026	7,2 %
2027	6,3 %
2028	6,2 %

Talouden elpyminen näkyy työttömyysennusteissa. Kolmen vuoden aikataarkastelulla eli vuoteen 2026 mennessä työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin. Yhteiskunnan eriytyemisestä puolestaan kertoo se, että pitkäaikaistyöttömyys on yhä korkealla ja toisaalta on osaajista pulaa.

Talousennusteet perustuvat oletukselle, että Venäjän hyökkäyssodan vaikutus talouteen pysyy nykyisellä tasolla. Myös Gazassa jatkuvan sodan ja Lähi-idän konfliktin kuin myös Taiwanin ympärillä kiristyneet jännitteet Kiinan ja USA:n välillä ja niissä tapahtumien uusien käännteiden vaikutuksia Suomen ja Euroopan talouteen on vaikea ennakoida.

Valtiontalouden kestävyysvaje on noin 12 miljardia ja valtio velkaantuu. Ilman valtion sopeutustoimia kestävyysvaje kasvaisi tätäkin suuremmaksi. Pidemmällä tähtäimellä Suomessa julkinen talous vaatii talouden tasapainottamista ja toisaalta kykyä uudistua. Sopeutustoimet kohdistuvat mm. sosiaaliin, verotukseen, hyvinvointialueisiin ja kuntiin. Toisaalta investointeja lisätään ja normien purkua tavoitellaan. Valtiovarainministeriö toteuttaa 9 miljardin euron sopeutustoimia julkiseen talouteen Suomessa kahden eduskuntakauden aikana.

Eriytymiskehitys on johtanut kuntien toiminnan ja talouden näkökulmasta hyvin erisuuntaisiin ja -asteisiin muutospaineisiin. Suurissa ja kasvavissa kunnissa investointipaineet ovat kovat, kun taas pienenevien lapsi- ja nuorisokäluokkien kunnissa varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden tarve laskee ja haasteena on sopeuttaa sekä palveluverkkoa että toimintaa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta, todetaan Valtiovarainministeriön Kuntatalousohjelmassa jo vuonna 2023. Eriytymiskehitys vain kiihtyy tulevaisuudessa.

Väestön ikääntyminen luo kestävyysvajetta. Tulojen ja menojen epätasapaino julkisella sektorilla korostaa palvelutarpeen ennakoivan suunnittelun ja investointien tarveharkinnan tärkeyttä. Eriytymiskehitys näkyy myös kuntien edellytyksissä järjestää lakisääteisiä palveluita. Eritoten kasvukaupungit investoivat, mikä haastaa lisäksi niiden rahoitusta. Ongelmat työvoiman saatavuudessa, kaupungistuminen sekä syntyvyyden pieneneminen edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja niin kunnissa kuin valtakunnallisestikin. Esimerkkinä tästä voidaan nähdä vuodesta 2025 voimaan astuva TE-uudistus, joka on merkittävä muutos aiempaan. Kunnat ovat jatkossa (45 työllisyysaluetta) vastuussa työllisyydenhoidosta valtion sijasta.

Julkisen talouden ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät Euroopan ja Suomen yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Taloudellisten riskien toteutuminen saattaa viivästyttää talouden elpymistä. Myös työllisyyskehitykseen ja julkisen talouden velkaantumisen jatkumiseen sillä olisi negatiivisia vaikutuksia. Investointiympäristön epävarmat näkymät voivat puolestaan lykätä investointeja vielä enemmän eteenpäin tai estää niiden toteutumisen.

Talouden kokonaiskuvassa vaikuttaa tulevaisuudessa se, että julkisessa taloudessa (valtio, hyvinvointialueet ja kunnat) vallitsee edelleen rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino. Merkittävä sopeuttamistarve on edessä julkisessa taloudessa. Velkaantumisen vähentäminen on myös keskeistä. Suomella oli jo ennen koronakriisiä ja Ukrainan sotaa tuntuva julkisen talouden kestävyysvaje, joka johtuu mm. väestön ikääntymisestä.

Pidemmällä aikavälillä on oleellista tukea työllisyyttä, investointeja, tuottavuutta, kilpailukykyä ja vakaata julkista taloudenpitoa rakennepolitiikan keinoin.

2. SEINÄJOEN KAUPUNGIN KEHITYS

Vuoden 2025 talousarvio ja taloussuunnitelma 2026–2028 on laadittu siten, että talous on tasapainossa. Kaupungin kasvun ja vetovoiman uskotaan jatkuvan.

Talousarviovuoden onnistuminen ja erityisesti tulevien vuosien talouden kestävyys vaativat valmiutta uusiutua ja tehdä rakenteellisiakin muutoksia.

Taloudellisen tehokkuuden lisääminen on tärkeä tekijä talouden tasapainon saavuttamiseksi. Rakenteita ja palvelutasoa on rohjettava tarkastella sekä priorisoida mihin panostetaan ja milloin riittää vähempikin. Selvitysten tuloksia mm. kouluverkon suhteen on vietävä käytäntöön ja jatkettava muutoinkin hyvin alkaneen uudistumisen tiellä. Tasetta myös kevennetään mm. kaupungin ei-strategisesti tärkeitä kiinteistöjä tai omaisuutta myymällä.

Suurta vetoapua kunnillekaan ei ole odotettavissa yleisestä talouden kasvusta talouden suunnitelmavuosina. Kunnissa on vuosina 2024–2027 keskimäärin 0,6–0,9 %-yksikön veronkorotuspaine, on VM arvioinut talouskatsauksessaan. Moni kunta myy kiinteistöjä ja yhtiöitä rahoitusasemaa vahvistaakseen veronkorotusten rinnalla.

Seinäjoen hyvän kehityksen jatkumisen kannalta on tärkeää, että tasapainottamistavoitteista pidetään kiinni myös suunnitelmavuosina ja että tarvittavat toimet tehdään ajoissa. Toiminnan on oltava vaikuttavaa ja kustannustehokasta sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Valtionosuudet ovat Seinäjoella vuonna 2025 ja kahtena sitä seuraavana vuonna valtion säästötoimien ja sote-tasauksen myötä noin 4 milj. euroa tavanomaista pienemmät. Valtionosuudet ovat kunnan toiseksi tärkein tulonlähde, mutta sen suhteellinen osuus on vähenemässä, nähdään vuoden 2025 talousarviossa ja tulevina vuosina. Tämä kehitys merkitsee sitä, että tulevina vuosina kunnista pärjäävät parhaiten kasvavat kaupungit, joilla on hyvä yritysanta ja kasvun myötä myös hyvät verotulokertymät. Seinäjoen kaupungin kestävyysvaje on 8 milj. euroa ilman valtionosuusvähenemääkin. Tämä kaikki korostaa kaupungin omien toimien merkitystä ja sen rinnalla nykyistä vahvemman tulopohjan merkitystä. Orastavaa käännettä on yleisessä taloudessa ilmassa, mutta se ei poista oman toiminnan tehostamisen välttämättömyyttä.

Vuoden 2021 talousarvion hyväksymisen yhteydessä esiteltiin kolme skenaariota Seinäjoen kaupungin talouden kehityksestä. Ne ovat yhä voimassa ja valittu paras skenaario on Seinäjoen tie kestävämpään talouteen.

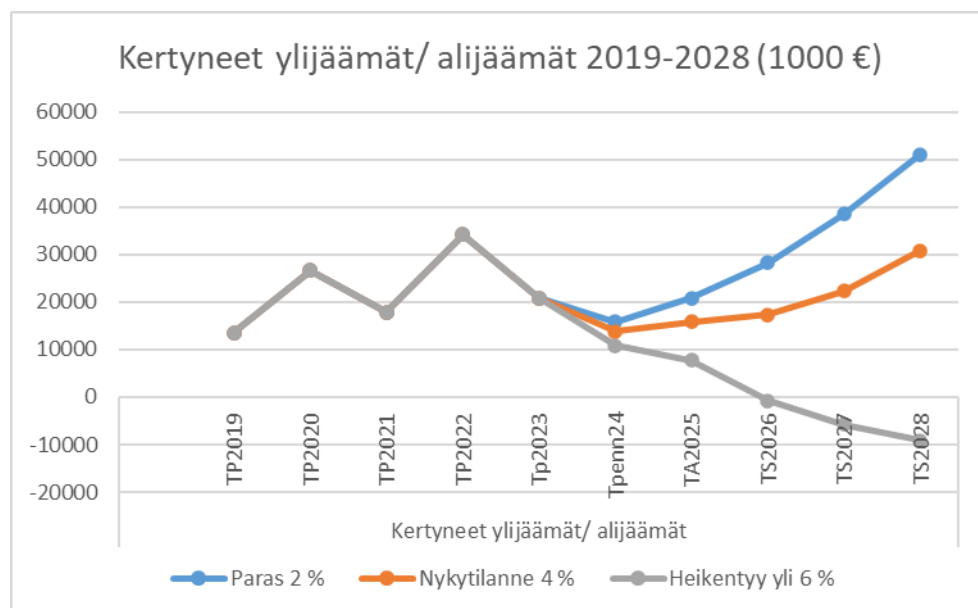
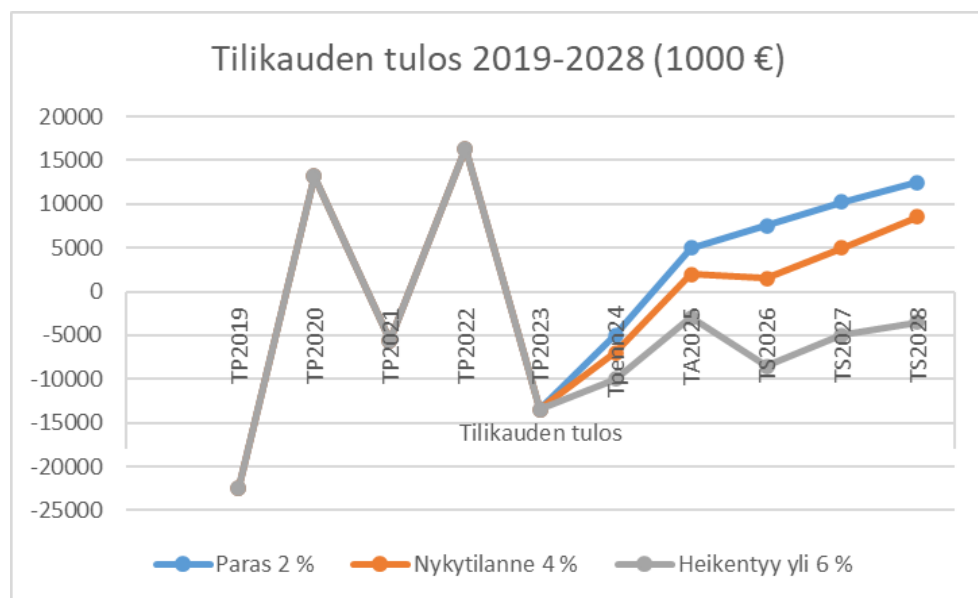
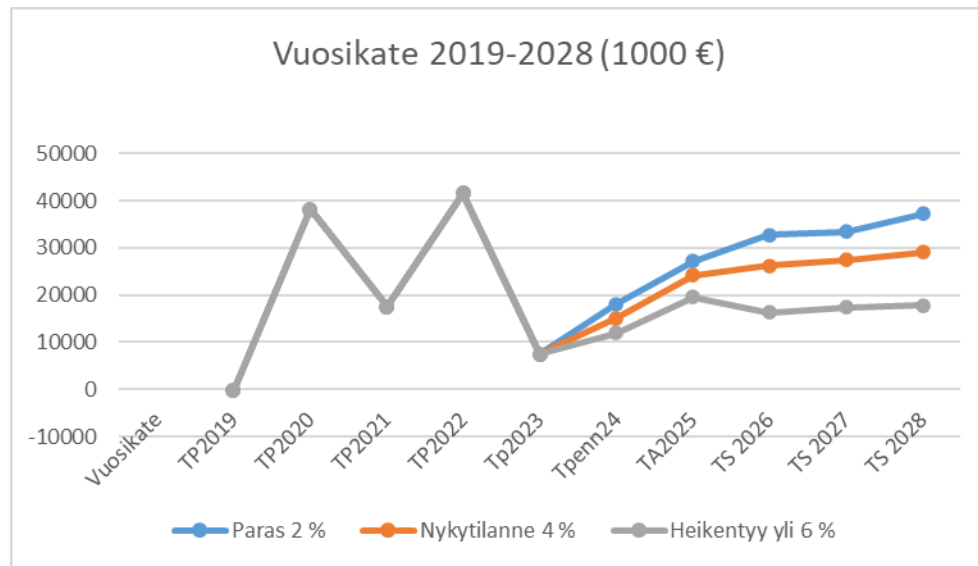
Hyvällä taloudenpidolla ja ennakkoinnilla turvataan kuntalaisten tarvitsemat kuntapalvelut ja infra myös tulevina vuosina.

Talouden tasapainottamisohjelma ja rakenteellinen sopeutusohjelma vuosille 2025–2028 on esitelty osana vuoden 2025 talousarvioehdotusta. Tasapainottamistoimia jatketaan taloussuunnitelmavuosina 2026–2028.

Taloussuunnitelmavuosina 2026–2028 kaupungin talouden vahvistaminen näkyy vuosikatkeissa ja tilikauden tuloksissa, edellyttäen että rakenteellisissa uudistuksissa onnistutaan. Myös lainamäärän kasvu taittuu ja kääntyy laskuun.

Kuvio. Kolmen eri skenaarion kehityskulut 2019-2028:

Osana vuoden 2021 talousarviota hyväksyttiin talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2021-2024. Hyväksytään, että ko. linjalla jatketaan myös vuosina 2025-2028 seuraavasti:

Paras skenaario vuosille 2021-2028, nykytilanne paranee ja talous saadaan tasapainoon. Uudistamalla kaupunki kehittyy.

Tavoitetaso, joka sisältää myös toimenpiteitä hyväksytään seuraavasti:

- Vuotuinen +10 milj. euron tulos, parempikin, jos tulot kehittyvät hyvinä. Tämä pidentää mahdollisuuksia lykätä veronkorotuksia. Myös velkaantuminen kääntyy laskuun ja on vastuidenkin kanssa alle 4 900 euroa/asukas jo taloussuunnitelmavuosien loppupuolella. Emokaupungin kumulatiivinen ylijäämä vahvistuu vuoden 2028 loppuun mennessä vähintään 50 milj. euroon. Kaupunkikonsernissa vastaavana ajankohtana kumulatiivinen ylijäämä vahvistuu vähintään 140 milj. euroon ja velkamäärä laskee alle 9 900 euroon/asukas vuokravastuutkin huomioituna.
- Toimintakate kasvaa vuonna 2025 enintään noin 3,0 % kuluvan vuoden tilinpäätösennusteeseen nähden, mikä on noin 1 %-yksikön nykytasoa vähemmän eli oikeansuuntaista. Tämä ei riitä, vaan tästäkin tasosta on päästävä vielä alemmaksi: rakenteita sopeuttamalla ja toimintatapoja uudistamalla sekä myyntiohjelmalla päästään käyttötaloudessa strategian mukaiselle tasolle 2026-2028.
- Jotta talous vahvistuu taloussuunnitelmavuosina 2026-2028, toimintakate voi kasvaa vuotuisesti enintään 1,5-2,0 %/vuosi. Tämän tulee riittää kestäväan kasvuun ja palvelujen järjestämiseen. Tulopuolta tarkastellaan menojen rinnalla. Jokainen prosenttiyksikkö nykytasosta kohti strategista tavoitetasoa tarkoittaa noin 2 milj. euron parannusta toimintakatteessa. Rakenteellinen sopeuttamistarve käyttötaloudessa on tällä hetkellä 8 milj. euroa.
- Seinäjoen verrokkikaupunkeihin nähden tavoite on olla parhaassa kolmannessa toimintakatevertailussa euroa/asukas. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä toimintakate/asukas oli 2 905 euroa.
- Toiminta, tavoitteet ja seuranta perustuvat voimassa olevaan kaupunkistrategiaan 2022-2029: terveen ja tasapainoisen talouden vaatimus tulee olemaan myös uudessa vuonna 2025 päivitettävässä kaupunkistrategiassa keskeinen kulmakivi kaupungin menestymiselle. Tavoitteet viedään osaksi konkretiaa myös talousarviotavoitteina. Vaikuttavuus, kustannustietoisuus ja uudistuminen ovat arkipäivää ja tasapainottamistoimet on viety toiminnan tasolle. Palvelutasosta ja -määrästä on mahdollista tinkiä väliaikaisesti talouden tasapainottamiseksi.
- Kaupunki henkii 2020-luvulla edelläkävijyyttä, yrittäjämäisyyttä, rohkeutta uudistua sekä tarkastelee systemaattisesti palvelurakenteita. Digitalisaatiota hyödynnetään palveluissa ja palveluprosesseissa sekä tiedolla johtamisessa. Henkilöstö on mukana uudistamassa, hyvä johtaminen ja osaaminen näkyvät kaikessa tekemisessä. Henkilöstöohjelmaa ja -suunnitelmaa 2025-2028 hyödyntäen haetaan optimitaso koko kaupungin henkilöstömäärän kehittymiselle siten, että kokonaishenkilöstömäärä henkilötövuosina voi myös vähentyä osana rakenteellisen sopeutusohjelman toimia vuoden 2025 tasosta vuosina 2026-2028.

- Nettoinvestoinnit ovat noin 30–33 milj. euron tasolla, kunnes on mahdollisuuksia jälleen panostaa enemmänkin. Mm. asemanseutu kehittyy ja siihen saadaan mukaan myös muuta ulkoista rahoitusta, samoin kuin muihinkin investointeihin. Edunvalvonnan merkitys korostuu. Erikseen laaditaan päivitetty investointisuunnitelma vuoteen 2028 asti vaikuttavuusarvioineen osana tasapainotustoimia.

Rakenteellinen sopeutus- ja tasapainottamisohjelma tukemaan kaupungin kestävää taloudenpitoa ja hallittua kasvua.

Rakenteellisen sopeutus- ja tasapainottamisohjelman 2025–2028 tavoitteena on aikaansaada 2,5 % vuotuinen tuottavuus palveluissa ja tukipalveluissa. Em. tuottavuustavoite vastaa noin 5 milj. euron vuotuista toimintakatteen vahvistamista. Tuottavuustavoitteen saavuttaminen tarkoittaa, että toimintakatteen kasvu on enintään 1,5 %. Toimintakatteen parantuminen heijastuu suoraan vuosikatteen vahvistumiseen. Rakenteellisella sopeutusohjelmalla tavoitellaan pysyviä taloudellisia vaikutuksia yhteensä vähintään 15 milj. euroa vuoteen 2028 mennessä.

Sopeutusohjelma tukee kaupungin hallittua kasvua ja kestävää taloudenpitoa kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Työhön sitoutetaan kaikki toimialat sekä henkilöstö. Toimenpiteet valmistellaan erikseen kevään 2025 aikana ja tuodaan taloustoimikunnan kautta kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston päätöksentekoon. Näin myös poliittinen ohjaus on mukana valmistelussa.

Yhteistoimintamenettelyt eivät ole poissuljettuja rakenteellisen sopeuttamisohjelman toteuttamisen yhteydessä. Kun rakenteita uudistetaan, silloin myös henkilöstön määrää tarkastellaan ja tehtäviä uudelleen järjestellään.

Valtuustokauden vaihduttua valmistellaan myös uusi kaupunkistrategia vuosille 2026–2029, ja siinä tullaan keskittymään erityisellä painoarvolla tasapainoisen talouden vaatimuksiin osana kaupungin kestävää kasvua. Strategiatyö tukee osaltaan rakenteellisen sopeutusohjelman täytäntöönpanoa.

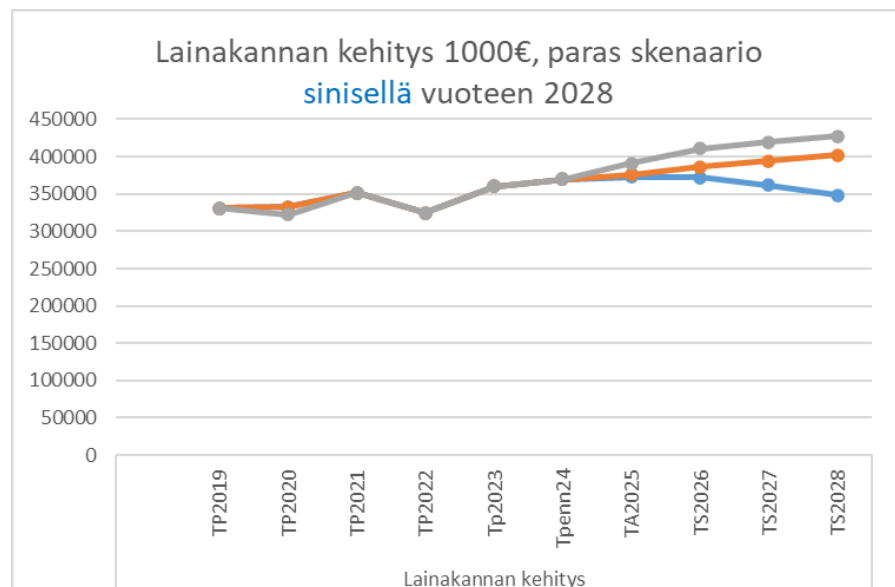
Rakenteellisen sopeutus- ja tasapainottamisohjelman toimeenpantavat vaikutukset näkyvät soveltuvin osin jo ohjelman valmisteluvuonna 2025, mutta pääosin taloudellisia pysyviä vaikutuksia aikaansaadaan täysmääräisesti vuosina 2026–2028.

Taulukko. Parhaan skenaarion tuloslaskelma vuosille 2025–2028.

TALOUSARVIO 2025 ja suunnitelmavuodet 2026-2028									
1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2024 Muut.	Ennuste 1-12/2024 16.9.2024	Tot.-%	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	26 063	25 623	26 018	26 018	100,0 %	27840	28254	28819	29684
Maksutuotot	7 790	8 784	8 836	7 836	88,7 %	8398	8874	9051	9323
Tuet ja avustukset	5 716	4 171	4 545	4 545	100,0 %	3487	4590	4957	5155
Muut toimintatuotot	27 932	42 301	41 601	41 101	98,8 %	41681	45745	46515	46723
Toimintatuotot yht.	67 502	80 880	81 000	79 500	98,1 %	81406	87463	89342	90885
							7,4 %	2,1 %	1,7 %
TOIMINTAKULUT									
Palkat ja palkkiot	-112 208	-112 718	-111 114	-111 864	100,7 %	-118823	-123576	-126047	-128568
Henkilöstösivukulut	-27326	-25855	-25689	-25 939	101,0 %	-26901	-27977	-28537	-29107
Palvelujen ostot	-51 971	-52 675	-52 111	-52 111	100,0 %	-54578	-55670	-56783	-57919
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 487	-20 972	-21 890	-21 890	100,0 %	-22835	-23292	-23758	-24233
Avustukset	-11 337	-10 861	-11 544	-11 994	103,9 %	-14792	-15088	-15390	-15697
Muut toimintakulut	-35 331	-38 076	-38 197	-38 197	100,0 %	-39967	-41166	-41989	-43039
Toimintakulut yht.	-259 660	-261 157	-260 545	-261 995	100,6 %	-277896	-286768	-292503	-298563
TOIMINTAKATE	-192 158	-180 277	-179 545	-182 495	101,6 %	-196490	-199305	-203161	-207678
						2,9 %	1,4 %	1,9 %	2,2 %
Verotulot									
Kunnan tulovero	120070	124 000	121 500	120 000	98,8 %	138600	146600	150998	155528
Kiinteistövero	30126	31 500	31 500	32 500	103,2 %	32950	32997	33987	35007
Yhteisövero	17582	15 500	15 500	15 500	100,0 %	15450	15450	15759	16074
Valtionosuudet	31224	25 000	23 500	23 500	100,0 %	28500	29355	30236	31143
Rahoitustuotot ja -kulut									
Korkotuotot	5 988	6 000	6 000	6 100	101,7 %	7125	6800	6500	6000
Muut rahoitustuotot	4 671	6 942	6 942	6 942	100,0 %	6730	6200	6200	6200
Korkokulut	-9 466	-6 500	-8 500	-9 500	111,8 %	-8700	-8000	-7000	-5000
Muut rahoituskulut	-183	-355	-355	-355	100,0 %	-205	-340	-340	-340
VUOSIKATE	7 855	21 810	16 542	12 192	74,2 %	23960	29757	33179	36933
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-21 009	-21 700	-21 700	-21 700	100,0 %	-21500	-22000	-22500	-24000
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT									
Satunnaiset tuotot									
Satunnaiset kulut									
TILIKAUDEN TULOS	-13 154	109	-5 159	-9 508		2460	7757	10679	12933
Poistoeron muutos	35								
Varausten muutos	-1								
	-13 120	109	-5 159	-9 508		2460	7757	10679	12933

Kuvio. Lainakannan kehitys 2019–2028 ennuste parhaan skenaarion mukaisesti. Laina-kanta pienenee vuoden 2028 loppuun mennessä alle 350 milj. euroon.

Talouden tasapainottamista tukee, että kaupungin kasvu jatkuu hyvänä, noin 1 %:n tasolla ja imago pysyy vahvana ja mahdollisesti vahvistuu. Kasvu tuo lisätuloja ja synergiaetuja palvelujen järjestämiseen. Kaupungilla on palvelut kunnossa, on varaa investoida ja enemmän mahdollisuuksia pärjätä tulevaisuudessa. Kaupungin kiinnostavuus myös vahvistuu, oli sitten kyseessä yritykset tai ihmiset. Ja kaupunkistrategiassa edellytetty tasapainoinen talous saadaan kestäväälle perustalle.

Seinäjoella on ollut rakenteelliseen kestävyysvajeen lisäksi kasvavaa painetta kunnallisveron nostamiseen, ja paine on kasvanut entisestään valtion sopeutustoimien myötä ja sitä seuranneiden valtionosuusleikkausten 2025–2027 myötä. Vuonna 2025 kunnallisverotulopohjaa vahvistetaan ja sen rinnalla toteutetaan iso rakenteellinen sopeutusohjelma.

Nykyistä vahvempi tulopohja kustannustietoisien uudistavan ja sopeuttavan toiminnan rinnalla mahdollistaa yleisen talouden elpyessä jo suunnitelmavuosina Seinäjoella vuosikatteen nostamisen nykyistä korkeammalle, yli 35 milj. euroon ja ensi vuonna yhdessä sopeutustoimien kanssa ylijäämäisen tuloksen hyvin vaikeassa yleisen talouden tilanteessa. Kaupungin oma taloutta vahvistava toiminta tukee myös strategista tavoitetta 10 milj. euron vuotuisista tuloksista, mutta myös mahdollisuutta nykyinvestointitason nostamiseen vastaavalle tasolle vuosikatteen kanssa.

Uusi kaupunkistrategia valmistellaan aina valtuustokauden vaihtuessa. Strategian tavoite tasapainoisesta taloudesta viedään käytäntöön erikseen määriteltynä konkreettisina toimina kaikilla toimialoilla ja siten osaltaan vahvistetaan kasvukaupungin mahdollisuuksia sekä panostaa laadukkaisiin ja vaikuttaviin palveluihin että toisaalta vaikuttavaan investoimiseen. Tarkastellaan myös kaupungin organisaatiota, miten se vastaa tulevaisuuden kehitysnäkymiin ja miten toiminta on vaikuttavaa ja kustannustehokasta sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Myyntiohjelma 2022–2028 etenkin suunnitelmavuosien loppuvuosina tukee rahoitusaseman vahvistamista.

Yhteinen missio on pitää Seinäjoen kaupunki menestyjien joukossa ja kiinnostavana kaupunkina myös tulevaisuudessa.

Kuntien uusista tehtävistä merkittävin on vuoden 2025 alussa alkava kunnallinen työllisyydenhoito, jossa valtiolta kunnille siirtyy kokonaisuudessaan järjestämisvastuu työllisyyspalveluista. TE2025-uudistuksen myötä työllisyyspalveluista tulee osa jokaisen kunnan peruspalveluja. Valtio osoittaa ko. toimintaan ja kasvaneisiin vastuihin valtionosuutta. Suomeen muodostetaan 45 työllisyysaluetta, jotka ovat vastuussa työllisyyspalveluiden hallinnollisesta järjestämisestä. Seinäjoen kaupunki toimii näistä yhdessä vastuukuntana ja järjestää ko. palvelut 1.1.2025 lukien yhdessä Isonkyrön ja Ilmajoen kuntien kanssa. TE-uudistuksella pyritään vastaamaan työllisyyden haasteisiin ja uudistamaan työllisyydenhoitoa.

Asukasluvun kasvu on vuosittain noin 1 % vuodessa eli n. 600–700/vuosi. Elokuussa 2024 kaupungin asukasluku on 66 474. 67 000 asukkaan raja menee rikki jo vuonna 2025 ja vuoteen 2030 mennessä seinäjokisia on nykykasvulla yli 70 000. Kaupunki on väestöennusteiden mukaan eniten kasvavien joukossa. Tilastokeskuksen kasvuennusteiden mukaan kasvu jatkuu 2045 vuoteen saakka ja kaupunki on koko ajan 16. suurimman kaupungin joukossa.

Asukasluvun ennakoidaan kasvavan seuraavasti vuosina 2025–2028:

Asukasluvun kehitys		%
31.12.2025	67490	1,0
31.12.2026	68160	1,0
31.12.2027	68850	1,0
31.12.2028	69530	1,0

Kaupunki samalla myös kansainvälistyy, kun maahanmuuton suhteellinen osuus muut-
tovoitosta kasvaa. Kaupungistuminen ja mm. Seinäjoen hyvä sijainti pääradan var-
rella tukee tätä kehitystä. Uudenlaisista osaajista, etenkin kansainvälisistä osaajista
odotetaan olevan pulaa jo lähitulevaisuudessa, minkä tähden Seinäjoella on tärkeää
panostaa myös osaamisen vahvistamiseen.

Seinäjoen elinvoimaisuus näkyy. Erinomainen kehitys elinkeinoelämässä on jatkunut,
tämä näkyy mm. vilkkaana rakentamisena, yli 100 %:n työpaikkaomavaraisuutena ja
hyvänä yritysmäärä- ja työllisyyskehityksenä.

3. SEINÄJOEN KAUPUNKISTRATEGIA 2022-2029

Kaupunginvaltuusto on 20.6.2022 hyväksynyt Seinäjoen kaupunkistrategian vuosille 2022-2029.

Taulukko. Seinäjoen kaupunkistrategian tavoitteet.

Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Vetovoimainen Seinäjoki	Palveleva Seinäjoki	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki
Yrittäjyyskaupunki 2.0	Uudistuva ja viihtyisä kaupunkikeskusta	Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelut	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki
Suomen ruokapääkaupunki, merkittävä teknologiateollisuuden keskittymä ja kansainvälisen liiketoiminnan kasvualue	Kaupunki Suomen kasvukäytävällä	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Tasapainoinen talous
Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki	Laadukas ja elinvoimainen asuin ympäristö	Työllisyys	Kaupunkikonserni
Järjestö ja seurayhteistyö	Opiskelijalle paras kaupunki	Kotouttaminen	Digiälykäs kaupunki
Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa			Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti
Maakunnallinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö			

Strategian mukaan kaupungin visio on:

Seinäjoki on valtakunnallinen kasvukeskus, jossa kaupunki, yrittäjät ja yhteisöt rakentavat osaavaa, innostavaa ja turvallista kaupunkia.

Kaupungin arvot ovat:

Tahto, rohkeus ja vastuullisuus

Strategiset valinnat ovat:

Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki

- yrittäjyyskaupunki 2.0
- arvostusta ja tukea seura- ja järjestötyölle
- hyvät palvelut asukkaille yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- menestystä maakunnallisella, kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä

Vetovoimainen Seinäjoki

- uudistuva ja viihtyisä kaupunkikeskusta
- kaupunki Suomen kasvukäytävällä
- laadukas ja elinvoimainen kaupunkiympäristö
- opiskelijalle paras kaupunki

Palveleva Seinäjoki

- sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia
- hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- vastuuta työllisyydestä
- kotouttamisen edistäminen

Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki

- hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki
- Kasvun ja investoinnit turvaava talous
- kaupunkikonsernin palvelut tukevat koko kaupungin onnistumista
- digiälykäs kaupunki
- Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti

Hyväksytty kaupunkistrategia ohjaa toimialojen budjetointiprosessia ja tavoiteasetantaa sekä palveluissa että investoinneissa.

Tavoitteissa läpileikkaavana teemana on asiakaslähtöisyys ja vaikuttavuus, ja että asetetut tavoitteet ovat mitattavia ja johdettu kaupunkistrategiasta. Uusia tapoja toimia palveluissa edistetään kaikilla toimialoilla systemaattisesti. Myös ympärillä oleva globaali muutos, mm. kehittynyt teknologia mahdollisuuksineen sekä kestävän kehityksen vaade haastavat kaupunkia uudistumaan.

Strategisten tavoitteiden rinnalla yleisen taloustilanteen epävarmuus yhdessä turvallisuuden kasvun Ukrainan sodan ja sitä seuranneiden Venäjä-pakotteiden myötä riittävä varautuminen on myös tärkeää.

Talousarviotavoitteiden määrää vähennetään ja kiinnitetään huomiota siihen, että ne on johdettu kaupunkistrategiasta. Tavoitteena on, että vuoden 2025 talousarviossa kaikilla palvelualueilla kaupunkistrategia näkyy mahdollisimman vahvasti tavoiteasetannassa ja konkreettisissa toimissa, kun talousarviota toteutetaan.

Todetaan, että nykyinen kaupunkistrategia päivitetään syksyllä 2025.

Rakenteellisille sopeutustoimille 2025–2028 on tarve talouden vahvistamiseksi.

Kestävän kehityksen edistäminen

Seinäjoen kaupunki on kuulunut kuntien energiatehokkuussopimukseen (KETS) jo edellisellä sopimuskaudella 2008–2016 ja nykyinen sopimuskausi on voimassa 2017–2025. Sopimuksessa energiankulutusta on sitouduttu vähentämään lähtötilanteen noin 80 000 MWh 7,5 % eli noin 6 000 MWh vuoteen 2025.

Seinäjoen kaupunki on laatinut nyt myös tuleville vuosille erillistä energiansäästö-ohjelmaa, jota tullaan edelleen noudattamaan. Muun muassa hukkalämpökohteita etsitään aktiivisesti hyödynnettäväksi.

Kestävän liikunnan toimenpideohjelman (SUMP) on Seinäjoen kaupungin valtuusto hyväksynyt. Siinä esitettyjä toimenpiteitä tullaan tekemään 2025 niiltä osin, kuin vain kaupungin talous antaa myöten. Seinäjoella on menossa isoja hankkeita, kuten aseman seutu, joka omalta osaltaan parantaa myös julkisen liikenteen edellytyksiä ja matkaketjuajattelua. Seinäjoen kaupunki jatkaa toimenpiteitä myös aseman seudun ympärillä katuverkon osalta parantaakseen palveluiden saavutettavuutta, keskustan viihtyisyyttä ja sujuvoitukseksi eri kulkumuotojen käyttöä. Toimenpideohjelmassa tavoitteena oli tasapainoisesti kehittää kaikkia liikunnallisia muotoja, ohjata ja kannustaa siirtymään kohti kestävämpiä tapoja liikkua, sekä pienentää liikenteen ympäristövaikutuksia. Luodaan mahdollisuuksia myös kevyen liikenteen parantamiseen. Seinäjoen näköiset ja kokoiset toimivat kevyen liikenteen väylät voisivat saada suurta suosiota niin pyöräilevien opiskelijoiden kuin työmatkakulkijoidenkin keskuudessa.

Seinäjoen kestävä kaupunkiliikunnan ohjelma muistutti Seinäjokea roolista tärkeänä liikenteen kauttakulku- ja kaupunkina ja maakunnan keskuskaupunkina. Tämä korostuu myös niin rautateiden risteyskohtana kuin logistiikan näkökulmasta. Seinäjoen kaupunki on saanut rahoitusta JTF oikeudenmukaisen siirtymän (Roveksen teollisuusalueen hiilineutraali palvelualue) hankkeeseen, jossa luodaan fyysinen pohja sähkörekkojen latauspaikan rakentamiseksi. Seinäjoelle on rakentunut uutta

logistisen toiminnan tilaa, sähkörekat ovat myös tulevaisuutta ja on hyvä mahdollistaa toiminta myös niille, joiden ei kannata tai ole mahdollista omille kiinteistöilleen rakentaa sähkölatauspaikkaa.

Seinäjoki on ollut mukana myös Etelä-Pohjanmaan liiton hankkeessa Ilmastokestävä Etelä-Pohjanmaa, jossa keskeistä on toimet ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Hankkeessa on tuotu esiin erilaisia näkökulmia, mitä olisi sopeutumistyössä huomioitava ja nostettu tärkeitä teemoja yleiseen keskusteluun. Hanke on ollut hyvin ajankohtainen. Ilmastonmuutoksen tuomat ääri-ilmiöt ovat lisääntyneet ja tämä on näkynyt Seinäjoellakin mm. runsastuneina ja yleistyneinä kesäisinä kaupunkitulvina. Tämä haastaa kaupungin kaavoituksen ja infran suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon. Asioita on entistä kattavammin huomioitava ennakoiden ja varautuen. Ennakoitavuus tarkoittaa kaavoituksessa hulevesien määrän kasvun huomioimista tarpeellisissa kohdin mm. altailla ja viivytyksillä.

Muutoinkin kaupunkirakenteessa on varauduttava myös lämpeneviin kesiin. Puustolla ja vihreällä on merkitystä molemmissa. Puut viilentävät ja myös imevät ja haihduttavat vettä. Jos kaupungissa on paljon asfalttipintaa ja rakennuksia ja imeyttävät, vihreät pinnat puuttuvat, runsaasta satavasta vedestä tulee helposti ongelmia.

Seinäjoen kaupungissa on vastikään laadittu metsäohjelma, jonka pohjalta laaditaan parhaillaan metsäsuunnitelmaa. Seinäjoella tunnistetaan vihreän ja metsien merkitys, niin kaupunkimetsien kuin laajojen talousmetsienkin osalta. Rakennusvalvonta on tehnyt myös esityksen, että tonttejamme tarjottaisiin ensin niin, ettei kaikki puusto ole karsittu pois ennakolta. Tontin ostaja voisi kattavammin vaikuttaa siihen, mihin olemassa olevaa puustoa on hyvä jättää, mihin saadaan luontaisesti hulevettä varastoitua ja mitä alueita rakennetaan ja pinnoitetaan läpäisemättömmiksi. Näitä asioita on huomioitava niin teollisuuden kuin muun palvelun kuten kaupan kiinteistöjen rakentuessa unohtamatta merkittävä vaikutusta ihmisten viihtyisyyteen niin asuin- kuin työskentelyalueillakin. Viihtyvyyden lisäksi vihreän säilyttäminen ja lisääminen vaikuttaa positiivisesti ihmisten terveyteen.

Seinäjoen kaupunki on monella tavalla elävä ja kehittyvä. Vuosittainen väkiluvun kasvu on tarkoittanut sitäkin, että lisätilan tarvetta on ollut eri puolilla kaupunkia. Kaupungin omistuksessa olevia tiloja vapautuu jatkuvasti muusta käytöstä. Tilojen käyttöä kannattaa arvioida luovasti. Kestävän kehityksen ajattelumallissa olemassa olevaa hyödynnetään ja toiminnot mukautuvat tarjolla oleviin tiloihin. Uuden rakentaminen ei välttämättä ole ainoa vaihtoehto. Useinkaan tilan tarve ei ole pysyvää. Muutaman vuoden tarpeisiin voisi käyttää nykyisiä kaupungin tiloja, jotka siihen soveltuvat vähäisemmin muokkauksin. Trendinä nopeasti lisääntynyt etätyön osuus ja sen merkitystä tilojen tarpeeseen ja käyttöön asettaa myös uusia vaatimuksia tilankäytölle.

Hankintapalveluissa on käynnissä Modernit hankinnat -hanke, jolla tavoitellaan hankintojen vaikuttavuuden ja vastuullisuuden parantamista. Tähän mahtuu myös kestävän kehityksen teemat, joiden merkitys myös hankinnoissa edelleen kasvaa.

Myös tiedolla johtamista kehitetään edelleen 2024. Siinä tullaan talouden ja henkilöstöhallinnon lukujen jatkoksi huomioimaan myös mm. hiilidioksidipäästöihin ja energiankulutukseen liittyvää dataa. Työn näkyväksi tekeminen on tärkeää ympäristöasioissa.

Seinäjoen kaupungin tavoite on vähentää hiilidioksidipäästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä.

Seinäjoen kaupungilla on kotisivuillaan ”Kestävä kehitys” –internet-osio. Seinäjoki kannustaa myös kaupunkilaisiaan samanlaisiin tekoihin, mitä kaupunki pyrkii itsekin tekemään.

Tiedolla johtaminen uudistumisen avaimena

Digiohjelman yhtenä pääteemana kaupunki panostaa tiedolla johtamiseen pitkäjänteisesti rakentaen perustaa, joka mahdollistaa tiedon älykkäämpää hyödyntämistä toimintamalleja uudistaen. Tavoitteena on kerätä useista eri lähteistä ajantasaista tietoa toiminnasta ja palvelurakenteista. Tietoa tuodaan näkyviin muodossa, jossa sitä voidaan hyödyntää kokonaisvaltaisesti. Tämä mahdollistaa myös älykkäiden ratkaisujen rakentamisen, joilla kyetään automatisoimaan rutiinitehtäviä ja varmistetaan tiedon oikea-aikaisuus. Uudistukset mahdollistavat vaivattomamman tiedon hyödyntämisen päätöksenteossa.

Tiedolla johtamisessa on rakennettu edellytyksiä tiedon keräämiseen, tiedon moderniin varastointiin, tiedon saatavuuteen ja hallintaan. Henkilöstöä on koulutettu käyttämään tiedolla johtamisen työvälineitä ja lisätty heidän tietoisuuttansa tiedon merkityksestä ja tiedon hyödyntämisestä. Tiedon avulla on parannettu toiminnan ennustettavuutta sekä uudistettu toimintamalleja. Lisäksi on panostettu BI –raportoinnin laajentamiseen operatiivisen toiminnan tueksi luoduilla automatisoiduilla raporttikokonaisuuksilla. Tiedon tarvemäärittelyyn toimialoilla on luotu suunnittelun apuvälineeksi malli, joka ohjaa tärkeimpien tietotarpeiden löytämistä ja sen jallostamista kohti analysoitavia mittareita päätöksenteon tueksi.

Tiedolla johtamisen kulttuuria edistetään kaikilla tasoilla ja moderneilla ICT-ratkaisuilla. Uusia älykkäitä ratkaisuja kuten ohjelmistorobotiikkaa ja tekoälyä pyritään hyödyntämään, kun se on tarkoituksenmukaista. Vuonna 2025 tullaan toteuttamaan mm. sivistyksen ja hyvinvoinnin sekä kaupunkiympäristön toimialojen keskeisiä operatiivista toimintaa ohjaavia raportteja ja mittareita. Operatiivisen toiminnan tueksi tullaan toteuttamaan uusia talouden seurannan BI-raportteja, joilla kyetään tehokkaammin seuraamaan ja ennustamaan talouden kehittymistä.

Kokonaisuudessaan tavoitteena on saavuttaa arjen helppoutta päätöksentekoon. Jallostettu tieto mahdollistaa poikkeamien ja trendien tunnistamisen, joiden avulla voidaan tehdä tarvittavia muutoksia toimintaan.

Kaupungin talouden tavoitteet on kaupunkistrategiassa kirjattu seuraavasti:

TAVOITE

Tasapainoinen talous mahdollistaa kasvavan kaupungin palvelut ja investoinnit.

Kaupunkikonsernin talous pysyy tasapainossa ja omistajaohjauksella tuetaan kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista.

TOIMENPITEET

Tasapainoinen talous saavutetaan hallitsemalla toimintamenoja, parantamalla palvelujen tuottavuutta ja mitoittamalla investointitaso tulorahoituksen mukaiseksi. Tulopohjaa vahvistetaan aktiivisella elinkeinopolitiikalla ja osaamisperustaa vahvistavilla tulevaisuusinvestoinneilla.

Hankinnat edistävät aitoa kumppanuutta alueen yritysten kanssa. Hankinnoissa huomioidaan taloudellisuus, kestävyys ja vastuullisuus. Hankintoja toteutetaan hankintojen strategisen toimenpideohjelman 2021-2025 mukaisesti.

Kaupunkikonsernin sisällä yhteistyötä tiivistetään kaupunkikonsernille asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupunkikonsernin tiloja käytetään tehokkaasti ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioiden.

Kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistamisen on palveltava kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista. Omistuksesta voidaan luopua, mikäli omistaminen ei palvele näitä tavoitteita. Strateginen tuotantoinfra, verkosto ja kiinteistöt ovat kaupunkikonsernin omistuksessa.

Kaupunkikonsernin sisäisten palvelujen hinnan ja laadun pitää olla kilpailukykyisiä markkinoilta saataviin palveluihin. Kaupungin omistajuutta arvioidaan säännöllisesti.

Talouden tasapainon kehitystä seurataan seuraavilla mittareilla:

- *Toimintakatteen muutos-%: enintään 2 % vuodessa*
- *Investointien tulorahoitus (vuosikate/nettoinvestoinnit), %: väh. 100 %*
- *Konsernin investointien tulorahoitus (vuosikate/nettoinvestoinnit), %: väh. 100 %.*
- *Tilikauden tulos: vähintään 10 miljoonaa euroa*
- *Omavaraisuusaste, %: vähintään 40 %*
- *Taseen kertynyt ylijäämä: vähintään 25 miljoonaa euroa*
- *Lainat ja vuokravastuut €/asukas: enintään 4 900 euroa*
- *Konsernitaseen kertynyt ylijäämä: vähintään 100 miljoonaa euroa*
- *Konsernin omavaraisuusaste, %: vähintään 40 %*
- *Konsernin lainat ja vuokravastuut €/asukas: enintään 9 900 euroa.*

4. TALOUSSUUNNITELMA 2026-2028

Kuntalain taloutta koskevat uudet säädökset tulivat voimaan 1.5.2015. Lain 110 §:ssä on säädökset talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelusta.

Talousarvio ja -suunnitelma

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käytötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Tässä asiakirjassa vuoden 2025 talousarvioon on liitetty taloussuunnitelma vuosille 2026–2028. Taloussuunnitelmassa selvitetään kaupungin tulevaa talouskehitystä, joka perustuu tarkasteluun käyttömenojen kehityksestä sekä arviointeihin tulojen ja vieraan pääoman kehitykseen liittyvistä seikoista. Lisäksi taloussuunnitelma sisältää investointiohjelman tuleville vuosille.

4.1 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, rahoituskustannuksiin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Talousarviosta ja taloussuunnitelmasta laadittu tuloslaskelmaosa on esitetty jäljempänä.

Tuloslaskelmaosan toimintatulot ja -menot perustuvat tarkasteluun tulojen ja menojen kehityksestä. Toimintatulojen osalta liikkumavara tulojen lisäyksen suhteen on varsin pieni. Tavoitteena kuitenkin on, että kaupungin omia tuloja pyritään jatkuvasti lisäämään ja tulojen ennustetaan kasvavan lievästi kustannuskehitystä nopeammin.

Toimintamenojen kasvun sääteleminen on keskeisin asia, kun pyritään turvaamaan riittävän korkea vuosikatetaso. Strategian mukainen tavoitetaso on vähintään 30 mil-

joonaa euroa. Toimintamenojen kasvua pyritään hillitsemään taloussuunnitelmavuosina palvelujen tuottamiseen liittyviä rakenteita, prosesseja ja palvelutuotantomalleja kehittämällä. Tavoitetasona on enintään 2,0 %:n vuotuinen kasvu.

Kaupunkikonsernia kehitetään edelleen talouden ohjauksen ja palvelutuotannon kehittämisen näkökulmasta. Painopistealueina on kaupunkikonsernin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden kokonaisuudenhallinnan parantaminen, toimiva ja tehokas omistajapolitiikka, velkakehitys ja takausperiaatteet.

TE2025-uudistuksen (kunnallinen työllisyydenhoito) ja siihen sisältyvän kotoutumisen uudistuksen vaikutus on suunnitelmavuosien tuloslaskelmissa huomioitu sekä tuloissa että kuluissa, mutta myös valtionosuuksissa. TE-uudistuksen vaikutukset tulevat olemaan tulojen ja menojen tasapainon osalta kustannusneutraalit, on todettu Valtiovarainministeriön talouskatsauksessa. Uudistus on hyvin merkittävä ja vahvistaa kunnan palveluvalikoimaa ja vahvistaa kunnan roolia yrittäjyyden, elinvoiman ja osaavan työvoiman saatavuuden edistäjänä.

Kuntien yleisen talouskehityksen kannalta on tärkeää, että valtio ei omilla toimenpiteillään omaa talouttaan sopeuttaessa enempää heikennä kuntien taloudellista asemaa, ja että lisävelvoitteiden hoitamiseksi kunnille osoitetaan tarvittava täysimääräinen rahoitus. Valtionosuusuudistus on vireillä ja sen on määrä valmistua vuonna 2027.

Toimintatuottojen on arvioitu kehittyvän seuraavasti:

Toimintatuotot (1 000 €)

2025	2026 M-%	2027 M-%	2028 M-%
81 406	87 463 7,4 %	89 158 1,9 %	90 700 1,7 %

Toimintatulotavoite on realistinen, osa tavoitteesta saavutetaan volyymin kasvun avulla, osa myyntituotoilla (myyntiohjelma 2022-2027) ja osa joudutaan varmistamaan maksuperusteiden tarkistuksilla.

Toimintamenot kehittyvät seuraavasti:

2025	2026 M-%	2027 M-%	2028 M-%
-277 896	-286 328 3,0 %	-292 055 2,0 %	-298 105 2,1 %

Henkilöstösuunnitelmaa hyödyntäen haetaan optimitaso koko kaupungin henkilöstömäärän kehittymiselle. Henkilötyövuosien kehitystä seurataan. Eläköitymisen ennuste vuosille 2024-2028 (lähde: Kevan tilastot) on noin 70-80/ vuosi.

Vakituisen henkilöstömäärän lisääntyminen suhteessa määräaikaiseen henkilöstöön antaa työyhteisöille vakautta ja vapauttaa resurssia tehokkaaseen työhön jatkuvaan vaihtuvan henkilöstön perehdyttämisen prosessien sijaan. Tarkoituksenmukaista on pitää tavoitteena Seinäjoen kaupungin strategian mukaista vakituisen henkilöstömäärän osuuden nostamista yli 80 %:iin kokonaishenkilöstömäärästä.

Toimintaympäristön muutos on huomioitava ja kiinnitettävä kaupunkistrategian mukaisesti erityistä huomiota osaavan työvoiman saatavuuteen ja osaamisen päivittämiseen samalla, kun panostetaan hyvään johtamiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen.

Kaupunkistrategiaa on täsmennetty henkilöstön osalta laaditulla henkilöstöohjelmalla, joka sisältää henkilöstöä koskevat keskeiset linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet.

Henkilöstökulujen määrittelyssä on käytetty taloussuunnitelmavuosina alla olevan taulukon mukaisia arviointeja. Henkilöstökulujen kehityksessä on ennakoitu palkkamenoiissa valtakunnalliset sopimu uudistukset ja niiden vaikutus. Valmistelussa on lähdetty siitä, että henkilöstön luonnollinen poistuma, eläköityminen ja muu poistuma, käytetään hyväksi henkilöstörakenteen kehittämässä. Mahdollisia toimintojen ulkoistamisia ei ole ko. arvioissa huomioitu.

Henkilöstömenot (1 000 €)

2025	2026 M-%	2027 M-%	2028 M-%
145 724	151 830 4,2 %	154 866 2,0 %	157 964 2,0 %

Palvelujen ostojen määrän arvioidaan kasvavan suunnitelmavuosina vuositason mallillisesti. Perusteluna tähän ovat rakenteelliset uudistukset ja toimintatapojen muutokset. Tavoitteena on kaikessa toiminnassa myös taloudellisuus ja kustannustehokkaampi toiminta sekä panostaminen vaikuttaviin palveluihin. Myös digitalisaation ja tiedolla johtamisen hyödyntämistä toiminnassa lisätään.

Tavoite edellyttää kaupungin palveluissa tiukkaa menojen säätelyä ja toiminnan uudistamista. Samoin tavoitteen saavuttaminen edellyttää hyvää kilpailuttamista, markkinoiden hyödyntämistä ja hyvää ostopalvelujen käytön hallintaa.

Palvelujen ostomäärät kehittyvät suunnitelmavuosina seuraavasti:

Palvelujen ostot (1 000 €)

2025	2026 M-%	2027 M-%	2028 M-%
-54 578	-55 253 1,2 %	-56 358 2,0 %	-57 486 2,0 %

Toimintakate ja toimintatulojen ja -menojen suhde sekä vuosikate muodostuvat edellä todettujen suunnittelulähtökohtien pohjalta seuraavasti (1 000 € ja %):

	Toimintakate	Toimintatulot/ Toimintamenot	Vuosikate
2025	-196 490	-29,3 %	23 960
2026	-198 865	-30,5 %	30 197
2027	-202 897	-30,5 %	33 443
2028	-207 406	-30,4 %	37 206

Tavoitteena on enintään 1,5–2,0 %:n vuotuinen toimintakatekasvu. Taloussuunnitelman tavoiteasetannassa on lähdetty siitä, että tulot suhteessa menoihin ovat tasapainossa ja että vuosina 2026–2028 vuosikate ylittää merkittävästi strategiatason (vähintään 30 milj. euroa). Tällöin vuosikate kattaa poistojen lisäksi suurelta osin nettotoivestoinnitkin. Velkaantuminen saadaan vähenemään.

Verotulojen kasvu tuloslaskelmassa perustuu omiin arvioihin ja Kuntaliiton ennusteesiin tulokehityksestä. Tulopohjan vahvistuminen vuonna 2025 on huomioitu suunnitelmavuosien tuloslaskelmissa. Vuosille 2026–2028 ei ole suunnitelmissa kunnallisveron

muutoksia. Tämän rinnalla toteutetaan osana kaupungin talouden tasapainottamista ja vahvistamista rakenteellinen talouden sopeutusohjelma vuosille 2025–2028, jonka tavoitteena on 2,5 %:n vuotuisen tuottavuuden lisääminen palveluissa ja tukipalveluissa.

Edellä todetun pohjalta ennakoidut verotulot ovat kunnallisveron osalta seuraavat:

Kunnallisvero (1 000 €)

2025	2026 M-%	2027 M-%	2028 M-%
138 600	146 600 5,8 %	150 998 3,0 %	155 528 3,0 %

Yhteisöverotulojen kehitys riippuu ensisijaisesti talouden yleisestä kehityksestä, mutta myös veron jako-osuuksien valtakunnallisista vuotuisista määrittelyistä. Talouden kasvun odotetaan Suomessa olevan maltillista vuonna 2025 ja talouden taloussuunnitelmakaudella. Yleisen talouden heikentyminen vaikuttaa myös yhteisöverotuottoihin, samoin kuin muihin verotuloihin. Riskinä on, että vuoden 2024 taantuma pitkittyikin Euroopassa ja Suomessa.

Yhteisöverotulojen arvioidaan kehittyvän taloussuunnitelmavuosina seuraavasti:

Yhteisövero (1 000 €)

2025	2026 M-%	2027 M-%	2028 M-%
15 450	15 450 0,0 %	15 759 2,0 %	16 074 2,0 %

Kiinteistöveroprosentteihin ei esitetä suunnitelmavuosina korotuksia. Kiinteistövero on kehittynyt viime vuosina kasvun uralla. Toisaalta pitkittynyt asunto-alan ja rakentamisen matalasuhdanne voi näkyä kiinteistöverotuotoissa myös talousarviovuonna ja taloussuunnitelmavuosien alkupuolella.

Kiinteistöverotulojen määrän arvioidaan kehittyvän seuraavasti:

Kiinteistövero (1 000 €)

2025	2026 M-%	2027 M-%	2028 M-%
32 950	32 997 0,1 %	33 987 3,0 %	35 007 3,0 %

Valtionosuuksissa on huomioitu sote-uudistuksen vaikutus rahoitus pohjaan. Uudet tehtävät valtio on ilmoittanut rahoittavansa 100 %:sti. Julkisen talouden näkymät ovat haastavat, mikä tarkoittaa sekä valtiolla että kunnissa merkittäviä talouden sopeutustoimia ja rakenteellisten uudistusten tarvetta. Valtio sopeuttaa omaa taloutaan 9 miljardilla eurolla nykyisen hallituskauden aikana, mikä näkyy vuoteen 2027 saakka vähenevinä valtionosuuksina. Myös hyvinvointialueiden taloudelliset haasteet voivat osaltaan vaikuttaa kuntiin jäävien palvelujen valtionrahoituksen määrään.

Valtionosuuksien kehityksen ennustetaan olevan seuraavan:

Valtionosuudet (1 000 €)

2025	2026 M-%	2027 M-%	2028 M-%
28 500	29 355 3,0 %	30 236 3,0 %	31 143 3,0 %

Rahoitustuloissa ja -menoissa keskeisimmät tuloerät tulevat korko- ja osinkotuloina Seinäjoen Energia Oy:ltä. Vuotuinen tuloutus energiayhtiöltä on vuosina 2026–2027 noin 9–10 milj. euroa (korkotuotot, osingot, takausprovisiot) ja todennäköisesti vuonna 2028 noin 8–10 milj. euroa.

Lainamäärän vähetessä suunnitelmavuosille tuo myös helpotusta koroista aiheutuviin kustannuksiin. Korkotason kehityksen osalta on lähdetty siitä, että korkotaso on noin 2–3 %:n tasolla suunnittelukaudella. Valtiovarainministeriön ennusteissa inflaation kasvun odotetaan tasaantuvan 1,3–2 %:n tasolle. Lainamäärä on kuitenkin edelleen korkea, ja siihen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lainasalkussa pitkien lainojen suojausaste pidetään vähintään 50 %:ssa.

Taulukko. Tuloslaskelma kattaa taloussuunnitelmavuodet 2026–2028.

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSA 1 000 €						
	TP-2023	TA-2024 muutettu	TA-2025	TS-2026	TS-2027	TS-2028
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	26 063	26 018	27 840	28 254	28 819	29 684
Maksutuotot	7 790	8 836	8 398	8 874	9 051	9 323
Tuet ja avustukset	5 716	4 545	3 487	4 590	4 957	5 155
Muut toimintatuotot	27 932	41 601	41 681	45 745	46 330	46 538
Toimintatuotot yht.	67 502	81 000	81 406	87 463	89 158	90 700
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-112 208	-111 114	-118 823	-123 646	-126 119	-128 641
Henkilöstösivukulut	-27 326	-25 689	-26 901	-28 184	-28 748	-29 323
Palvelujen ostot	-51 971	-52 111	-54 578	-55 253	-56 358	-57 486
Aineet, tarvikkeet ja tavara	-21 487	-21 890	-22 835	-23 001	-23 461	-23 930
Avustukset	-11 327	-11 544	-14 792	-15 147	-15 450	-15 759
Muut toimintakulut	-35 341	-38 197	-39 967	-41 097	-41 919	-42 967
Toimintakulut yht.	-259 660	-260 546	-277 896	-286 328	-292 055	-298 105
TOIMINTAKATE	-192 158	-179 546	-196 490	-198 865	-202 897	-207 406
Verotulot						
Kunnan tulovero	120 070	121 500	138 600	146 600	150 998	155 528
Kiinteistövero	30 126	31 500	32 950	32 997	33 987	35 007
Osuus yhteisöveron tuotosta	17 582	15 500	15 450	15 450	15 759	16 074
Valtionosuudet	30 873	23 500	28 500	29 355	30 236	31 143
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	5 988	6 000	7 125	6 800	6 500	6 000
Muut rahoitustuotot	4 671	6 942	6 730	6 200	6 200	6 200
Korkokulut	-9 466	-8 500	-8 700	-8 000	-7 000	-5 000
Muut rahoituskulut	-183	-355	-205	-340	-340	-340
VUOSIKATE	7 503	16 541	23 960	30 197	33 443	37 206
POISTOT	-21 009	-21 700	-21 500	-22 700	-23 200	-24 700
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	-13 505	-5 159	2 460	7 497	10 243	12 506

Laaditun taloussuunnitelman mukaan kaupungin talous on suunnitelmavuosina ylijäämäinen, mikä on välttämätön lähtökohta talouden tervehdyttämistoimille. Vuosikatteiksi ennakoitaan noin 30 milj. euroa tai enemmän. Tilikauden tulokset vuosina

2026–2028 ovat ensimmäisenä vuonna vähintään 7,5 milj. euroa ja kahtena viimeisenä yli 10 milj. euroa ylijäämäisiä. Strategian mukainen tavoite talouden tasapaino viedään konkretiaan. Tavoite on haastava, muttei mahdoton.

Todetaan, että vahvempi tulokehitys kustannustietoisien uudistavan toiminnan rinnalla mahdollistaisi Seinäjoella vuosikatteen nostamisen nykyistä korkeammalle, yli 35 milj. euroon. Siten se tukisi strategista tavoitetta velkamäärääkin vähentävien tilikausien tulosten saavuttamiseksi, mutta myös mahdollisuutta nykyinvestointitason nostamiseen vastaavalle tasolle vuosikatteen kanssa.

4.2 Investoinnit

Taulukko. Investointiosia kattaen myös taloussuunnitelmavuodet.

INVESTOINTIOSA	TP-2023	TA-2024	TA- 2025	TS-2026	TS-2027	TS-2028
Kaupunki						
Menot 1 000 €						
Pitkävaikutteiset menot	343	528	567	800	800	800
Maa- ja vesialueet	1 787	900	900	900	900	900
Rakennukset	12 396	11 515	13 205	14 853	11 418	12 787
Kadunrakentaminen	9 182	11 109	8 437	11 500	12 500	12 500
Puistorakentaminen	460	490	470	500	500	500
Liikuntapaikkarakentaminen	1 686	1 363	1 670	1 500	1 500	1 000
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	270	1 075	1 067	300	300	300
Hulevesiviemärit	1 293	1 755	2 259	1 300	1 200	1 200
Koneet ja kalusto	3 566	5 635	4 394	4 000	4 000	4 000
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	2 363	2 194	2 449	2 000	2 000	2 000
MENOT YHTEENSÄ	33 347	36 565	35 418	37 653	35 118	35 987
Tulot 1 000 €						
Pitkävaikutteiset menot	0	0	0	0	0	0
Maa- ja vesialueet	1 142	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Rakennukset	150	0	0	0	450	300
Kadunrakentaminen	297	540	350	0	0	0
Puistorakentaminen	0	0	0	0	0	0
Liikuntapaikkarakentaminen	113	0	400	0	0	0
Muut kiint. Rak. Ja laitteet	0	0	0	0	0	0
Hulevesiviemärit	0	0	0	0	0	0
Koneet ja kalusto	0	0	0	0	0	0
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	179	100	100	0	0	0
TULOT YHTEENSÄ	1 880	1 640	1 850	1 000	1 450	1 300
NETTOMENOT	31 467	34 925	33 568	36 653	33 668	34 687

Investointikohteiden osalta voidaan yhteenvetona todeta seuraavaa:

- Maa- ja vesialueiden kohdalla määräraha osoitetaan raakamaan hankintaan. Keskeistä on riittävän tonttivarannon turvaaminen asumisen ja elinkeinotoiminnan

tarpeisiin. Määrärahatasoa muutetaan tarpeen mukaan. Tonttimyynti muodostaa merkittävän osuuden kaupungin myyntituloissa.

- Talonrakennusinvestoinnit ovat noin 11,4-14,9 milj. euroa/vuosi. Niistä tarkemmin jäljempänä.
- Kadunrakentamisen ja kunnallistekniikan osalta pääpaino on riittävän uuden tonttivarannon turvaamisessa ja saneerausvelan hallinnassa. Tähän tarkoitukseen osoitetaan vuosittain noin 11,5-12,5 milj. euroa.
- Hulevesiviemäreiden rakentamiseen osoitetaan rahoitusta verkostorakentamisiin ja -saneerauksiin. Investoinnit ovat kytköksissä kadunrakentamishjelmaan.
- Puistorakentamisen volyymi pidetään likimain vuoden 2025 tasolla. Liikuntapaikkarakentamisessa määrärahat jonkin verran pienenevät. Toisaalta uimahallin laajennus on käynnistymässä suunnitelmakauden lopulla.
- Irtaimistohankinnat liittyvät pääosin eri saneerauskohteiden kalustoinvestointeihin, kone- ja laitehankintoihin sekä ict-hankintoihin.
- Leasingin käyttöä vaihtoehtoisena rahoitusmallina on lisätty esim. auto- ja ict-hankinnoissa.

Taulukko. Nettoinvestointien määrä ilman käyttöomaisuuden myyntiä vuosina 2025-2028.

Kaupunki Nettoinvestoinnit (1000 euroa)	
TA 2025	33 568
TS 2026	36 653
TS 2027	33 668
TS 2028	34 687

Tärkeää on saada investointeihin mukaan lisää ulkopuolista rahoitusta joko valtiolta ja/tai yksityisiltä ja/tai julkisoikeudellisilta sijoittajilta, jolloin myös investoinneissa kaupunkistrategian mukainen taso kyetään saavuttamaan. Etelä-Pohjanmaan liitto on esittänyt Seinäjoen asemanseutua Euroopan unionin kestävän kehityksen hankkeena rahoitettavaksi.

Tavoitteena investointien tasapainotukselle on priorisoida vaikuttavimmat.

Talonrakennusinvestointien osalta on laadittu tarkempi suunnitelma, joka on oheisena. Talonrakennushankkeiden lopullinen toteuttamisaikataulu ja -järjestys ratkaistaan aina kunkin vuoden talousarvioehdotuksen käsittelyn yhteydessä. Samassa yhteydessä tarkistetaan esitetyt kustannusarviot vastaamaan hankkeiden lopullista rahoitustarvetta.

Taulukko. Talonrakennusinvestoinnit.

TALONRAKENNUSINVESTOINNIT 2025-2028 (1 000 €)					
Talonrakennusinvestoinnit	KA yhteensä	TA-2025	TS-2026	TS 2027	TS 2028
Kyrkösjärven kentän huoltorakennus	500			500	
Mestarintie 1, muutokset	1 200	400	200		
Tammikampus 2 muutostyöt	12 500	200	2 000	5 500	4500
Hyllykallion päiväkodin laajennus ja peruskorjaus	8 000	3 000	3 600	1 000	
Uimahallin laajennus	28 500			100	600
Varaus korjauskohteet		500	400	400	400
Kertunlaakson koulun laajennus	2 000	1 100			
Kasperin palvelutalon peruskorjaus ja laajennus	20 500	4 200	6 000	2 000	
Museon kokoelmakeskus	900			450	400
Törnävän kartano	1 300	150	40	40	
Kansalaistori	1 200	200			
Alakylän koulun laajennus	4 200	1 200	2 000	700	
Nurmon urheiluhallin laajennus	950	50		900	
Törnävän museoalueen rakennukset	420	210	50	50	
Torikeskuksen parkkihalli	200	200			
Törnävänsaaren rakennukset	170	120	20	20	
Niemistön puukoulun muutokset	200	200			
Sähköauton lataukset	700	200			
Lyseon kellarin lattiasaneeraus	120	120			
Keskuspuiston PK laajennus	7 000			200	3300
Marttilan koulun vesikatto-, julkisivu- ja alapohjakorjaukset	400	200	200		
Jäähalli 2 osto		840			
Hankevaraus	4 000				4000
Taidemääräraha		115	143	114	132
MENOT YHTEENSÄ	82 540	13 205	14 653	11 974	13 332
TULOT					
VALTIONOSUUDET					
Tammikampus 2 muutokset museotoimelle	750			450	300
TULOT YHTEENSÄ	750	0	0	450	300
NETTOMENOT	81 790	13 205	14 653	11 524	13 032

Talonrakennuksen taloussuunnitelman 2026–2028 kokonaisbudjetti on 39,2 milj. euroa, jakautuen vuosittaisesti 14,7 milj. euroa, 11,5 milj. euroa ja 13,0 milj. euroa.

Suunnitelmavuosien suurimpia rakennushankkeita ovat Kasperin palvelutalon/Lintuviidan koulun peruskorjauksen ja laajennuksen loppuun saattaminen (yhteensä 20,5 milj. euroa vuosina 2022–2027, josta 8 milj. euroa on vuosille 2026–27), Keskuskatu 32 talousrakennuksen ja musiikkiopiston tilojen peruskorjaukset osaksi Tammikampus-kokonaisuutta (12,5 milj. euroa, vuodet 2025–2028), Hyllykallion päiväkodin laajennus ja korjaukset (8 milj. euroa, vuodet 2025–2027) sekä Alakylän koulun laajennus ja peruskorjaus (4,2 milj. euroa, vuodet 2025–2027).

4.3 Rahoitusosa

Rahoitusosan avulla kootaan tulorahoitus, investoinnit ja muut pääomamenot sekä pääomarahoitus yhteen laskelmaan. Rahoitusosa on kaupungin kokonaistaloutta kuvaava laskelma.

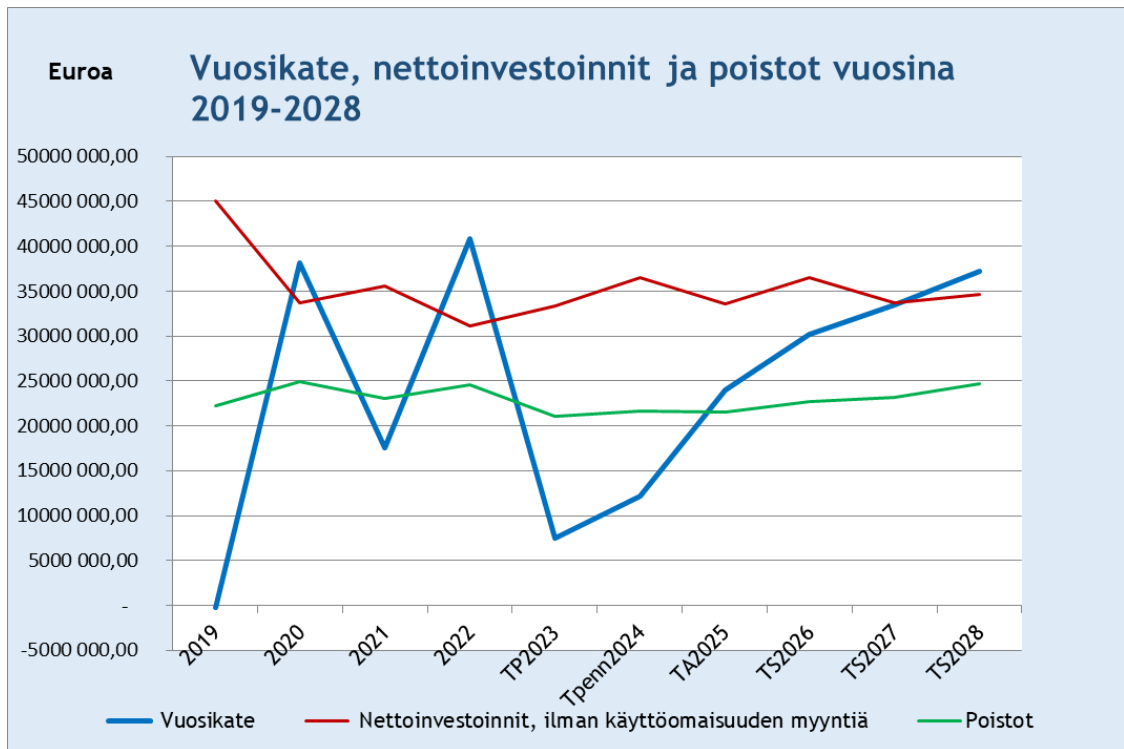
Taulukko. Taloussuunnitelmavuosia koskeva rahoitusosa.

RAHOITUSOSA, 1 000 €	TP-2023	TA-2024	TA-2025	TS-2026	TS-2027	TS-2028
Tulorahoitus						
Vuosikate	7 503	21 809	23 960	30 197	33 443	37 206
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	7 271	-6 311	-5 410	-7 000	-10 000	-11 500
Investoinnit						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-33 348	-36 565	-35 018	-37 653	-35 118	-35 987
Rahoitusosuudet investointimenoihin	560	540	350		450	300
Käyttöomaisuuden myyntituotot	-5 950	7 410	6 510	8 000	11 000	12 500
YHTEENSÄ	-23 964	-13 117	-9 608	-6 456	-225	2 519
Rahoitustoiminnan kassavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lis. muille	-1 427					
Antolainasaamisten lis. liikelait.						
Antolainasaamisten väh. muilta	3 675	3 760	3 627	7 238	7 456	6 495
Antolainasaamisten väh. liikelait.						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	54 686	44 257	85 237	35 702	27 265	50 911
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-36 007	-34 900	-79 256	-36 484	-34 496	-59 925
Liikelaitoksen lainojen lisäys						
Liikelaitoksen lainojen vähennys						
Lyhytaikaisten lainojen muutos	17 000					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-11 120					
Rahavarojen muutos	2 843	0	0	0	0	0
Rahoitusjäämä/Rahoitustarve	20 927	13 117	9 608	6 456	225	-2 519
Vaikutus maksuvalmiuteen		0	0	0	0	0
Nettovelkaantuminen	18 679	9 357	5 981	-782	-7 231	-9 014

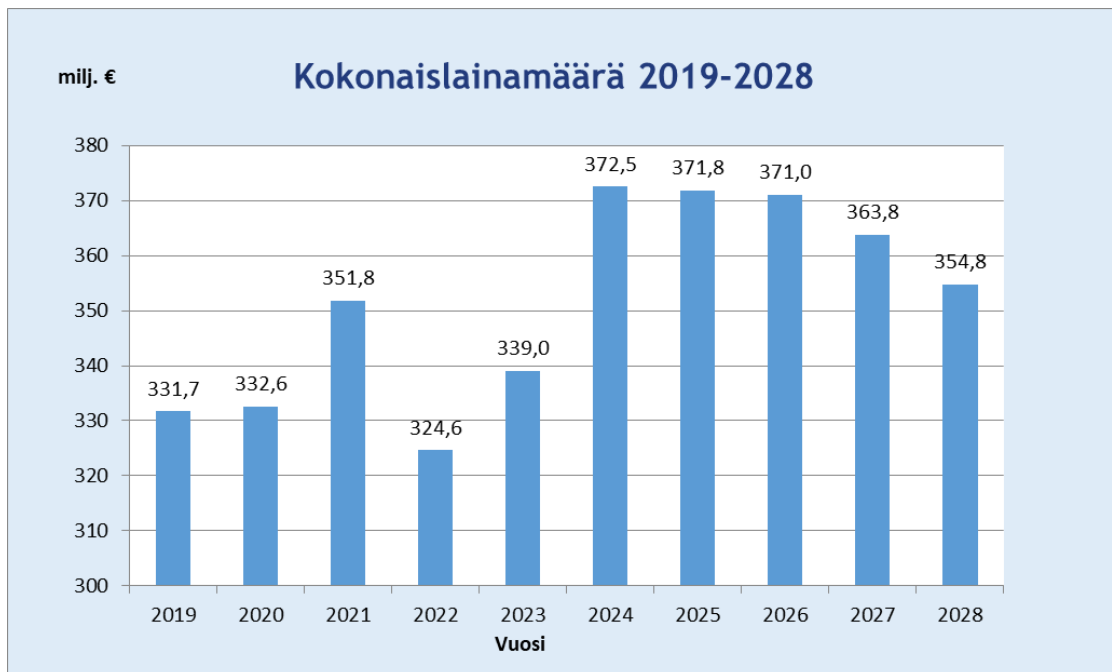
Rahoituslaskelmasta nähdään, että velkaantuminen saadaan pysäytettyä ja kääntymään merkittävään laskuun.

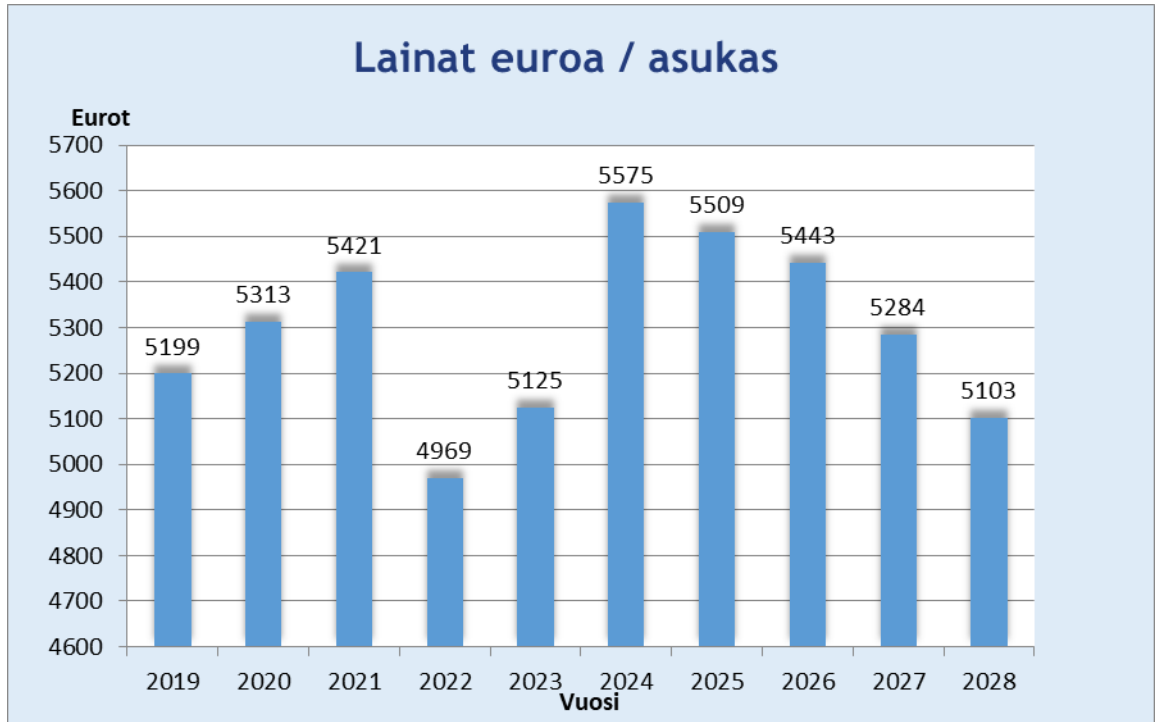
Taulukko. Vuosikatteen, nettoinvestointien ja suunnitelmapoistojen kehitys vuosina 2019–2028.

Kuvio. Kaupungin kokonaislainamäärän kehitys vuosina 2019–2028.

Kuvio. Kaupungin kokonaislainamäärä asukasta kohti -kehitys vuosina 2019–2028

Kokonaisvelkamäärä on vuoden 2028 lopussa enintään 355 milj. euroa. Ennakoitu asukaskohtainen lainamäärä laskee taloussuunnitelmavuosien 2026–2028 aikana -406 euroa/asukas ja on suunnitelmakauden lopussa 5 103 euroa.

5. LOPUKSI

Isossa kuvassa julkisen talouden ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Geopoliittiset jännitteet (Venäjän sota Ukrainassa, sota Gazassa ja sitä seurannut Lähi-idän konflikti, Kiinan ja USA:n välien kiristymisen Taiwanin ympärillä) ovat voimistuneet ja todennäköistä on Ukrainan sodan ja Venäjän pakotteiden jatkuminen pidempään. Kestävyyssvaje on yhä ratkaisematta. Kuntien sote-kustannukset ovat Suomessa kasvaneet ennakoitua voimakkaammin viimeisen kahden vuoden 2021–2022 aikana, mikä tarkoittaa siirtymälaskelmissa vuosina 2023–2029 sitä, että kuntien valtionosuudet vähenevät merkittävästi ja oletettua enemmän; myös kuntien myynnit vuosina 2021–2022 on otettu huomioon valtionosuuden siirtolaskelmissa. Valtion 9 miljardin euron sopeutustoimet näkyvät kunnissakin, sopeutustoimet ovat sen verran mittavat.

Kuntakentällä on yleisesti haastavat talouden ajat edessä ja kasvavaa painetta kunnallisverojen nostamiseen ja isojenkin talouden sopeutustoimien toteutuksiin. Kuntien kunnallisveron nostopaine on keskimäärin 0,6–0,9 %-yksikköä vuosina 2024–2027, arvioi Valtiovarainministeriö.

Kaupungin myönteinen kehitys ja asukasluvun kasvu keskimäärin 1 %/vuosi tuovat jatkossakin verotuloja, mutta toisaalta myös menoihin kasvupaineita. Taloussuunnitelmavuosina tehdään ylijäämäisiä tuloksia.

Rakenteellisella sopeutusohjelmalla tavoitellaan pysyviä taloudellisia vaikutuksia 15 milj. euroa vuosina 2025–2028 osana kaupungin talouden tasapainottamista. Kaupungin toimintakate saa kasvaa taloussuunnitelmavuosina 2026–2028 enintään 1,5–2,0 %/vuosi. Sopeutusohjelman toimenpiteet valmistellaan erikseen kevään 2025 aikana. Strategian tavoite tasapainoisesta taloudesta viedään käytäntöön erikseen määriteltynä konkreettisina toimina kaikilla toimialoilla ja tukipalveluissa. Siten vahvistetaan mahdollisuuksia sekä panostaa vaikuttavasti palveluihin että toisaalta hallitusti myös investoimiseen. Näin kaupungin hallittu kasvu mahdollistetaan. Rinnalla tarkastellaan myös kaupungin palveluverkkoa; toiminnan on oltava vaikuttavaa ja kustannustehokasta. Myyntiohjelmaa 2022–2028 jatketaan rahoitusaseman vahvistamiseksi.

Valtuustokauden vaihduttua päivitetään myös uusi kaupunkistrategia vähintään vuoteen 2029. Strategiatyö tukee osaltaan rakenteellisen sopeutusohjelman täytäntöönpanoa. Kaupunkistrategiasta löytyy jatkossakin kasvu ja yrittäjyys, vetovoiman vahvistaminen, osaamiseen panostaminen ja kyky uudistua. Yksi nykystrategian (2022–2029) keskeisimmistä tavoitteista liittyy kaupungin ydinkeskustan yhteiskehittämiseen kiinteistönomistajien ja yrittäjien kanssa. Visio ja suunnitelma ydinkeskustan kehittämiseksi laitetaan vaiheistaen täytäntöön. Asemanseudun kehittämiseen kohdistetaan erityistä huomiota koko 2020-luvun. Kaupungin hyvä sijainti pääradan äärellä tuo uusia mahdollisuuksia kasvulle, työpaikat ovat saavutettavissa yrittäjyyden pääkaupunkina tunnetussa kaupungissa. Digiohjelmaa toteutetaan osana kaupunkistrategiaa. Digiälykäs kaupunki hyödyntää myös digitalisaation mahdollisuuksia tavoitteena sujuva arki, tehokkaat prosessit ja hyvä tiedolla johtaminen.

Vastuu työllisyydenhoidosta ja kotoutumisen palveluista siirtyy valtiolta kunnille vuoden 2025 alusta ja se vahvistaa merkittävästi elinvoiman ja työllisyyden osuutta kaupungin palveluissa. Seinäjoen kaupunki toimii vastuukuntana ja järjestää työllisyyspalvelut yhdessä Isonkyrön ja Ilmajoen kuntien kanssa. Uudistus on jatkumoa kuntien työllisyyskokeiluille. Te-uudistuksella pyritään vastaamaan työllisyyden haasteisiin ja

uudistamaan suomalaista työllisyydenhoitoa. Yritykset tarvitsevat osaajia ja maahanmuutto on yhä merkittävämpi keino saada työvoimaa alueelle. Kehityspotentiaalia on paljon ja palvelu tulee entistä lähemmäksi kuntalaisia ja yrityksiä.

Seinäjoen kaupungin lähtökohdat tulevaan pidemmällä tähtäimellä ovat hyvät. Etenkin yrittäjyydestä ja tapahtumista, mutta myös hyvistä palveluista ja liikuntapuitteista tunnettu kaupunki kasvaa noin 1 %:n vuosi. Vuonna 2025 menee todennäköisesti 67 000 asukkaan raja rikki (asukasluku 31.8.2024: 66 474) ja tilastokeskus ennakoii Seinäjoen kasvun jatkuvan myönteisenä vuoteen 2045 asti. Positiivinen kasvun kierre vahvistaa Seinäjoen asemia kiinnostavana ja vetovoimaisena kasvukaupunkina, joka houkuttelee investointeja ja yrittäjyyttä.

Haasteena on yhä investointien rahoitus investointitason ylittäessä tuloslaskelman vuosikatteen. Suunnittelujänteen pituus tekee vaikeaksi investointien arvioinnin, mutta tavoitetasoon on mahdollista päästä. Investoinneissa tulorahoituksella on myös merkitystä. Asemanseutu kehittyy ja siihen haetaan mukaan myös muuta ulkoista rahoitusta, samoin kuin muihinkin investointeihin. Investointeja toteutetaan myös jatkossa kaupungin taseen ulkopuolella kaupunkikonsernin tytäryhteisöissä. Tämä asettaa oman haasteen konsernitalouden, velkakehityksen ja takausten hallitsemiselle. Lisäksi etsitään vaihtoehtoja yksityistenkin investointien hyödyntämiselle.

Seinäjoen kaupunki vahvistaa vuosina 2026–2028 talouden tunnuslukuja, mutta rakenteita ja palvelutasoa on rohjettava tarkastella sekä priorisoida mihin panostetaan ja milloin riittää vähempikin. Uudenlaiseenkin tekemiseen panostetaan. Selvitysten tuloksia mm. kouluverkon suhteen on vietävä käytäntöön ja jatkettava muutoinkin hyvin alkaneen uudistumisen tiellä.

Kaikki tämä tehdään, jotta Seinäjoen kaupunki voi kasvaa hallitusti ja menestyä myös tulevaisuudessa.

LIITTEET

SEINÄJOEN KAUPUNGIN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOAJAT

Kuntalaki edellyttää kunnissa kirjanpitolain käyttöönottamista soveltuvin osin. Tämä tarkoittaa myös sitä, että kunnissa on käytössä suunnitelman mukaiset poistot.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista lausuu seuraavaa:

3.1 Poistosuunnitelman laatiminen

Suunnitelmapoistot edellyttävät kunnalta poistosuunnitelman laatimista sekä erillistä

pysyvien vastaavien hyödykkeiden seuranta ja poistojen laskentajärjestelmän ylläpitämistä.

Poistosuunnitelman hyväksymismenettelystä otetaan määräykset kunnan hallintosääntöön.

Poistosuunnitelman laatimisessa on suositeltavaa olennaisuuden periaatteen mukaisesti keskittyä rahamääriltään merkittävimpien pysyvien vastaavien hyödykenimikkeiden poistojen oikeaan laskentaan.

Seinäjoen kaupungin hallintosäännön 65 §:n poistosuunnitelman hyväksyminen kuuluu seuraavasti:

"Valtuusto hyväksyy suunnitelmapoistojen perusteet.

Kaupunginhallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat.

Kaupunginhallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan."

Valtuustolle esitetään hyväksyttäväksi talousarvion ja taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä oheiset Seinäjoen kaupungin suunnitelman mukaiset poistoajat:

SEINÄJOEN KAUPUNGIN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOAJAT**PYSYVÄT VASTAAVAT****TASAPOISTO****Aineettomat hyödykkeet**

Kehittämismenot	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Liikearvo	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Tietokoneohjelmistot	5 vuotta
Muut	5 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Asuinrakennukset	40 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta
Muut rakennukset	20 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	20 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	15 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet	7 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Kannettavat tietokoneet	4 vuotta
Tietokone- ja viestintälaitteet	5 vuotta
Muut koneet ja kalusto	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa
---------------------	----------------

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

TALOUSARVIOLAINOJEN OTTAMISTA KOSKEVA DELEGOINTI

Hyväksyessään vuoden 2025 talousarvion valtuusto oikeuttaa kaupunginhallituksen ottamaan Seinäjoen kaupungille

- 85 237 300 euron suuruisen euromääräisen lainan siten, että laina-aika on vähintään 1 vuosi ja enintään 20 vuotta.
- 150 000 000 euron suuruisen euromääräisen kassalainan kaupungin rahoitus-
aseman turvaamiseksi siten, että laina-aika on enintään 1 vuosi. Tältä osin val-
tuustotason sitovuustaso ei ole voimassa.

TALOUSARVION SITOVUUSTASOMÄÄRITTELY

Hyväksyessään vuoden 2025 talousarvion valtuusto hyväksyy talousarvion sitovuusmäärittelyn seuraavasti:

KÄYTTÖTALOUSOSA

Valtuustoon nähden sitovia ovat tulosalueitten toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niitä vastaavat määrärahat:

VAALIT

100 Vaalit

TARKASTUSLAUTAKUNTA

120 Tarkastustoimi

KAUPUNGINHALLITUS

130 Yleishallinto

140 Hallintopalvelut

150 Henkilöstöpalvelut

160 Talouspalvelut

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

400 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto

401 Opetuspalvelut

430 Varhaiskasvatus

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

510 Kirjastopalvelut

530 Kulttuuripalvelut

550 Museopalvelut

570 Liikuntapalvelut

590 Nuorisopalvelut

KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

600 Kaupunkiympäristön toimialan hallinto

610 Toimitilat

620 Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut

630 Yhdyskuntatekniikka

650 Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus

LUPA-ASIAINLAUTAKUNTA

660 Rakennusvalvonta

670 Ympäristönsuojelu

690 Ympäristöterveydenhuolto

ELINVOIMALAUTAKUNTA

700 Elinvoima ja kilpailukyky

710 Työllisyys

Käyttötalouden tulosalueet jakaantuvat talousarviorakenteessa kustannuspaikoiksi. Nämä kustannuspaikat muodostavat määrärahatason, joka on sitova ao. lautakunta- tai johtokuntatasolla. Mikäli tulosalueella ei ole omaa lautakuntaa tai johtokuntaa, päättää määrärahan sitovuudesta tällä tasolla kaupunginhallitus.

Lautakuntaa tai johtokuntaa sitovan määrärahan jakamisesta pienempiin määrärahoihin päättää asianomaisen tulosalueen tai kustannuspaikan vastuuhenkilö, laaditun talousarvion muodostaessa ohjeellisen määrärahojen käyttösuunnitelman.

INVESTOINTIOSA

Valtuustoon nähden sitova määrärahataso on seuraava:

- Muut pitkävaikutteiset menot
- Maa- ja vesialueet
- Rakennukset
- Kadunrakentaminen
- Puistorakentaminen
- Liikuntapaikkarakentaminen
- Muut kiinteät rakenteet ja laitteet
- Hulevesiviemärit
- Koneet ja kalusto
- Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Investointiosan määrärahakokonaisuudet jakaantuvat investointiprojekteiksi. Määrärahat ovat sitovia asianomaiseen lautakuntaan tai johtokuntaan nähden projektiryhmä tasolla. Poikkeuksen muodostaa talonrakennuksen (rakennuttaminen) projektit, jotka ovat sitovia valtuustoon nähden.

Rakennukset:

Mestarintie 1, muutokset

Tammikampus 2, muutostyöt

Hyllykallion päiväkodin laajennus ja peruskorjaus

Varaus korjauskohteet

Kertunlaakson koulun laajennus

Kasperin palvelutalon peruskorjaus ja laajennus

Törnävän kartano

Kansalaistori

Alakylän koulun laajennus

Nurmon urheiluhallin laajennus

Törnävän museoalueen rakennukset

Torikeskuksen parkkihalli

Törnävänsaaren rakennukset

Niemistön puukoulun muutokset

Sähköautojen latauspisteet

Lyseon kellarin lattiasaneeraus

Marttilan koulun vesikatto-, julkisivu-, ja alapohjakorjaukset

Taidemääräraha

Jäähalli 2 osto

TULOSLASKELMAOSA

Valtuuston nähden sitova taso on kustannuspaikkojen määrärahataso:

- Verotulot
- Valtionosuudet
- Rahoitustuotot ja -kulut

RAHOITUSOSA

- Tulorahoituksen korjauserät
- Pitkäaikaiset lainat
- Antolainat

MUUTA

Lautakunnan tai kaupungin viranhaltijan on vuosittain määrättävä henkilöt, jotka hyväksyvät sen puolesta tositteet, jollei hyväksyjää ole määrätty hallinto- tai toimintäsäännössä.

Ennen kuin lasku tai muu maksun suorittamisen perusteena oleva asiakirja esitetään maksettavaksi, on hyväksyjän huolehdittava,

- että tarvikemäärät, yksikköhinnat, alennukset ja laskutoimitukset ovat oikein ja että tavara, työsuoritus tai muu palvelu on vastaanotettu,
- että laskussa on oikea tiliöinti.

Asiatarkastajana ja hyväksyjänä ei saa olla sama henkilö. Hyväksyjä ei voi olla sama henkilö, jota lasku koskee (esimerkiksi puhelinlaskut, luottokorttilaskut, koulutukset, matkalaskut, maksumääräykset). Näissä tapauksissa hyväksyjänä toimii esihenkilö. Laskut ja muut tositteet on esitettävä maksettavaksi viivytyksettä, hyvissä ajoin ennen eräpäivää, että vältetään viivästyskoroilta.

Tarkempi sääntely talouden hoitoon liittyen ilmenee Seinäjoen kaupungin hallintosäännön 8.luvusta.

